

Η Νεολαία

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 22 (73)
2 ΜΑΡΤΙΟΥ 1940.- Ε

Ἡ Νεολαία

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικουμένου ὑπὸ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου προεδρευομένου ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, ὅστις καὶ ἐκπροσωπεῖ ταύτην, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Β'.—ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
Ὁδὸς Λεωχάρους 19 (Β' ὄροφος)
Ἀριθ. Τηλεφ. Λογιστηρίου 32-094
» » Συντάξεως 34-425

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀρ. Τεύχ. 22 - 2 Μαρτίου 1940
ΤΙΜΗ Δραχ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

		Μελῶν καὶ μὴ μαθητῶν μελῶν
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικοῦ)	Δρ.	160 — 200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ »	»	80 — 100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ »	»	40 — 50
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:	Λίρ. Ἀγγλίας	1
	Ἀμερικῆς Δολ.	6
	Αἰγύπτου Λίρ.	1

Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινότητας) καὶ Σχολικὰς Ἐφορίας ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἢ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Ν.

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνητε ἀπόδειξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συνταγματάρχου ἐ. ἀ. καὶ τὴν σφραγῖδα τῆς Ε.Ο.Ν.

Η ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΙΣ

Ἡ ἀπότισις φόρου τιμῆς εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν ἀποταμίευσιν διὰ τῆς καθιερωθείσης τὴν 31ην Ὀκτωβρίου ἑορτῆς τῆς παγκοσμίου ἡμέρας τῆς ἀποταμιεύσεως δὲν εἶχε μόνον θεωρητικὴν σημασίαν, ἀλλ' ἀπέδωκε καὶ ἄριστα ἀποτελέσματα. Διότι ἔδωσε τὴν εὐχέρειαν εἰς ὅλους, καὶ ἰδίως εἰς τὴν νεολαίαν, νὰ νοιώσουν βαθύτερα τὴν ὠφελιμότητα καὶ χρησιμότητα τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως. Ἀδιάψευστος δὲ καθρέπτης τῆς πλήρους κατανοήσεως τῆς ἰδέας τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως ἐκ μέρους τῆς νεολαίας εἶναι αἱ ληφθεῖσαι ἐκθέσεις τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν ἐξ ὅλων τῶν διαμερισμάτων τῆς Χώρας εἰς τὸ Ταχυδρομικὸν Ταμιευτήριον καὶ ἡ εἰς αὐτὰς ἐνδελεχὴς διερεύνησις τοῦ πνεύματος τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως. Μερικαὶ μάλιστα ἐξ αὐτῶν δημοσιεύονται εἰς διάφορα φύλλα τῆς «Νεολαίας».

Τὸ Ταχυδρομικὸν Ταμιευτήριον, ἐκτὸς τῶν ἄλλων κατευθυντηρίων γραμμῶν ποὺ δίδει στὸ κεφάλαιον τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως, φροντίζει νὰ ἐνισχύῃ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον τὸν διὰ τοῦ κουμπαρᾶ τρόπον τῆς καλλιεργείας τοῦ ἀποταμιευτικοῦ πνεύματος, τόσον εἰς τὸν λαὸν ὅσον καὶ εἰς τὴν νεολαίαν.

Τὸ σύστημα τοῦτο, ὡς ἀπεδείχθη, εἶναι ἀρκετὰ ἐπιτυχὲς καὶ ἀποδίδει ἄριστα ἀποτελέσματα.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΝ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ
ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΓΓΥΗΣΙΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΝΤΟΚΩΣ ΠΡΟΣ 4% ΕΤΗΣΙΩΣ
Ἐσωτερικοῦ ἀπὸ δραχ. 1 ἕως 100.000.—
Ἐξωτερικοῦ » » 1 » 500.000.—
Κεφάλαιον καταθετῶν Δραχ. 3.760.000.000.—

Πᾶς κάτοχος βιβλιαρίου Ταχυδρομικοῦ Ταμιευτηρίου δύναται νὰ ἐνεργῇ καταθέσεις καὶ ἀναλήψεις εἰς ὅλα τὰ Ταχυδρομεῖα τοῦ Κράτους καὶ δι' ὅλων τῶν ἀγροτικῶν διανομέων.— Οἱ τόκοι τῶν ἀποταμιευομένων ποσῶν κεφαλαιοποιοῦνται κατ' ἔτος καὶ ἀνατοκίζονται.— Τὸ 1/3 τοῦ ἀνωτάτου ὁρίου τῶν καταθέσεων, ἤτοι δραχ. 33.500, δὲν κατάσχονται εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν.— Διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως τὸ Ταχυδρομικὸν Ταμιευτήριον διαθέτει εἰδικοὺς καλλιτεχνικοὺς κουμπαράδες, πωλουμένους εἰς ὅλα τὰ Ταχυδρομικὰ Γραφεῖα τοῦ Κράτους.— Ὅταν ἔχετε ἕνα κουμπαρᾶ δύνασθε νὰ ἐξυπηρετήσετε κατὰ τὸν καλλίτερον τρόπον τὰς οἰκονομίας σας, διότι συνηθίζετε εὐκολώτερα στὴν ἀποταμίευσι.

ΑΣΚΗΤΗΡΙΟΝ ΑΡΕΤΗΣ

Τὰ συμπαθῆ σχόλια μὲ τὰ ὁποῖα ὁ ἡμερήσιος τύπος συνοδεύει τὴν ἀναγραφὴν μεμονωμένων πράξεων ἀνθρωπίνης ἀλληλεγγύης ἢ ὁμαδικῶν ἔργων γενικῆς ὠφελείας ὀφειλομένων εἰς τμήματα ἢ μέλη τῆς Ε.Ο.Ν. πληθύνονται τελευταίως. Σημεῖον ὅτι καρποφορεῖ πλουσίως ὁ σπόρος τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Ἀρχηγοῦ. Ἀπόδειξις ὅτι ἐντείνεται ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς Ὀργανώσεως τὸ πνεῦμα καὶ ἡ θέλησις τῆς ἁμίλλης εἰς ἐπίδειξιν ἐνεργοῦ καὶ ζωντανῆς πίστεως καὶ δρώσης ἀφοσιώσεως εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ εἰς τοὺς σκοπούς της.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν ειδικῶν σελίδων τοῦ περιοδικοῦ, ποὺ εἶναι ἀφιερωμέναι εἰς τὴν κίνησιν τῆς Ὀργανώσεως καὶ ἀποτελοῦν, τρόπον τινά, τὸ ἐπίσημον χρονικόν της, στερεώνει τὴν πεποίθησιν ὅτι ἀνδροῦται καὶ γιγαντώνεται εἰς τοὺς κόλπους καὶ εἰς τὰς τάξεις της τὸ αἴσθημα τοῦ χρέους καὶ ἡ ἔφεσις τῆς προθύμου ὑπηρεσίας, αὐτὸ ποὺ ἀποτελεῖ τὸν σκοπὸν τῆς συστάσεώς της καὶ τὴν δικαιώνει εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ἱστορίας.

Διότι, φυσικά, ἡ σύνταξις, τὰ τμήματα, οἱ σχηματισμοί, αἱ στολαὶ καὶ τὰ σύμβολα, αἱ συγκεντρώσεις καὶ αἱ παρελάσεις, αἱ διδασκαλίαι, αἱ ἀσκήσεις καὶ αἱ τελεταί, ἡ πειθαρχία καὶ οἱ κανονισμοί, ὅλα αὐτὰ ποὺ ὀνομάζονται μὲ μίαν λέξιν Ὀργάνωσις, δὲν εἶναι παρὰ μέσα — καὶ αὐτὸ τὸ γνωρίζουν καλὰ καὶ τὸ αἰσθάνονται βαθύτατα οἱ νέοι καὶ αἱ νεάνιδες τῆς Ε.Ο.Ν. Ὁ σκοπός, εἰς τὸν ὁποῖον κατατείνουν καὶ ἀποβλέπουν ὅλα αὐτὰ τὰ μέσα, εἶναι ἄλλος. Καὶ εἶναι ὁ σκοπὸς αὐτός, μὲ λίγα λόγια, ἡ ἄσκησις τῶν νεανικῶν ψυχῶν εἰς τὸ νὰ ἐκτελοῦν τὸ καθῆκον πρὸς τοὺς ὁμοίους των, πρὸς τὴν Κοινωνίαν καὶ πρὸς τὴν Πατρίδα, εἴτε καθ' ὁμάδας, εἴτε ὡς μεμονωμένα ἄτομα, ὅπου εὑρίσκονται καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν. Νὰ τὸ ἐκτελοῦν δὲ ὄχι ὡς βάρος καὶ ὡς ἀγγαρείαν καὶ οὔτε πάλιν ὡς ἐπίδειξιν διὰ νὰ τοὺς ἴδουν, νὰ τοὺς ἀναφέρουν καὶ νὰ τοὺς ἐπαινέσουν, ἀλλ' ὡς ἐσωτερικὴν φυσικήν των παρόρμησιν, πρὸς ἰδικήν των κατὰ πρῶτον λόγον ἱκανοποίησιν καὶ γαλήνην, πρὸς τακτοποίησίν των μὲ τὴν ἰδίαν των συνείδησιν.

Καὶ ὅταν λέγωμεν καθῆκον, ἐννοοῦμεν βέβαια μὲ μίαν λέξιν κάθε τι ποὺ εἶναι καλὸν καὶ κάμνει καλὸν εἴτε εἰς τοὺς μεμονωμένους ἀνθρώπους εἴτε εἰς τὸ σύνολον. Καλὸν εἶναι βέβαια καὶ ὁ λόγος ὁ σεμνὸς καὶ ἡ πρόθυμος ἀπόκρισις εἰς τὸν περαστικὸν διαβάτην καὶ ἡ ἀκριβὴς πληροφορία καὶ ἡ εὐσυνείδητος διαφώτισις, ἀλλὰ καλὸν πρὸ παντὸς εἶναι ἡ πρᾶξις ἡ χρήσιμος καὶ ἡ ὠφέλιμος, — ἡ ὑπηρεσία. Καὶ ἠμπορεῖ νὰ ὑπηρετῇ κανεὶς πάντοτε. αἱ εὐκαιρίαι εἶναι ἄπειροι καὶ παρέχονται κάθε στιγμήν, φθάνει νὰ ὑπάρχῃ μέσα του ζωντανή, γνησία καὶ πηγαία ἡ θέλησις καὶ ἡ ἱκανότης νὰ ὑπηρετῇ. Ξεκουράζει τοὺς γέροντας, ἁπλώνει χέρι βοηθείας εἰς τοὺς ἀναπήρους, ὁδηγεῖ καὶ βοηθεῖ τοὺς μικρότερους, διὰ νὰ μιλήσουμε διὰ τὰς πλέον μικρὰς καὶ τὰς πλέον κοινὰς εὐκαιρίας. Ἀπὸ τὰ μικρὰ αὐτά, ποὺ ὅσον φαίνονται ἀσήμαντα, ἔχουν τὴν ἰδία ποιότητα μὲ τὰ μεγάλα, προχωρεῖ κανείς, ἅμα ὑπάρχει ἡ ἄσκησις, ἅμα τοῦ γίνῃ φύσις καὶ συνείδησις τὸ καλόν, εἰς τὰ μεγάλα καὶ προχωρεῖ μ' εὐκολίαν. Μὲ τὴν ἰδίαν εὐκολίαν ποὺ ἔμαθε νὰ σηκώνεται καὶ νὰ δίνῃ τὴ θέσι του εἰς τὸν γέροντα, εἰς τὸν ἀνάπηρον, εἰς τὴν μητέρα, εἰς τὸ παιδί, θὰ δώσῃ ἀργότερα, ὅταν θὰ εἶναι εἰς θέσιν, τὸ αἷμά του διὰ τὸν κινδυνεύοντα ἄρρωστον, θὰ διακινδυνεύσῃ διὰ ν' ἀφοπλίσῃ ἕνα κακοποιόν, θὰ ἔμβῃ εἰς τὸ φλεγόμενο σπίτι διὰ νὰ σώσῃ κάποιον ἔνοικον, ποὺ δὲν κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ, θὰ χύσῃ τέλος τὸ αἷμά του ὑπερασπίζων τὸ ἔδαφος τῆς Πατρίδος. Ἀποτέλεσμα ἀσκήσεως ψυχῆς, νά τί εἶναι ἡ ἀρετή, ὅπως ἀποτέλεσμα ἀσκήσεως σώματος εἶναι ἡ ἀλκὴ καὶ ἡ δύναμις. Φθάνει κανεὶς ν' ἀσκῆται μεθοδικὰ εἰς τὴν καλωσύνην, θὰ γίνῃ καλός, ἐκτὸς μόνον βέβαια ἂν εἶναι ψυχικῶς ἐκτρωματικὸς καὶ ἀνάπηρος — καὶ ἀσκούμενος, ἀπὸ τὰ μικρὰ θὰ προχωρήσῃ καὶ θὰ κατακτήσῃ τὰ μεγάλα — τ' ἀνδραγαθήματα.

Ὁ Ἀρχηγὸς μὲ τὴν Ε.Ο.Ν. ἔδωσεν εἰς τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος, εἰς τοὺς νέους καὶ εἰς τὰ κορίτσια, ἕνα θαυμάσιο κοινὸν ἀσκητήριον ἀρετῆς. Ἕνα στίβον, ὅπου ἡ ὁμαδικότης του εὐνοεῖ ἐξαιρετικὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἁμίλλης διὰ τὸ καλόν, διὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ καλοῦ, διὰ τὴν κατεργασίαν τῶν πνευμάτων καὶ τῶν ψυχῶν. Τὰ συμπτώματα ποὺ ἀναφέραμε εἰς τὴν ἀρχήν, τὰ πληθυνόμενα συμπτώματα μεμονωμένων καὶ ὁμαδικῶν ἀγαθῶν καὶ ὠφελίμων πράξεων, εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὀργανώσεως, μαρτυροῦν ὅτι τὸ πείραμα ἐπέτυχεν, ὅτι ἡ Ὀργάνωσις διὰ τῶν ἔργων καὶ τῶν πράξεων τῶν μελῶν της καὶ τῶν τμημάτων της δικαιώνει τὴν πίστιν τοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ ἐξαγοράζει τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς Κοινωνίας καὶ τῆς Πατρίδος. Ἠμποροῦμε νὰ εἴμεθα ὑπερήφανοι δι' αὐτήν. Ὑπερήφανοι διὰ τ' ἀγόρια καὶ τὰ κορίτσια τῆς Ὀργανώσεως, ποὺ μὲ τὰ ἔργα των ἀποδεικνύουν ὅτι γνωρίζουν καὶ θέλουν νὰ ὑπηρετοῦν καὶ ὑπηρετοῦν ὅπου εὑρίσκονται, μὲ ὅλην τὴν ψυχὴν καὶ μ' ὅλη τὴν δύναμίν των καὶ θὰ ὑπηρετοῦν πάντοτε, τὸ καλόν.

Κδς

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΕ ΜΙΑ ΣΑΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

Τόσο μ' ἐνθουσίασε τὸ «περιθωριακὸ» σημείωμα τῆς «Νεολαίας» ποὺ ἀνεφέρετο στὸ διαγωνισμὸ ποὺ προκήρυξε ἡ Κεντρικὴ Διοίκησις τῆς Ε.Ο.Ν. στὰ μέλη της, γιὰ τὴν περιγραφὴ τῆς πιὸ ὄμορφης τοποθεσίας ἀπὸ κάθε περιφέρεια, ὥστε πολὺ ἀργότερα ἀντελήφθηκα πῶς ἡ προσπάθεια αὐτὴ κάπου προσέκρουσε καὶ ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ σημειώματος ἦταν προτρεπτικός. Εἶπα: τί κρίμα! κι' ἀμέσως καταπιάστηκα νὰ σᾶς μεταδώσω ὅλες τὶς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα ποὺ μοῦ γέννησε ἡ ἐμπνευσμένη αὐτὴ πρωτοβουλία, καὶ διερμηνεύοντας τοὺς σκοπούς της, τόσο σύνθετους καὶ βαθεῖς, νὰ συμβάλω ἐὰν μποροῦσα εἰς τὴν ἐπιτυχία της. Ἀπὸ ποῦ ὅμως ν' ἀρχίσω; Ἂς ἀρχίσω — κι' εἶναι καλὸ αὐτό, γιὰ ν' ἀποκλείσουμε ἀπ' ἀρχῆς τὴν παρανόησι — ἀρνητικά. Δὲν πιστεύω νὰ φαντάζεσθε πῶς ὁ σκοπὸς τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως ἦταν ν' ἀνεύρῃ ἀνάμεσά σας τὰ τάλαντα, οὔτε νὰ σᾶς προπονήσῃ γιὰ μέλλοντας λογοτέχνας. Σκοπὸς γι' αὐτὴ εἶστε σεῖς οἱ ἴδιοι, ὡς ὄντα ζωντανά, μέριμνά της καθημερινὴ πῶς καὶ μὲ τί τρόπους μορφωτικοὺς θὰ κάνῃ ν' ἀνοίξουν γιὰ σᾶς ὅλες τὶς ἀνάβρες τῆς ζωῆς. Γιατὶ ἡ ζωὴ δὲν εἶναι «τὸ νὰ ἀναπνέῃ κανείς, ἀλλὰ νὰ χρησιμοποιῇ ὅλες τὶς ὀργανικές, αἰσθητικὲς καὶ πνευματικὲς λειτουργίες, μὲ τὶς ὁποῖες ἔχει προικιστῆ». Μοναδικὸ πεδίο ἀσκήσεως αὐτῶν τῶν λειτουργιῶν μας εἶναι ὁ ἐξωτερικὸς κόσμος καὶ χαρὲς οἱ συγκινήσεις ποὺ δεχόμαστε ἀπ' αὐτόν. Τὸν ἐξωτερικὸ ὅμως κόσμο δὲν τὸν βλέπουμε, τὸν ἀνακαλύπτουμε. «Ἔξω ἀνάσταινε τὸ στῆθος, ἀλλὰ μέσα ἀνθίζει μὲ τοὺς κρίνους του παρθενικὸς ὁ κόσμος». Ἡ ἐξαίσια μορφή του δὲν φανερώνεται παρὰ σὲ κεῖνον ποὺ τὴν ἀναζητᾷ. Αὐτὴ ἡ ἀπέραντη καὶ μυριόφωνη προσπάθεια νὰ μᾶς μιλήσῃ τὸ μητρικὸ αὐτὸ στῆθος ποὺ μᾶς περιέχει, νὰ μᾶς ἐκφρασθῇ, χάνεται μάταια ὅταν ὁ βάρυπνος νοῦς κρατᾷ κλεισμένες τὶς πόρτες τῶν αἰσθήσεων. «Ἔρμα ν' τὰ μάτια, ποὺ θωρεῖς, χρυσὲ ζωῆς ἀέρα». Γιατὶ πραγματικὰ δὲν βλέπουμε μὲ τὰ μάτια μας, οὔτε ἀκοῦμε μὲ τ' αὐτιά μας. «Τὸ τριαντάφυλλο ἀνοίγει κι' ὁ κορυδαλλὸς ἀρχίζει νὰ τραγουδῇ μέσα στὴν ψυχή μας». Στ' ἀνοιχτὰ πάντα καὶ ἄγρυπνα μάτια τῆς ψυχῆς, ἡ κρυμμένη μέσ' σὲ πυκνὰ φυλλώματα Ἀμαδρυάδα, ἀποκαλύπτεται καὶ «βάζεται γυμνὴ νὰ χορεύῃ μπροστά της» κάνοντάς τη νὰ ξεχειλίζῃ ἀπὸ μυστικὴ ἀγάπη, ἐνῶ κεῖνοι ποὺ ἔχουν αὐτὰ τὰ μάτια κλειστά, κι' ἂς ἔχουν ἀνοιχτὰ τὰ γήϊνα, περνοῦν μπροστὰ ἀπ' τὴ φαιδρὴ αὐτὴ πάγκαλη νύμφη ντυμένοι μὲ τὴ βαρειὰ μελαγχολία τῶν τυφλῶν. Ἡ ὅρασι λοιπὸν τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου δὲν εἶναι παρὰ ἀναζήτησι, πόθος ψυχῆς ποὺ δίνει τὴ συγκίνησι, κι' αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη χαρά. Μὰ εἶναι καὶ μιὰ ἄλλη ἀνώτερη χαρά, γιατὶ εἶναι μέσα στὴ φύσι αὐτῆς τῆς συγκινήσεως — ὅπως ἄλλως τε καὶ σ' ὁλόκληρη τὴ φύσι, — ἡ ἀγωνία νὰ τὴν ἐκφρασθῇ. Καὶ δῶ, περισσότερο κι' ἀπὸ τὴν πρώτη, ἔχει σημασία ἡ ἄσκησι. Ἡ πάλη μὲ ὕλη φθαρτὴ νὰ στήσουμε μνημεῖο στὴ συγκίνησί μας καὶ σ' ὅ,τι μᾶς συνεκίνησε εἶναι ὁ θρίαμβος τῆς ζωῆς καὶ ἡ νίκη της ἀπάνου στὸ θάνατο. Στὸ σημεῖο τοῦτο ποὺ ἐξαντλοῦνται οἱ μορφωτικοὶ σκοποί, ποὺ ἀφοροῦν τὴν τελείωσι τῆς ἰδιωτικῆς μας ζωῆς, ἀρχίζουν ἀκριβῶς οἱ σκοποὶ οἱ ἐθνικοί. Ἡ πατρίδα μας γιὰ νὰ εἶναι «ὄμορφη, πλούσια κι' ἄπαρτη καὶ σεβαστὴ κι' ἁγία» πρέπει νὰ γίνῃ «χῶρος συγκεκριμένος», Βυζαντινὴ εἰκόνα ψηφιδωτή, ὁμηρικὸ τραγοῦδι, χιλιοτραγουδισμένο, μυριαγάπητο' ἄλλως θὰ παραμένῃ ἀκαθιέρωτη. Ὁ ἐχθρὸς ἢ ὁ χρόνος θὰ μποροῦσαν νὰ τὴν ἀφανίσουν, ὁ θάνατος νὰ τὴν καταβάλῃ. Τρίτος Ἑλληνισμὸς θὰ πῇ τρίτη ἀθάνατη εἰκόνα. Τὴν εἰκόνα αὐτὴ τὴν ὡραματίστηκε ὁ ποιητής. Φτάνει νὰ τὴν καταστήσουμε πραγματικότητα:

Δὲν εἶναι χόρτο ταπεινό, χαμόδενδρο δὲν εἶναι'
Βρύσες ἁπλώνει τὰ κλαδιὰ τὸ δέντρο στὸν ἀγέρα
Μὴν καρτερεῖς ἐδῶ πουλὶ καὶ μὴν προσμένεις χλόη
Γιατὶ τὰ φύλλα ἂν εἶν' πολλὰ στὸ κάθε φύλλο πνεῦμα.
Τὸ ψηλὸ δέντρ' ὁλόκληρο κι' ἠχολογᾷ κι' ἀστράφτει
Μ' ὅλους τῆς τέχνης τοὺς ἠχούς, μὲ τ' οὐρανοῦ τὰ φῶτα.
Σαστίζ' ἡ γῆ κι' ἡ θάλασσα κι' ὁ οὐρανὸς τὸ τέρας
Τὸ μέγα πολυκάντηλο μέσ' στὸ ναὸ τῆς Φύσης
Κι' ἁρμόζουν διάφανο τὸ φῶς χίλιες χιλιάδες ἄστρα
Χίλιες χιλιάδες ἄσματα μιλοῦν καὶ κάνουν ἕνα
Στὸ δέντρο κάτου δέησι ἔκαμ' ἡ βοσκοπούλα
Τ' ἄστρα γοργὰ τὴ δέχτηκαν καθὼς ἡ γῆ τὸν ἥλιο.
Τὰ Σεραφεὶμ ἐγνώρισαν τὸ βάθος τῆς ἀγάπης
Κι' ὁλόκληρ' ἡ Παράδεισο διπλῆ Παράδεισό 'ναι
Ποιὸς εἶχε πῇ ποὺ σοῦμελλε πέτρα νὰ βγάλῃς ρόδο;

Ἂς κάνουμε λοιπὸν νὰ βγάλῃ ρόδο κάθε ἑλληνικὴ πέτρα μὲ τὴ λατρεία μας. Κι' ἡ ταπεινότερη προσφορὰ εἶναι εὐπρόσδεκτη ἀπὸ τὴ μεγάλη μας Μάνα, γιατὶ θὰ δῇ σ' αὐτὴ τὴν ἀγάπη μας. Ἂς ἁρμόσουμε τὶς φωνές μας ὅπως τὸ φῶς τους οἱ μυριάδες τῶν ἄστρων. Ἀπ' ὅλες μαζὶ θὰ βγῇ ἡ Ἑλληνικὴ συμφωνία. Στ' ἄκουσμά της θὰ λουλουδίσῃ ἡ γῆ, θὰ σκιρτίσῃ τὸ κῦμα, θὰ ξαφνιστῇ καὶ θἀστράψῃ ὁ οὐρανὸς ἀκούοντας τὸ ἱερό, αἰωνόβιο, δέντρο, νὰ ἠχολογῇ μ' ὅλους τοὺς ἤχους τῆς τέχνης ποὺ κάνουνε τὸν ἐπίγειο τοῦτο παράδεισο ποὺ κατοικοῦμε νὰ φαίνεται σὰ δυὸ φορὲς Παράδεισος. Παράδειγμά μας ἂς μένῃ ὅ,τι ἔκανε ὁ Παπαδιαμάντης γιὰ τὴ Σκίαθο. Τὴν εἶδα κάποτε ἀπὸ τ' ἀεροπλάνο ψηλά. Μοῦ φάνηκε τόσο σιμά μου — σὰ νὰ περπατοῦσα μέσα στὶς χιλιοτραγουδισμένες πλαγιές της, σὰ νἄφερνα γύρα τὴ μικρὴ λίμνη της, ἕνα διαμάντι ποὺ ἄστραφτε, — καὶ τόσο γνώριμη ποὺ μοῦ φάνηκε σὰ νὰ ξανάβλεπα τὴν πατρίδα μου. Νὰ πῶς ἔκανε Ἐκεῖνος τὴ Σκίαθό του Ἑλληνική. Μὰ ἐκεῖνος θὰ πῆτε ἤτανε τεχνίτης καὶ μεῖς δὲν μποροῦμε νὰ κάνουμε τέχνη. Καὶ σεῖς τέχνη θὰ κάνετε, μὰ τέχνη παιδική' δὲν εἶναι μονάχα εὐπρόσδεκτη μὰ καὶ πολύτιμη. Προχτὲς ἀκόμα εἶχα πάγει στὰ Κύθηρα — θὰ σᾶς μιλήσω καὶ γιὰ τὸ ταξίδι μου αὐτὸ — ζητῶντας, ὅπως ἀπὸ κάθε τόπο τὴ συγκεκριμένη του μορφή. Τίποτε δὲν μοῦ τὴν ἔδωσε τόσο ἁπτή, ὅσο κάτι σχολικὲς ἐκθέσεις τῶν παιδιῶν μὲ θέμα ἀνάλογο μὲ κεῖνο ποὺ σᾶς ζητήθηκε: «Ἐκδρομὴ στὸν Ἅγιον Ἀρτέμιον». Σᾶς παραθέτω μερικὰ ἀποσπάσματα ὅπως τὰ διέσωσε ὁ καθηγητής τους Σπῦρος Στάθης μέσα στὴν «Κυθηραϊκὴ Ἐπιθεώρησι» τοῦ 1923: Ἐμένα μὲ ὠφέλησαν στὴ δουλειά μου, εὔχομαι τὸ ἴδιο καὶ σὲ σᾶς. «Ἡ πορεία διὰ τῆς δυσβάτου καὶ πετρώδους ὁδοῦ ἦτο κοπιαστική, διὰ τοῦτο δὲ μετὰ ἡμίσειαν σχεδὸν ὥραν ἐκαθίσαμεν διὰ νὰ ἀναπαυθῶμεν ὀλίγον. Τριγύρω χωρικοὶ ἐμάζευαν ἐληές, ἡ δὲ φύσις φαιδρὰ καὶ γελῶσα καθίστα αὐτοὺς εὐθύμους καὶ ζωηρούς. Ἔστρεψα τὸ βλέμμα πρὸς Νότον καὶ εἶδον τὸ φρούριον τῆς πόλεως καί τινας οἰκίας αὐτῆς. Ἐπὶ τῶν ὑάλων τῶν παραθύρων προσπίπτων ὁ ἥλιος, ἔκαμνεν αὐτὰς ν' ἀκτινοβολοῦν ὡς ἀδάμαντες καὶ ἐνέπλησσε τὸν θεατὴν μὲ εὐχαρίστησιν μεγάλην καὶ θαυμασμόν...

Τὰ πέριξ τοῦ λόφου βουνὰ μὲ τὴν ὡραίαν πρασινάδα των, ἡ βαθυκύανος θάλασσα πρὸς Νότον, τῆς ὁποίας τὰ ρεύματα ἔχοντα ἀνοικτότερον χρῶμα ἐφαίνοντο ὁμοιάζοντα κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὴν καμπυλώδη ὁδόν, τὴν ὁποίαν διέβημεν, ἡ θέα εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁρίζοντος τῶν νήσων Κρήτης καὶ Ἀντικυθήρων, εἰς τὸ μέσον δὲ τοῦ πελάγους τῆς βραχώδους Χύτρας, τῶν ὁποίων «τοὺς πόδας ἡ θάλασσα ἔχει πάντοτε ὑγρούς», ὁ καθαρὸς ἀήρ, ὅστις μὲ περιέβαλλε, ὅλα αὐτὰ ἐνεῖχον τι τὸ μαγευτικόν, τὸ θαυμάσιον, τὸ εὐχάριστον....

Τὰ κρυσταλλένια νερὰ ἔρρεον ἄφθονα καὶ τὰ πράσινα δένδρα, κυπάρισσοι, λεμονέαι καὶ ἄλλα, ἐκατοπτρίζοντο ἐντὸς τῶν ὑδάτων. Ἡ Σελήνη κυκλωμένη καὶ λαμπρά, ἔφεγγεν εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, ἤσκιωνε τὰ δένδρα, τὰ λαγκάδια, τοὺς φράκτας, τὰ κλαριά, καὶ ἐφώτιζε περίγυρα τὰ βουνὰ ὅλα καὶ τοὺς γκρεμνοὺς καὶ τὸ χωριὸ μέσα. Ἦτο χαρὰ Θεοῦ! Αἱ ἄσπραι πέτραι τοῦ δρόμου τοῦ χωριοῦ, αἱ κάτασπραι οἰκίαι, αἱ πέτριναι αὐλαὶ ἐγυάλιζαν καὶ ἐλαμπύριζαν εἰς τὸ φῶς τῆς Σελήνης. Τὸ Στραπόδι, ἂν καὶ εἶναι ἐπὶ μέρους ἀποτόμου ἐκτισμένον, διὰ τῆς ἀφθονίας τῶν ὑδάτων του, τῆς δροσερότητος τῶν φυτῶν, καθίσταται μία τῶν ὡραιοτέρων τοποθεσιῶν...».

Παναγιωτίτσα Ε. Φατσέα

«Πορευόμενοι εἴχαμε ἀριστερά μας βράχους καὶ κρημνοὺς ὑψηλοὺς μὲ χρῶμα κοκκινωπὸ μὲ μαῦρες, ἄσπρες καὶ σταχτιὲς λουρίδες ἀπὸ τὰ ποτάμια τοῦ χειμῶνα, δεξιά μας δὲ καὶ ἀπέναντί μας ὁμοίους βράχους καὶ κρημνοὺς ἐπὶ τῶν ὁποίων ὅμως εἶναι ριζωμένα ἄγρια καταπράσινα δέντρα...

Κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἡ ποικιλία ὅλων αὐτῶν τῶν φυσικῶν χρωματισμῶν μοῦ ἔτερπε τὰ μάτια καὶ ἡ ψυχή μου τόση χαρὰ καὶ εὐχαρίστησιν ἠσθάνθη, ὥστε ἄρχισα νὰ

ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ἡ πνευματικὴ ἐργασία δὲν εἶναι μονάχα ἐκείνη τὴν ὁποίαν κάνουν οἱ μεγάλοι, ὅπως λόγου χάριν οἱ συγγραφεῖς, οἱ δημοσιογράφοι καὶ γενικῶς ὅσοι ἐργάζονται μὲ τὸ μυαλό, ἀλλὰ καὶ ἡ δική σας ἡ ἐργασία, ἡ σχολική, ἀφοῦ ἀπαιτεῖ μιὰ προσπάθεια τοῦ ἐγκεφάλου ὄχι ἀσήμαντη. Γι' αὐτὸ λοιπὸν σᾶς ἐνδιαφέρουν πολὺ οἱ κανόνες τῆς ἐργασίας αὐτῆς, ὥστε νὰ τὴν κάνετε ὅσον τὸ δυνατὸν καλύτερα καὶ νὰ κουράζεσθε ὅσον τὸ δυνατὸν λιγώτερο.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους κανόνας τῆς ἐργασίας αὐτῆς εἶναι ὅτι πρέπει νὰ γίνεται τὴν ἡμέρα καὶ ποτὲ τὴν νύκτα. Αὐτὸ βέβαια δὲν εἶναι πάντα δυνατὸν γιατὶ ὑπάρχουν παιδιὰ ποὺ ἐργάζονται τὴν ἡμέρα καὶ διαβάζουν τὴ νύχτα, μετὰ τὸ σχολεῖο ἢ ἀφοῦ τελειώσουν τὴ δουλειά τους. Τὰ παιδιὰ λοιπὸν αὐτὰ ἂς ἔχουν ὑπ' ὄψιν τους ὅτι εἶναι πολὺ προτιμότερο νὰ στερηθοῦν κανένα παιγνίδι τὴν ἡμέρα, τὸ μεσημέρι μετὰ τὸ φαγητὸ καὶ πρὸ τῆς ἀπογευματινῆς ἐργασίας καὶ ν' ἀφιερώσουν αὐτὴν τὴν ὥρα στὸ διάβασμα, παρὰ νὰ κάθωνται τὴ νύχτα μὲ τὴ λάμπα, πρᾶγμα ποὺ εἶναι πολὺ ἀνθυγιεινό, ὄχι μόνο γιὰ τὰ μάτια τους ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ μυαλὸ καὶ γιὰ τὸ σῶμα ἐν γένει.

Οἱ πρωϊνὲς ὧρες εἶναι πάντα οἱ καλύτερες γιὰ τὴν πνευματικὴ ἐργασία. Μετὰ τὴν νυκτερινὴ ἀνάπαυσι, τὸ μυαλό, τὰ μάτια μας καὶ ὁλόκληρος ὁ ὀργανισμὸς εἶναι δυναμωμένα καὶ ἕτοιμα γιὰ κάθε πνευματικὴν ἐργασία Ἀκόμη καὶ ὁ πιὸ ἀπαισιόδοξος ὅλων τῶν συγγραφέων, ὁ Γερμανὸς Σοπενάουερ, ἐκφράζεται μὲ λυρικὸν ἐνθουσιασμὸν γιὰ τὴν πρωϊνὴ πνευματικὴ ἐργασία, ὅταν λέῃ: «Τὸ πρωῒ εἶναι τὰ νειᾶτα τῆς ἡμέρας. Τὰ πάντα εἶναι δροσερά, γελαστὰ καὶ εὔκολα. Νοιώθουμε τὸν ἑαυτό μας δυνατώτερον καὶ οἱ πνευματικές μας ἱκανότητες εἶναι στὴν ἀκμή τους. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ σπαταλᾶμε τὶς πολύτιμες αὐτὲς ὧρες γιατὶ ἀποτελοῦν τὴν πεμπτουσίαν τῆς ζωῆς μας».

Καὶ ἡ περίφημη σχολὴ ὑγιεινῆς τοῦ Σαλέρνο, σὲ ὅσους ἤθελαν νὰ ζήσουν ἑκατὸ χρόνια, συνεβούλευε νὰ ξυπνοῦν στὶς ἔξη, νὰ γευματίζουν στὶς δέκα, νὰ δειπνοῦν στὶς ἔξη καὶ νὰ κοιμοῦνται στὶς δέκα.

Ὁ μέγας φιλόσοφος Γκαῖτε ἔλεγε ὅτι τὴν περισσότερη καὶ τὴν καλύτερη πνευματικὴ ἐργασία τὴν ἔκανε κατὰ τὶς πρῶτες ὧρες τῆς ἡμέρας, προτοῦ ἀρχίσῃ ν' ἀπασχολῆται μὲ τὶς καθημερινὲς ἐνοχλήσεις. Ὁ Βολταῖρος ἐργαζόταν ἕως τὸ μεσημέρι, ἐπρογευμάτιζε ἐλαφρὰ καὶ ἐξακολουθοῦσε τὴν ἐργασία του λίγες ὧρες τὸ ἀπόγευμα. Ἀντιθέτως, ὁ Μακιαβέλλι, ἀφοῦ ἔπαιζε ὅλη τὴν ἡμέρα μὲ τοὺς χωρικοὺς διάφορα ὑπαίθρια παιγνίδια, ὅταν ἐνύχτωνε κλεινόταν στὸ γραφεῖο του καὶ ἔγραφε τὰ ἀριστουργήματα ἐκεῖνα ποὺ ἔμειναν ἀθάνατα.

Ἡ γνώμη τῶν διαφόρων συγγραφέων καὶ ἐπιστημόνων γιὰ τὴν διάρκεια τῆς πνευματικῆς ἐργασίας δὲν συμφωνεῖ. Ὁ Εὐγένιος Μονοντὸ εἰς τὴν «Τέχνην τοῦ γράφειν» λέει ὅτι πρέπει νὰ παρατείνουμε τὸ γράψιμο πέραν ἀπὸ δύο ὧρες, ἂν θέλουμε νὰ βγάλουμε ἐργασία καλῆς ποιότητος. Ὁ δὲ Λουκιανὸς ὁ ἐκ Σαμοσάτων εἰς τὰ «Ἐπιγράμματά» του λέει: «Ἔξη ὧρες ἀρκοῦν γιὰ τὴν ἐργασία καὶ στὶς ὑπόλοιπες ἂς χαροῦμε τὴ ζωή». Ὁ Τουλοὺζ ἀφιέρωνε δέκα ὧρες τὴν ἡμέρα στὴν πνευματικὴ ἐργασία. Ἔχει ὅμως παρατηρηθῆ ὅτι ἡ καλύτερη πνευματικὴ ἐργασία βγαίνει μετὰ τὴν δεύτερη ἢ τρίτην ὥρα, γιατὶ ὁ νοῦς καὶ τὸ πνεῦμα, ὅπως κάθε μηχανισμός, πρέπει νὰ ἐργασθοῦν κάμποσην ὥρα γιὰ νὰ λειτουργήσουν κανονικά.

Στὰ σχολεῖα καὶ τὰ ἐργοστάσια ἡ ἐργασία τῆς Δευτέρας δὲν εἶναι τόσο παραγωγική, γιατὶ ἡ ἀνάπαυσι τῆς Κυριακῆς ἔχει διακόψει τὴν συνοχή της. «Δὲν ὑπάρχει χειρότερη ἐργασία ἀπ' αὐτὴν ποὺ εἶναι συνεχής, ἔλεγε ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ, ποὺ κάτι ἤξερε ἀπὸ τέτοια πράγματα. Ἡ συνήθεια τῆς ἐργασίας χάνεται πολὺ εὔκολα καὶ ἀποκτᾶται πολὺ δυσκολώτερα». Καὶ ὁ Πλίνιος ὁ Νεώτερος, μιλῶντας γιὰ τὴν πνευματικὴν ἐργασία, ὑποστηρίζει ὅτι εἶναι δυσκολώτερο νὰ τὴν ξαναρχίσῃ κανεὶς παρὰ νὰ τὴν συνεχίσῃ.

Πολλοὶ συνηθίζουν νὰ διαβάζουν στὸ κρεββάτι προτοῦ κοιμηθοῦν, γιὰ νὰ τοὺς πάρῃ ὁ ὕπνος. Πρέπει ὅμως νὰ ξέρουν αὐτοὶ ὅτι τὸ διάβασμα ποὺ κάνουν στὸ κρεββάτι δὲν ἀποτελεῖ σοβαρὰν πνευματικὴν ἐργασία καὶ ὅτι ἂν τὴν θεωροῦν ὡς ὑπνωτικόν, πρέπει νὰ τὴν μεταχειρίζωνται μονάχα οἱ ἄρρωστοι ὅταν δυσκολεύωνται νὰ κοιμηθοῦν.

Παρ' ὅλα ταῦτα μερικοὶ γιατροὶ ἐπιτρέπουν τὸ διάβασμα στὸ κρεββάτι, ὄχι ὅμως παραπάνω ἀπὸ μισὴν ὥρα. Συνιστοῦν ὅμως τὰ βιβλία νὰ εἶναι εὐχάριστα γιὰ νὰ μὴ κουράζεται πολὺ ὁ νοῦς. Ἄλλοι συνιστοῦν τὰ ποιήματα, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν γνώμη τους εἶναι τὰ καλύτερα ὑπνωτικά.

Ὅσο γιὰ τὸ διάβασμα στὸ τραπέζι, οἱ σημερινοὶ γιατροὶ τὸ καταδικάζουν ὡς πολὺ ἀνθυγιεινό. Δὲν συνέβαινε ὅμως πάντα αὐτό. Ὁ Καρλομάγνος, λόγου χάριν, ὁ Λουδοβῖκος ΙΒ' τῆς Γαλλίας καὶ ὁ Βολταῖρος ἤθελαν νὰ τοὺς διαβάζουν κάτι ὅταν ἔτρωγαν, καὶ προτιμοῦσαν πάντα βιβλία ἐκκλησιαστικὰ ἢ ποὺ εἶχαν σχέσι μὲ τὴν θρησκεία.

Σήμερα, καθὼς εἴπαμε, οἱ γιατροὶ καταδικάζουν τὸ διάβασμα στὸ τραπέζι, γιατὶ βλάπτει πολὺ στὴν πέψι. Τὸ πολύ, μετὰ τὸ φαγητό, νὰ διαβάζῃ κανεὶς μιὰν ἐφημερίδα ἢ ἕνα περιοδικό. Τὸ καλύτερο ὅμως εἶναι νὰ μὴ διαβάζῃ τίποτε, νὰ κοιμᾶται ἐνωρὶς καὶ ν' ἀσχολῆται μὲ τὴν πνευματικὴν ἐργασία τὸ πρωΐ, ἀμέσως μόλις σηκωθῇ.

Μ. Κ.

τρέχω χοροπηδῶντας, χωρὶς νὰ γνωρίζω κι' ἐγὼ καλὰ καλὰ γιατί.

Μόλις κουράστηκα λίγο σταματῶ, στρέφω πίσω μου καὶ ἀμέσως λησμονῶ τὴν κούρασι, γιατὶ ἔχω πάλι μπροστά μου ἄλλο ἐξαίσιο θέαμα... Τὸν κάμπο τοῦ Μανιτοχωριοῦ τὸν καταπράσινο καὶ τὸ βουνὸ τοῦ Λιωνῆ τὸ κατάμαυρο, δυτικώτερα δὲ τὸν Ἀγρόσκυλλο καὶ τὰ Φορόγκρεμνα, τὰ ὁποῖα ἐφαίνοντο σὰν ἕνας θόλος μὲ κολῶνες ἀπελέκητες γύρω - γύρω, καὶ πάρα κάτω τέλος τὰ Χαλαμπαλιάνικα μὲ καμμιὰ δεκαριὰ σπίτια, δίδοντα μιὰν ὀμορφιὰ μεγαλείτερη στὸ τοπίον. Προχωρήσαμε καὶ φθάσαμε σ' ἕνα βράχο, ὅπου καθίσαμε ν' ἀναπαυθοῦμε...».

Ἐμμ. Παύλου Φατσέας

«...Ὁ δρόμος ἐξηκολούθει καταβαίνων ἀναμέσον τῶν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ ὠχρῶν ἀγρῶν καὶ ἐλαιώνων, ἔπειτα δὲ ἀνέβαινε πάλιν διασχίζων κατ' ἀρχὰς μὲν πυκνὸν ἐλαιῶνα μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ἀπέναντι λόφου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ θέα ἦτο μαγευτική, κατόπιν δὲ ἀγροὺς χέρσους καὶ πρινοσκεπεῖς λοφίσκους. Ἡ ὁδὸς ἦτο τραχεῖα καὶ ἀπεριποίητος, ὁ δὲ ἥλιος ἀκτινοβολῶν τὴν ὥραν ἐκείνην κατὰ κάθετον καθίστα τὴν ἀνάβασιν κοπιωδεστέραν τοῦ συνήθους... Ἅμα τῇ ἀφίξει ἡμῶν οἱ τοὺς κώδωνας κρούοντες ἀντικατεστάθησαν καὶ τὸ ἐρημωμένον μέρος ζωοποιηθὲν ἔλαβε χαρωπὴν ὄψιν, ἐνῷ ἡ ἄλλοτε ἐκεῖ σιγῶσα φύσις ἤρχισε ν' ἀντιλαλῇ ἐκ τῶν φαιδρῶν κραυγῶν μας...

Τὴν προσοχὴν πάντων ἀπέσπα τότε τὸ περιβάλλον καὶ τὸ βλέμμα ἑκάστου ηὐχαριστεῖτο καὶ ὅλοι ἐθαυμάζομεν τὴν ὑπέροχον σκηνογραφίαν, ἣν ἤνοιγεν ἐνώπιόν μας ἡ φύσις. Κάτωθεν ἐξετείνετο ἡ βαθεῖα κοιλὰς τοῦ Μανιτοχωριοῦ, πεποικιλμένη μὲ τῶν ἐλαιῶν τὴν γλαυκοπράσινον ὄψιν καὶ τῶν ξηρῶν ἀγρῶν τὴν ὑποκιτρίνην μορφήν. Ὁ ὁρίζων ἐξετείνετο βαθὺς καὶ ἀτέρμων, ἡ δὲ κυανῆ τοῦ Ἰονίου θάλασσα ἐξηπλοῦτο ἤδη εὐρεῖα καὶ ἀχανής, ἤρεμος καὶ γαληνιαία....

Διαβάντες τὴν διὰ μέσου τοῦ Στραποδίου διερχομένην ὁδόν, ἑκατέρωθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχουν πολυάριθμα δένδρα καὶ δροσεροὶ λαχανόκηποι μετὰ τρυφερῶν λεμονεῶν, ποτιζόμενοι ἀπὸ τὸ δροσερὸν καὶ ἄφθονον τρεχούμενον νερὸν μιᾶς πηγῆς, κατήλθομεν τέλος ἀπὸ τοῦ χωρίου εἰς τὴν ἁμαξιτὴν ὁδὸν Κυθήρων—Ποταμοῦ».

Βρετὸς Γ. Τριάρχης

Πόσο ὅλες ὁμοιάζουν καὶ πόσο ἡ κάθε μία εἶναι διαφορετική! Πόσο συγκεκριμένα ἀλλὰ καὶ μὲ τί συγκίνησι ξέρουν νὰ ὁμιλοῦν. Τὸ μόνο ποὺ εἶναι γραμμένες στὴν καθαρεύουσα· μὰ καὶ κεῖνοι ποὺ τὶς ἔγραψαν παιδιὰ τότε, σήμερα εἶναι ἄνδρες· εἶναι γραμμένες σχεδὸν πρὸ εἰκοσαετίας. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι σεῖς θὰ γράψετε ὡραιότερες περιγραφές· καὶ πρέπει.

Στρατῆς Δούκας

Στὸ περιθώριον

ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΩΝ

Εἰς διάφορα σημεῖα τῶν Ἀθηνῶν ἤρχισεν ἡ λειτουργία ἐξ σχολείων ἀναλφαβήτων τοῦ Ἀδελφάτου Νεότητος τῆς Διοικήσεως Πρωτευούσης. Θ' ἀκολουθήσῃ συντόμως ἡ λειτουργία καὶ ἄλλων. Εἶναι μία καλῶς μελετημένη ἐκστρατεία κατὰ τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Πρωτεύουσαν καί, φυσικά, δὲν κολακεύει καθόλου τὸν πολιτισμόν μας. Καὶ δὲν εἶναι ἡ ἐκστρατεία αὐτὴ ἡ μικροτέρα μεταξὺ τόσων ἄλλων ὑπηρεσιῶν, ποὺ μὲ τὰ τόσα Κέντρα Παιδικῆς Χαρᾶς, μὲ τὴν λαμπρὰν παιδικὴν χορῳδίαν του μὲ τὴν βιβλιοθήκην καὶ τὰ παιδικὰ του θεάματα τὸ Κέντρον προσφέρει εἰς τὸν μικρόκοσμον τῶν λαϊκῶν συνοικιῶν τῆς Πρωτευούσης.

Τὸ πλέον συγκινητικὸν εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν προσπάθειαν εἶναι ὅτι τὸ ἔργον τῶν κηρύκων τῶν σχολείων ἀναλφαβήτων τοῦ Κέντρου Νεότητος ἀνέλαβον οἱ ἴδιοι οἱ μικροὶ τρόφιμοι τῶν Κέντρων Παιδικῆς Χαρᾶς. Ἐπισκέπτονται ἕνα ἕνα τὰ σπίτια τῶν συνοικιῶν καὶ ἐρωτοῦν ἂν ὑπάρχῃ κανεὶς ἀναλφάβητος καὶ τοὺς προσκαλοῦν νὰ φοιτήσουν εἰς τὰ σχολεῖα. Καὶ ἐκτελοῦν τὸ ἔργον των μὲ εὐγένειαν καὶ μὲ ὅλην ἐκείνην τὴν χαριτωμένην σοβαρότητα ποὺ ξέρουν νὰ ἐπιδεικνύουν οἱ μικροί, φθάνει νὰ ἔχουν ἐμποτισθῆ μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἐκπληρώνουν ἀποστολὴν ἀνωτέραν.

Η ΚΑΜΠΗ ΤΩΝ ΠΕΥΚΩΝ

Ἤρχισεν ἤδη ἡ Ε. Ο. Ν. τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς κάμπης τῶν πεύκων εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Ἀττικῆς. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θ' ἀρχίσῃ καὶ μὲ τὰ ἄλλα τμήματα τῆς Ὀργανώσεως εἰς ὁλόκληρον τὴν Χώραν, ὅπου ὑπάρχει αὐτὸς ὁ κίνδυνος. Εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ὡραίους καὶ εὐγενικοὺς ἀγῶνας, εἰς τοὺς ὁποίους μᾶς ἔχουν πλέον συνηθίσει τὰ παιδιὰ τῆς Ὀργανώσεώς μας. Διότι δὲν εἶναι ἁπλῶς ἀγὼν ὑπὲρ τοῦ πρασίνου εἶναι συγχρόνως ἀγὼν ὑπὲρ τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ καὶ πρὸ πάντων ἀγὼν ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ ἐδάφους, καὶ κατὰ τῶν διαβρώσεων.

Ο ΑΠΟΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Ἡ τελευταία ἐπίσκεψις τοῦ Ὑφυπουργοῦ Τύπου καὶ Τουρισμοῦ κ. Νικολούδη εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπέδειξε διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ποίαν δύναμιν ἀντιπροσωπεύει ὁ ἀπόδημος Ἑλληνισμός, ποῖον κεφάλαιον ἀποτελοῦν διὰ τὸ Κράτος οἱ Ἕλληνες αὐτοί, ποὺ χαλυβδώνουν τὴν ψυχήν των εἰς τὴν πάλην, τὸν τραχὺν ἀγῶνα τῆς ζωῆς καὶ τὴν θέλησιν τῆς νίκης. Καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς φιλοξένου παρανειλίου χώρας, τὴν ὁποίαν διέτρεξεν ὁ κ. Ὑφυπουργός, ὑψώθησαν ὡς εἷς ἄνθρωπος ἀναρίθμητοι μυριάδες Ἑλλήνων διὰ νὰ διαδηλώσουν τὴν ἀφοσίωσίν των εἰς τὸν τόπον ποὺ τοὺς εἶδε νὰ γεννῶνται, τὸν τόπον ποὺ εἶναι ὁ μεγαλύτερος εἰς δρᾶσιν ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ οἱονδήποτε ἄλλον. Ἐδῶ δὲ ἀκριβῶς ἔγκειται τὸ θαῦμα τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς: οὐχὶ μόνον σήμερον ποὺ ἡ Ἑλλὰς εἶναι τὸ δέκατον ἢ ἑνδέκατον κράτος τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ παλαιότερον ἀκόμη, ὅταν ἡ Ἑλλὰς κατελάμβανε τόσην ἔκτασιν, ὅσην ἕνας νομὸς μιᾶς οἱασδήποτε ἄλλης εὐρωπαϊκῆς χώρας, καὶ τότε ὁ Ἕλλην ἦτο ὑπερήφανος διὰ τὸν τόπον του.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Αἰγύπτου, ποὺ εἶναι καύχημα διὰ τὴν Ἑλλάδα, συντελεστὴς προόδου διὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ σκαπανεὺς πολιτισμοῦ. Ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς γῆς εὑρίσκονται κατεσπαρμένοι ἑλληνικοὶ πληθυσμοί, ἀλλοῦ συγκεκροτημένοι εἰς κοινότητας, ἀλλοῦ ἀνοργάνωτοι καὶ ἀλλοῦ μεμονωμένα ἄτομα, ἕνα σύνολον ποὺ ἐξυπηρετεῖ τὴν αὐτὴν πάντοτε ἰδέαν, ποὺ διαιωνίζει τὴν προαιώνιον ἑλληνικὴν παράδοσιν τῆς ἀποικιακῆς ἐπεκτάσεως. Καὶ σήμερον μὲν ἀποικίας δὲν ἔχει ἡ Ἑλλὰς καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ παίξῃ τὸν ἐκπολιτιστικὸν ρόλον ποὺ ἔπαιξεν ἄλλοτε. Ἡ παροικία ὅμως ἀντικατέστησε τὴν ἀποικίαν καὶ ἡ ἀνησυχία, ἡ ἀγωνία τοῦ νέου καὶ τῆς πάλης, κατακυριεύουσα τὴν ψυχὴν τοῦ Ἕλληνος, τὸν ἐξαποστέλλει εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τῆς γῆς, νὰ μοχθήσῃ, νὰ ὑψωθῇ, νὰ γίνῃ φορεὺς πολιτισμοῦ.

Δὲν εἶναι πολλὰ ἔτη ποὺ ἕνας νέος Ἕλλην, ἀποφοιτήσας ἀπὸ τὸ Πολυτεχνεῖον, ἐνόμισεν ὅτι ὁ τόπος δὲν ἦτο ἀρκετὸς διὰ τὰς εὐγενικὰς του φιλοδοξίας, ἔλαβε τὴν ἄγουσαν τῆς ξενητειᾶς καὶ εὑρέθη εἰς τὴν μακρινὴν Βενεζουέλαν, ἕνας αὐτὸς ἀπόγονος ποντοπόρων ἐκπολιτιστῶν, ἀνάμεσα ἑνὸς πληθυσμοῦ ὁ ὁποῖος τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐγνώριζε μόνον ἀπὸ τὰ βιβλία. Αὐτὸς ὁ ἕνας ὅμως εἶχεν εἰς τὴν ψυχὴν συμπεπυκνωμένα ὅλα τὰ προσόντα τῆς φυλῆς καὶ πρὶν περάσῃ πολὺς χρόνος ἦτο ὁ διευθυντὴς μιᾶς κολοσσιαίας βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἕνας ἄλλος Ἕλλην, ἀπόφοιτος τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ἐτράπη πρὸς τὰς Φιλιππίνας νήσους, ὅπου ζήτημα εἶναι ἂν ὑπάρχουν δέκα Ἕλληνες. Ἐκεῖ ἵδρυσε μίαν τεχνικὴν σχολήν, ἡ ὁποία μὲ τὴν πάροδον ὀλίγων ἐτῶν εὑρέθη νὰ εἶναι ἕνα ἀρτιώτατον Πολυτεχνεῖον, εἰς τὴν μετόπην τοῦ ὁποίου κυματίζει ὑπερηφάνως, παρὰ τὴν σημαίαν τῶν Φιλιππίνων νήσων, ἡ Ἑλληνικὴ κυανόλευκος, διὰ νὰ ἐνθυμίζῃ ὅτι μόνον ταπεινοὶ καὶ εὐτελεῖς ἄνθρωποι ἀποκρύπτουν τὴν καταγωγήν των.

Ἕλληνες δὲν ὑπῆρχαν καὶ εἰς τὰς Φιλιππίνας, ὅπως καὶ εἰς τὴν Βενεζουέλαν, δύο ὅμως ἄτομα, δύο Ἕλληνες πατριῶται, ὑπῆρξαν ἱκανοὶ νὰ καταστήσουν εὐφημότατα γνωστὸν τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ τμῆμα ἐκεῖνο τοῦ κόσμου, εἰς τὸ ὁποῖον διεσταυρώθησαν καὶ διασταυροῦνται ἀναρίθμητοι φιλοδοξίαι.

Αὐτὰ τὰ δύο παραδείγματα πείθουν τὸν καθένα τί ἠμποροῦν νὰ πράξουν οἱ ἀπόδημοι Ἕλληνες, ἐκεῖ ὅπου εἶναι συγκεκροτημένοι εἰς ὠργανωμένας κοινότητας, ἢ εἶναι ἐγκατεστημένοι εἰς πυκνὰς ὁμάδας. Ποῖον ὄγκον ἀποτελοῦν δὲν ἠμποροῦμεν νὰ γνωρίζωμεν, διότι ποτὲ δὲν ἔγινε μία ἀπογραφὴ — εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τὸ Κράτος ἤρχισε νὰ βλέπῃ κάπως διαφορετικά, ἢ ὡς ἔμβασμα μόνον τοὺς ἀποδήμους — διότι πλεῖστοι ἔχουν παραποιήσει τὰ ὀνόματά των, διότι πολλοὶ ἀκόμη δὲν ἐφρόντισαν νὰ ἔλθουν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰς προξενικὰς ἀρχάς. Γνωρίζομεν ὅμως ἀπὸ τὰς στατιστικὰς τῶν δύο λαμπρῶς δρώντων εἰς τὴν Ἀμερικὴν Ἑλληνικῶν σωματείων «Ἀχέπα» καὶ «Γκάπα» ὅτι μόνον οἱ εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν Ἕλληνες ὑπερβαίνουν τὰς ἑπτακοσίας χιλιάδας. Συνεπῶς, ἠμποροῦμεν νὰ ὑπολογίσωμεν, χωρὶς φόβον νὰ διαψευσθῶμεν, εἰς δυόμισῃ ἑκατομμύρια τὸν ἀπόδημον αὐτὸν Ἑλληνισμόν, εἰς μίαν δηλαδὴ ἄλλην Ἑλλάδα.

Ἀπὸ ἡμᾶς ἐδῶ, ἕνα μόνον ζητοῦν οἱ ἀπόδημοι Ἕλληνες: Νὰ τοὺς δώσωμεν τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι ὑπερήφανοι διὰ τὸν τόπον ποὺ ἐγεννήθησαν.

Στὸ περιθώριον

ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ

Πολὺ καλὴ καὶ πολὺ χρήσιμος ἡ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργοῦ-Διοικητοῦ Πρωτευούσης διὰ τὴν ἵδρυσιν δανειστικῶν βιβλιοθηκῶν, μονίμων καὶ κινητῶν, μὲ τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας τῆς περιφερείας. Διὰ τῆς καταλλήλου λειτουργίας καὶ χρήσεως τῶν βιβλιοθηκῶν αὐτῶν τὸ παραγκωνισμένον σήμερον ἑλληνικὸν βιβλίον θὰ μπορέσῃ νὰ προσεγγίσῃ τὸ ἀναγνωστικὸν Κοινόν, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπαραίτητον ψυχικὴν μεταξύ των ἐπαφήν, πρὸς ἀμοιβαίαν ὠφέλειαν καὶ ἐξύψωσιν. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς πρέπει νὰ ληφθῇ φροντίς, ὥστε τὰ βιβλία αὐτὰ ν' ἀνταποκρίνωνται, τόσον ὡς εἶδος, ὅσον καὶ ὡς περιεχόμενον, εἰς τὸν σκοπὸν τῶν βιβλιοθηκῶν.

ΤΑ ΣΥΣΣΙΤΙΑ

Εἶναι πραγματικῶς εὐχάριστον καὶ εὐοίωνον σύμπτωμα διὰ τὴν ψυχικὴν ἀναγέννησιν τῆς Χώρας μας τὸ γεγονὸς τῆς λαμπρᾶς ἐπιτυχίας τῶν μαθητικῶν συσσιτίων. Εἰς 2500 σχολεῖα ἐλειτούργησαν ἐφέτος συσσίτια καὶ ἐδόθη τροφὴ εἰς ἑκατὸν περίπου χιλιάδας παιδιῶν. Ὅταν δὲ ἀναλογισθῇ κανεὶς ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἀποτελεῖ τὸ δέκατον τοῦ συνόλου τῶν μαθητῶν τῆς Χώρας, θ' ἀντιληφθῇ πόσον ἀποτελεσματικὸς καὶ πόσον πολύτιμος ὑπῆρξεν ὁ ἀγὼν κατὰ τοῦ ὑποσιτισμοῦ τῶν παιδιῶν μας, τὸν ὁποῖον, ὑπὸ τὴν στοργὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ, ἔχουν ἀναλάβει μὲ τόσην ζέσιν καὶ τόσην ἐνεργητικότητα ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡ ἐρίτιμος Κα Λέλα Ι. Μεταξᾶ.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Η ΠΡΩΤΗ: Σκαπανεῖς εἰς τὸ Στρατόπεδον «Ι. Μεταξᾶς» κατὰ τὴν ὥραν τῆς στρατιωτικῆς προπαιδεύσεως.

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ: Ἕνας ἀρχαῖος πύργος ποὺ διασώζεται ἀκόμη εἰς τὴν Εὔβοιαν.

ΤΟ ΔΙΑΒΟΛΟΠΑΙΔΟ
ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΔΙΑΣΗΜΟΣ

Ἡ παιδικὴ καὶ ἐφηβικὴ ἱστορία τοῦ Ἀνδρέα Λασκαράτου, τοῦ μεγάλου σατυρικοῦ ποιητοῦ καὶ φιλοσόφου, ἦταν τόσο κωμικὴ ὅσο ἡ ἀνδρική του ἡλικία ἦταν σοβαρή, γεμάτη ἀγῶνες γιὰ τὴν ἀλήθεια..., μιὰ ἱστορία γόνιμης καὶ δημιουργικῆς ἐργασίας.

Μὲ τὰ παιδικά του ἀνέκδοτα μπορεῖ κανεὶς νὰ γελάη ὧρες ὁλόκληρες, γιατὶ ἦταν ἕνας σπουδαῖος φαρσέρ, ποὺ ἔκανε ἄλλους νὰ θυμώνουν κι' ἄλλους νὰ γελοῦν...

Μικρὸς μαθητὴς ὁ Ἀντρέας, εἶχε κάμει τὸ Δάσκαλό του, τὸ Νεόφυτο Βάμβα, νὰ σκάῃ ἀπὸ τὸ θυμό του, γιατὶ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβη πῶς διάολο τὰ κατάφερνε νὰ τοῦ μιμῆται τὸ γραφικὸ χαρακτῆρα σὲ τέτοιο σημεῖο ποὺ ὁ ἴδιος νὰ μὴν μπορῆ νὰ γνωρίση ποιὸ χειρόγραφο εἶναι ἐκεῖνο ποὺ μιμήθηκε ὁ Λασκαρᾶτος καὶ ποιὸ τὸ γνήσιο!

Ὁ Λασκαρᾶτος εἶχε αὐτὸ τὸ φυσικό: νὰ μπορῆ νὰ μιμῆται ὁποιοδήποτε γραφικὸ χαρακτῆρα καὶ νὰ γελάη κατόπιν τοὺς ἄλλους φίλους του, βάζοντάς τους κάποτε - κάποτε νὰ μαλώνουν ἀναμεταξύ τους...

Μὰ αὐτή του τὴν ἐπιδεξιότητα ὁ Λασκαρᾶτος δὲν τὴν χρησιμοποίησε παρὰ μόνο γιὰ νὰ ἀστειεύεται μὲ τοὺς φίλους του...

Ὅταν ἦταν στὸ λύκειο τοῦ Ἁγίου Γεωργίου — στὸ Κάστρο — τὴν παληὰ πρωτεύουσα τῆς Κεφαλλωνιᾶς, οἱ δάσκαλοι δὲν εἶχαν καθόλου καλὴ ἰδέα γιὰ τὸ Λασκαρᾶτο!

Τὸν θεωροῦσαν ὡς τὸν μεγαλείτερο ταραξία, ἀφοῦ κάποτε ἐπικεφαλῆς τῶν οἰκοτρόφων τοῦ σχολείου εἶχε βγῆ μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους ντυμένος μὲ τὰ μεντόνια σὲ εἶδος «ποδήρους ὑπενδύτου...» καὶ ξεσήκωσαν μὲ τὶς φωνὲς καὶ τὶς τρέλλες τους ὁλόκληρο τὴν κωμόπολι...

Ἔτσι ὅταν ὁ λόρδος Βύρων ἐπεσκέφθηκε τὸ σχολεῖο ποὺ ἔμενε ὁ Λασκαρᾶτος, οἱ δάσκαλοί του τὸν παρουσίασαν στὸ Μεγάλο Φιλέλληνα:

— Αὐτός, εἶπε ὁ Βάμβας στὸ λόρδο, εἶναι αὐθάδης καὶ προπέτης.

Μὰ ὁ λόρδος Βύρων γελῶντας ἀγκάλιασε τὸ Λασκαρᾶτο, τὸν ἔσφιξε καὶ εἶπε στοὺς ἐμβρόντητους δασκάλους:

— Αὐτὰ τ' ἀγόρια εἶναι ποὺ μ' ἀρέσουν...

Μὰ γιὰ νὰ εἶναι τέτοιος, ὅταν ἔφυγε ἀπὸ τὸ λύκειο, μεγαλείτερος πλέον, καὶ πῆρε στὸ Ληξοῦρι ἰδιαίτερο δάσκαλο γιὰ τὴν ἀρχαία ἑλληνική, αἰσθάνθηκε μεγάλη ντροπή, γιατὶ εἶχε καταφέρει κάνοντας διαβολιές, νὰ ἀμελῆ τὰ μαθήματά του καὶ νὰ μείνη ἀμόρφωτος. Καὶ ρίχτηκε μὲ τὰ μοῦτρα στὸ διάβασμα τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, καὶ ἰδιαίτερα τὸν Εὐριπίδη, τοῦ ὁποίου οἱ τραγωδίες τοῦ ἄρεσαν ἐξαιρετικὰ καὶ τὶς μελετοῦσε ἄπληστα...

Ἔτσι μεγάλωνε, μὰ κάποτε - κάποτε γινόταν παιδὶ καὶ ὅλες του οἱ πράξεις ἦταν παιδιαροκαμώματα...

Τὸ Σολωμὸ τὸν θαύμαζε. Γύρω ἀπὸ τὸν Ζακυνθινὸ ποιητὴ ὑπῆρχε μεγάλη αἴγλη κι' ὅλοι τὸν σεβόνταν τὸν κόντε τόσο γιὰ τὴν εὐγενική του καταγωγὴ ὅσο καὶ γιὰ τὴ μόρφωσί του. Μὰ παρ'

Ὁ Ἀνδρέας Λασκαρᾶτος

ὅλα αὐτὰ μιὰ μέρα λίγο ἔλειψε ὁ Ἀντρέας Λασκαρᾶτος νὰ στήση, φιλόνικος καθὼς ἦταν ἀπὸ μικρός, σοβαρὸ καυγᾶ μαζύ του...

Αὐτὸ τὸ μικρὸ ἐπεισόδιο Σολωμοῦ — Λασκαράτου, ἂς τὸ προσέξουν ἰδιαίτερα οἱ ἀναγνῶσται μας, ποὺ μᾶς στέλνουν τὰ ποιήματά τους γιὰ κρίσεις, κι' ἂς πάρουν διδάγματα ἀπὸ αὐτό...

Ὁ Λασκαρᾶτος, σὰν ἀνηψιὸς ποὺ ἦταν τοῦ κόντε Δελλαδέτσιμα, γερουσιαστὴ στὴν Ἰόνιο πολιτεία, εὕρισκε πάντα ἀνοιχτὴ τὴν πόρτα τοῦ Σολωμοῦ καὶ φιλόξενο τὸν οἰκοδεσπότη, ἕτοιμο νὰ τοῦ μιλήση γιὰ τὴν ποίησι. Ὁ Ἀντρέας, λοιπόν, τοῦ πήγαινε διαρκῶς καὶ ἀπὸ ἕνα ποίημα κι' ὁ Σολωμὸς τοῦ ἔκανε παρατηρήσεις καὶ διορθώσεις.

Μιὰ μέρα πῆγε στὸ Σολωμὸ καὶ τὸν βρῆκε ἀπασχολημένο! Ἕνας νέος κρατοῦσε χειρόγραφα καὶ διάβαζε στὸ Σολωμό! Τὸ ποίημά του ἦταν, κατὰ τὸ Λασκαρᾶτο, τῆς κακῆς ὥρας. Μὰ ὁ Σολωμός, τὸ ἄκουγε ἀμίλητος Οὔτε μιὰ παρατήρησι. Οὔτε μιὰ συμβουλή. Σὰν τελείωσε, ὁ κόντες κτύπησε στὴν πλάτη τὸ νέο, τοὖπε μερικὰ ἐνθαρρυντικὰ λόγια γιὰ τὴν ποίησι καὶ τὸν ξεπροβόδησε ἀπὸ τὸ δωμάτιο...

Κι' ἦρθε ἔτσι ἡ σειρὰ τοῦ Λασκαράτου, ὁ ὁποῖος ἄρχισε τὸ διάβασμα!..

Μὰ κάθε τόσο ὁ κόντες τὸν διέκοπτε...

— Δὲν τὸ λὲς αὐτὸ καλά!

— Αὐτὴ τὴ λέξι νὰ τὴν ἀλλάξης...

— Αὐτὸ δὲν πάει στὸ μέτρο...

Ὁ Λασκαρᾶτος στὴν ἀρχὴ ἄκουε ὑπομονητικὰ τὶς παρατηρήσεις τοῦ Σολωμοῦ. Μὰ στὸ τέλος ἐξερράγη...

— Μὰ κόντε μου, τοῦ λέει, δὲν εἶσαι δίκαιος!... Ἐκείνου τοῦ ἀλλουνοῦ δὲν τοὖπες τίποτε γιὰ τὶς ἀνοησίες ποὺ ἔγραψε κι' ἐμένα μὲ τάραξες στὶς παρατηρήσεις... Γιατί;

Κι' ἄφησε νὰ ὑπονοηθῆ μιὰ ὑποψία τοῦ Λασκαράτου πως ὁ κόντες δὲν τὸν χώνευε καὶ γι' αὐτὸ τοὖκανε τόσες παρατηρήσεις.

Καὶ μὲ τὴ σκέψι αὐτὴ εἶχε κακιώσει τόσο πολύ, ποὺ βγῆκε κάπως καὶ ἀπὸ τῆς εὐγένειας τὰ ὅρια νὰ διαμαρτυρηθῆ ἔτσι ἔντονα στὸ Σολωμό!

Μὰ ὁ Ἐθνικὸς ποιητὴς δὲν θύμωσε! Οὔτε ἔχασε τὴν ἀταραξία του...

— Ἄκουσε παιδί μου, τοῦ εἶπε. Κάνε ὑπομονή! Ἂν κόβω καὶ διορθώνω κάτι ἀπὸ τὴ σύνθεσί σου, αὐτὸ τὸ κάνω γιατὶ κάτι βρίσκω σ' αὐτὴ ἀκόμη ν' ἀφήσω! Στὴ σύνθεσι τοῦ ἄλλου παιδιοῦ τίποτε δὲν εὕρισκα ν' ἀφήσω κι' ἔτσι δὲν ἔκοψα τίποτε...

Ἀπὸ τότε ὁ Λασκαρᾶτος ποὺ ἐκατάλαβε, δὲν ξαναπαραπονέθηκε, γιατὶ ὁ Σολωμὸς τοῦ διώρθωνε τὰ ποιήματά του. Ἀντίθετα μάλιστα πολὺ εὐχαριστιόταν ὅταν τὸν διώρθωνε, γιατὶ καταλάβαινε ὅτι γιὰ νὰ κάθεται ν' ἀσχολῆται μαζύ του ἕνας Σολωμός, κάτι ἄξιζε (1).

Ὁ Λασκαρᾶτος ἔκανε, παιδὶ ἀκόμη, τὸ δικηγόρο, στὴν ἐποχὴ ἀκριβῶς ποὺ ἐπίσημη γλῶσσα ἦταν ἡ ἰταλική. Ὁ Λασκαρᾶτος μιλοῦσε ἰταλικὰ ὅπως μιλοῦσε καὶ τόσες ἄλλες γλῶσσες... Μὰ δὲν ἐννοοῦσε στὸ δικαστήριο νὰ μιλήση τὰ ἰταλικά. Μιλοῦσε ἑλληνικά. Καὶ ὑποχρέωνε τοὺς ἄλλους δικηγόρους νὰ τοῦ μεταφράζουν τὰ πάντα στὴν ἑλληνική!..

Κι' ὁ ἴδιος εὕρισκε μεγάλη εὐχαρίστησι γιατὶ πρῶτος αὐτὸς ἀγωνιζόταν γιὰ τὴν καθιέρωσι, σὲ ἕνα τόπο καθαρῶς ἑλληνικό, τῆς γλώσσης τῶν προγόνων του.

Κι' ἕνα ἀκόμη εὔθυμο ἀνέκδοτο τοῦ Λασκαράτου... Ὅταν νεαρὸς ἀκόμη διωρίσθηκε δικαστὴς στὸ Ἀργοστόλι, ἀποφάσισε κι' ἔβγαλε τὴν ἀπόφασι σὲ στίχους...

Κόκκαλο τότε ὅλοι... Δικηγόροι, καὶ διάδικοι γελῶντες βρῆκαν τὴν εὐκαιρία, στὸ γέλιο, νὰ συμβιβασθοῦν, μιὰ καὶ ἡ ἔμμετρος ποίησι ἦταν ἀδύνατο νὰ τοὺς δώση τὴ λύσι.

Ἀγγ. Μεταξᾶς

(1) Σήμερα οἱ νέοι μας ἀντὶ νὰ εὐχαριστοῦνται στὶς παρατηρήσεις ποὺ τοὺς γίνονται ἐπάνω στὰ λογοτεχνικά τους προϊόντα, χαλοῦν τὸν κόσμο. Ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ θεωροῦνται εὐτυχεῖς ποὺ τοὺς διορθώνουν.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ: ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

Α'.

Ὁ Ἀγαμέμνων βγαίνει ἀπὸ τὴ σκηνή του..

Εἶναι νύχτα βαθειὰ ἀκόμα στὸν πορθμὸ τοῦ Εὐρίπου. Ἀστροφεγγιά. Μέσα στὸ χλωμὸ χρυσογάλαζο φῶς μόλις φαίνεται ἀνάρια ἀνάρια νὰ λευκάζουν σκηνές, ἀρίθμητες σκηνὲς ποὺ ἀρχίζουν ἀπὸ τ' ἀκρογιάλι καὶ φτάνουν καὶ χάνονται μέσα στοὺς σκοτεινοὺς ἴσκιους τοῦ κοντινοῦ δάσους. Τὸ στρατόπεδο τῶν Ἑλλήνων ἁπλώνεται μπροστά του. Πιὸ πέρα ἡ θάλασσα ἀνάμεσα στὸ φεγγοβόλημα τοῦ νεροῦ, ἄλλο δάσος θαρρεῖς, χίλια καράβια ἀραγμένα, τὸ ἕνα κοντὰ στ' ἄλλο, ὄγκος σκοτεινὸς ἀπὸ κατάρτια καὶ σκοινιά.

Ὁ ἀρχιστράτηγος γυρίζει ὁλοῦθε τὴν ὄψι ἀνήσυχος...

Εἶναι τέτοια σιγαλιὰ ὁλόγυρα ποὺ φοβᾶσαι... Στοίχειωσεν ἡ πλάσι, ὁ ὕπνος ἔγινε ξαφνικὸς θάνατος ἢ ὅλα τοῦτα ποὺ βλέπουν τὰ μάτια εἶναι ἄψυχη ζωγραφιά;

Ὡς τόσο εἶναι ἀνάγκη πρῶτα νὰ διηγηθοῦμε μιὰ παλιὰ ἱστορία. Βασιλιᾶς στὴ Σπάρτη ἦταν ὁ Τυνδάρεως καὶ γυναῖκα του ἡ πεντάμορφη Λήδα.. Ἀπ' αὐτὴν ἀπόχτησε τρεῖς κόρες: τὴ Φοίβα, τὴν Κλυταιμήστρα καὶ τὴν ξακουστὴ Ἑλένη.. Ἡ ὀμορφιὰ τῆς στερνῆς κάνει τὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου ν' ἀπορῆ.. «Ὄχι, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι πλάσμα ἀνθρώπινο τοῦτο»! Δίχως ἄλλο κάποιο θαῦμα ἔχει γίνει, κάποιο ὑπερφυσικό, νὰ ποῦμε, γεγονός, ποὺ ἄλλωστε σ' αὐτὴ τὴν ἐποχὴ τῶν παραμυθιῶν καὶ τῶν θρύλων δὲν εἶναι καὶ κάτι ἀσυνήθιστο.

Ἡ Ἑλένη λοιπὸν δὲν εἶναι κόρη τοῦ Τυνδάρεω, μὰ τοῦ Δία.

Μὰ τέτοια ὅμως ὀμορφιὰ ποὺ ἔβγαινε ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια δὲν ἦταν δυνατὸ παρὰ νὰ φέρῃ ταραχὴ γύρω της, νὰ χαλάσῃ τὴν τάξι καὶ τὴν ἁρμονία τοῦ κόσμου, ὅπου ὅλα εἶναι μελετημένα καὶ μετρημένα ἔτσι ποὺ νὰ ἰσοζυγιάζωνται καὶ νὰ κατασταλάζουν σὲ γαλήνη.

Ὅταν ἡ Ἑλένη μεγάλωσε καὶ ἡ φήμη τῆς ἀσύγκριτης ὀμορφιᾶς της ἁπλώθηκε παντοῦ ἦρθαν στὴ Σπάρτη ἀπ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα οἱ πιὸ διαλεχτοὶ γαμπροὶ νὰ τὴ ζητήσουν.

Ὁ γέρο Τυνδάρεως βρέθηκε σὲ δύσκολη θέσι. Ὅλοι ἦσαν νέοι καὶ ὡραῖοι, ὅλοι βασιλόπουλα καὶ πλούσιοι, ὅλοι δυνατοί. Ποιὸν νὰ διαλέξῃ καὶ ποιὸν ν' ἀφήσῃ; Ὕστερα τέτοια ἦταν ἡ συνορισιὰ ποὺ οἱ γαμπροὶ δὲν παρακαλοῦσαν μονάχα, μὰ καὶ φοβέριζαν. Τὸ κοίταξε τὸ πρᾶμα ἀπὸ δῶ, τὸ κοίταξε ἀπὸ κεῖ καὶ στὸ τέλος τὰ κατάφερε ἔτσι ὄμορφα καὶ καλὰ ποὺ βγῆκε μάλιστα καὶ κερδισμένος. Μάζεψε δηλαδὴ τὰ παλληκάρια ὅλα καὶ τοὺς εἶπε:

«Πρὶν δώσω μιὰ ἀπόκρισι, πρὶν διαλέξω ἀνάμεσά σας ἕναν, ἔχω κι' ἐγὼ νὰ σᾶς ζητήσω μιὰ χάρι. Χύσετε κρασὶ πάνω στὴ φλόγα τοῦ βωμοῦ κι' ἁπλῶστε τὸ δεξί σας χέρι κι' ὁρκιστῆτε, τὸν ἄντρα τῆς Ἑλένης — ὁποιος κι' ἂν γίνῃ — νὰ μὴν τὸν ὀχτρεύωνται οἱ ἄλλοι, μὰ τὸ ἐνάντιο, νὰ τὸν βοηθήσουν κιόλας, ἂν κάποιος ἐπιβουλευτῇ τὴν τιμή του κι' ἁρπάξῃ μὲ δόλο τ' ὄμορφο ταίρι του.. Εἴτε Ἕλληνας εἶναι τοῦτος, εἴτε βάρβαρος νὰ τὸν πολεμήσουν καὶ νὰ τοῦ ρημάξουν τὴ χώρα, ὅλοι μαζί, χωρὶς ἔλεος..»

Μὰ ἂς ἀφήσουμε τὸν ποιητή, ποὺ διηγιέται τόσο ὄμορφα, νὰ μᾶς τελέψῃ τὴν ἱστορία τούτη:

«Κι' ἅμα ὡρκιστήκανε κι' ὁ γέρος μιὰ χαρὰ
τοὺς τὴν κατάφερε μὲ τὴ σοφή του γνώμη,
δίνει στὴ θυγατέρα του γιὰ νὰ διαλέξῃ
ἕναν, ὁποιον ποθοῦσε πιότερο ἡ καρδιά της.
Κι' αὐτὴ — κακὴ ὥρα — τὸν Μενέλαο ξεχωρίζει.
Μὰ ὄντας στὴ Σπάρτη ἀπ' τὴ Φρυγία ἦρθεν ὁ Πάρις
κι' ἔλαμπε στ' ἀκριβὰ φορέματα καὶ τὸ χρυσάφι
καὶ τὰ βαρβαρικὰ στολίδια, τὴν ἀγάπησε
καὶ μὲ τὴ θέλησί της τὴν ἁρπάει καὶ φεύγει
στὰ βοσκοτόπια ἐκεῖ μακριὰ τῆς Ἴδας.
Ἔλειπε ἀπ' τὸ σπίτι τότε ὁ ἄντρας της· τρελλὸς
ἀπ' τὸν καημό του τὴν Ἑλλάδα φέρνει γύρα
καὶ τοὺς παληοὺς τους ὅρκους παίρνει μαρτυριά του
πὼς τὸν ἀδικημένο πρέπει νὰ βοηθήσουν.
Ἔτσι χυθήκαν οἱ Ἕλληνες ἁρματωμένοι
καὶ μαζευτῆκαν στῆς Αὐλίδας τὸ στενὸ
μ' ἀλόγατα πολλὰ κι' ἀμάξια καὶ καράβια.

Διαλέγουν ἀρχηγὸ τὸν Ἀγαμέμνονα, τὸν δυνατὸ βασιλιᾶ τῶν Μυκηνῶν κι' ἀδερφὸ τοῦ Μενελάου, καὶ περιμένουν νὰ φυσήξῃ ἄνεμος πρίμος γιὰ νὰ κινήσουν. Ὡς τόσο μιὰ ἀπανεμιὰ παράξενη βασιλεύει.. Οἱ μέρες περνοῦν... Τὰ παλληκάρια ἀνυπομονοῦνε.. Τὰ τρόφιμα πᾶνε νὰ λείψουν. Ἑκατὸ χιλιάδες ἄνθρωποι — δὲν εἶναι παῖξε γέλασε — καρφώθηκαν ἐκεῖ καὶ στέκουν μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια κι' οὔτε πίσω στὸν τόπο τους δὲν μποροῦν νὰ γυρίζουν.

Ὢ! δίχως ἄλλο αὐτὸ εἶναι θεϊκὴ κατάρα. Κάνουν συνέδριο οἱ βασιλιάδες καὶ καλοῦνε τὸ μάντη Κάλχα νὰ μιλήσῃ καθαρά, νὰ πῇ ἄφοβα τί τρέχει, ποιὸς φταίει;

Ὁ ἀρχιστράτηγος ἦταν σκεφτικός.

Ὁ Κάλχας εἶναι ὁ ἀγαπημένος τῶν θεῶν. Ὅ,τι πῇ δὲ σηκώνει ἀντίρρησι. Τίποτα δὲν κάνουν οἱ ἀρχηγοὶ πρὶν τὸν συμβουλευτοῦν. Ἀνεβαίνει λοιπὸν τοῦτος μπροστὰ σ' ὅλους καὶ λέει:

«Τοῦ κάκου περιμένετε... Δὲ θὰ φουσκώσῃ ἀέρας τὰ πανιὰ τῶν καραβιῶν, πρὶν ὁ Ἀγαμέμνονας θυσιάσῃ στὴν Ἄρτεμι, τὴν κυρὰ καὶ προστάτισσα τοῦ τόπου τούτου, ὅ,τι καλύτερο ἔχει, τὴν κόρη του τὴν Ἰφιγένεια».

Ὅλοι μένουν σὰ μαρμαρωμένοι.

Ὁ Ἀγαμέμνονας οὔτε νὰ τ' ἀκούσῃ. Βνάζει ἕναν κήρυκα καὶ τὸν προστάζει νὰ διαλαλήσῃ πὼς παραιτεῖται, πὼς ὁ καθένας μπορεῖ νὰ γυρίσῃ πίσω, γιατὶ μὲ κανένα τρόπο δὲ θὰ τ' ἀποφασίσῃ ποτὲ νὰ σφάξῃ μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια τὸ παιδί του... Ποῦ ξανακούστηκε!

Νὰ γυρίσουν πίσω! Ἕνας λόγος εἶναι· μὰ πῶς; Ὢ! δίχως ἄλλο ὁ στρατὸς θὰ σκορπίσῃ, θὰ χαθῇ ἀπὸ τὴν πεῖνα καὶ τὶς ἀρρώστιες.

Πάλι ποιὸς μπορεῖ νὰ κατακρίνῃ ἕναν πατέρα γιατὶ ἀρνιέται νὰ κάμῃ μιὰ τέτοια ἀκαταλόγιστη πρᾶξι;

Κι' ὅμως πρέπει. Τὸ ἄτομο χρωστᾶ νὰ θυσιαστῇ γιὰ τὸ σύνολο. Τὸ χρέος καὶ ἡ εὐθύνη τοῦ ἀρχηγοῦ στέκει πάνω ἀπὸ τ' ἀτομικά του αἰσθήματα, ὅσο δυνατὰ κι' ἂν εἶναι. Ἤ, καλύτερα, δὲν πρέπει κἂν ὁ ἀρχηγὸς νὰ ἔχῃ ἀτομικὰ αἰσθήματα. Ἡ λύπη ἢ ἡ χαρὰ μπορεῖ, στὴν κρίσιμη στιγμή, ὅταν ἡ κοινὴ σωτηρία κρέμεται ἀπὸ μιὰ τρίχα, νὰ θολώσουν τὴν κρίσι του ἢ νὰ τραβήξουν ἀλλοῦ τὴν προσοχή του... Τί γίνεται τότε;

Ὁ Μενέλαος ἀναλαβαίνει νὰ μεταπείσῃ τὸν ἀδερφό του καὶ τὸ καταφέρνει. Ἀποφασίζουν νὰ γράψουν λοιπὸν στὴν Κλυταιμήστρα νὰ στείλῃ στὴν Αὐλίδα τὴν Ἰφιγένεια, γιατὶ τάχα τὴ ζήτησε γυναῖκα του ὁ Ἀχιλλέας, ποὺ δὲ θέλει νὰ φύγῃ γιὰ τὴν Τροία πρὶν γίνῃ αὐτὸς ὁ γάμος. Ἔστειλαν μὲ δοῦλο τὸ γράμμα καὶ περιμένουν.

Ὅμως ἡ καρδιὰ τοῦ Ἀγαμέμνονα σπαράζεται.

Δὲν μπορεῖ νὰ ἡσυχάσῃ. Οἱ μέρες περνοῦν κι' ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ μπορεῖ νὰ παρουσιαστῇ μπροστά του ἡ Ἰφιγένεια. Πῶς ν' ἀντικρύσῃ τ' ὄμορφο καὶ πρόσχαρο πρόσωπό της; Πῶς νὰ τὴ σφίξῃ στὴν ἀγκαλιά του; Πῶς νὰ προσποιηθῇ ποὺ οἱ λυγμοὶ καὶ τὰ δάκρυα θὰ τὸν προδώσουν; Ὅλες τὶς νύχτες ἀγρυπνᾶ. Ἔτσι κι' ἀπόψε.

Πηγαίνει ἀπάνω κάτω μέσα στὴ σκηνή... Βγαίνει ἔξω... Κοιτάζει τ' ἀστέρια γιὰ νὰ καταλάβῃ τὴν ὥρα. Ξαφνικὰ παίρνει τὴν ἀπόφασί του....

Θὰ στείλῃ ἄλλο γράμμα μ' ἕνα πιστὸ του δοῦλο, κρυφὰ ἀπ' ὅλους, καὶ θὰ παραγγείλῃ στὴ γυναῖκα του τὴν Κλυταιμήστρα μὲ κανένα λόγο νὰ

Τὰ νέα βιβλία

Ο 6ος ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Ὁ οἶκος Δημητρίου Δημητράκου ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν τὸν 6ον τόμον τοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, περὶ τοῦ ὁποίου ἐν καιρῷ ἐγράφησαν ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης τὰ δέοντα. Ὁ τόμος οὗτος περιλαμβάνει τὰ στοιχεῖα Μειγ — Παράβ, εἶναι δὲ συντεταγμένος κατὰ τὸν αὐτὸν εὐσυνείδητον τρόπον καὶ μὲ τὴν αὐτὴν μέθοδον ἐργασίας. Φέρει δηλαδὴ καὶ αὐτὸς τὴν σφραγῖδα μιᾶς ἐργασίας, ἡ ὁποία τιμᾷ καὶ τὸν ἐκδοτικὸν οἶκον ὁ ὁποῖος ἐκδίδει τὸ Λεξικὸν καὶ τοὺς συντάκτας του.

Ὅπως ἐγράφη καὶ ἄλλοτε, αἱ ἐκδόσεις τῆς Ἀκαδημίας εἶναι μόνον διὰ τοὺς πολυταλάντους Ἕλληνας καὶ εἶναι ζήτημα κατὰ πόσον καὶ τὸ τέλος τῆς ἑκατονταετηρίδος θὰ ἴδη συμπληρωμένον τὸ Λεξικὸν ποὺ ἐκδίδει τὸ ἀνώτατον πνευματικὸν ἵδρυμα τοῦ τόπου. Διὰ τοῦτο, ἀκριβῶς, ἡ πρωτοβουλία τοῦ οἴκου Δημητράκου εἶναι ἀξία παντὸς ἐπαίνου, πολὺ δὲ περισσότερον μάλιστα ὅταν γνωρίζῃ κανεὶς ὅτι τὸ ὅλον ἔργον ἐπρόκειτο κατ' ἀρχὰς νὰ εἶναι τρίτομον καὶ τώρα πρόκειται νὰ εἶναι ἕνα ἀληθινὸν μνημεῖον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμόν. Εἰς τοὺς ἐκδοθέντας ἤδη ἕξ τόμους, καὶ τοὺς ἐκδοθησομένους ἄλλους τέσσαρας, ἐγκλείεται ἡ ἱστορία τρόπον τινὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τὸ ὅλον ἔργον, μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός του. Μέχρι τῆς στιγμῆς τοὐλάχιστον, τὰ ἐκδοθέντα λεξικὰ εἴτε εἰς τὴν ἀρχαίαν, ἀποκλειστικῶς, ἑλληνικὴν ἦσαν ἀφιερωμένα, εἴτε εἰς τὴν ἐξέλιξίν της τῶν μέσων χρόνων, εἴτε εἰς τὴν νεωτέραν ἑλληνικήν. Τὸ Λεξικὸν Δημητράκου ἔχει τοῦτο τὸ μέγα προσόν: μᾶς δίδει τὴν λέξιν τῆς μιᾶς καὶ μόνης ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τὴν παρακολουθεῖ εἰς τὰς διαμορφώσεις της ἀνὰ τὰς χιλιετηρίδας τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς. Διατί τώρα τῆς μιᾶς καὶ μόνης ἑλληνικῆς γλώσσης; Διότι ἀτόπως ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐχωρίσθη ἀπὸ τοὺς μετὰ Κοραῆν γλωσσοπλάστας εἰς πρότυπον ἑλληνικήν, τὴν ἀρχαιοφανῆ καὶ εἰς τὴν τάχα παρεφθαρμένην. Οἱ ἄνθρωποι, ἀποζῶντες ἐκ τῶν ψιχίων τῆς προγονικῆς κληρονομίας καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ ζωντανὰ στοιχεῖα τοῦ Ἔθνους, βλέπουν τὴν γλῶσσαν ὡς ἕνα εἶδος μούμιας, λησμονοῦντες ὅτι γλῶσσα μὴ ἐξελισσομένη εἶναι νεκρὰ καὶ ἀδυνατοῦντες νὰ φθάσουν εἰς μίαν σύγκρισιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἔβλεπαν ὅτι Καιάδας χαίνει ἀπὸ ἀπόψεως ἐξελίξεως μεταξὺ τῆς γλώσσης τοῦ Ἡσιόδου καὶ τῆς γλώσσης τοῦ Λουκιανοῦ ἢ τοῦ Μιχαὴλ Ψελλοῦ, γράφουν ἢ λέγουν ἄρρητ' ἀθέμιτα καὶ τὰ ὑποστηρίζουν σοβαρῶς. Ἂν ὅμως ἤθελαν, ἠμποροῦσαν νὰ ἰδοῦν ὅτι μικροτέρα εἶναι ἡ ὑφισταμένη διαφορὰ μεταξὺ τῆς σημερινῆς δημοτικῆς καὶ τῆς γλώσσης τοῦ Εὐαγγελίου ἢ τοῦ Λουκιανοῦ, ἀπὸ τὴν ὑφισταμένην μεταξὺ τῆς γλώσσης τοῦ ἰδίου αὐτοῦ Λουκιανοῦ ἢ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς γλώσσης τοῦ Ὁμήρου. Διότι ἂν ὁ ἀρχαῖος Ἕλλην ἔλεγε χειρόκτιον, ὁ σημερινὸς Μωραΐτης χωρικὸς ἐξακολουθεῖ νὰ λέγῃ χερόχτι, διατηρῶν οὕτω μίαν ἀρχαιοτάτην ἑλληνικὴν λέξιν καὶ ἐφαρμόζων τοὺς ζωντανοὺς πάντοτε εἰς τὴν ἑλληνικὴν συνείδησιν γλωσσολογικούς, φθογγολογικοὺς καὶ ἐξελικτικοὺς νόμους.

Ἀλλά, διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ Λεξικόν, ὁ ἀναγνώστης ἔχει τὴν ἐξέλιξιν αὐτὴν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης μὲ περικοπὰς ἀπὸ τοὺς διαφόρους συγγραφεῖς, ἀκόμη καὶ τοὺς σημερινούς. Ἀντιλαμβάνεται δὲ ὁ καθεὶς ποίαν σημασίαν ἔχει τὸ πρᾶγμα καὶ διατί πρέπει νὰ εὐχώμεθα ὅπως ἐκδοθοῦν τὸ ταχύτερον καὶ οἱ ὑπολειπόμενοι τόμοι. Ἔργον μὲ ἀξίαν θετικὴν καὶ πρότυπον εἰς τὸ εἶδός του ἀποτελεῖ ἀπόκτημα διὰ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, τοῦ ὁποίου ἡ σημασία ἔχει ἤδη ἀναγνωρισθῆ.

Χ. Α.

μὴ στείλῃ τὴν κόρη της στὴν Αὐλίδα. Φωνάζει.

— Ἔ γέρο, γέρο!

— Ἔρχομαι, βασιλιᾶ μου, ἀπαντάει μιὰ φωνή.

Ὁ πιστὸς δοῦλος ἀγρυπνοῦσε ἐκεῖ κοντά του.

— Γιατὶ γυρίζεις ἔξω ἀπὸ τὴ σκηνὴ βασιλιᾶ μου; τὸν ρωτᾶ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Γέρο μου, σὲ ζηλεύω,
ζηλεύω αὐτὸν ποὺ δίχως κίντυνο,
δίχως τιμὴ καὶ δόξες, ἄγνωρος
ἔχει περάσει τὴ ζωή του.

ΓΕΡΟΣ

Τὰ λόγια σου, ὄχι, δὲ μ' ἀρέσουν·
ἀταίριαστα εἶναι σ' ἀρχηγό.
Θαρρεῖς σ' ἐγέννησε ὁ πατέρας σου
μονάχα τὰ καλὰ γιὰ ν' ἀπολάψῃς;
Καὶ νὰ λυπᾶσαι πρέπει καὶ νὰ χαίρεσαι
μιὰ ποὺ γεννήθηκες θνητός.
Θὲς καὶ δὲ θές· τέτοια βουλὴ
οἱ ἀθάνατοι θεοὶ κρατοῦνε.

Ἔτσι μιλοῦνε' ὁ δοῦλος μὲ θάρρος καὶ μὲ φρόνησι ποὔναι προνόμιο τῶν γερατειῶν... Ὁ ἀφέντης μ' ἐμπιστοσύνη' ξέρει πὼς εἶναι τίμιος κι' ὁλότελα ἀφωσιωμένος στὴ βασίλισσα Κλυταιμήστρα' τὴν ἀνάθρεψε τότε ἀκόμη ποὺ ἦταν μικρὴ κορασίδα στὸ σπίτι τοῦ πατέρα της τοῦ Τυνδάρεω καὶ σὰν παντρεύτηκε τὴν ἀκολούθησε στὸ καινούργιο τ' ἀρχοντικό της. Εἶναι βέβαιο λοιπὸν πὼς πρόθυμα θὰ κάνῃ τὴ δουλειὰ ποὺ σκοπεύει νὰ τοῦ ἀναθέσῃ.

Τοῦ τὰ μολογᾶ ὅλα. Καὶ γιὰ ποιὸ λόγο δηλαδὴ κάλεσε στὴν Αὐλίδα τὴν κόρη του τὴν Ἰφιγένεια κι' ἀκόμα τί σοφίστηκε γιὰ νὰ καταφέρῃ τὴ γυναῖκα του νὰ τὴ στείλῃ. Προσθέτει:

Τώρα τὴ σφαλερή μου κείνη σκέψι ἀλλάζω
κι' ἄλλη γραφὴ τῆς στέλνω, τούτη ἐδῶ
ποὺ μ' εἶδες στὴν ἀστροφεγγιὰ ν' ἀνοιγοκλείνω.
Πάρε τη, γέρο μου, καὶ τράβηξε γιὰ τ' Ἄργος.

Ὁ γέρος νοιώθει φρίκη ἀκούοντας αὐτὰ ποὺ σχεδιάζουν οἱ ἀρχηγοί.

— Τί φοβερὴ εἶναι ἡ ἀποκοτιά σου, βασιλιᾶ μου! λέει. Τάζεις στὴν κόρη σου ἄντρα τὸ γυιὸ τῆς θεᾶς[1] κι' ὅμως τὴ φέρνεις γιὰ σφαχτάρι.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Ὢχ ἀλήθεια, μοῦ σάλεψεν ὁ νοῦς!
Σὲ μαύρη πάω νὰ πέσω συμφορά.
Τρέχα γρήγορα, γέρο, μὴν ἀκοῦς
νίκησε τὰ γεράματα.

ΓΕΡΟΣ

Ὢ τρέχω, τρέχω βασιλιᾶ μου.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Τὸ νοῦ σου! μὴν καθίσῃς σὲ δροσιά,
σὲ κρύο νερό, καὶ σὲ πλανέσῃ ὁ ὕπνος.

ΓΕΡΟΣ

Τὸν κακὸ λόγο μὴ τὸν λές.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Καὶ σὰν περνᾷς σὲ σταυροδρόμι
κοίτα καλὰ μὴ σοῦ ξεφύγῃ
κανένα ἀμάξι ποὺ κυλάει γοργὰ
καὶ φέρνει ἐδῶ στὰ Ἑλληνικὰ καράβια
τὴν κόρη μου.

ΓΕΡΟΣ

Μὴ νοιάζεσαι, θἄχω τὸ νοῦ μου.

Ὁ γέρος χάνεται ἀνάμεσα στὰ δέντρα τοῦ δάσους τρέχοντας.

Τὸ φῶς πληθαίνει. Κόκκινη λάμπει ἡ ἀνατολή. Ὅπου ὅπου θὰ προβάλῃ ὁ ἥλιος μὲ τὸ πύρινο ἀμάξι του.

Ὁ Ἀγαμέμνων μὲ τὸ σκυφτὸ κεφάλι μπαίνει στὴ σκηνή του.

Β'.

Ξαφνικὰ φτάνουν δεκαπέντε γυναῖκες Χαλκιδιώτισσες. Φωνές... Χαρούμενα ξεφωνητά. Ξεκίνησαν ἀξημέρωτα ἀπὸ τὴ Χαλκίδα. Μέρες τώρα ἀκοῦνε ἀπὸ τοὺς ἄντρες τους γιὰ τὸ στρατό, γιὰ τὰ καράβια, γιὰ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Ἀχαιῶν... Δὲ βάστηξαν ἄλλο. Πόθησαν νὰ τὰ δοῦν μὲ τὰ μάτια τους... Ἔφτασαν πρωΐ, γύρισαν παντοῦ, εἶδαν κι' εἶναι τώρα πλημμυρισμένες ἀπὸ ἐντυπώσεις, τόσο ποὺ δὲν ξέρουν τί νὰ πρωτοποῦν καὶ πῶς νὰ ἐκφράσουν τὸ θαυμασμό τους. Τὰ μάγουλά τους, καθὼς λένε οἱ ἴδιες, εἶναι κόκκινα, ξαναμμένα ἀπὸ τὴ ντροπή. Μόνες ἀνάμεσα σὲ τόσους ἄντρες βλέπεις' μὰ ἡ περιέργεια εἶναι δυνατώτερη ἀπὸ τὴ ντροπή...

Τὰ λόγια χυμοῦν ἀκράτητα.. Σπρώχνονται, θαρρεῖς, καὶ βιάζονται καὶ πλημμυρίζουν τὸ στόμα.

Ἔφτασα στ' ἀμμουδερὸ
τῆς Αὐλίδας περιγιάλι,
τὸ ρέμα τὸ στενὸ τοῦ Εὐρίπου πέρασα
κι' ἀφῆκα πίσω τὴ Χαλκίδα,
τὴν πατρίδα μου,
ποὺ τὸ νερὸ
τῆς ξακουστῆς Ἀρέθουσας τήνε ποτίζει·
τῶν Ἀχαιῶν λαχτάρησα τὸ στόλο ν' ἀντικρύσω
καὶ τὸ στρατό τους τὸν ἀντρειωμένο,
ὅπου μὲ χίλια καθὼς λὲν οἱ ἄντρες μας καράβια
τὸν ὁδηγοῦν στὴν Τροία
μαζὶ ὁ ξανθὸς Μενέλαος κι' ὁ ἀφέντης Ἀγαμέμνων
γιὰ τὴν Ἑλένη
ποὺ πέρα ἀπ' τὸν καλαμοτρόφο Εὐρώτα
τὴν ἅρπαξεν ὁ Πάρις ὁ βοσκός,
τῆς Ἀφροδίτης χάρισμα
τότες ποὺ μὲ τὴν Ἀθηνᾶ καὶ μὲ τὴν Ἥρα μάλωσε
κοντὰ σὲ δροσερὴ πηγὴ
ποιᾶς στέκει τάχα ἡ ὀμορφιὰ πιὸ παινεμένη...

Καὶ ἡ φλυαρία τους δὲν ἔχει τέλος... Μιλοῦν γιὰ τοὺς ἀρχηγούς, τοὺς Αἴαντες, τὸν Παλαμήδη, τὸν Πρωτεσίλαο, τὸν Μηριόνη, τὸ γιὸ τοῦ Λαέρτη καὶ τὸν Νηρέα ποὺ κρίνουν «πὼς ὅλους τοὺς περνάει στὴν ὀμορφιά».

Λένε ἀκόμα καὶ γιὰ τὸ τί εἶπε ὁ καθένας κι' εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὲς οἱ εἰκόνες ποὺ δίνουν γιὰ τὰ διάφορα βασιλόπουλα. Ὁ Ἀχιλλέας λόγου χάρι τρέχει στὰ χαλίκια τοῦ γιαλοῦ ἁρματωμένος καὶ παραβγαίνει μ' ἕνα ἀμάξι ποὺ τὸ τραβοῦν τέσσερα ἀντρειωμένα ἄλογα.

Μέτρησαν τὰ καράβια καὶ δὲ χόρταιναν, λέει, τὰ γυναίκεια μάτια τους νὰ βλέπουν καὶ νὰ χαίρωνται. Ξέρουν πόσα καράβια ἔχει ὁ καθένας καὶ τὴ σημαία του καὶ σὲ ποιὸ μέρος ἔχουν ἀράξει.

Ἀκούοντάς τις μαθαίνει κανεὶς ὅλα τὰ καθέκαστα' γιὰ τίποτα δὲ μένει ἀπληροφόρητος.

Στὸ τέλος μὲ ἐθνικὴ περηφάνεια ἐκφράζουν τὴ γνώμη πὼς σὲ τέτοιο στόλο ἂν τολμήσουν οἱ παλιόβαρκες τῶν ὀχτρῶν νὰ παραβγοῦνε, δίχως ἄλλο δὲ θὰ γλυτώσῃ καμμιά.

(Ἀκολουθεῖ)

[1] Ὁ Ἀχιλλέας ἦταν γυιὸς τῆς θαλασσίας θεᾶς Θέτιδος.

ΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ Υπο Α.Β.Γ.

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

4. (Συνέχεια)

Μὰ ἀπ' ὅλους περισσότερο τοῦ ἄρεσε ὁ μέγιστος ποιητὴς τῶν αἰώνων, ὁ Ὅμηρος. Κι' ἀπ' ὅλους τοὺς ἥρωες τοῦ Ὁμήρου ὁ Ἀχιλλέας.

Μὴ δὲν ἦταν κι' αὐτὸς ἀπόγονος τοῦ Ἀχιλλέα; Ἡ μητέρα του Ὀλυμπιάδα ἦταν ἀπὸ τὴν Ἤπειρο, θυγατέρα τοῦ Νεοπτόλεμου, ποὺ ἦταν ἀπόγονος τοῦ ξακουστοῦ Ἀχιλλέα. Κι' ἔπειτα πῶς ἔμοιαζαν τὰ δυὸ αὐτὰ μεγάλα βασιλόπουλα! Ὡραῖοι κι' οἱ δυὸ σὰ θεοί, μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά τους, μὲ τὸ κάτασπρο δέρμα, μὲ τὸ λυγερὸ ἀνάστημα. Ἀντρεῖοι κι' οἱ δυό, δὲ φοβοῦνταν κανένα, ἡ καρδιά τους φλογερή, ἀτρόμητη, χτυποῦσε στὰ πλατιά τους στήθη.

Ὅταν ἄρχιζε ὁ Ἀριστοτέλης νὰ τοῦ ἀπαγγέλλη καὶ νὰ τοῦ ἐξηγᾶ τοὺς πρώτους στίχους τῆς «Ἰλιάδας», ὁ Ἀλέξανδρος δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ κάθεται ἥσυχος, πετιοῦνταν ἀπάνω καὶ τὰ μάτια του ἔρριχναν φλόγες.

«Μοῦσα, τραγούδα τὸ θυμὸ τοῦ ξακουστοῦ Ἀχιλλέα...».

Ὁ Ἀριστοτέλης σήμερα περίμενε τὸ βασιλικὸ μαθητή του μὲ ἀνυπομονησία. Εἶχε διαδοθῆ σ' ὅλη τὴν πολιτεία τὸ κατόρθωμα τοῦ διαδόχου κι' ὁ σοφὸς δάσκαλος συλλογίζουνταν μὲ συγκίνησι πῶς ἀπὸ τὸν νέον αὐτὸν κρέμουνταν πιὰ ἡ τύχη ὄχι μονάχα τῆς Μακεδονίας παρὰ κι' ὁλόκληρης τῆς Ἑλλάδας.

Συλλογίζουνταν σὲ τί κατάστασι βρίσκουνταν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ ἐπίλοιπη Ἑλλάδα - διχόνοιες, ἀνταρσίες, ἡ δόξα ἡ παλιὰ εἶχε χαθῆ, οἱ βάρβαροι ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ μποροῦσαν νὰ κατέβουν καὶ νὰ καταργήσουν τὴν ἐλευθερία. Ποιὸς θὰ σώση πιὰ τὴ μεγάλη πατρίδα; Ποιός; Μονάχα ὁ νέος τοῦτος ποὺ ἄρχισε κι' ὅλας νὰ δείχνη ἀπὸ μικρὸς τόση γενναιότητα καὶ φιλοτιμία.

«Θὰ τοῦ δώσω ὅλη μου τὴν ψυχή, συλλογίζουνταν ὁ μέγας φιλόσοφος, θὰ τοῦ φωτίσω τὸ μυαλό, θὰ τοῦ γλυκάνω τὴν καρδιά, θὰ τὸν κάμω τέλειο πρότυπο Ἕλληνα κι' ἀνθρώπου. Μιὰ μέρα, ποιὸς ξέρει, μπορεῖ ὁ νέος αὐτὸς νὰ σκορπίση τὸ φῶς τῆς Ἑλλάδας σὲ ὅλη τὴ βάρβαρη Ἀσία»...

Αὐτὰ συλλογίζουνταν μὲ σκυμμένο κεφάλι. Τόσο βυθισμένος ἦταν στοὺς λογισμούς του, ποὺ δὲν ἄκουσε τὴν πόρτα ποὺ ἄνοιξε καὶ δὲν εἶδε τὸν Ἀλέξανδρο ποὺ μπῆκε ἀλαφροπάτητα καὶ στάθηκε ἀποπάνω του.

— Ὦ Ἀριστοτέλη, εἶπε, τί συλλογίζεσαι;

Ὁ δάσκαλος σήκωσε τὸ κεφάλι. Χαμογέλασε.

— Κάθισε, εἶπε, θὰ σοῦ πῶ.

— Ξέρεις, δὲν μπορῶ εὔκολα νὰ καθίσω, εἶπε ὁ Ἀλέξανδρος. Λέγε κι' ἐγὼ θὰ στέκω νὰ σὲ ἀκούω ὄρθιος.

— Συλλογίζουμαι τὴν Ἑλλάδα, εἶπε σιγά, μὲ θλιμμένη φωνὴ ὁ φιλόσοφος. Πῶς ξέπεσε! Ποῦ εἶναι ἡ Ἀθήνα τοῦ Περικλῆ; Ποῦ πέταξε ἡ μεγάλη δόξα, τί ἔγιναν οἱ φημισμένοι Μαραθωνομάχοι καὶ Σαλαμινομάχοι;

«Κατέφυγαν ἐδῶ, ἐδῶ, στὴ βόρειαν Ἑλλάδα, τὴ Μακεδονία», ψιθύρισε ἀπὸ μέσα του ὁ Ἀλέξανδρος, μὰ δὲν ἄνοιξε τὰ χείλη ν' ἀποκριθῆ στὸ ἐρώτημα τοῦ δασκάλου.

— Ξέπεσε ἡ Ἑλλάδα, ἐξακολούθησε ὁ σοφός, γιατί; Γιατί οἱ Ἕλληνες δὲν ἔχουν πιὰ ὁμόνοια. Ἡ μιὰ πολιτεία πολεμάει τὴν ἄλλη, σὰ νὰ μὴν εἶναι ὅλοι ἀδέρφια ἀπὸ τὴν ἴδια μεγάλη γενεά, σὰ νὰ μὴν εἶχαν ὅλοι τὸν ἴδιο προορισμό: νὰ φωτίσουν τὸν κόσμο!

Σώπασε μιὰ στιγμή. Κούνησε τὸ κεφάλι κι' ἀργὰ πάλι ἐξακολούθησε:

— Ρίξε μιὰ ματιά, Ἀλέξανδρε, στὴν Ἑλλάδα, κοίταξε. Ἔχασε τοὺς συμμάχους της ἡ Ἀθήνα, κατέσκαψε τὰ τείχη της ὁ σπαρτιατικὸς στρατός, γέμισε δημαγωγούς, ποὺ μονάχα τὰ προσωπικά τους πάθη ὑπηρετοῦν καὶ τὸ στενό τους τὸ συμφέρο. Ἡ Σπάρτη ἄρχισε νὰ μεγαλώνη καὶ νὰ ἀκμάζη ἀπάνω στὰ ἐρείπια τῆς Ἀθήνας. Κι' ἔπειτα σηκώθηκε πάλι νέος ἀντίπαλος καὶ χύμηξε ἐναντίον τῆς Σπάρτης: ἡ Θήβα. Γέννησε ἡ πολιτεία αὐτὴ δυὸ μεγάλους ἀνθρώπους, τὸν Ἐπαμεινώνδα καὶ τὸν Πελοπίδα. Ὠργάνωσαν τὸ στρατό της, ἄναψαν φλόγα στὶς καρδιές, κίνησαν καὶ μπῆκαν στὴν Πελοπόννησο κι' ἡ ἀνίκητη ὡς τώρα Σπάρτη χαμήλωσε τὸ κεφάλι νικημένη. Πέθαναν ὁ Ἐπαμεινώνδας κι' ὁ Πελοπίδας κι' ἄρχισε ἀμέσως νὰ ξεπέφτη κι' ἡ Θήβα. Καὶ τώρα νά, ποῦ κατάντησαν! Ἡ μιὰ πολιτεία σηκώνεται ἐναντίον τῆς ἄλλης, ἀναρχία βασιλεύει, χάος...

Ὁ Ἀριστοτέλης σταμάτησε καὶ κοίταξε τὸν Ἀλέξανδρο κατάματα.

Ὁ Ἀριστοτέλης σταμάτησε καὶ κοίταξε τὸν Ἀλέξανδρο κατάματα. Κι' ὁ νεαρὸς διάδοχος στήλωσε κι' αὐτὸς τὴ ματιά του στὸ δάσκαλο καὶ μὲ ὑπόκωφη βαρειὰ φωνὴ ρώτησε:

— Τί πρέπει λοιπὸν νὰ γίνη;

— Τί; Ἐσὺ θὰ μοῦ τὸ πῆς. Ἀπὸ σένα περιμένω τὴν ἀπάντησι.

Ὁ Ἀλέξανδρος κοκκίνισε. Τὸ στῆθος του ἔβραζε. Ἤξερε καλὰ τί πρέπει νὰ γίνη, μὰ κρατοῦσε βαθιὰ τὸ μυστικό του. Δίσταζε. Σώπαινε.

— Λοιπόν; τὸν ρώτησε ὁ Ἀριστοτέλης. Δὲν μπορεῖς ν' ἀπαντήσης;

— Μπορῶ, εἶπε σιγὰ ὁ Ἀλέξανδρος.

— Λέγε λοιπόν, ν' ἀκούσω.

Μιὰ στιγμὴ σιωπή. Ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο ἀκούστηκε ξάφνου, κάτω ἀπὸ τοὺς βασιλικοὺς σταύλους, ἕνα ἄλογο νὰ χλιμιντρίζη. Ὁ Ἀλέξανδρος κατάλαβε τὸ χλιμίντρισμα τοῦ Βουκεφάλα. Ἡ καρδιά του πήδηξε. Ἄξαφνα πῆρε τὴν ἀπόφασι.

— Θὰ σοῦ πῶ.

— Ἀκούω.

— Χρειάζεται ἕνας μεγάλος ἀρχηγὸς νὰ βάλη τάξι στὴν ἀναρχία. Νὰ σμίξη ὅλες τὶς ψυχὲς τῆς Ἑλλάδας, νὰ μαζέψη ἀπ' ὅλες τὶς πολιτεῖες στρατό, νὰ τὸν γυμνάση καλὰ καὶ νὰ κινήση.

— Γιὰ ποῦ;

Ὁ Ἀλέξανδρος πάλι σώπασε. Γιὰ ποῦ; Ἤξερε αὐτὸς καλά, μέρα καὶ νύχτα αὐτὸ μονάχα συλλογίζουνταν.

— Γιὰ ποῦ; ξαναρώτησε ὁ Ἀριστοτέλης κι' ἡ φωνή του ἦταν βίαιη, διαπεραστικὴ σὰν προσταγή.

— Γιὰ τὴν Ἀσία! ἀποκρίθηκε ὁ Ἀλέξανδρος κι' ἀκούμπησε στὸ παράθυρο.

Ὁ Ἀριστοτέλης σηκώθηκε. Πλησίασε ἀργὰ τὸ μαθητή του, ἅπλωσε τὸ χέρι, τὸ ἀκούμπησε ἀλαφριὰ στὸν ὦμο τοῦ Ἀλεξάνδρου.

— Καὶ ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ ἀρχηγός; ρώτησε σιγά, γλυκαίνοντας τώρα τὴ φωνή του.

Μὰ ὁ Ἀλέξανδρος δὲ στράφηκε, δὲν ἀποκρίθηκε. Κοίταζε πέρα πρὸς τὰ νοτιοανατολικὰ ἀμίλητος. Μάντευε πέρα κατὰ κεῖ τὴ θάλασσα καὶ πέρα ἀπὸ τὴ θάλασσα τ' ἀκρογιάλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ νοῦς του σταμάτησε μιὰ στιγμὴ στὰ ἐρείπια τῆς Τροίας, στὸν τάφο τοῦ μεγάλου του προγόνου, τοῦ Ἀχιλλέα. Καὶ μονομιᾶς ὁ νοῦς του χύμηξε στὰ βάθη τῆς Ἀσίας,

πέρασε τὴν ἔρημο, τὸν Εὐφράτη ποταμό, μπῆκε στὴν Περσία, ἔσπασε τὶς πόρτες τοῦ παλατιοῦ τοῦ Πέρση βασιλέα στὴ Βαβυλωνία, στὰ Σοῦσα, στὴν Περσέπολι, στὰ Ἐκβάτανα, ἔφτασε ὡς τὶς μυστηριώδεις Ἰνδίες...

— Δὲν ἀποκρίνεσαι; ρώτησε πάλι σιγὰ ὁ Ἀριστοτέλης. Τί συλλογίζεσαι;

— Τίποτα! ἀποκρίθηκε ὁ Ἀλέξανδρος. Τίποτα!

Καὶ στράφηκε πρὸς τὴ θύρα. Εἶχε ἀκούσει ἀλαφρὸ βῆμα νὰ ζυγώνῃ. Τὸ ἀναγνώρισε καὶ τὸ πρόσωπό του ἔλαμψε.

Ἄνοιξε ἡ πόρτα, φάνηκε ὁ Ἡφαιστίων, ξαναμμένος, χαρούμενος.

— Ἀλέξανδρε, φώναξε, ἔφτασαν οἱ πρέσβεις τῆς Περσίας.

Ὁ Ἀλέξανδρος τινάχτηκε πρὸς τὴν πόρτα μὲ βιάσι.

— Σοφέ μου δάσκαλε, εἶπε, ὦ Ἀριστοτέλη, συμπάθησέ με. Γιὰ σήμερα τὸ μάθημα τελείωσε.

Εἶχε πιὰ κλίνει ὁ ἥλιος πρὸς τὴ δύσι του κι' ἡ μεγάλη αἴθουσα τῆς ἀναμονῆς ἦταν μισοφωτισμένη. Οἱ τελευταῖες ἀχτίδες ἔμπαιναν ἀπὸ δυὸ μεγάλα παράθυρα καὶ φώτιζαν ἀπάνω σ' ἕνα μαρμαρένιο στυλοβάτη τὸ ἄγαλμα τοῦ μεγάλου βασιλιᾶ τῆς Μακεδονίας Ἀρχέλαου. Αὐτὸν ἀγαποῦσε ὁ Φίλιππος περισσότερο ἀπ' ὅλους τοὺς προκατόχους του' συχνὰ τὸν ἔδειχνε στὸν Ἀλέξανδρο καὶ τοῦ ἔλεγε:

— Αὐτὸς ἦταν ἀληθινὸς βασιλιᾶς. Ἔβαλε τάξι στὴν ἀναρχία, ἀνάγκασε ὅλους τοὺς μικροὺς ἡγεμόνες τῆς Μακεδονίας νὰ τὸν ἀναγνωρίσουν ὡς ἀνώτατο ἀρχηγό. Μεγάλωσε τὸ στρατό, τοῦ ἐπέβαλε σιδερένια πειθαρχία, ἔχτισε φρούρια, ἄνοιξε δρόμους, ὑπέταξε βάρβαρους. Καὶ συνάμα ἀγαποῦσε τὶς τέχνες καὶ τὰ γράμματα. Ἔφερε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα τοὺς πιὸ δοξασμένους ποιητές, καὶ μάλιστα τὸν μέγαν τραγικὸν Εὐριπίδη καὶ τὸν περιποιήθηκε σὰ νἄταν βασιλιᾶς. Ἵδρυσε κι' Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες πρὸς τιμὴ τοῦ Ὀλύμπιου Δία καὶ τῶν Μουσῶν' κι' ἔτσι ἡ αὐλή του ἦταν ὄχι μονάχα γεμάτη γενναίους στρατηγοὺς παρὰ καὶ σοφούς, ποιητὲς καὶ καλλιτέχνες. Τέτοιος πρέπει νἆναι ὁ ἀληθινὸς βασιλιᾶς: δυνατὸς καὶ πολιτισμένος. Τέτοιος θὰ ἤθελα νἆμαι κι' ἐγώ' τέτοιος θέλω νὰ γίνῃς καὶ σύ.

Τὸ ἀπόγεμα τοῦτο, τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀρχέλαου, τοποθετημένο ἀπέναντι στὸ παράθυρο, ἔλαμπε στὸ φῶς τοῦ ἥλιου, θαρρεῖς καὶ χαμογελοῦσε. Οἱ δυὸ Πέρσες πρέσβεις κάθουνταν δίπλα του, σὲ δυὸ χαμηλοὺς θρόνους, καὶ κουβέντιαζαν σιγά. Ἦταν ὁ ἕνας Πέρσης ἡγεμόνας καὶ τὸν ἔλεγαν Σπιθριδάτη' ὁ ἄλλος ἦταν ἀπὸ τὴ Ρόδο, Ἕλληνας ποὺ ὑπηρετοῦσε ὅμως τὸν Πέρση βασιλέα' τὸν ἔλεγαν Μέμνονα κι' ἦταν ὁ καλύτερος στρατηγὸς τοῦ Μεγάλου Βασιλέα Πατ.*.

— Σπιθριδάτη, ἔλεγε μὲ χαμηλὴ φωνὴ ὁ Μέμνων στὸν σύντροφό του, μὴν ξεχνᾷς πὼς ὁ Φίλιππος εἶναι πονηρὸς καὶ ποτὲ δὲ λέει τί σκέπτεται. Θὰ μᾶς ἀκούσῃ μὲ προσοχή, θὰ πῆ λίγες λέξεις καὶ θὰ προσπαθήσῃ νὰ μὴν ὑποσχεθῇ τίποτα ὁριστικό. Θέλει νὰ κερδίσῃ καιρό. Εἶδες τί μᾶς μήνυσαν οἱ δυὸ φίλοι μας ποὺ βρίσκουνται ἀπὸ πέρυσι ἐδῶ, ὁ Ἀρσίτης κι' ὁ Ἀρτάβαζος: Ἑτοιμάζεται, μαζεύει στρατό, τὸν γυμνάζει, τὸν ὁπλίζει, περιμένει τὴν κατάλληλη στιγμὴ νὰ μᾶς ἐπιτεθῇ. Αὐτὸ καλὰ νἄχῃς στὸ νοῦ σου ὅταν τοῦ μιλᾷς' πρόσεξε, κράτησε τὴν ὁρμή σου, μὴν πῇς τίποτα ποὺ νὰ μᾶς ἐκθέτῃ. Πονηρὸς αὐτός, ἂς φανοῦμε κι' ἐμεῖς πονηροί. Μὲ τὴν ἀλεποῦ πρέπει νὰ πολεμᾷς σὰν ἀλεποῦ.

— Μὰ τί ἔχουμε νὰ τοῦ ζητήσουμε; Τίποτα. Μᾶς στέλνει ὁ Μεγάλος Βασιλιᾶς νὰ μιλήσουμε μαζί του ἁπλᾶ καὶ τίμια. Τί θέλει ἀπὸ μᾶς; Γιατί ἑτοιμάζει πόλεμο ἐναντίον μας; Τί συμφέροντα μᾶς χωρίζουν; Κανένα! Ἂς μοιραστοῦμε τὸν κόσμο. Ἂς ἔχῃ αὐτὸς τὴν Εὐρώπη κι' ἐμεῖς ἂς κρατήσουμε τὴν Ἀσία. Γιατί νὰ μὴ δεχτῇ;

— Γιατὶ εἶναι φιλόδοξος καὶ τὰ θέλει ὅλα! ἀποκρίθηκε ὁ Μέμνων ἥσυχα.

— Βλέπεις λοιπὸν πὼς ἔχω δίκιο, Μέμνων; εἶπε μὲ δυνατὴ φωνὴ τώρα ξεζωργισμένος ὁ Σπιθριδάτης. Πρέπει νὰ πληρώσουμε ἀνθρώπους νὰ τὸν σκοτώσουν.

— Μίλα σιγά! εἶπε ὁ Μέμνων κοιτάζοντας γύρω του. Φοβοῦμαι πὼς κι' οἱ τοῖχοι ἐδῶ ἔχουν αὐτιά. Στοιχηματίζω κάποιο θἆναι πίσω ἀπὸ τὶς πόρτες καὶ τὰ παραπετάσματα νὰ παραμονεύουν καὶ ν' ἀφουγκράζουνται. Μίλα σιγά!

— Νὰ βάλουμε ἀνθρώπους νὰ τὸν σκοτώσουν, εἶπε πάλι, μὲ σιγανὴ ὅμως τώρα φωνὴ ὁ Σπιθριδάτης. Ἅμα λείψῃ αὐτὸς δὲν φοβούμαστε πιά. Ὁ γυιός του εἶναι ἕνα παιδάριο ἀκίντυνο.

Ὁ Μέμνων κούνησε τὸ κεφάλι.

— Ἀκίντυνο; εἶπε. Ἀκίντυνο; Μακάρι... Ἐγὼ τὸν εἶδα πέρυσι...

— Σούτ! κάποιος ἔρχεται!

Ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε ἀνοίξει τὴν πόρτα καὶ προχωροῦσε μὲ βῆμα γοργό.

— Ὁ διάδοχος! ψιθύρισε ὁ Μέμνων.

Ὁ Ἀλέξανδρος στεκόταν τώρα μπροστά τους χαμογελῶντας.

Ὁ Ἀλέξανδρος φούχτωσε τὸ χαλινάρι καὶ γύρισε τὸ ἄλογο πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἥλιου

— Καλῶς ὁρίσατε, εἶπε.

Οἱ δυὸ πρέσβεις προσκύνησαν ἀμίλητοι.

— Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, ἐξακολούθησε ὁ Ἀλέξανδρος, νὰ μιλήσω λίγο μαζί σας πρὶν σᾶς δεχτῇ ὁ πατέρας μου. Ἔχω ἀκούσει τόσα πολλὰ καὶ θαυμαστὰ γιὰ τὴν Περσία, ποὺ λαχταρῶ νὰ σᾶς ρωτήσω καὶ νὰ μάθω ἀκόμα περισσότερα.

— Εἴμαστε στοὺς ὁρισμούς σου, βασιλόπουλό μου, εἶπε ὁ Μέμνων.

Ὁ Ἀλέξανδρος κάθισε ἀπέναντί τους' τὸ πρόσωπό του ἦταν βυθισμένο στὸν ἴσκιο κι' οἱ δυὸ πρέσβεις δὲν μποροῦσαν νὰ τὸ διακρίνουν' ἄκουαν μονάχα τὴ φωνή του ποὺ ἦταν βαθειὰ καὶ σοβαρή.

— Εἶναι ἀλήθεια τόσο ἀπέραντο τὸ βασίλειο τῶν Περσῶν, ὅσο μᾶς λένε; ρώτησε ὁ Ἀλέξανδρος. Πόσες μέρες πρέπει νὰ ὁδοιπορῇς γιὰ νὰ τὸ περάσῃς;

— Μῆνες ὁλάκαιρους, βασιλόπουλό μου, ἀποκρίθηκε ὁ Μέμνων. Ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν Ἑλλήσποντο καὶ τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἕως στὸν Ἰνδὸ ποταμό. Τρεῖς μῆνες μπορεῖς νὰ τρέχῃς καβαλλάρης καὶ νὰ μὴ βρίσκῃς τὴν ἄκρη...

— Τέτοιο ἀπέραντο βασίλειο, παρατήρησεν ὁ Ἀλέξανδρος, δὲν ἔχει μεγάλη ἀξία ἂν δὲν εἶναι καλὰ ὠργανωμένο. Εἶναι καλὰ ὠργανωμένη ἡ Περσία; Καὶ πρῶτα πρῶτα ἔχει δρόμους καλούς;

— Καλύτερους ἀπὸ τῆς Μακεδονίας! ἀνεφώνησε ὁ Σπιθριδάτης, ποὺ δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ κρατηθῇ. Σπάσαμε δυὸ ἀμάξια ὥσότου νἄρθουμε ἐδῶ.

— Ρωτῶ τὸ Μέμνονα! εἶπε μὲ αὐστηρότητα ὁ Ἀλέξανδρος.

Στράφηκε στὸ Μέμνονα:

— Δὲν εἶσαι, εἶπε, ὁ Μέμνων ποὺ εἶχες ἔρθει καὶ πέρυσι στὴ βασιλικὴ αὐλή μας;

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ Μέμνων μὲ θαυμασμό. Μὲ θυμᾶσαι ἀκόμα;

(Ἀκολουθεῖ)

* Ἔτσι, Μεγάλο Βασιλέα, ὀνόμαζαν τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν

Καστοριά

Μιλῶντας κανεὶς γιὰ τὴν Καστοριά, δὲν μπορεῖ παρὰ ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τὴ λίμνη της. Αὐτὴ τῆς ἔχει δώσει αὐτὴ τὴν ἄφθαστη ὀμορφιά, τὴν ἀρχοντιά της, ἀκόμα καὶ τὄνομα. Ἀπὸ τὴ λίμνη λέει ὁ ἱστορικὸς πῆρε καὶ ἡ πόλις τὄνομα «Καστοριά».

Ἡ ὀνομασία αὐτὴ ἀναφέρεται πρῶτα ἀπὸ τὸν Προκόπιο, περὶ τὰ τέλη τῆς ΣΤ΄ ἑκατονταετηρίδος, ὡς ὄνομα λίμνης τῆς Μακεδονίας. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς «τὸν χῶρον ὑπεριδὼν ἅτε ποὺ διαφανῶς ἀνέφοδον ὄντα... πόλιν ἐν τῇ νήσῳ ὀχυρωτάτην ἐδήματο καὶ ὄνομα ὡς εἰκὸς ἀφῆκε τῇ πόλει». Ἂν καὶ ὁ ἱστορικὸς μιλᾶ ἐδῶ γιὰ πολιτεία ποὺ ἔχτισε ὁ Αὐτοκράτωρ «ἐν τῇ νήσῳ», δὲν εἶναι ἀπίθανο καθόλου νὰ κυριολεκτῇ ἀφοῦ ὁ λαιμὸς τῆς σημερινῆς χερσονήσου — ποὺ στὰ χρόνια τοῦ Πουκεβὶλ δὲν ὑπερέβαινε τὰ 20 μέτρα,— εἶναι καὶ σήμερα ἀκόμη ἀρκετὰ στενός, ἀνοίγοντας ἀπότομα καὶ εἰσχωροῦντας βαθιὰ μέσα στὴ λίμνη σὲ σχῆμα χελώνας, ποὺ τὸ ὑπερέχον ἀπὸ τὴ στάθμη τῶν νερῶν ὕψος της εἶναι πενήντα περίπου μέτρα καὶ ὅπου ἀμφιθεατρικά, ἀπ' ὅλες τὶς μεριές, εἶναι χτισμένη ἡ πολιτεία. Ἄλλοτε ὠχυρωμένη μὲ ἰσχυρὰ φρούρια, ἰδίως κατὰ τὸ λαιμό, ὅπου ἦταν ἡ μπασιὰ τοῦ Κάστρου, μὲ δεύτερο ἐσωτερικὸ περίβολο παράλληλο μὲ τὸν πρῶτο, ποὺ χώριζε μέχρι πρό τινος τὴν Ἑλληνικὴ ἀπὸ τὴν Τούρκικη συνοικία, ἦταν θαρρεῖς μιὰ ἀτόφια Βυζαντινὴ πολιτεία. Μὰ καὶ σήμερ' ἀκόμα μὲ τὰ παληὰ ἀπομεινάρια τῶν τειχῶν της, τὰ παμπάλαια ἀρχοντικά της καὶ τοὺς στενοὺς καὶ ἰδιορρύθμους δρόμους της, κρατεῖ ἀκόμα τόσο ἀπὸ τὸν παληό της χαρακτῆρα, ποὺ λὲς κι' εἶναι ἕνα παλαιὸ πετροστόλιστο κόσμημα ἀποθεμένο ἀπάνου στὸ γαλανὸ ἀτλάζι τῆς λίμνης της. Ἕνα γαλανὸ φῶς ποὺ τὴν τυλίγει ἀπὸ παντοῦ εἶναι ποὺ τῆς δίνει αὐτὸ τὸ διαρκὲς καὶ ἀκατάπαυτο σελάγισμα. Κάτι ποὺ διαρκῶς παιχνιδίζει' τὸ κάθε τι κατὰ τὴν ὥρα, κατὰ τὸν τόπο ποὺ τὸ βλέπετε, παίρνει καὶ ἕνα ἄλλο νόημα. Φανταστῆτε τώρα, ὅταν τὸ χειμῶνα μιὰ θολοῦρα τῆς ἀλλάζῃ τὴν ὄψι, ὅταν τὴ νύχτα ὁ ἀγέρας πέφτῃ στὰ δέντρα καὶ κυνηγιέται μέσα στὰ σκοτάδια, ἢ ὅταν ἕνα χειμωνιάτικο φῶς ἀλλάζῃ τὸ γκρί της καὶ τὸ ρίχνῃ στὸ πράσινο. Ὅλες ἡ παραλλαγὲς τοῦ καιροῦ φαίνονται ἀπὸ τὸ χρῶμα της. Γιατὶ τὴν ἡσυχία της δὲν τὴν ταράζει ποτὲ τίποτα — οὔτε τὴ μέρα, οὔτε τὴ νύχτα. Μονάχα τὴ νύχτα ποὺ ἡ ἡσυχία της γίνεται πιὸ μακάρια. Ἕνα φῶς ἀπόκοσμο ποὺ τὴν τυλίγει. Μιὰ ἡσυχία ποὺ δὲν ἀκοῦς νὰ παίζουν παρὰ μονάχα τὰ ψάρια της.

• • •

Πολλὰ εἶναι τὰ ἱστορικὰ πάθη τῆς Καστορίας. Αὐτὸ τὸ μικρὸ νησάκι, ποὺ μόλις δένεται μὲ τὴ στεριά, κλεῖ μέσα του τὴν ἱστορία τριῶν πόλεων. Τοῦ ἀρχαίου Κέλετρου, ποὺ ἀναφέρεται ἀπὸ τὸ Λίβιο ὡς ἕνα «φύσει καὶ τέχνῃ ὀχυρόν», τῆς Διοκλητιανουπόλεως, μιᾶς εὐτυχισμένης πολιτείας, ποὺ τὴν κατέστρεψαν οἱ βάρβαροι, καὶ τῆς σημερινῆς Καστοριᾶς ποὺ χτίστηκε στὰ 540 - 550, καθὼς εἴπαμε, ἀπὸ τὸν Ἰουστινιανό, γιὰ τὸ ὀχυρὸ τῆς θέσεως μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα 80 φρούρια τοῦ Βυζαντίου ποὺ χτίστηκαν στὶς μέρες του.

Στὰ 927 - 969 πέφτει στὰ χέρια τῶν Βουλγάρων ποὺ διώχνονται ἀπὸ τοὺς Πετσενέγους, παρακινημένους σ' αὐτὸ ἀπὸ τὸ Ρωμανὸ τὸ Β΄. Στὰ 990 ξαναπέφτει στὰ χέρια τοῦ Βουλγάρου Σαμουήλ, τὸν βασιλέα τῆς Ἀχρίδος, κι' ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Βασίλειο τὸ Βουλγαροκτόνο (1018) ποὺ τὴ χρησιμοποιεῖ γιὰ ὁρμητήριο τῶν ἀγώνων του.

Ἀργότερα πέφτει στὰ χέρια τῶν Νορμανδῶν σταυροφόρων τοῦ Ροβέρτου Γισκάρδου μ' ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἀνεψιό του Βοεμοῦνδο, ποὺ ἀφοῦ νίκησε τὸν Αὐτοκράτορα Ἀλέξιο στὴν Ἤπειρο, κινᾶ καὶ παίρνει τὴν Καστοριὰ ἀπὸ τὰ χέρια τῶν Βυζαντινῶν μισθοφόρων Βαράγγων. Μὰ τὸν ἴδιο χρόνο τὴν ξαναπαίρνει πίσω ὁ Ἀλέξιος μὲ τὸ στρατηγὸ Γεώργιο Παλαιολόγο.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Φραγκοκρατίας ξαναπέφτει στὰ χέρια τῶν Βουλγάρων, ἐπὶ Ἀσάν, ἀπὸ τὰ 1218 - 1241, καὶ στὰ 1251 τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Νικαίας ποὺ χτυπιέται μὲ τὸ δεσποτάτο τῆς Ἠπείρου, μέχρι τὰ 1261, ὁπότε ἀνακτᾶται καὶ πάλι ἀπὸ τὸ Βυζάντιο.

Στὰ 1331 πέφτει στὰ χέρια τῶν Σέρβων, ἐπὶ Στεφάνου Δουσὰν καὶ Συμεὼν τοῦ Οὔρεση, ποὺ ἀνακηρύσσεται ἐδῶ βασιλιὰς τῶν Σέρβων καὶ τῶν Ἀλβανῶν, καὶ ἀπὸ δῶ ξεκινᾶ γιὰ νὰ χτυπήσῃ τὸν Πρελούμπη κάτου στὰ Τρίκκαλα. Ἀνακτᾶται καὶ πάλι ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα καὶ τέλος ἀπὸ τὰ 1355 παραμένει ὁριστικὰ στὰ χέρια τῶν Σέρβων καὶ ἀργότερα τῶν Τούρκων.

Γενικὴ ἄποψις τῆς Καστοριᾶς

• • •

Αὐτὰ τὰ πάθη τῆς Καστοριᾶς δὲν τὰ διαβάζεις γραμμένα σὰ μιὰ νεκρὴ ἱστορία. Τ' ἀπαντᾶς ἀκόμη σὲ κάθε σου βῆμα. Στὸ μικρὸ ναΐδριο τῶν Ταξιαρχῶν διαβάζεις κάτου ἀπὸ τὴν περίφημη «Κοίμησι τῆς Θεοτόκου» ποὺ χτίστηκε «βασιλεύοντος Συμεὼν καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ». Ἀλλοῦ πάλι θὰ δῇς Βυζαντινὰ ἐντοιχίσματα, ἢ θ' ἀκούσῃς ὀνόματα Βυζαντινῶν ἀρχόντων. Καὶ παντοῦ θ' ἀντικρύσῃς μορφιές, μορφὲς ποὺ σοῦ θυμίζουν Βυζάντιο. Ἰδίως στὶς γυναῖκες τῆς Καστορίας ὅπως περπατοῦν μέσα στοὺς δρόμους μὲ τὶς πρωτινὲς ἐνδυμασίες τους ἢ κάθουνται μέσα στὰ παμπάλαια ἀρχοντικά τους.

Αὐτὴ ἡ ἀρχοντιὰ τῆς Καστορίας εἶναι τὸ ξεχωριστὸ γνώρισμα τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ τόπου ἐδῶ πέρα· τὸ βρῆκα φυσικὸ ὅταν μοὖπαν πὼς ἡ Καστοριά,—ὅπως καὶ τὸ Μελένικο,— ἦταν πόλις τῶν Βυζαντινῶν ἐξορίστων ἀρχόντων. Κι' οἱ ἴδιοι σὰν νὰ τὸ ξέρουν αὐτό, ὅλο γιὰ ἀρχοντιὰ μιλοῦν, καὶ πόσο ὡραῖα! Στὰ κάλαντά τους,— ποὺ εἶναι ἰδιότυπα — στὰ τραγούδια τους, μιλοῦν γι' αὐτὴ ἀποκλειστικὰ καὶ μ' ἕνα τρόπο ποὺ σὲ κάνει νὰ νοιώθῃς βαθύτατα τὴ σημασία της.

Ἂν ἄρχοντα ν' ἐβγαίναμε στ' ἀρχοντικό μας πᾶμε
Ἀπὸ μακρυὰ σᾶς χαίρομαι ὅσο νάρθῶ κοντά σας.
Ἀραδειαστῆτε ν' ἔμπρεπα νὰ ποῦμ' καλὰ τραγούδια
Νὰ ποῦμ' τραγούδια εὐγενικὰ ν' ἀρέσ' ὁ ἀφεντικός μας
Ὁ ἀφέντης μας εἶναι καλὸς σὲ κόσμο ἀγαπημένος

Κι' ὕστερα στὴν ἀρχόντισσα.

Εἴπαμε κι' εὐγενίσαμε πολλὰ τῆς ἀρχοντιᾶς Σας.
Κυράμ, Κυράμ ἀρχόντισσα, ἀρχοντοπαραδειγμένη.
Σὲ κάλεσαν ἡ ἀρχόντισσες στὴν ἐκκλησιὰ νὰ πάνῃς
Κι' ὅσο νὰ πᾶς κι' ὅσο νάρθῃς καὶ πίσω νὰ γυρίσῃς.
Ἡ στράτες ρόδα γιόμισαν τὰ μονοπάτια μόσκους.

Ὅλα ἐδῶ θαρρεῖς εἶναι πασίχαροι ὕμνοι τῆς εἰρηνικῆς εὐμαρείας. Γιατὶ ὕστερ' ἀπ' τοὺς σκοτεινοὺς καὶ ταραγμένους καιροὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ Μεσαίωνα, κατὰ τοὺς ὁποίους διέπρεψε ὡς σπουδαῖο στρατιωτικὸ κέντρο καὶ μετὰ τὴν ὁριστική της πλέον κατάκτησι ἀπὸ τοὺς Τούρκους, τὸ ἐμπόριό της καὶ ἰδίως ἡ γουναρική της τὴν ἀνέδειξαν σ' ἕνα ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα ἀστικὰ κέντρα τοῦ ὑποδουλωμένου Ἑλληνισμοῦ. Ἀπὸ πότε ἀκριβῶς ἀρχίζει αὐτὴ ἡ εὐλογημένη οἰκοτεχνία της μᾶς εἶναι ἄγνωστο. Ἤδη ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ ΙΖ΄ αἰῶνα (1660) ἀναφέρεται ἐγκατεστημένος στὴν Κωνσταντινούπολι ὁ φιλογενέστατος ἐκ Καστορίας μεγαλέμπορος γουναρικῶν ὡς βασιλικὸς «πρωτογούναρης Μανωλάκης Καστοριανός». Πάντως ἡ οἰκοτεχνία αὐτὴ μαζὶ μὲ τὸν ἴσως ἐξ αἰτίας της ξενητεμὸ τῶν Καστοριέων, ἀπέβη ὁ διχαλωτὸς ποταμὸς τῆς παλαιοτάτης εὐμαρείας της ποὺ εἶναι ἀ-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 704)

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Εἶπεν ὁ Κύριος· ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ Πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ Πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι. Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος μὲ τὸ ἀπέναντι Εὐαγγέλιον μᾶς διηγεῖται πῶς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἤθελε καὶ θέλει νὰ νηστεύουμε. Μὲ τὴ φράση του «Ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ» μας καθοδηγεῖ στὸ πῶς πρέπει νὰ νηστεύουμε. Δὲν θέλει νὰ κάνουμε τὴ νηστεία ποὺ ἔκαναν οἱ Φαρισαῖοι, οἱ ὁποῖοι μὲ αὐτὴ μόνο σκοπὸ εἶχαν νὰ φανοῦν στοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀδιαφοροῦσαν ὅτι ἡ νηστεία τους δὲν ἦταν πραγματικὴ κι' ἀφορμὴ σ' αὐτὴ δὲν ἦταν παρὰ μονάχα ἡ ὑποκρισία καὶ τὸ ψεῦδος. Ἀπ' αὐτοὺς τοὺς Φαρισαίους παίρνοντας ἀφορμὴ ὁ Θεάνθρωπος μᾶς διδάσκει ὅτι τότε μονάχα ἡ νηστεία εἶναι ἔργον θεάρεστον, ὅταν γίνεται μὲ μόνο σκοπὸ νὰ γίνωμε ἀρεστοὶ στὸ Θεό. Σκοπὸς τῆς νηστείας εἶναι τὸ νὰ δείξωμε στὸν ἐπουράνιο Θεό μας ὅτι μποροῦμε νὰ συγκρατήσουμε τὰ πάθη μας. Ὁ μεγαλύτερος τῶν Ἀποστόλων τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ Παῦλος, μᾶς διδάσκει ὅτι αἱ σαρκικαὶ ἐπιθυμίαι εἶναι τελείως ἀντίθετοι πρὸς τὰς πνευματικὰς καὶ ὅτι ὁ ἀληθινὸς Χριστιανὸς ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ συγκρατῇ τὸ σῶμά του ἀπ' τὶς διάφορες κακὲς ἐπιθυμίες καὶ τὰ πάθη. Αὐτὸ δὲ τὸ κατορθώνει μὲ τὴν νηστείαν. Μὲ αὐτὴν ὄχι μόνον συνηθίζομεν εἰς τὴν ὀλιγάρκεια καὶ καταπολεμοῦμε τὶς σαρκικὲς ἀπολαύσεις, ἀλλὰ κατορθώνομεν πρὸ πάντων νὰ μὴ μᾶς παρασύρῃ ἡ ἀκολασία καὶ ἡ ἀνηθικότης. Ἀφοῦ ἡ νηστεία κρατεῖ ταπεινωμένο τὸ σῶμα, εὔκολα κάνει τὸν ἄνθρωπο δυνατὸ στὴν ψυχή, ὥστε νὰ συγκρατῇ τὸ σῶμα. Μὲ τὴν διδασκαλία του ὅμως περὶ νηστείας ὁ Θεάνθρωπος δὲν ἔχει σκοπὸ νὰ ἐξαντλήσῃ μ' αὐτὴ τὸν ἄνθρωπο, ἀλλ' ὅπως εἴπαμε νὰ τὸν κάνῃ ἐγκρατῆ. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία μας ἐξαιρεῖ ἀπ' τὴ νηστεία τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς ἀδυνάτους. Σ' ἐκείνους ποὺ εἶναι σωματικῶς ἐξηντλημένοι ὄχι μόνον δὲν ἐπιβάλλεται ἡ νηστεία, ἀλλὰ καὶ συνιστᾶται ἡ πλουσία καὶ καλὴ τροφὴ γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὰ σώματα τὴν ὑγεία.

Ἔχοντας στὸ νοῦ μας λοιπὸν τὴ διδασκαλία τοῦ Σωτῆρος ἂς σεβώμεθα τὴν νηστείαν ποὺ μᾶς συνιστᾷ. Ἂς μὴ νομίζωμεν ὅτι τὸ ἴδιο εἶναι καὶ τὸ νὰ νηστεύωμεν καὶ τὸ νὰ μὴ νηστεύωμεν. Ἡ ὠφέλεια ποὺ θὰ ἔχουμε μὲ τὴν νηστεία εἶναι πολὺ μεγάλη. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ τὴν κάνουμε γιὰ ἐπίδειξι. Τότε ὄχι μόνο δὲν μᾶς ὠφελεῖ, ἀλλὰ φέρει τὸ ἀντίθετο ἀποτέλεσμα, ὅπως ἀκριβῶς καὶ στοὺς Φαρισαίους τοῦ Εὐαγγελίου, τοὺς ὁποίους ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς πολλὲς φορὲς κατηγόρησε γιὰ νὰ δείξῃ στὸ λαὸ ὅτι κατὰ κανένα λόγο δὲν πρέπει νὰ τοὺς μιμῆται καὶ τοὺς θαυμάζῃ. Γιατὶ ὅλος ὁ βίος των ἦταν γεμᾶτος ἀπὸ ὑποκρισία.

Η ΟΣΙΑ ΑΠΟΛΙΝΑΡΙΑ Η ΣΥΓΚΛΗΤΙΚΗ

Στὴ χορεία τῶν ὁσίων ποὺ ἀφιέρωσαν τὴν ζωή τους στὴ Χριστιανικὴ ἀρετὴ καταλέγεται καὶ ἡ ἁγία Ἀπολιναρία ἡ Συγκλητική, ποὺ τὴ μνήμη της γιορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας στις 4 Ἰανουαρίου. Τὸ παράδειγμά της θυμίζει μιὰ ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἄνθρωποι βλέποντας τὸ μάταιον τῶν ψευδῶν θεῶν τῆς εἰδωλολατρείας καὶ κουρασμένοι ἀπὸ τὴν [illegible] τῆς ὕλης, [illegible] τὴν ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα τους στὴν [illegible] τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἀπολιναρία, [illegible] τὸ σῶμα καὶ [illegible] μορφωμένη, ἦταν κόρη τοῦ Ἀνθεμίου, διοικητοῦ τῆς Ρώμης ἐπὶ αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ Μεγάλου, τοῦ ὁποίου μάλιστα ἦταν καὶ φίλος. Ἀπὸ τὰ μικρά της χρόνια, καθὼς μᾶς πληροφοροῦν τὰ ἱστορικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας, [illegible] τὴ περιφρόνησι στὸν πλοῦτο, τὴ χλιδή, τὴν πολυτέλεια τοῦ οἴκου της καὶ ἰδιαιτέρα κλίσι στὴ θρησκευτικὴ προσήλωσι καὶ στὴν παρθενία. Περνοῦσε τὶς μέρες καὶ τὶς περισσότερες νύχτες της διαβάζοντας τὰ Χριστιανικὰ χειρόγραφα καὶ ψάλλοντας τροπάρια καὶ προσευχές. Οἱ γονεῖς της, χριστιανοὶ καὶ αὐτοί, προώριζαν τὴν κόρη τους γιὰ τὸν κοσμικὸ βίο καὶ προσπαθοῦσαν πάντοτε νὰ τὴν ἀποστρέψουν ἀπὸ τὴν ἀσκητικὴ κλίσι της. Δὲν τὸ κατώρθωσαν ὅμως, διότι ἐκείνη ἐπέμενε καὶ τίποτε δὲν φαινόταν ἱκανὸ νὰ τὴν μεταπείσῃ. Ἔτσι ἔπαυσαν καὶ ἐκεῖνοι νὰ τὴν ἐμποδίζουν.

Ὅταν ἔφθασε σὲ νεανικὴ ἡλικία ἡ ὁσία κόρη ἐζήτησεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς της σὰν μεγάλη χάρι νὰ τὴν ἀφήσουν νὰ ταξιδέψῃ καὶ νὰ προσκυνήσῃ τοὺς ἁγίους τόπους τῶν Ἱεροσολύμων. Οἱ γονεῖς της, βλέποντας πόσο θὰ τὴν ἐστενοχωροῦσαν ἂν τὴν ἐμπόδιζαν, δέχτηκαν τὴν παράκλησί της. Ἡ ὁσία κόρη, ἐπειδὴ οἱ γονεῖς της δὲν ἤθελαν νὰ ταξιδέψῃ μονάχη γιὰ νὰ μὴν πάθῃ [illegible], πῆρε μαζί της καὶ πολλὲς νεανίδες καὶ εὐσεβεῖς νέους ἀπὸ τὴ Ρώμη καὶ ἀναχώρησε. Ἡ ἴδια καὶ οἱ συνοδοί της φορτώθηκαν μὲ ἄφθονο χρυσό, ἀσήμι καὶ πολύτιμα εἴδη [illegible] γιὰ νὰ τὰ μοιράσουν στοὺς ἁγίους τόπους. Τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας τότε ἦσαν πρωτόγονα καὶ τὸ ταξίδι διήρκεσε πολύ. Πέρασαν κακώσεις καὶ κακουχίες, γιὰ τὶς ὁποῖες ὅμως τοὺς ἀποζημίωσε ἡ χαρὰ ποὺ ἠσθάνθησαν ὅταν ἔφθασαν στὰ μέρη ὅπου ἔζησε καὶ ἐμαρτύρησεν ὁ Χριστός. Ἐκεῖ ἡ Ἀπολιναρία, ἀφοῦ ἐμοίρασε τὰ δῶρα στοὺς ἱερωμένους καὶ στοὺς πτωχοὺς κατοίκους, περιηγήθηκε τοὺς ἁγίους τόπους, ἐπισκέφθηκε τὰ μοναστήρια καὶ τὶς σκήτες καὶ ἄκουσε μὲ εὐλάβεια τὰ σοφὰ Χριστιανικὰ λόγια τῶν πατέρων.

Ὕστερα πῆρε τοὺς συνοδούς της γιὰ νὰ γυρίσουν στὴ Ρώμη. Ἡ ἁγία ὅμως εἶχε τὸ σχέδιό της. Ἤθελε νὰ ἀσκητέψῃ καὶ νὰ ἀφιερώσῃ ὅλη τὴ ζωή της στὴν προσευχή. Τοῦτο ὅμως ἦταν δύσκολο γιὰ δύο λόγους. Πρῶτα γιατὶ οἱ γονεῖς της, καὶ ἰδίως ὁ πατέρας της, ποὺ ἦταν πανίσχυρος, θὰ τὴν ἐμπόδιζαν μέχρι [illegible]. Δεύτερον, γιατὶ στὰ μοναστήρια γυναῖκες δὲν ἦσαν δεκτές, οὔτε ὑπῆρχαν τότε μοναστήρια γυναικῶν. Ἔτσι, σὰν ἔφτασαν μὲ πορεία πολλῶν ἡμερῶν κοντὰ στὴν Ἀλεξάνδρεια, ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκη νὰ [illegible] γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦν. Πρώτη [illegible] ἡ ἁγία ρώτησε κι' ἔμαθε πληροφορίες γιὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἐκεῖ κοντά της [illegible], ἦταν μιὰ ὀνομαστὴ σκήτη, ὅπου ἐμόναζαν πολλοὶ πατέρες τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὴ νύχτα, ἐνῷ ἡ συνοδεία της κοιμόντανε, ἡ Ἀπολιναρία σηκώθηκε κρυφά, χωρὶς νὰ τὴν ἀντιληφθῇ κανεὶς καὶ προχώρησε στὴν ἔρημο. Οἱ ἄλλοι ξύπνησαν τὸ πρωί, τὴν ἀναζήτησαν, ὅμως δὲν τὴ βρῆκαν καὶ συνέχισαν τὸ ταξίδι στὴ Ρώμη γιὰ νὰ ἀναφέρουν στὸν πατέρα της τὸ δυσάρεστο γεγονός. Ὁ διοικητὴς Ἀνθέμιος, μόλις τὸ ἔμαθε, διέταξε νὰ τὴν ἀναζητήσουν, ἀλλὰ παρ' ὅλες τὶς ἔρευνες τῆς ἐξουσίας δὲν εὑρέθη πουθενά. Στὸ σπίτι της καὶ στὴν πρωτεύουσα τὴ θεώρησαν χαμένη καὶ σιγὰ-σιγὰ τὴν ξέχασαν. Ἡ ὡραία κόρη ταλαιπωρήθηκε μέρες καὶ νύχτες στὰ [illegible], στὰ [illegible] καὶ τὶς κακοτοπιὲς τῶν μερῶν ἐκείνων. Τὰ ροῦχα της εἶχαν [illegible]. Ἡ πείνα, ἡ κακουχία, ἡ ὁδοιπορία, ὁ κόπος τὴν εἶχαν [illegible]. Τὰ κουνούπια, ἄφθονα καὶ ἀνυπόφορα, τὴν [illegible] τὶς νύχτες [illegible] κάτω ἀπὸ τὰ [illegible] καὶ τὸ δέρμα της, μᾶς πληροφορεῖ ἡ ἱστορία, ἀπὸ τὰ δαγκώματα τῶν κουνουπιῶν εἶχε γίνει σὰν τὸ δέρμα τῆς χελώνης. Ρωτώντας τοὺς νομάδες καὶ τοὺς ὁδοιπόρους ποὺ ἀραιὰ-ἀραιὰ εὕρισκε στὸ δρόμο της, ἔφθασε, τέλος, στὴ σκήτη. Στοὺς πατέρες ἐδήλωσε πὼς ἦταν ἄνδρας καὶ ἤθελε νὰ γίνῃ μοναχὸς καὶ νὰ ζήσῃ μαζί τους. Τοὺς ἔκρυψε, φυσικά, τὸ πραγματικό της ὄνομα καὶ τὴν ἀριστοκρατικὴ της καταγωγή. Οἱ καλόγεροι εἶδαν τὴν εὐσέβειά της καὶ δέχτηκαν νὰ τὴν κρατήσουν μαζί τους στὴ σκήτη. Τῆς ἔδωκαν δὲ τὸ ἀποστολικὸ ὄνομα Δωρόθεος. Στὴ σπηλιά, ποὺ τῆς παρεχώρησαν, δὲν ἄργησε νὰ [illegible] καὶ νὰ λάμψῃ ἡ ἀρετή της. [illegible] ὅτι ὁ νέος ἀσκητής, ὁ Δωρόθεος, θὰ ἀξιωνόταν τοῦ στεφάνου τῆς ἀγιοσύνης(?), θὰ [illegible]. Οἱ ὁδοιπόροι καὶ προσκυνηταὶ ποὺ περνοῦσαν ἀπὸ τὴ σκήτη, ἐμάθαιναν περὶ ἑνὸς ὁσίου Δωροθέου, ποὺ ἦταν ἅγιος εἰς τὴν ψυχὴν καὶ σοφὸς εἰς τὸ πνεῦμα καὶ [illegible] στὴ Ρώμη. [illegible] ἡ μικρότερη ἀδελφὴ τῆς Ἀπολιναρίας [illegible]. Ὁ πατέρας της ἔμαθε περὶ ἑνὸς ὁσίου Δωροθέου θαυματουργοῦ καὶ ἔστειλεν ἐκεῖ τὴν κόρη του γιὰ νὰ τὴ θεραπεύσῃ μὲ τὴ θεία χάρι. Ἔτσι ἡ ἁγία εἶδε(?) μιὰ μέρα νὰ φέρνουν στὸ ἀσκητήρι της τὴ μικρότερη ἀδελφή της. Συνεκινήθη. [illegible] ἀπὸ τὸ δαιμόνιο. Μόλις ἔφτασε ἡ [illegible] στὴ Ρώμη ἀφηγήθη στὸν πατέρα της ὅσα εἶδε καὶ τότε ὁ Ἀνθέμιος [illegible] ἔκαμε καλὰ τὴν κόρη του. Ἀπεσταλμένοι τοῦ Διοικητοῦ ἔφτασαν στὴ σκήτη καὶ [illegible] κόρη τους, τὴν Ἀπολιναρία, καὶ [illegible] καὶ ἐπέστρεψε στὴ σκήτη. Ἐκεῖ, [illegible] βαθύ. Τότε, ποὺ τὴν ἐγνώρισαν νὰ τὴν [illegible] τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀνεκήρυξεν ἁγία.

«Μὴν ἐπιμελεῖσθε μόνον ἀτομικῶς διὰ νὰ σχηματίσετε ἄτομα, ἀλλὰ διὰ νὰ σχηματίσετε σύνολα».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Η ΔΥΝΑΜΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ

[Ἡ μεγάλη ἱστορία τῆς μικρῆς σταγόνας]

Ὅταν γύρισε ἀπὸ τὴ Βαλκανικὴ Συνδιάσκεψι ὁ Ἀρχηγός, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς τὸν ὑποδέχτηκε καὶ τὸν χαιρέτισε μὲ ἐνθουσιασμό. Εἴδατε τὶς εἰκόνες; Συναγερμός! Ἕνα μεγαλόπρεπο θέαμα ἑνότητος καὶ... δυνάμεως. Γιὰ νὰ νοιώσουμε καλὰ τὴ δύναμι αὐτὴ ἂς ποῦμε σήμερα τὴν ἱστορία τῆς σταγόνας.

* * *

Ὁλόκληρος ὁ κόσμος ἀποτελεῖ μιὰ ἑνότητα. Μποροῦμε νὰ τὴν ἐξετάσουμε στὸ πιὸ μεγάλο της καὶ στὸ πιὸ μικρό της μέρος. Μὲ τὴ σκέψι αὐτὴ καταπιάστηκαν πολλοὶ σοφοί, μικρὰ κατὰ τὸ φαινόμενο πράγματα, ὅμως ἡ συνάφεια τῶν αἰτιῶν καὶ τῶν ἐνεργειῶν εἶναι ὅπως ἀπεδείχθη παντοῦ ἡ ἴδια. Τὸ κορμί μας εἶναι ἕνα Σύμπαν γιὰ τὴ σταγόνα αἵματος. Ἕνα Σύμπαν γιὰ τὸ μικρόβιο καὶ γιὰ τὸ βακτηρίδιο. Ἕνας κόσμος ὁλόκληρος εἶναι ἐπίσης μιὰ σταγόνα. Εἶναι ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρουσα ἡ ἱστορία της, γιατὶ οἱ σταγόνες εἶναι ἕνα πρᾶγμα τόσο συνηθισμένο, χωρὶς σπουδαιότητα, δὲν τὶς σκέπτεται κανεὶς καὶ δὲν τὶς ἐκτιμᾷ κανεὶς καὶ ὅμως εἶναι γιὰ ὅλους μας τόσο ἀπαραίτητες. Χωρὶς νερὸ δὲν μποροῦμε νὰ ζήσουμε.

Τὸ σύνολο τοῦ νεροῦ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου ἦλθε ἀπὸ τὸν ἀέρα. Στὸν ἀέρα ὑπάρχει πολλὴ θέσι, ἄρα καὶ ἡ μέλλουσα ἀποθήκη τοῦ νεροῦ γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα βρίσκεται στὸν ἀέρα. Τὸ σύννεφο σπάζει ἀπὸ τὸ βάρος του καὶ βρέχει, βρέχει καταρράχτες καὶ ποτάμια, νοτίζει τὴ γῆ, ὑγραίνει τὸ χῶμα. Ἐμεῖς στὶς πολιτεῖες χολιάζουμε καὶ ὁ ἀγρότης εὐχαριστιέται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Εὐγνώμονη ἡ γῆ ρουφᾷ τὴ δροσιὰ αὐτή. Τὰ φυτὰ πίνουν τὸ μεγαλείτερο μέρος καὶ βλαστάνουν πράσινα καὶ θρασεμένα πρὸς τὸ φῶς. Τὰ ρυάκια γεμίζουν καὶ φουσκώνουν, φέρνουν τὸ νερὸ στοὺς ποταμοὺς καὶ αὐτοὶ πάλι στὴ θάλασσα, ὅπου συναντῶνται ὅλες οἱ σταγόνες, ὡς καὶ κεῖνες, ποὺ κατάπιε λαίμαργα ἡ γῆ.

Ἔτσι μάθαμε μερικὰ ἐπεισόδια καὶ ἱστορίες τῆς σταγόνας, ποὺ κατεβαίνει ὁρμητικὴ ἀπὸ τὸ σύννεφο πρὸς τὴ γῆ. Τὴν παίρνει στὴν ἀγκαλιά της ἡ θάλασσα, τὴ δέχεται στὰ σπλάχνα της ἡ γῆ καὶ τὴν ρουφοῦν τὰ φυτά. Φαίνεται ὅμως πως ἡ φύσι λυπᾶται, ποὺ τὸ καϋμένο σύννεφο ἔλυωσε καὶ χάθηκε. Πρέπει ἄρά γε ἔτσι νὰ χαθοῦνε τὰ σύννεφα; Ναί, ἔπεσε πολὺ νερὸ ἀπὸ τὸν οὐρανό, ὁ οὐρανὸς θέλει πάλι νὰ ξαναπάρῃ ἕνα μέρος ἀπὸ τὸ πεσμένο νερό. Τότε ὁ οὐρανὸς δὲν ἔχει παρὰ νὰ στείλῃ μιὰ παράκλησι στὸν κὺρ-Ἥλιο. Αὐτὸς χαμογελᾷ μὲ μεγάλη καλωσύνη — μάλιστα κατὰ τὸ μεσημέρι — τὸ λαμπερὸ ἀκτινοβόλο γέλιο τῆς θερμότητος, ποὺ ζεσταίνει ὁλόκληρη τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς. Τὸ νερὸ ὅμως ποὺ βρέχει τὰ λιβάδια, ποὺ βρίσκεται στὰ ποτάμια καὶ στὰ ρυάκια, στὰ δάση καὶ στὶς λίμνες καὶ μάλιστα στὴ θάλασσα, δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ ἀλλοιῶς, νοιώθει νὰ τὸ κολακεύῃ ὁ ἥλιος μὲ τὸ γέλιο του, αἰσθάνεται κάποια συγκίνησι καὶ θυμᾶται πάλι τὴν ὑψηλότερὴ του καταγωγή. Ἱδρώνει, ἐξαϋλώνεται καὶ ἀρχίζει πάλι νὰ ἀνεβαίνῃ στὸν οὐρανὸ σὰν μιὰ γαλανὴ νεφέλη, σὰν ἕνας ἀσημένιος ἀτμός. Κι' ἐκεῖ ἀπάνω ξαναμαζεύεται, γίνεται πάλι σύννεφο καὶ ντύνεται μὲ τὰ ἄσπρα του πουπουλένια φορέματα, ἀφήνει τὸ δειλινὸ νὰ τὸ καταλάμψῃ ὁ ἥλιος καὶ νὰ τὸ κάνῃ κόκκινο καὶ χρυσὸ κι' ὅταν κατόπιν γίνῃ χοντρὸ καὶ σκοτεινό, σκάνει πάλι, πέφτει σὰν βροχὴ στὴ γῆ γιὰ νὰ ξανασηκωθῇ πάλι σὲ λίγο καὶ νὰ μᾶς ἀντικρύσῃ ἀπὸ τὸ ὕψος του λέγοντάς μας μὲ τὴ συννεφένια του γλῶσσα: «Νἆμαι πάλι, ἐδῶ εἶμαι στ' ἀψηλά!». Δὲν μποροῦμε νὰ καταμετρήσουμε τί ποσὸ νερὸ πέφτει στὴ γῆ καὶ τί ἀνεβαίνει πάλι στὸν οὐρανὸ ὡς ἀτμός, ὅμως ξέρουμε ὅτι ἀπὸ καταβολῆς κόσμου αὐτὴ ἡ δουλειὰ γίνεται: Τὸ ἀνέβασμα τοῦ σύννεφου στὸν οὐρανὸ καὶ τὸ πέσιμο τῆς βροχῆς στὴ γῆ. Ἡ φύσι δὲν πετᾷ καὶ δὲν καταστρέφει τίποτε. Φυλάγει τὸ κάθε τι, τὸ ἐπεξεργάζεται, τὸ χωρίζει, τὸ συνθέτει καὶ τὸ δίνει πάλι σὲ νέα φόρμα.

Ὁ ἄνθρωπος, ποὺ μαζεύει τὰ παλιὰ σίδερα καὶ ἀπὸ αὐτὰ παράγει κατόπιν λαμπερὰ νέα σιδηρένια ἀντικείμενα, ἀκολουθεῖ μόνο τὸ μεγάλο τῆς φύσεως παράδειγμα. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μᾶς τρομάξῃ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ φύσι φέρεται πολὺ οἰκονομικά, σχεδὸν φιλάργυρα. Πεθαίνουμε καὶ τὸ σῶμα μας μᾶς τὸ τρῶνε τὰ σκουλήκια, ποὺ σκοπὸ ἔχουν νὰ λιπάνουν τὴ γῆ, ποὺ θὰ φέρῃ νέα τροφὴ γιὰ νέους ἀνθρώπους.

Αὐτὲς εἶναι οἱ συνάφειες, ποὺ μᾶς ἀφήνει νὰ γνωρίσουμε καὶ νὰ καταλάβουμε μιὰ μικρὴ σταγόνα, ποὺ κολλᾷ πάνω στὸ φόρεμά μας ἢ στάζει ἀπὸ τὸ δαχτυλό μας. Κάτι ἄλλο ὅμως πολὺ πιὸ σπουδαῖο μποροῦμε ἀπὸ τὴ μικρὴ ἱστορία τῆς νεροσταλίδας νὰ μάθουμε. Προσέξετε, ἀγαπημένες μου φίλες! Μιὰ μοναχικὴ σταγόνα δὲν εἶναι τίποτε, ἔστω κι' ἂν ἕνας ὁλόκληρος κόσμος ἀπὸ βακτηρίδια φωλιάζῃ μέσα της. Ἡ μιὰ νεροσταλίδα δὲν εἶναι λοιπὸν τίποτε, μὰ τὰ δισεκατομμύρια σταγόνων ποὺ πέφτουν καὶ κάνουν τὴ βροχή, εἶναι μιὰ μεγάλη δύναμι. Ἡ δύναμι, ποὺ κινεῖ τροχοὺς καὶ στρόφιγγες, κινητῆρες καὶ μηχανές, ἡ δύναμι ποὺ κάνει ἕνα λιβάδι, ἕναν ἀγρὸ καρποφόρο, ἡ δύναμι ποὺ φέρει τὰ πλοῖα, ἡ δύναμι τέλος πάντων ποὺ εἶναι ἡ δύναμι τῆς ζωῆς μας.

Ἔτσι εἶναι καὶ ὁ κάθε ἄνθρωπος. Μπορεῖ νἄχῃ τὴν ἐσωτερική του ἰδιαίτερη ζωὴ ὅπως καὶ ἡ κάθε νεροσταλίδα καὶ νὰ ζῇ τὴ ζωή του τόσο πολύπλοκα ὅπως αὐτή, ὅμως ὁ κάθε ἄνθρωπος ἔχει τόση λίγη σημασία καὶ τόση λίγη δύναμι, ἐνῶ ἡ συνεργασία καὶ ἡ συνολικὴ προσπάθεια ὅλων τῶν ἀτόμων, ποὺ ἀποτελοῦν ἕνα λαό, δίνει τὴ δύναμι καὶ ἐπιτυγχάνει τὶς θαυμαστὲς δόξες, ποὺ ἕνας λαὸς ἑνωμένος μόνο μπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ.

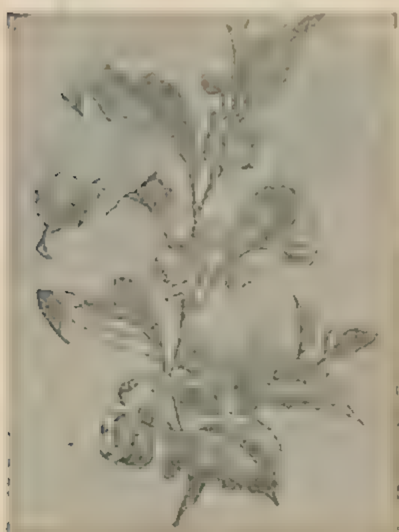
Σ. Καρ.

των νοικοκυρών

ΖΕΣΤΑ ΡΟΦΗΜΑΤΑ: ΤΟ ΤΣΑΪ

Ἀπὸ τὰ φύλλα, τὰ ἄνθη, τὶς ρίζες διαφόρων φυτῶν, ὅπως ἐπίσης καὶ ἀπὸ τοὺς χυμοὺς καὶ τοὺς σπόρους πολλῶν καρπῶν παρασκευάζομε διάφορα ροφήματα, ὅπως τὸ τσάϊ, ὁ καφές, τὸ φασκόμηλο, τὸ τίλλιο, τὸ χαμομῆλι, τὸ κακάο κλπ. Ὅταν τὰ βράζουμε λέγονται ἀφεψήματα, ἐκχύματα δὲ ὅταν τὰ περιχύνουμε μόνο μὲ βραστὸ νερό.

Τὰ ροφήματα πίνονται ζεστὰ ἢ κρύα. Τὰ ζεστὰ ροφήματα ὅταν πίνωνται

Τὸ φυτὸ τοῦ τσαγιοῦ.

μόνα τους χωρὶς νὰ συνδυάζωνται μὲ οὐσίες ἄλλες θρεπτικές, μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς δὲν ἔχουν καμμιὰ θρεπτικὴ ἀξία ἄλλη ἀπὸ ἐκείνη ποὺ τοὺς δίδει ἡ λίγη ζάχαρις ἢ τὸ γάλα ποὺ προσθέτομε, ἔχουν ὅμως συνήθως ἰδιότητες θεραπευτικὲς καὶ ἐνεργοῦν ὡς τονωτικά, διεγερτικά, ὀρεκτικά, διουρητικά, μαλακτικά, κ. ἄ.

Χρησιμεύουν καὶ ὡς τροφὴ ὑπὸ μορφὴν ὑγρὰν ὅταν φυσικὰ δίδωνται ἀνακατωμένα μὲ οὐσίες θρεπτικὲς ὅπως μὲ γάλα, μὲ αὐγὰ κ. ἄ.

Ἕνα ἀπὸ τὰ συνηθέστερα ροφήματα ποὺ πίνεται πολὺ τὸν χειμῶνα ὡς ἄριστο θερμαντικὸ εἶναι καὶ τὸ τσάϊ. Αὐτὸ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ τὰ ἀποξηραμμένα φύλλα τοῦ τεϊοδένδρου, ἑνὸς θάμνου ὁ ὁποῖος φύεται εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, τὴν Κίναν, Κεϋλάνην, Ἰαπωνίαν κλπ. καὶ τὰ ὁποῖα πρὶν φθάσουν ὡς ἡμᾶς ὑπόκεινται σὲ διάφορες κατεργασίες, ἤτοι πρῶτα μαραίνονται δι' ἀτμοῦ, κατόπιν πιέζονται, ξηραίνονται εἰς τὸν ἥλιον, καὶ τέλος καβουρδίζονται ἐλαφρά.

Τὴν ποιότητα τοῦ τσαγιοῦ ἀλλοιώνουν αἱ διάφοροι νοθεῖαι του ὅπως ἡ προσθήκη ξένων καὶ χρησιμοποιηθέντων φύλλων, μίσχων, καὶ ἡ προσφορὰ κατωτέρας ποιότητος ὡς ἀνωτέρας.

Δόσις: 1 κουτ. γλυκ. τσάϊ (κοφτὴ μὲ μαχαῖρι) 2-3 κουτ. γλυκ. ζάχαρι 1 φλυτζ. τσαγιοῦ νερό.

ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ

Τὸ τσάϊ γίνεται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Ζεματίζομε (ζεσταίνομε) τὴν τσαγιέρα ρίχνοντας μέσα βραστὸ νερό. Μόλις ζεσταθῆ, τὴν ἀδειάζομε καὶ ἀφοῦ τὴν σκουπίσωμε καλά, ρίχνομε τὰ φύλλα τοῦ τσαγιοῦ, τὴν σκεπάζομε (μὲ μάλλινο κάλυμμα ἂν εἶναι δυνατὸν) καὶ τὴν ἀφίνομε ἔτσι σκεπασμένη 4-5 λεπτὰ τῆς ὥρας κοντὰ στὴ φωτιά. Ἐν τῷ μεταξὺ βράζομε τὸ νερὸ καὶ τὸ ρίχνομε στὴ τσαγιέρα, ὁπότε τὴν ξεσκεπάζομε καὶ μετὰ ἕνα λεπτὸ σερβίρομε τὸ τσάϊ.

Τὸ τσάϊ προσφέρεται σκέτο, μὲ λεμόνι, μὲ γάλα, μποροῦμε ὅμως κάποτε νὰ προσθέσωμε ροῦμι ἢ κονιάκ.

Τὸ καλὸ τσάϊ πρέπει νὰ ἔχη χρῶμα ξανθό, χρυσοκίτρινο, νὰ εἶναι διαφανὲς καὶ νὰ ἔχη τὴν ἰδιάζουσαν ὀσμὴν καὶ γεῦσιν.

Ὅπως τὰ περισσότερα ροφήματα ἔτσι καὶ τὸ τσάϊ δὲν ἔχει καμμίαν θρεπτικὴν ἀξίαν. Εἶναι ὅμως θερμαντικὸν καὶ ἔχει ἰδιότητες διεγερτικὲς οἱ ὁποῖες ὀφείλονται εἰς τὴν τεΐνην τὴν ὁποίαν περιέχει. Περιέχει ἀκόμη τὸ τσάϊ νερό, ἕνα αἰθέριον ἔλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλει τὸ ἄρωμά του καὶ μία οὐσία πικρά, τὴν τανίνην, ἡ ὁποία ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ ἐπιβραδύνη τὴν πέψιν.

Πινόμενον ἀφαιρεῖ τὸ αἴσθημα τοῦ σωματικοῦ κόπου καὶ εἶναι ἕνα ἀξιόλογον δροσιστικόν, ὅταν στὶς ζεστὲς ἡμέρες τοῦ θέρους πίνεται παγωμένον.

Ἡ κατάχρησί του ὅμως φέρει δυσκοιλιότητα καὶ διεγείρει ὑπερβολικὰ τὸ νευρικὸ σύστημα, προκαλοῦσα ἀϋπνίαν καὶ αὔξησιν τῶν παλμῶν τῆς καρδιᾶς.

Γι' αὐτὸ τὸ τσάϊ δὲν πρέπει νὰ δίδεται σὲ παιδιὰ ἢ σὲ νευρικοὺς ἐνήλικας ὅπως καὶ σὲ ὅσους πάσχουν ἀπὸ γαστρικὲς διαταραχές.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς συχνὰ ἀντικαθιστᾶ τὸ τσάϊ μὲ ροφήματα ἄλλα ἀρωματικώτατα καὶ ἀρκετὰ εὔγεστα, ὅπως εἶναι τὸ φασκόμηλο, τὸ φλισκοῦνι, τὸ χαμομῆλι, τὸ τίλλιο, τὸ τσάϊ τοῦ βουνοῦ κ. ἄ., τὰ ὁποῖα εἶναι προτιμότερον νὰ χρησιμοποιοῦνται περισσότερο ἀπὸ τὸ τσάϊ τώρα μάλιστα ποὺ ἡ εἰσαγωγή του [illegible] ἀπαιτεῖ ἐξαγωγὴ συναλλάγματος, ποὺ ἀποφεύγει μὲ κάθε τρόπο τὸ σημερινόν μας ἐθνικὸ Κράτος.

* ΤΟ ΓΑΝΤΙ *

Ἀλήθεια! Ποτὲ δὲ θὰ θελήσουμε νὰ πετάξουμε τὸ γάντι, δηλαδὴ νὰ θυμώσουμε καὶ νὰ μαλλώσουμε. Θὰ μείνουμε [illegible] καὶ [illegible] ὅτι [illegible] σήμερα νὰ συμβουλέψουμε [illegible] ἕνα ζεστὸ καὶ πρακτικὸ ζευγάρι γάντια;

Ἀρχίζουμε ἀπὸ τὸν καρπό, πιάνουμε 66 πόντους σὲ τρεῖς βελόνες (ἀπὸ 22 σὲ κάθε μιά), πλέκομε 7 ἐκ. λάστιχο, κατόπιν πλέκομε 1 ἐκ. σκέτο κάλτσα.

Περνοῦμε σὲ μιὰ βελόνα 30 πόντους γιὰ τὴν παλάμη καὶ ἀφοῦ τους πλέξουμε ἀρχίζουμε νὰ σχηματίζουμε τὴ βάσι τοῦ ἀντίχειρος [illegible] 20 πόντοι [illegible]

[illegible] 23 [illegible]

Περνοῦμε σὲ δυὸ βελόνες τοὺς πόντους τοῦ [illegible] τοῦ ἀντίχειρος [illegible] 24, πλέκουμε 30 [illegible] τὴν ἀρχὴ τῆς [illegible] [illegible] γιὰ νὰ [illegible]

σχηματίζουμε τὸν δείκτη [illegible] 9 [illegible] 36 [illegible]

Μέσος. Σηκώνουμε 9 ἀπ' τὴν παλάμη [illegible] 9 [illegible] 4 [illegible] [illegible]νουμε καὶ γιὰ τὰ ὑπόλοιπα μὲ 23 πόντους [illegible] τὸν παράμεσο καὶ 32 γραμμές, γιὰ δὲ τὸν μικρὸ 18 πόντους καὶ 26 σειρές.

Σημείωσις. Οἱ σειρὲς ποὺ ἀναφέρονται γιὰ τὸ ὕψος τῶν δακτύλων, [illegible] νὰ μὴν τηροῦνται σύμφωνα μὲ τὶς [illegible] ἀκριβῶς (διότι ὑπάρχει διαφορὰ [illegible] δακτύλων τῶν διαφόρων χεριῶν), [illegible] νὰ δοκιμάζωνται σὲ κάθε δάκτυλο.

Ἀπὸ τὴ Βυζαντινὴ Ἐποποιΐα

ΜΕ ΤΟ ΝΙΚΗΦΟΡΟ ΦΩΚΑ

ὑπὸ : Μ. ΑΝ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἔνοιωσε τὴν καρδιά του νὰ σφίγγεται ἀπὸ τὸ φόβο τῆς μοναξιᾶς. Ξάφνου ψηλά, πολὺ ψηλά, ἕνα σημαδάκι φωτεινὸ καρφώθηκε σταθερά. Ἦταν, λέω, ἕνα μικρὸ ἀθώρητο σχεδὸν ἄνοιγμα στὴ μαύρη σγουρὴ ἐπιφάνεια ἑνὸς τεράστιου βήλου ἀπὸ βελοῦδο ποὺ ἔκρυβε ἀπὸ τὰ μάτια του τὸ φῶς, τὸ χρυσογάλαζο ἀνοιξάτικο φῶς... Τὸ ζήτημα ἦταν νὰ φτάση ἐκεῖ... Θὰ μποροῦσε τότες νὰ παραμερίση τὸ βαρὺ ὑφάδι καὶ δίχως ἄλλο θὰ βρισκότανε στὸ περιβόλι τοῦ Πρωτοσπαθάρη...

Ὢ! νὰ κολυμπήση στ' ἀσημένια νερὰ τῆς λίμνης καθὼς ἄλλοτε... νὰ γλυκοκουβεντάση μὲ τοὺς φίλους ὧρες ἀτέλειωτες κάτω ἀπὸ τὸν ἥσκιο τῶν πλατανιῶν... Ἐκεῖ δίχως ἄλλο θὰ περιδιαβάζη καὶ ἡ Νανὼ κρατῶντας κρίνα στὰ λευκά της χεράκια... Ὁ ἥλιος περνᾶ ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ φύλλα κρυφὰ καὶ στολίζει μὲ ἀσημένιες πούλιες, χιλιάδες πούλιες, τὰ μαλλιά της...

Τὸ ζήτημα ἦταν νὰ φτάση ἐκεῖ...

Καὶ ξαφνικὰ τὸ φωτεινὸ ἐκεῖνο σημαδάκι ἄρχισε νὰ μεγαλώνη. Ἔγινε σὰν τὸ φεγγάρι τ' ὁλόγιομο, ἀκόμα μεγαλύτερο, ἀκόμα μεγαλύτερο... Ἔπιασε ὁλόκληρο τὸν οὐρανὸ καὶ νά, σὰ μιὰ ἀστραπὴ θαρρεῖς, ὁ Γρηγόρης ἔνοιωσε νὰ περνᾶ μέσα ἀπ' αὐτό, σάμπως ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα ἑνὸς φλογεροῦ κρίνου...

Καὶ πάλι σκοτάδι βαθὺ καὶ τὰ οὐρλιάσματα τῶν πεινασμένων λύκων κάτωθε. Καὶ πάλι ἔνοιωσε τὴν καρδιά του νὰ σφίγγεται ἀπὸ τὸ φόβο τῆς μοναξιᾶς, ὥς που φάνηκε ἄλλο μικρό, φωτεινὸ σημάδι, ποὺ μεγάλωνε καὶ γίνηκε κι' αὐτὸς κρίκος φλογερὸς γιὰ νὰ περάση μέσαθε ὁ Γρηγόρης.

Μιά, δυό, τρεῖς, τέσερες, ἀτέλειωτες φορές...

Θυμήθηκε ποὺ κάποτε σὲ μιὰ ἀπόμερη πλατεῖα, στὴ Θεσσαλονίκη... θἄταν δίχως ἄλλο κατὰ τὶς παραμονὲς τοῦ πανηγυριοῦ τοῦ Ἅη-Δημήτρη... ναὶ τότε ἦταν... Εἶχε μαζευτῆ λοιπὸν πολὺς κόσμος καὶ στὴ μέση, ἀπάνω σὲ τεντωμένο χοντρὸ σκοινί, περπατοῦσε ἕνας ἀκροβάτης. Ἀπὸ ἀπόσταση σὲ ἀπόσταση τοῦ ἔκοβαν τὸ δρόμο κάτι στεφάνια καμωμένα ἀπὸ μεγάλα χλωρὰ κλαδιὰ μυρτιᾶς. Ὁ ἀκροβάτης ἔπρεπε νὰ χυθῆ, νὰ περάση ἀπὸ τὸ στεφάνι, κι' ἀφοῦ ἔκανε μιὰ τούμπα στὸν ἀέρα, νὰ ξανασταθῆ ὄρθιος στὸ τεντωμένο σκοινὶ καὶ νὰ ἐξακολουθήση τὸ δρόμο του... Τὸ γύμνασμα ἦταν πολὺ ἐπικίνδυνο κι' ὁ ὄχλος γύρω κάθε φορὰ χειροκροτοῦσε, τρελλὸς ἀπὸ ἐνθουσιασμό... Ὁ ἄνθρωπος ἦταν χλωμὸς πολύ, μὰ ἥσυχος. Χαιρετοῦσε κάθε τόσο κι' ἕνα χαμόγελο ὅλο πίκρα καὶ περηφάνεια χάραζε τὰ χείλη του...

Τὸν ἴδιο ἀτέλειωτο ἀγῶνα ἔκανε τώρα κι' ὁ Γρηγόρης... Ἐκεῖ ἀνάμεσα οὐρανοῦ καὶ θάλασσας. Σὰ μιὰ σαΐτα ριγμένη στὸ σκοτεινὸ χάος περνοῦσε μέσα ἀπὸ τοὺς φλογεροὺς κύκλους, χωρὶς νὰ σταματήση ποτέ... Ἐμπρός, πάντα ἐμπρός...

Μιὰ χαρὰ τρελλὴ τὸν συνεπῆρε, πρωτόφαντη, ποὺ δὲ χωροῦσε στὸ στῆθος του... κι' ἤθελε νὰ ξεχυθῆ σὲ κραυγὲς ἄναρθρες καὶ κλάματα. Ποιὸς τὸ πίστευε πὼς μέσα στὸν ἀγῶνα τοῦτο τὸν ἀτέλειωτο καὶ ποὺ φάνταζε ὁλότελα μάταιος — σ' αὐτὸ τὸ παιχνίδι τοῦ θανάτου — κρυβόταν τέτοια ἀνείπωτη εὐδαιμονία;

Τὸ φωτεινὸ σημαδι ἄρχισε να μεγαλώνη.

Ἄλλο κῦμα ἔσπασε μπροστὰ στὴν πρώρα τοῦ δρόμωνα. Οἱ ἀφροὶ περιλούσανε τὸ Γρηγόρη... Ξύπνησε...

Εἶχε νυχτώσει ὁλότελα. Ἐπάνω στὸ ξυλόκαστρο [1] ἕνα φανάρι κόκκινο σκορποῦσε τὸ ἀδύνατο φῶς του... καὶ μέσα σ' αὐτὸ ξεχώριζαν μόλις τὰ λογῆς - λογῆς ναυτικὰ σύνεργα καὶ κάτι μαῦροι ἀκίνητοι ὄγκοι, οἱ βιγλάτορες.

Ἔκανε πολὺ ψύχρα. Βρεμένος καθὼς ἦταν ἔνοιωσε σύγκρυα... «Πρέπει νὰ πλαγιάσω» σκέφτηκε...

Τοῦ εἶχαν δώσει μιὰ ξέχωρη καμαρούλα στὸ διαμέρισμα τῶν ἀξιωματικῶν. Καθὼς περνοῦσε ἄκουσε δυὸ στρατιῶτες, δυὸ σιφωνάριους [2], ποὺ κουβέντιαζαν...

—... τώρα στὴ βασιλεύουσα... καὶ πρὶν προφτάσουμε νὰ δοῦμε τοὺς δικούς μας, θὰ φύγουμε πάλι γιὰ τὴν Ἔφεσο... Ὕστερα περιπολία ποιὸς ξέρει σὲ ποιὲς θάλασσες...

— Ἡ δουλειά μας... αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ δουλειά μας, σύντροφε; παρατήρησε ὁ ἄλλος... Ἡ ζωὴ εἶναι ἀγώνας!

— Αὐτὸ τὸ λέει ὁ γέρος. Μὰ γιατί ἔ; Γιατί; Μπορεῖς νὰ μοῦ δώσης ἀπόκριση;

— Δὲν ξέρω... ρώτα τον νὰ σοῦ τὸ ἐξηγήση.

Ὁ Γρηγόρης κατάλαβε πὼς μιλοῦσαν γιὰ τὸν ναυτικὸ ποὺ κουβέντιαζε πρὶν μαζί του... Θυμήθηκε μάλιστα τὰ ἴδια του τὰ λόγια...

«Ὁ Θεὸς ἀγωνίζεται πάντα κοντὰ στὸ δίκαιο καὶ τὸν παρακινᾶ στὸν ἀγῶνα... γιατὶ ἀλλοιώτικα τὰ παγανὰ θὰ παίρνανε τὴν ἐξουσία στὰ χέρια τους... ἡ ἀδικία θὰ φούντωνε στὸν κόσμο... καὶ θὰ κυλούσαμε πάλι στὸ χάος καὶ τὸ σκοτάδι... ἀπὸ κεῖ ποὺ βγήκαμε...».

«Ἔτσι εἶναι... ἔτσι εἶναι δίχως ἄλλο» σκέφτηκε ὁ Γρηγόρης. «Μήπως καὶ τ' ὄνειρό μου τὸ ἴδιο νόημα δὲν εἶχε»;

Μονάχα ποὺ ἤθελε νὰ προσθέση κάτι...

«Μέσα στὸν ἀγῶνα τοῦτο βρίσκεται ἡ πιὸ μεγάλη, ἡ πιὸ ἄδολη χαρά».

ΤΕΛΟΣ

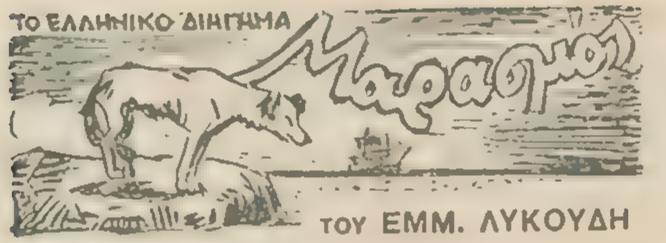
1. Ξυλόκαστρο = ξύλινος πύργος ἐπάνω στὰ πολεμικὰ καράβια.
2. Σιφωνάριοι = στρατιῶτες εἰδικοὶ γιὰ τὴ χρήση τῶν σιφώνων ἀπ' ὅπου ἔρριχναν τὸ ὑγρὸν πῦρ.

Ἀπὸ τὸ μεταπροσεχὲς τεῦχος ἡ «Νεολαία» θ' ἀρχίση τὴ δημοσίευσι τοῦ νέου ἱστορικοῦ μυθιστορήματος

«Ο Ι Τ Ρ Ε Ι Σ Φ Ι Λ Ο Ι»

Τὸ μυθιστόρημα αὐτὸ ἀναφέρεται σὲ μιὰ ἐποχὴ ἀπὸ τὶς λαμπρότερες τῆς μεσαιωνικῆς μας ἱστορίας καὶ στρέφεται κυρίως γύρω ἀπὸ τὴν περίφημη ἐκστρατεία τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ κατὰ τῶν Σαρακηνῶν τῆς Κρήτης καὶ τῆς Κιλικίας. Τὰ ἱστορικὰ πρόσωπα καὶ τὰ γεγονότα εἶναι χαρακτηρισμένα καὶ ἐξακριβωμένα ἀπὸ τὶς πηγές, ἡ ἀπεικόνισι τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ δημόσιου βίου ἀπόλυτα πιστή. Ἔτσι οἱ ἀναγνῶσταί μας θὰ σχηματίσουν μιὰ σαφῆ ἰδέα για τὴν περίοδο ἐκείνη τῆς Ἐθνικῆς μας ζωῆς, ποὺ εἶναι τόσο ταραγμένη καὶ σκοτεινὴ ὅσο ἡρωϊκὴ κι' ἐνδιαφέρουσα.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Μαρασμός

ΤΟΥ ΕΜΜ. ΛΥΚΟΥΔΗ

Ἦταν σ' ἕνα λιμάνι τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου ἀπάνω στὴ ρουμελιώτικη ἀκτή, σὲ μιὰ σκάλα ὅπου ἀράγια καθρεφτίζονται στὸ γιαλὸ σὲ μιὰ γραμμὴ τὰ σπίτια, κι' ἀγναντεύεις ἀντικρυ τὸ Μωριᾶ, ποὺ στεφανώνουν ψηλὰ ἡ κορυφαῖς τῆς Ζείριας· θέλεις πὲς πὼς ἦταν ἡ Βιτρινίτσα, θέλεις ἡ Ἰτιά.

Καμμιὰν ἑκατοστὴ ὀργυαῖς ἀνοιχτὰ ἦταν ἀραγμένη μιὰ μπρατσέρα ὤμορφη, καινούργιο καραβάκι, ποὺ ὅτι λὲς κ' εἶχε ξεγλυστρήσει ἀπὸ τὰ σκαριὰ τοῦ Γαλαξειδιοῦ.

Ἦταν ἕτοιμο νὰ τὰ πριμάρη. Τὸ πρᾶμα ἐφαίνουνταν καθαρά. Γιατὶ καὶ ὁ φλόκος ἦταν ἁπλωμένος καὶ χώρια ἀπ' αὐτὸ ἰσάριζαν καὶ τὸ τουρκετίνο καὶ τὴ μαΐστρα.

Ἄξαφνα βλέπω νὰ λύνουν τὴ φελοῦκα του ἀπὸ τὴν πρύμη καὶ νὰ τὴν στένουν ἔξω. Ἕνας μονάχα ναύτης ἦταν στὸ πρυμνιὸ κουπὶ τὸ μοναχό, στριφογυρίζοντάς το σὰν ἕλικα βαποριοῦ, καὶ στὴν κουπαστὴ μπροστὰ ὀλόρθο ἕνα μαῦρο καραβόσκυλο ποὺ οὔρλιαζε λυπητερά.

Ἀκοστάρει ἡ βάρκα στὴν ἀμμουδιά, μπρὸς στὰ μαγαζιὰ τοῦ γιαλοῦ, καθαυτὸ μάλιστα μπροστὰ σὲ μιὰ σκιάδα, ποὺ εἶχαν στημένη μὲ πάλους ἀπάνω στὴ θάλασσα γιὰ νὰ πέρνουν ἐκεῖ μὲ τὸν μπάτη τὸν ἀργιλὲ τους οἱ θεργιακλῆδες. Κ' ἐκεῖ ποὺ ἀκοστάρησε, βλέπω τὸ ναύτη ν' ἀρπάξη τὸ μαῦρο σκυλί, ἔτσι σὰν τραγὶ ἀπὸ τὸ σβέρκο καὶ ἀπὸ τὴ ράχι καὶ νὰ τὸ πετάξη μὲ δύναμι στὴν ξηρά. Κι' ὅτι τὸ πέταξε, λάμνοντας μὲ δυναταῖς πουπιαῖς, ἀνοίχτηκε ἀμέσως ἀρόδο καὶ τράβαγε μὲ βία κατὰ τὴ μπρατσέρα.

Μὰ τὸ σκυλὶ ἐρρίχτηκε στὴ θάλασσα, κυνηγῶντας τὴ βάρκα, καὶ κολύμπαε οὐρλιάζοντας λυπητερά· ἔλαμνε ὁ ναύτης μὲ τὸ μοναχὸ κουπί, καργάροντας ὅσο μποροῦσε τὸ δρόμο τῆς βάρκας, μὰ τὸ σκυλὶ ἀπελπισμένο ἐχτύπαε ὅσο μποροῦσε μὲ τὰ ποδάρια τὸ νερὸ καὶ τὸ φτασε τὸ φελοῦκι.

Τότε ὁ ναύτης μὲ ἄγριο θυμὸ σηκώνει τὸ κουπὶ καὶ χτυπᾶ τὸ ἄμοιρο στὸ κεφάλι, λέγοντας: — Τὸ Θεό σου... ποὺ νόμισες πὼς θὰ γυρίσης πάλι στὸ καράβι.

Τότε οὔρλιασε τὸ ἔρημο πλειὸ θλιβερά· θέλεις ἀπὸ τὸν πόνο, θέλεις ἀπὸ καϋμό. Δὲν γύρεψε ν' ἀκολουθήση πλειὰ τὴ βάρκα, ἀλλὰ χαχλάκιζε μὲ τὰ ποδάρια τὰ νερά, χωρὶς σκοπό, χωρὶς νόημα, μόνε-μόνε ὅσο νὰ μὴ βουλιάξη.

Εἶδα τότε τὴ φελοῦκα νὰ ἀκοστάρη τὴ μπρατσέρα· ὁ ναύτης τὴν ἔδεσε στὴν πρύμνη καὶ σαλτάρησε ἀπάνω. Καὶ ἡ μπρατσέρα ὅλο καὶ νὰ σαλπάρη. Ἔτριξε ἡ ἀλυσίδα δυνατά, καὶ σὲ λίγο ἐπῆραν μέσα τὸ ἀγγουρέτο. Φυσοῦσε καλούτσικο μαϊστράλι καὶ στὴ στιγμὴ ἐπῆραν τὰ πανιά· καὶ φλόκος καὶ τουρκετίνο καὶ μαΐστρα. Κ' ἐχύθηκε σὰ χέλι ἀπάνω στὰ νερὰ ἡ μπρατσέρα ἀφίνοντας πίσω ἀπὸ τὴν πρύμη χοχλάτο αὐλάκι, καὶ τραβῶντας γοργὰ μὲ ρότα κατὰ τὸ Αἴγιο.

Τὸ σκυλὶ ὅλο καὶ οὔρλιαζε χτυπῶντας μ' ἀπελπισία τὴ θάλασσα καὶ τραβῶντας κατὰ τὸ πέλαγος. Ἀλλὰ ἐμάκραινε ὁλοένα γοργὰ ἡ μπρατσέρα καὶ στὸ τέλος ἀπελπίστηκε. — Ἐγύρισε τὸ κεφάλι κατὰ τὴ στεριὰ καὶ μὲ κόπο καὶ ἀγωνία ἔφτασε νὰ βγῆ καὶ νὰ πέση σὰν ψόφιο ἀπάνω στὶς τοῦφαις ἀπὸ τὸ φύκια, ὅπου εἶχε σωριάσει ὁ μπάτης, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴ σκιάδα, εἶδος ἐξέδρας ποὺ σᾶς εἶπα πὼς εἶχε στήσει μὲ παλούκια ἀπάνω στὸ νερὸ ὁ καφφετζῆς ἀκουμπῶντας την στὸ μουράγιο.

Ὅταν ἔφτασε, ἐσηκώθηκε ὀλόρθο καὶ τεντώνοντας τὸ λαιμὸ ὅλο καὶ οὔρλιαζε σπαραχτικά, ἀγναντεύοντας τὰ ἄσπρα λατίνια τῆς μπρατσέρας ποὺ χώνευαν θολὰ στὴν καταχνιὰ τοῦ πελάγου· κ' ἐφούσκωνε κ' ἐμάζευε, στὴ βαρειά του ἀνασανιὰ σὰ φυσερὸ ἡ κοιλιά του καὶ τουρτούριζε παγωμένο, ἐνῷ ἐστράγγιζε ἀπὸ πάνω του τὸ ἁρμυρὸ νερό.

* * *

Τὸ ἔβλεπα ἐκεῖ τρεῖς μέραις καθισμένο πάντα στ' ἀκρογιάλι νὰ ἀγναντεύη τὸ πέλαγο. Δὲν ἐσάλευε ἀπὸ κεῖ. — Τοῦ πήγαινα ἀπὸ κάτω ἀπὸ κείνη τὴν ἐξέδρα τοῦ γιαλοῦ ψωμί, κόκκαλα, μὰ τοῦ κάκου. Δὲν ἐννοοῦσε οὔτε νὰ μυριση τροφή. Κι' ὅλο κ' ἐσούρωνε κ' ἐπερδουκλώνονταν ἀπὸ τὴν ἀδυναμία τὰ πόδια του, ὅταν ζητοῦσε νὰ κινηθῆ, σὰν νὰ εἶχε ποδόλυσσα· καὶ τὰ παγίδια του ἐμετριόντουσαν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ πετσί του.

Τὰ παιδιὰ τοῦ ἔκαναν μαρτύρια, γιατὶ δὲν εἶχε ἀφέντη· ἦταν, ἔλεγαν, σκυλὶ τοῦ δρόμου· βροχὴ ἔπεφταν ἀπάνω του οἱ πέτρες· τὸ κούτσαναν κι' ὅλα γιὰ καλά. Ἀλλ' αὐτό, πρᾶγμα παράξενο, δὲν ἐννοοῦσε νὰ φύγη. Ἐκεῖ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὶς σανίδες τῆς σκιάδας, πάντα ἐκεῖ. Τί ξέρεις; τοῦ ἐφαίνονταν ἴσως πὼς ἦταν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν κουπαστὴ τῆς μπρατσέρας του, τοῦ σπιτιοῦ του. Καὶ ὅμως τοῦ ἔκαναν τόσα τὰ παιδιά, ὅπου κ' ἐγὼ ἀπορῶ πὼς δὲν τὸ εἶχαν [illegible]

Μιὰ μέρα, ἀφοῦ τὸ χάϊδεψα πολύ, τοῦ ἔδεσα τὸ λαιμὸ μὲ ἕνα μαντῆλι καὶ ἐζήτησα νὰ τὸ πάρω μαζί μου στὸ σπίτι ποὺ εἶχα στὸ γιαλὸ κοντά. Μὲ ἀκολούθησε χωρὶς ἀντίστασι κουνῶντας τὴν οὐρά του. Ἄμα ἔφθασα στὸ σπίτι τὸ ἔλυσα καὶ τὸ ἐχάϊδεψα πολύ. Μὲ τήραγε μὲ τὰ τίμια μάτια τοῦ σκυλιοῦ, ὅλο εὐγνωμοσύνη καὶ συμπάθεια, μάτια ποὺ ἂν καὶ ζῷο ἐζωγραφίζουνταν ἀπάνω τους ὅλος ὁ βαθὺς καϋμὸς ποὺ τοῦ σπάραζε τὴν ψυχὴ καὶ γλύφοντάς μου τὰ χέρια ἔφυγε ἀργά-ἀργά. Σὲ λίγο ἐγύρισε τὸ κεφάλι καὶ κουνῶντας τὴν οὐρὰ μ' ἐκύτταξε πάλι μὲ τὰ πονεμένα μάτια του καὶ ἐτράβηξε. Τὸ ἔνοιωσα τὸ δυστυχισμένο. Δὲν ἤθελε νὰ τὸ παρεξηγήσω. Ἄλαλο ἦταν τὸ στόμα του, ἀλλὰ ἐκείνη ἡ θλιβερὰ ματιὰ μοῦ φάνηκε πὼς μοῦ ἔλεγε: Μὴ μὲ πάρης γιὰ ἀχάριστο· ἀλλὰ θέλω ἐκεῖ ἀπὸ κάτω ποὺ μοιάζει τόσο τὸ καράβι μου νὰ ξεψυχήσω, ἐκεῖ ἀγναντεύοντας τὸ πέλαγος καὶ ρουφῶντας τὴν ἁρμύρα ποὺ φέρνει ὁ μπάτης.

Καὶ ὅμως πόσο τοῦ αὔξαινε τὰ μαρτύριά του αὐτὸς ὁ μπάτης! Ἐκεῖ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ μουράγιο ποὔχε κρυφθῆ, ὅταν ἤτανε ρήχη, μὲ τραβηγμένα τὰ νερά, ἄφινε πιθαμαῖς τόπο ἡ θάλασσα καὶ μαζεύτανε κουλουριασμένο ἀπάνω στὰ μουσκεμένα φύκια. Ἀλλὰ ὅταν ἔπερνε μπάτης, ἡ θάλασσα ἔφτανε τὸν τοῖχο τοῦ μουράγιου καὶ τὸ ἐσκέπαζε ὀρθὸ ὡς τὴν κοιλιά.

Ἀλλὰ ἐκεῖνο δὲν τὸ ἐκουνοῦσε ἀπὸ ἐκεῖ κάτω. Μονάχα, ὅταν ἄκουε τὴν ἀλυσίδα τοῦ ἀγκουρέτου κανενὸς καϊκιοῦ ποὺ ἄραζε, ἐσηκώνουνταν, ἔβγαινε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴ σκοτεινὴ τρύπα του καὶ ἀγνάντευε τὴ θάλασσα μυρίζοντας τὸν ἀέρα· καὶ ὅταν ἐκοστάριζε στὸ γιαλὸ κανένα βαρκὶ καϊκιοῦ ἐσούρνονταν ὡς ἐκεῖ, κουνῶντας τὴν οὐρά του στοὺς ναύταις. Ἀλλὰ τὸ ἐδιωχναν μὲ πετριαῖς, γιατὶ εἶχε ὅλα τὰ σημάδια τῆς λύσσας τὸ παληόσκυλο· τὰ γουβιασμένα μάτια του ἐγυάλιζαν, χώρια ποὺ εἶχε πάντα τὴν οὐρά του ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ σκέλια.

Στὸ τέλος ἐκεῖνοι ποὺ εἶχαν τὰ μαγαζιὰ στὸ γιαλὸ ἀποφάσισαν νὰ τοῦ δέσουν μιὰ πέτρα νὰ τὸ φουντάρουν ἀπὸ τὴν ἄκρια τῆς ξυλένιας σκάλας τοῦ λιμανιοῦ, γιατὶ οὔρλιαζε πολὺ τὴ νύχτα καὶ θὰ ἔπερνε κανένα ὁ χάρος μὲ τὴ γρουσουζιά του. Εἶδα κι' ἔπαθα νὰ τοὺς ἀλλάξω τὴ γνώμη μὲ πολλὰ παρακάλια· τοὺς ἔλεγα πὼς ἔκλαιγε ἀπὸ

Τότε ὁ ναύτης μὲ θυμὸ χτυπᾶ μὲ τὸ κουπὶ τὸ σκυλί.

τὸν καϋμὸ τῆς ἐρημιᾶς του, μὰ ποῦ ν' ἀκούσουν. Ἐκεῖνο ποὺ τοὺς ἡσύχασε ἦταν ὅταν τοὺς εἶπα, πὼς αὐτὸ τὸ σκυλὶ δὲ τρώει τίποτα καὶ σὲ δυὸ μέραις τὸ πολὺ θα ψοφήση μοναχό του.

Τὴν περασμένη εἶχε ἔρθει μιὰ γαλαξειδιώτικη γολέτα καὶ τὸ ξημέρωμα κοντὰ τρεῖς ἀπὸ τὰ μεσάνυκτα, ἔρριχνα μὲ τὴ βάρκα της τὰ παραγάδια γιὰ νὰ τὰ σηκώσω μὲ τὴν ἄλμπα.

Εἴχαμε ἀνοιχτεῖ ἀρκετὰ μακρυά· καὶ ὅμως ἐκεῖ ποὺ ἐκυαλάριζα, τὸ στεριανὸ τ' ἀγέρι ποὺ ἔβγαιναν τὴν ὥρα ἐκείνη οἱ ξέραις, μοῦ ἔφερνε ἀδύνατο ξεψυχισμένο τοῦ σκύλου τὸ οὔρλιασμα.

Σὲ λίγο, ἂν κ' ἐπέσαμε πολὺ πλειὸ γιαλὸ δὲν τ' ἄκουγα πλειά.— Θὰ ἦτον ἀπάνω κάτω ἡ ὥρα ποὺ ἐπρόβαλε ἐκεῖ ἀπὸ τὰ βουνὰ τῆς Δεσφοίνας ὁ αὐγερινός.

Δὲν τὸ θυμήθηκα πλειὰ τὸ σκυλὶ καὶ ψάρευα, ὅσο ποὺ βγῆκεν ὁ ἥλιος. Ὅταν στὸ τέλος ἐπήραμε ἀπάνω καὶ τὰ παραγάδια ἐτραβήξαμε κατὰ τὸ γιαλό.

Ἐκεῖ στὴν ἀμμουδιὰ ἄκρη - ἄκρη, ἦταν ξαπλωμένο τὸ σκυλί, σὰν καθιστό, ὅπως ζωγραφίζουν τὶς Σφίγγες, μὲ τὰ πόδια μπρός, μὲ τὸ λαιμὸ τεντωμένο, ἀγναντεύοντας τὸ πέλαγος.

Ἀλλὰ ἦταν νεκρό. Σβησμένα, γουρλωμένα τὰ ὀρθάνοιχτα μάτια του, ξυλιασμένο τὸ κορμί του.

Τότε τὸ μικρὸ ναυτόπουλο, ποὺ μοῦ κρατοῦσε τὰ κουπιά:

— Μπᾶ, εἶπε, ὁ κουτσάφτης. Τὸ κακόμοιρο τὸ σκυλί!
— Τὸ εἶπαν καὶ τὄκαμαν οἱ ἄπονο..

Πολὺ βαθειὰ συμπάθεια γιὰ τὸ ναυτόπουλο μὲ ἔκαμαν νὰ αἰσθανθῶ τὰ πονετικά του λόγια γιὰ τὸ δυστυχισμένο ζῶο.

— Τὸ γνωρίζεις, παιδί μου, αὐτὸ τὸ σκυλί;

— Ἀμ δὲν τὸ γνωρίζω. Εἶναι ὁ κουτσάφτης· ἀπὸ πατριώτικο καράβι, ἀπ' τὴ μπρατσέρα τοῦ Νικολοῦ τοῦ Σταμᾶ. Εἶχαν πῆ πὼς θὰ τὸ διώξουν καὶ τό 'διωξαν.

— Καὶ γιατὶ τό 'διωξαν παιδί μου;

— Νά, δὲν ἦταν διόλου κακό. Ὅσα κι' ἂν τοὔκαναν, καὶ ξύλο καὶ δέσιμο σφιχτό, γιὰ νὰ ἀγριέψη, αὐτὸ τίποτα. Ἕνα καραβόσκυλο, ξέρεις κύριε, πρέπει νὰ εἶναι ἄγριο, κακό, νὰ γαυγίζη δυνατὰ καὶ νὰ δείχνη πάντα τὰ δόντια. Αὐτὸ ἦταν γεννημένο ἥμερο καὶ καλό· ὅσοι κι' ἂν ἐζύγωναν στὸ καράβι τοὺς κουνοῦσε τὴν οὐρά του. Δὲν ἐλόγιαζε κανέναν γιὰ κλέφτη, δὲν ἔβαζε μὲ τὸ νοῦ του κακὸν ἄνθρωπο.

Κι' ἐγώ, ὡς ἐκείνη τὴ στιγμή, εἶχα τὴ γελασμένη ἰδέα ὅτι μονάχα ἀνθρώπους σβήνει καὶ βουλιάζει σ' αὐτὸ τὸν κόσμον ἡ καλωσύνη.

Ἐμμ. Σ. Λυκούδης

Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΩΝ ΣΠΑΡΤΙΑΤΩΝ

Α'. ΚΑΘΟΔΟΣ ΤΩΝ ΔΩΡΙΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Θὰ ἐξετάσωμε σὲ μιὰ σειρὰ σημειωμάτων μας τὴν ἱστορία καὶ τὸν ὀργανισμὸ τῆς ἀρχαιότερης στρατιωτικὰ ὀργανωμένης πολιτείας τοῦ Κόσμου, τῆς Σπάρτης. Σήμερα, ὁπότε τὸ ἐσωτερικὸ κυβερνητικὸ σύστημα τῆς Λακωνικῆς πολιτείας μελετᾶται σ' ὅλο τὸν κόσμο ἀπ' ὅλες τὶς πλευρές του καὶ ἀναγνωρίζεται ἡ ἀξία του, δὲν θὰ ἦταν ἄσκοπο νὰ ρίξωμε ἔστω καὶ μιὰ σύντομη ματιὰ στὴν πειθαρχημένη ὀργάνωσι τῆς Σπαρτιατικῆς πολιτείας.

Ὅπως ξέρομε, οἱ Ἕλληνες, ὅσο καὶ ὅλοι οἱ εὐρωπαϊκοὶ λαοί, ἦλθαν στὴν Κεντρικὴ Εὐρώπη ἀπὸ τὴν Ἀσία. Ἀπὸ τὴν Κεντρικὴ Εὐρώπη, ὅσοι λαοὶ εἶχαν περίπου τὴν ἴδια γλῶσσα, χωρίστηκαν ἀπὸ τὴν μεγάλη μᾶζα τῶν Ἰνδοευρωπαίων καὶ ἀκολούθησαν ξεχωριστοὺς δρόμους. Ἔτσι ἕνας μεγάλος τέτοιος μεταναστευτικὸς κλάδος ἔφτασε στὴ Μακεδονία, ὅπου ἥσυχος καὶ ἀνενόχλητος ἔφτειασε τὶς κατοικίες του στὴν εὔφορη μακεδονικὴ πεδιάδα καλλιεργῶντας τὴ γῆ. Ἀφοῦ πέρασαν μερικὲς ἑκατονταετηρίδες, κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ὁποίων ἐσχηματίστηκαν ἀκόμη συγγενέστερες ὁμάδες λαῶν, οἱ φυλές, ἔχομε νέα ἐξόρμησι τῶν ἀνθρώπινων κοπαδιῶν πρὸς τὴν κυρίως Ἑλλάδα. Αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ κάθοδος γίνεται κατὰ φυλές. Πρῶτοι, ὑπακούοντας εἴτε στὴν πίεσι ἄλλων λαῶν, εἴτε γιὰ τὸ λόγο τῆς κακῆς συγκομιδῆς, ἢ κι' ἀκόμα γιὰ ρωμαντικοὺς λόγους, κατεβαίνουν στὴν κυρίως Ἑλλάδα οἱ Ἴωνες καὶ οἱ Ἀχαιοί. Ἡ πορεία καὶ οἱ ἐγκαταστάσεις τῶν δύο πρωτοελληνικῶν φύλων ἔγινε τὸν ἴδιο πάνω - κάτω καιρό. Τὸν 11ον αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ ἀρχίζει ἡ κάθοδος τοῦ τρίτου μεγάλου ἑλληνικοῦ φύλου, τῶν Δωριέων. Οἱ Δωριεῖς, πιεζόμενοι ἀπὸ τὰ βορεινὰ ἀπ' τοὺς Ἰλλυριούς, προγόνους τῶν σημερινῶν Ἀλβανῶν, παίρνουν τὸν δρόμο πρὸς τὸν Νότο. Ἀπὸ μερικὰ ὀνόματα ἀρχαίων τόπων, ποὺ τὰ ξέρομε σήμερα, μποροῦμε πάνω - κάτω νὰ ὑπολογίσωμε τὸν δρόμο ποὺ πέρασαν καὶ τὰ σημεῖα ποὺ στάθηκαν, γιὰ νὰ φτάσουν ὡς τὸ Ταίναρο. Τέτοια σημεῖα εἶναι ἡ Δωρίς, μεταξὺ Οἴτης καὶ Παρνασσοῦ, τέσσαρα ἀρχαῖα Δωρικὰ χωριουδάκια μὲ τὸ ὄνομα Βιὸς ἢ Βοιῶν, ἡ Πίνδος κλπ. Ἀφοῦ πέρασαν τὴν Στερεὰ Ἑλλάδα, μπῆκαν στὴν Πελοπόννησο, ἀκολουθῶντας δὲ τὴν ἀνατολικὴ παραλία (εἴτε στεριὰ εἴτε θάλασσα), φθάνουν στὴ Λακωνική. Ἐκεῖ βρῆκαν ἐγκαταστημένους Ἀχαιούς, εἶχαν ἱδρύσει μάλιστα καὶ ἀξιόλογη πρωτεύουσα, τὰς Ἀμύκλας, καὶ λάτρευαν τὸν προελληνικὸ θεὸ Ὑάκινθο. Οἱ Δωριεῖς, φῦλο μαχητικό, κατάστρεψαν μὲ μαχαῖρι καὶ φωτιὰ τὸν Ἀχαϊκὸ πολιτισμὸ καὶ ἐγκαταστάθηκαν στὴ βορεινὴ λοφοσειρὰ τῆς πεδιάδος τοῦ ποταμοῦ Εὐρώτα, ὅπου ἡ σημερινὴ Σπάρτη. Ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς δὲν κρατοῦν τίποτε. Ἐκτοπίζουν κάθε εἶδος ἀχαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἀκόμα καὶ τὸν θεό τους, τὸν Ὑάκινθο, τὸν ταυτίζουν μὲ τὸν δωρικὸ θεὸ Ἀπόλλωνα.

Μόλις ἐγκαταστάθηκαν στὴ νέα χώρα, ἡ πρώτη τους δουλειὰ ἦταν νὰ μοιράσουν τὴ γῆ σὲ ἴσα μέρη (ἰσοδυνάμους κλήρους), ἀφίνοντας τὰ καλύτερα κομμάτια γιὰ τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν καὶ γιὰ τοὺς βασιλεῖς. Τὴν γῆ του δὲν μποροῦσε κανεὶς νὰ τὴν πουλήση οὔτε νὰ τὴν μεταβιβάση σ' ἄλλον, γιὰ τὸ λόγο ὅτι ὅλοι οἱ Δωριεῖς ἔπρεπε νὰ ἔχουν τὰ ἴδια δικαιώματα καὶ τὴν ἴδια περιουσία. Ἐπίσης σὲ περίπτωσι θανάτου τοῦ γαιοκτήμονος, τὴ γῆ κληρονομοῦσε μόνο ὁ πρωτότοκος γυιός του. Αὐτὸς εἶχε τὴν διεύθυνσι τῆς πατρικῆς περιουσίας καὶ τῆς οἰκογενείας. Ὅλοι, ἀδέλφια, παιδιά, μητέρα, ὑπάκουαν τυφλὰ σ' αὐτόν.

Ἡ πρώτη ἐγκατάστασι τῶν Δωριέων στὴ Λακωνικὴ γῆ ἔγινε κατὰ μικρὰ χωριουδάκια. Ὁ Ὅμηρος μᾶς ἀναφέρει ἐννέα τέτοια χωριὰ στοὺς λόφους καὶ στὶς πεδιάδες. Τὰ ὀρεινὰ δυσφύλακτα μέρη παραχωρήθηκαν στοὺς νικημένους παλαιοὺς κατοίκους τῆς Λακωνικῆς, τοὺς Ἀχαιούς, γιὰ τὸ λόγο ὅτι οἱ Δωριεῖς δὲν εἶχαν τὴν διάθεσι νὰ σκαρφαλώνουν ὡς ἐκεῖ. Τὰ χωριὰ τῶν Δωριέων ἦσαν ἐντελῶς πρόχειρα καὶ ἀνοχύρωτα. Σὲ περίπτωσι ἐχθρικῆς ἐπιθέσεως μποροῦσαν, χωρὶς πολλὲς ζημιές, νὰ βάζουν φωτιὰ στὶς κατοικίες τους καὶ νὰ φεύγουν. Ἀντίθετα μὲ τοὺς Δωριεῖς, οἱ παληοὶ κάτοικοι Ἀχαιοὶ εἶχαν τὶς πόλεις τους προφυλαγμένες μὲ τείχη, οἱ Δωριεῖς ὅμως τὰ γκρέμισαν φοβούμενοι κινήματα ἐπαναστατικὰ ἐκ μέρους τῶν Ἀχαιῶν.

Μετὰ τὴν μόνιμη ἐγκατάστασί τους στὴ νέα χώρα, βέβαια ἡ πρώτη τους δουλειὰ ἦταν νὰ καλλιεργήσουν τὴν γῆ. Τὸ σιτάρι κάθε χωραφιοῦ ἐμοιράζετο μεταξὺ τῆς οἰκογενείας τοῦ κυρίου καὶ τῶν δούλων του. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ σιτάρι ἐμοιράζοντο καὶ τὸ λάδι, τὸ τυρί, τὰ σῦκα καὶ τὸ κρασί. Ὅταν πέρασαν μερικὰ χρόνια καὶ οἱ Δωριεῖς ἐγνώρισαν τὸν τόπο, ἦλθαν σὲ ἐπικοινωνία μὲ τοὺς περιοίκους (δηλαδὴ τοὺς Ἀχαιούς, ποὺ μετὰ τὴν πανωλεθρία τους ἐγκαταστάθηκαν σὰν δοῦλοι γύρω-γύρω ἀπὸ τὴν λακωνικὴ γῆ), στοὺς ὁποίους εἶχαν ἐπιτρέψει νὰ ἀσχολοῦνται μὲ διάφορες τέχνες, ποὺ ἦταν σ' αὐτὲς πολὺ ἐπιτήδειοι. Ἔτσι οἱ περίοικοι καταγίνονταν μὲ τὴν κεραμευτική, ὑφαντουργική, ξυλουργικὴ κλπ., ἐνῶ οἱ Δωριεῖς δὲν ἔκαναν ἀπολύτως καμμιὰ ἐργασία, ἐκτὸς βέβαια ἀπὸ τὸ νὰ φροντίζουν γιὰ τὰ χωράφια τους, ποὺ κι' αὐτὰ οὐσιαστικὰ τὰ καλλιεργοῦσαν οἱ παληοὶ κάτοικοι τῆς χώρας, ποὺ μετὰ τὴν κατάκτησι εἶχαν γίνει δοῦλοι τῶν Δωριέων μὲ τὸ ὄνομα εἵλωτες.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ὀργάνωσις τῶν 9 χωριῶν, ποὺ ἀπετέλεσαν ἀργότερα τὴ Σπάρτη, προχωροῦσε γοργά. Τὰ ἐννέα χωριὰ γίνονται ἀργότερα πέντε, καὶ κατὰ τὰ μέσα τοῦ 8ου αἰῶνος π. Χ. ὁ μέγας πολιτικὸς τῆς Σπάρτης, ὁ Λυκοῦργος, κατορθώνει νὰ συνενώση σὲ μιὰ πόλι τὰ διεσπαρμένα χωριά, μὲ κοινοὺς νόμους, μὲ κοινὸ πολίτευμα καὶ μὲ κοινὴ ἄμυνα ἐναντίον τῶν ἐπιδρομέων. Μαζὶ μὲ τὴ νέα αὐτὴ κατάστασι ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὸ Λυκοῦργο καὶ νέα διαίρεσι τῶν Δωριέων σὲ πέντε φυλές, καταργουμένης τῆς παλαιᾶς διαιρέσεως σὲ τρεῖς φυλές. Ἡ νέα διαίρεσι κατήργησε τὶς παλιὲς ἀρχοντικὲς οἰκογένειες καὶ ἰσοπέδωσε τὶς κοινωνικὲς διαφορὲς ποὺ ὑπῆρχαν μεταξὺ τῶν Δωριέων.

Β.

Ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ε. Ο. Ν. Δράμας ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἱδρύσεως τῆς Ε. Ο. Ν.

Ὁμὰς Σκαπανέων καὶ Σκαπανισσῶν Ε. Ο. Ν. Πύργου Ἠλείας.

1

5

1. Ὁ Περι
σηνίας
ἕναν μι
νέα τῆς
νης.
2. Φαλαγγ
Φάλαγγ
μετά τή
γήν πορ
ἄλλων δ
Ἀκρίτας
3. Παρέλασ
νη.
4. Φαλαγγῖ
πανεῖς Ε
Παιωνία
5. Τὸ Ἐπ
Ο. Ν. Μ
6. Ἡ Ε.Ο.
μου Κ
τὴν ἑορ
ρᾶς.

2

4

Φ. Διοικ. Μεσ-
συνομιλεῖ μὲ
κρὸν Σκαπα-
Ε.Ο.Ν. Κορώ-

τισσαι τῆς 70
ς Ἄργους
ν περισυλλο-
σοκαλιῶν καὶ
ώρων διὰ τοὺς
μας.
σις ἐν Κορώ-

ῖται καὶ Σκα-
.Ο.Ν. Θηλέων
ς.
τελεῖον τῆς Ε.
εσσηνίας.
Ν. Μυλοποτά-
θήρων κατὰ
τὴν τῆς σπο-

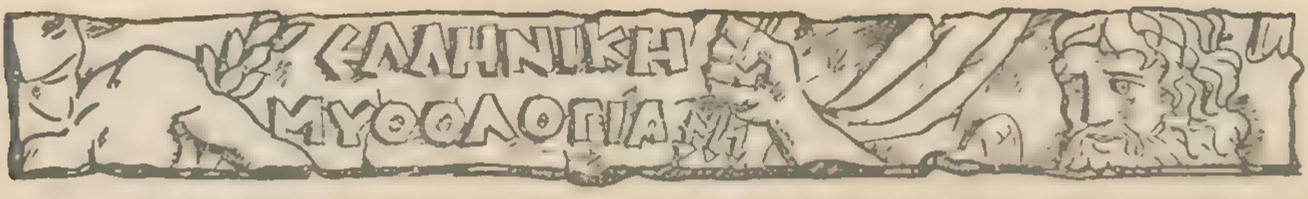

Φαλαγγῖται καὶ Σκαπανεῖς τοῦ I Τάγματος τῆς 246ης Φάλαγγος Προσωτσάνης καλλιεργοῦντες ἔκτασιν παραχωρηθεῖσαν εἰς τὴν Ε. Ο. Ν.

Σκαπανάκια Ὑποδιοικήσεως Ε. Ο. Ν. Δράμας σὲ μιὰ παρέλασί τους.

Όλες οι μορφές, όλες οι εκδηλώσεις του Ελληνικού πνεύματος, οι ιστορικοί θεσμοί του (θρησκεία, πολίτευμα και τέχνη) έχουν βαθιά τις ρίζες τους χωμένες στο υπέδαφος του Μύθου και απ' αυτόν αντλούν την ηθική τους υπόστασι.

Από τον μύθο δανείζεται η τέχνη τα μεγαλειώδη και απαράμιλλα πρότυπά της. Από το μύθο η ποίησις, και μάλιστα το έπος, διαλέγει τους ήρωές της, και η θεατρική τέχνη τις τραγικές της μορφές.

Γι' αυτό λοιπόν δεν θα ήταν άσκοπο για μας τους νέους, που ενδιαφερόμαστε πραγματικά για την Ιστορία του Έθνους μας, να ρίξουμε έστω και μια φευγαλέα ματιά στο λαμπρό και καταπληκτικό οικοδόμημα της φαντασίας των προγόνων μας, στην Ελληνική μυθολογία...

Α΄.

Οι πρώτες μορφές της Δημιουργίας κατά την Ελληνική Μυθολογία είναι το Χ ά ο ς, η Γ α ί α, τα Τ ά ρ τ α ρ α και ο Έ ρ ω τ α ς.

«Ήτοι μεν πρώτιστα χάος γένετ', αυτάρ έπειτα Γαία ευρύστερνος, πάντων έδος ασφαλές αεί αθανάτων...». («Θεογονία» Ησιόδου).

Οι άριστες αυτές μορφές είναι αυτογέννητες και αυτόνομες. Δεν εγεννήθηκαν δηλαδή η μια από την άλλη, αλλά μονάχα χρονική ιεραρχία τις χωρίζει...

Πρώτιστα Χάος γένετ'...

Η υπόστασις του Χάους είναι τόσο ακαθόριστη και αφηρημένη, που μπορούμε να την ονομάσουμε αδελφή της ανυπαρξίας. Δεν έχει τίποτε το συγκεκριμένον ούτε σε μορφή, ούτε σε περιεχόμενο. Είναι όμως ένα θετικό δεδομένο και αποτελεί ένα σημαντικό βήμα, γιατί η οντότης του συμβολίζει τον ευρύ και ακαταμέτρητο «χώρο», μέσα στον οποίο θα λάβη μορφή και έκτασι ο ορατός κόσμος....

Μετά το Χάος, κατά την χρονική τάξι του μύθου της Δημιουργίας, παρουσιάζονται η Γαία και ο Τάρταρος.

Η Γαία κατώρθωσε να σμίξη τις σκορπισμένες μέσα στο αρχικό σκοτάδι κοσμικές δυνάμεις, να συγκεντρώση τα μόρια της ύλης, και να γίνη αργότερα το «πάντων αθανάτων έδος ασφαλές αιεί», η στέρεη δηλαδή και παντοτινή έδρα των αθανάτων Θεών... Δεν έλαβε όμως ακόμη το σχήμα της γήινης σφαίρας, δεν έλαβε ακόμη την φυσική διαμόρφωσι της γης, όπως παρουσιάστηκε στα μάτια των πρώτων ανθρώπων, με τα δάση, τα βουνά και τα ποτάμια της... Η Γαία δεν σημαίνει λοιπόν την γη, αλλά παριστάνει την κοσμογονική δύναμι της άμορφης και ακατέργαστης ύλης, στην περίοδο της διαπλάσεώς της.

Ο Τάρταρος ή τα Τάρταρα είναι ένας ζοφερός και ακατονόμαστος τόπος. Η περιγραφή του θα γίνη αργότερα, όταν θα κατεβούμε στο γεννικό του βασίλειο, στο βασίλειο του Άδη, που έχει κοινά σύνορα μαζί του και κοινή διακυβέρνηση.. Από τώρα, μπορούμε να πούμε μόνο πως ο Τάρταρος είναι η χώρα που εκληροιόμησε το προαιώνιο σκοτάδι... Σ' αυτόν η νύχτα, τρισυπόστατη, εμποδίζει τις ακτίνες του φωτός να περάσουν το τριπλό χάλκινο τείχος που τον περιζώνει...

Τριπλή άναστρη νύχτα. Τριπλό χάλκινο τείχος, κι' ολόγυρά του κι' άλλος ακόμη φραγμός... ο αδιάβατος Πυριφλεγέθων!... Ο ποταμός με τα φλογερά κι' αιματωμένα ρείθρα, που πλουτίζονται κι' αυξάνουν από τους στεναγμούς των νεκρών...

Τέτοιος ήταν ο Τάρταρος... Σαν πρωταρχική όμως μορφή, αν και παρουσιάζεται ισοδύναμος προς την Γαία και το Χάος, είναι πολύ κατώτερος σε δημιουργική ικανότητα. Γιατί, ενώ η Γαία και το Χάος είναι συμβολισμοί δυνάμεων δημιουργικών και κοσμογονικών στοιχείων, ο Τάρταρος είναι μονάχα η προσωποποίησι ενός νεκρικού τόπου... Μιας χώρας που θα γίνη το φρικαλέο δεσμωτήριο του Άδη. Όπως κι' αν είναι, στη «Θεογονία» του Ησιόδου, την οποίαν ακολουθούμε τη στιγμή αυτή, καθώς και στα περισσότερα μυθολογικά κείμενα των αρχαίων μυθογράφων, και οι τρεις αυτές υποστάσεις παρουσιάζονται ισοδύναμες και αυτόνομες...

• • •

Χάος λοιπόν, Γαία, Τάρταρα. Να τα τρία πρωταρχικά στοιχεία, οι τρεις αρχέγονες δυνάμεις... Αυτογέννητες, ανεξάρτητες, ακοινώνητες μεταξύ τους, αλλά προωρισμένες και οι τρεις να συντελέσουν στην Δημιουργία, στον τελειότερο σχηματισμό του Κόσμου...

Γι' αυτήν όμως την τελειοποίησι οι τρεις ακοινώνητες δυνάμεις δεν είναι ικανές μονάχες τους... Είναι δυνάμεις τεράστιες, ακαταμέτρητες, μα με σκλαβωμένη την δημιουργική τους ικανότητα. Πρέπει κάποια άλλη δύναμι να χειραγωγήση την τυφλή και ακατάβλητη ορμή τους, και να την οδηγήση στην ομαλή κοίτη της Γονιμότητας... Η δύναμι αυτή είναι το τέταρτο κοσμογονικό στοιχείο: Ο Έρωτας... Αυτός θα αναλάβη με τα τρία προηγούμενα το έργο της Δημιουργίας στον φωτεινό διάκοσμο του Σύμπαντος.

Ο κοσμογονικός αυτός Έρωτας δεν έχει καμμιά απολύτως σχέσι με τον μικρό Θεό-Έρωτα, που παριστάνεται φαιδρός και ακτινοβόλος, με ολόχρυσες φτερούγες και πύρινα βέλη. Ο χαριτωμένος αυτός άγγελος, το πολυφημισμένο παιδί της Αφροδίτης και του Άρη, είναι πολύ μεταγενέστερη επινόησι της Ελληνικής φαντασίας, και συμβολίζει τον ανθρώπινο Έρωτα. Ενώ αντιθέτως ο Έρωτας της Δημιουργίας, ο μακρινός αδελφός του Χάους και της Γαίας, είναι μονάχα η αλληγορική απεικόνισι της ελκτικής δυνάμεως της φύσεως, που ενώνει τα στοιχεία μεταξύ τους, που γονιμοποιεί την ύλη και δημιουργεί...

Χάρις σ' αυτόν το Χάος γεννά το Έρεβος και την «μέλαινα» Νύχτα, το υπόγειο δηλαδή και το επίγειο σκοτάδι... Η Νύχτα πάλι γεννά τον Αιθέρα, το αστρικό φως των υψηλοτέρων κόσμων, και την Ημέρα, το φως της γήινης ατμοσφαίρας...

Με τη μυστική του επίδρασι και τη μαγική παρουσία του γονιμοποιείται η Γαία και γεννά τον αστερόεντα Ουρανό, που την αγκαλιάζει και την σκεπάζει ολόκληρη. Ύστερα γεννά τα Βουνά, τα υπερήφανα παιδιά της, και τέλος την βαθειάν εκείνην άβυσσο, όπου θα χυθή η αφρισμένη θάλασσα...

Από το σημείο αυτό και πέρα όλο και νέες γεννήσεις θα συναντούμε... Από 'δω και μπρος η Δημιουργία θα εξελιχθή και ο κόσμος θα τελειοποιήται, όχι όπως στην Παλαιά Διαθήκη με τη θέλησι ενός υπερτάτου Θεού, αλλά με την επιρροή και τη φροντίδα του Έρωτα...

Με την μεσολάβησι λοιπόν και πάλι του Έρωτα ο Ουρανός δεν θ' αργήση να ενωθή με την ευρύστερνη Γαία... Και η ένωσι αυτή θα γίνη η πηγή της παγκόσμιας ζωής, και θα φέρη στο φως ένα πλήθος νέων μορφών.

Κ. Βέρροιος

Ό μαγικός αριθμός

Τώρα τον χειμώνα [illegible] οικογενειακές [illegible] [illegible] να [illegible] το έξης [illegible] να [illegible] των συμμαθητών σας όλους.

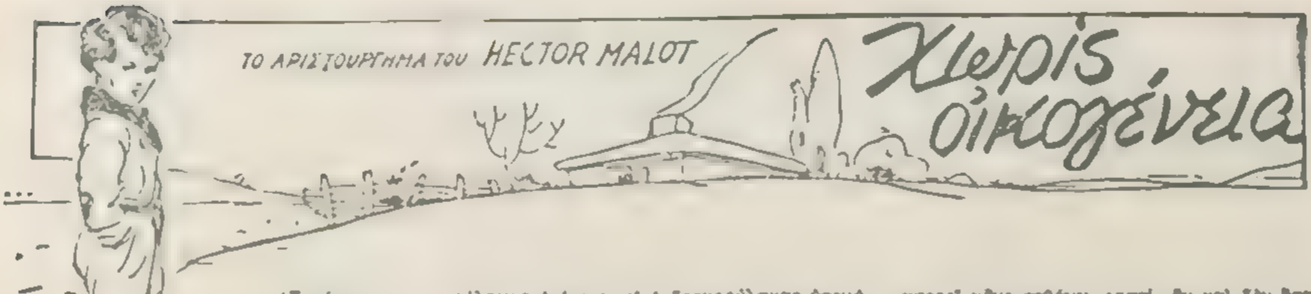
Πλησιάζετε ένα κύριον ή μίαν κυρίαν και λέτε:

— Δεν θέλω να φανώ αδιάκριτος, αλλά να λάβετε την καλωσύνην να γράψητε εις ένα χαρτάκι, χωρίς εγώ να τας βλέπω, τας απαντήσεις εις τα έξης ερωτήματα: Ποίον είναι το έτος της γεννήσεώς σας; Από πόσων ετών είσθε συντροφευμένος; Πόσων ετών είσθε; Ποίον [illegible]

[illegible] πραγματικότητα όμως σεις δεν γνωρίζετε τίποτε, διότι δι' όλους το άθροισμα είναι πάντοτε το ίδιον: 3380, οιαδήποτε και αν είναι η ηλικία του ή το έτος που ετέλεσε τον γάμον του.

Αν ο συνομιλητής σας είναι [illegible], ημπορεί να βάλη ένα φανταστικόν αριθμόν. [illegible] καντίς θέλη να κρύψη την ηλικίαν του ημπορεί να το κάμη χωρίς να μεταβληθή καθόλου το άθροισμα, το οποίον θα είναι πάντοτε 3880.

Εάν θέλετε, ημπορείτε να συνεχίσετε το παιγνίδι ως [illegible] μένους αν [illegible] το φαινόμενον [illegible] ένα μαθηματικόν. Είναι προφανές ότι το [illegible] ως 48 [illegible] βαίνει [illegible] τα έτη που [illegible] θέσωμεν [illegible] το διπλάσιον [illegible] 3880. [illegible] το 1942 [illegible]

(Συνέχεια
ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Μὲ τὶς πρῶτες νότες, ἡ ἀγελάδα μας σήκωσε τὸ κεφάλι· ἔπειτα ἄξαφνα, πρὶν προφθάσω νὰ ριχθῶ καὶ ν' ἁρπάξω τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὰ κέρατά της, μᾶς ἔφυγε μὲ καλπασμό.

Ἀμέσως τὴν πήραμε κατατόδι, τρέχοντας καὶ μεῖς μ' ὅλη τὴ δύναμι καὶ φωνάζοντάς της. Εἶπα καὶ τοῦ Κάπη νὰ τὴ σταματήσῃ, μὰ δὲν μπορεῖ κανεὶς νἄχῃ ὅλα τὰ χαρίσματα: Ἕνας σκύλος τσοπάνικος θὰ ριχνόταν στὴ μύτη τῆς ἀγελάδας μας· ὁ Κάπης, σκύλος σοφός, τῆς ρίχθηκε στὰ πόδια.

Ἐννοεῖται πὼς αὐτὸ δὲν τὴν σταμάτησε καθόλου· ἀπεναντίας τὴν ἔκαμε νὰ τρέχῃ γρηγορώτερα. Καὶ ξακολουθήσαμε τὴν τρεχάλα μας, ἐκείνη ἐμπρὸς καὶ μεῖς ὀπίσω.

Τρέχοντας, φώναζα τοῦ Ματτία: «Βλάκα!» κι' ἐκεῖνος, χωρὶς νὰ στέκεται, μοῦ φώναζε λαχανιασμένος: «Νὰ μὲ δείρῃς, μοῦ ἀξίζει».

Ἤμαστε ὡς δυὸ μίλλια μακριὰ ἀπὸ ἕνα μεγάλο χωριό, ὅπου εἴχαμε σταθῆ γιὰ νὰ φᾶμε, καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ χωριὸ ἔτρεχε τώρα ἡ ἀγελάδα μας. Φυσικά, ἔφθασε κεῖ πρὶν ἀπὸ μᾶς, κι' ἐπειδὴ ὁ δρόμος ἦταν ἴσιος, μπορέσαμε νὰ ἰδοῦμε, μ' ὅλη τὴν ἀπόστασι, πὼς κάτι ἄνθρωποι τῆς ἔφραξαν τὸ πέρασμα καὶ τὴν ἔπιασαν.

Τότε μετριάσαμε λίγο τὸ τρέξιμο· ἡ ἀγελάδα μας δὲν θὰ χανόταν· δὲν εἴχαμε παρὰ νὰ τὴ ζητήσουμε ἀπὸ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους ποὺ τὴν ἔπιασαν, καὶ θὰ μᾶς τὴν ἔδιναν εὐθύς.

Ὅσο πλησιάζαμε, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων μεγάλωνε γύρω στὴν ἀγελάδα μας κι' ὅταν τέλος φθάσαμε κοντά της, ἦσαν ἐκεῖ καμμιὰ εἰκοσαριὰ ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιά, ποὺ συζητοῦσαν καθὼς μᾶς ἔβλεπαν νὰ ἐρχώμαστε.

Ἐνόμιζα, καθὼς εἶπα, πὼς δὲν εἶχα παρὰ νὰ ζητήσω τὴν ἀγελάδα μου. Καὶ τὴ ζήτησα. Ἀντὶ ὅμως νὰ μοῦ τὴν δώσουν, μᾶς τριγύρισαν κι' ἄρχισαν νὰ μᾶς κάνουν ἕνα σωρὸ ἐρωτήσεις. Ποιοὶ εἴμαστε; Ἀπὸ ποῦ ἐρχόμαστε; Ποῦ βρήκαμε αὐτὴ τὴν ἀγελάδα;

Οἱ ἀπαντήσεις μας ἦσαν τόσο ἁπλὲς ὅσο κι' εὔκολες· φαίνεται ὅμως πὼς δὲν ἔπεισαν κανένα καὶ δυὸ τρεῖς φωνὲς ὑψώθηκαν γιὰ νὰ ποῦν πὼς εἴχαμε κλέψει τὴν ἀγελάδα ἐκείνη ποὺ μᾶς εἶχε φύγει καὶ πὼς ἔπρεπε νὰ μᾶς βάλουν στὴ φυλακὴ ὡς ποὺ νὰ ξεκαθαρισθῇ ἡ ὑπόθεσις.

Ὁ μεγάλος φόβος ποὺ μοῦ προξενοῦσε ἡ λέξις «φυλακή» μὲ τάραξε καὶ μὲ χαντάκωσε. Ἄλλως τε ἀπὸ τὸ τρέξιμο λαχάνιαζα ἀκόμη καὶ δὲ μποροῦσα νὰ μιλήσω γιὰ ν' ἀπολογηθῶ. Σ' αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ ἔφθασε κι' ἕνας χωροφύλακας. Μὲ λίγα λόγια τοῦ διηγηθήκαμε τὴν ἱστορία μας καί, ἐπειδὴ δὲν τοῦ φάνηκε πολὺ πιθανή, ἐδήλωσε ὅτι πρὸς τὸ παρὸν κατασχέτει τὴν ἀγελάδα μας κι' ἐμᾶς μᾶς πάει στὴ φυλακή· ἀργότερα θὰ βλέπαμε. Ἔκαμα νὰ διαμαρτυρηθῶ· ὁ Ματτίας ἔκαμε νὰ μιλήσῃ...

Ὁ χωροφύλακας ὅμως μᾶς πρόσταξε ἄγρια νὰ σωπάσουμε. Θυμήθηκα τότε τὴ σκηνὴ τοῦ Βιτάλη μὲ τὸν ἀστυφύλακα τῆς Τουλούζας κι' εἶπα τοῦ Ματτία νὰ σωπάσῃ καὶ ν' ἀκολουθήσῃ τὸν κύριο χωροφύλακα.

Ὅλο τὸ χωριὸ μᾶς ἀκολούθησε ὡς τὸ Δημαρχεῖο ὅπου ἦταν κι' ἡ φυλακή. Μᾶς τριγύριζαν, μᾶς στενοχωροῦσαν, μᾶς ἔσπρωχναν, μᾶς ἔβριζαν, καὶ μοῦ φαίνεται πὼς ἂν δὲν ἦταν ὁ χωροφύλακας νὰ μᾶς προστατεύσῃ, θὰ μᾶς πετροβολοῦσαν σὰ νὰ ἤμαστε κακοῦργοι, φονιάδες ἢ ἐμπρηστές. Κι' ὅμως δὲν εἴχαμε κάμει τίποτα. Ἀλλὰ ἔτσι εἶναι συνήθως ὁ κόσμος· κρίνει ἀπὸ τὰ φαινόμενα καὶ στρέφεται ἐναντίον τῶν φτωχῶν, τῶν δυστυχισμένων, χωρὶς νὰ ξέρῃ ἂν εἶναι ἔνοχοι ἢ ἀθῶοι.

Ὅταν ἐφθάσαμε στὴ φυλακή, ὁ κλητῆρας τῆς Δημαρχίας, ποὺ ἦταν συγχρόνως δεσμοφύλακας καὶ ἀγροφύλακας, δὲν θέλησε στὴν ἀρχὴ νὰ μᾶς δεχθῇ. Καλὸς ἄνθρωπος, συλλογίσθηκα, καὶ πῆρα λίγη ἐλπίδα. Μὰ ὁ χωροφύλακας ἐπέμενε κι' ὁ δεσμοφύλακας ὑποχώρησε. Περνώντας μπροστά μας, ἄνοιξε μιὰ πόρτα, ποὺ εἶχε ἀπέξω ἕνα μεγάλο λουκέτο καὶ δυὸ σύρτες. Εἶδα τότε γιατὶ ἔφερε δυσκολίες στὴν ἀρχή: στὴ φυλακὴ εἶχε τὰ κρομμύδια του, ἁπλωμένα στὸ πάτωμα γιὰ νὰ ξεραθοῦν.

Μᾶς ἔψαξαν· μᾶς πῆραν τὰ λεπτά μας, τοὺς σουγιάδες μας, τὰ σπίρτα μας· καὶ σ' αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ δεσμοφύλακας σήκωσε τὰ κρομμύδια του καὶ τὰ σώριασε σὲ μιὰν ἄκρη. Μᾶς ἄφησαν τότε κι' ἡ πόρτα ξανακλείσθηκε πίσω μας μ' ἕνα κρότο ἀληθινὰ τραγικό.

Ἤμαστε φυλακισμένοι! Γιὰ πόσον καιρό;

Ἐνῷ συλλογιζόμουν αὐτό, ὁ Ματτίας ἦλθε μπροστά μου, ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ μοῦ εἶπε:

— Κτύπα! κτύπα μου τὸ κεφάλι! Ὅσο δυνατὰ κι' ἂν κτυπήσῃς, ἡ βλακεία ποὺ ἔκαμα θα το ἄξιζη

— Ἔκαμες μιὰ βλακεία, σ' ἄφησα νὰ τὴν κάμῃς, εἶμαι βλάκας ἄλλο τόσο.

— Ἂν μὲ κτυποῦσες, θὰ λυποῦμουν τώρα λιγώτερο... Ἡ καϊμένη μας ἡ ἀγελάδα τοῦ Βασιλόπουλου!

Κι' ἔβαλε τὰ κλάματα.

Τὸν λυπήθηκα καί, γιὰ νὰ τὸν παρηγορήσω, τοῦ εἶπα πὼς ἡ θέσι μας δὲν ἦταν καὶ τόσο φοβερή. Δὲν εἴχαμε κάμει τίποτα καὶ δὲν θὰ μᾶς ἦταν δύσκολο ν' ἀποδείξουμε πὼς ἀγοράσαμε τὴν ἀγελάδα. Θὰ βάζαμε μάρτυρα τὸν καλὸ κτηνίατρο τοῦ Οὐσσέλ.

— Κι' ἂν μᾶς ποῦν πὼς κλέψαμε τὰ λεπτά, ποὺ δώσαμε γιὰ τὴν ἀγελάδα; Πῶς θ' ἀποδείξουμε πὼς τὰ κερδίσαμε μὲ τὸν κόπο μας;

Ὁ Ματτίας εἶχε δίκαιο.

— Ἔπειτα, ἐξακολούθησε κλαίγοντας δυνατότερα, κι' ἀπὸ τὴ φυλακὴ νὰ βγοῦμε, καὶ τὴν ἀγελάδα νὰ μᾶς ξαναδώσουν, εἴμαστε βέβαιοι πὼς θὰ βροῦμε τὴ μάνα-Μπαρμπερίνα;

— Καὶ γιατί δὲν θὰ τὴ βροῦμε;

— Γιατὶ ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ λείπεις, μπορεῖ νὰ πέθανε.

Φοβήθηκα. Ἀλήθεια! πὼς δὲν τὸ εἶχα συλλογισθῆ ποτέ; Ἡ μάνα-Μπαρμπερίνα μπορεῖ νἆχε πεθάνει, γιατί, ἂν καὶ δὲν ἦταν τόσο γριά, ἤξερα ὅμως ἀπὸ πεῖρα πὼς κάποτε χάνει κανεὶς ἐκείνους ποὺ ἀγαπᾷ. Πῶς ἔχασα τὸν Βιτάλη;

— Γιατὶ δὲν τὄλεγες αὐτὸ πρωτήτερα; ρώτησα.

— Γιατὶ ὅταν εἶμαι εὐτυχισμένος, μόνο καλὲς ἰδέες περνοῦν ἀπ' τὸ ξερό μου κεφάλι· ἐνῷ ὅταν εἶμαι δυστυχισμένος, ὅλο καὶ μαῦρες . Κι' ἤμουν τόσο εὐτυχισμένος ποὺ θὰ χαρίζαμε τὴν ἀγελάδα σου στὴ μάνα-Μπαρμπερίνα, ὥστε δὲν συλλογιζόμουν παρὰ μόνο τὴ χαρά της καὶ τὴ δική μας, κι' αὐτὸ λὲς καὶ μ' ἐθάμπωνε καὶ μὲ μεθοῦσε...

— Τὸ κεφάλι σου δὲν εἶναι πιὸ ξερὸ ἀπὸ τὸ δικό μου, καϊμένε μου Ματτία, γιατὶ τὰ ἴδια κι' ἀπαράλλακτα συλλογιζόμουν κι' ἐγώ. Ἔτσι [illegible] κι' [illegible]!

Ἄξαφνα, ἐκεῖ ποὺ ἔκλαιγε, ὁ Ματτίας κόπηκε καί, μὲ ζωηρὲς χειρονομίες, φώναξε:

— Ἀμ ἂν πέθανε λοιπὸν ἡ μάνα-Μπαρμπερίνα; Κι' ἂν ζῇ ἀκόμα ὁ κακὸς Μπαρμπερής; Κι' ἂν μᾶς ἔπαιρνε τὴν ἀγελάδα μας; Κι' ἂν σὲ κρατοῦσε καὶ σένα;

Ἦταν βέβαια ἀπὸ τὴν ἐπίδρασι τῆς φυλακῆς ποὺ εἴχαμε τόσο ἄσχημες ἰδέες, ἀπὸ τὶς ἐχθρικὲς φωνὲς τοῦ πλήθους, ἀπὸ τὸν χωροφύλακα, ἀπὸ τὸν ἀπαίσιο κρότο ποὺ ἔκαμε ἡ πόρτα ὅταν τὴν ἔκλεισαν πίσω μας.

Μὰ ὁ Ματτίας συλλογιζόταν καὶ τὴν ἀγελάδα:

— Ποιὸς θὰ τῆς δώσῃ νὰ φάῃ; Ποιὸς θὰ τὴν ἀρμέξῃ;

Πολλὲς ὧρες πέρασαν ἔτσι. Κι' ὅσο περνοῦσε ὁ καιρός, τόσο περισσότερο ἀπελπιζόμαστε.

Προσπάθησα ὡστόσο νὰ ἐνθαρρύνω τὸ Ματτία, λέγοντάς του πὼς θἄρχονταν νὰ μᾶς ἀνακρίνουν.

— Καλά, καὶ τί θὰ ποῦμε;

— Τὴν ἀλήθεια.

— Τότε θὰ σὲ ρίξουν πάλι στὰ χέρια τοῦ Μπαρμπερῆ· ἤ, ἂν ἡ μάνα-Μπαρμπερίνα εἶναι μονάχη στὸ σπίτι της, θὰ τὴ ρωτήσουν γιὰ νὰ ἰδοῦν ἂν λέμε τὴν ἀλήθεια. Κι' ἔτσι δὲν θὰ μπορέσουμε πιὰ νὰ τῆς κάμουμε τὴν ἔκπληξι!

Ἐπιτέλους ἡ πόρτα τῆς φυλακῆς μας ἄνοιξε μὲ τρομερὸ κρότο σιδερικῶν, κι' εἴδαμε νὰ μπαίνῃ ἕνας γέρος κύριος, ἀσπρομάλλης, ποὺ τὸ ἀγαθὸ κι' ἀνοικτόκαρδο ὕφος του μᾶς ξανάδωσε ἀμέσως τὴν ἐλπίδα.

— Σηκωθῆτε, παλιόπαιδα, μᾶς φώναξε ὁ δεσμοφύλακας, κι' ἀποκριθῆτε στὸν κύριο εἰρηνοδίκη.

— Καλά, καλά, εἶπε ὁ Εἰρηνοδίκης, γνέφοντας στὸ δεσμοφύλακα νὰ τὸν ἀφήσῃ μονάχο. Θ' ἀνακρίνω πρῶτα αὐτὸν (κι' ἔδειξε μὲ τὸ δάκτυλο ἐμένα). Πάρε τὸν ἄλλον ἀπὸ δῶ καὶ κράτησέ τον, γιὰ νὰ τὸν ἀνακρίνω κατόπιν.

Γιὰ ν' ἀκούσῃ τότε ὁ Ματτίας καὶ νὰ ξέρῃ τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ, εἶπα:

— Κύριε Εἰρηνοδίκη, θὰ σᾶς πῇ κι' αὐτός, σὰν κι' ἐμένα, ὅλη τὴν ἀλήθεια.

— Καλά, καλά! ἔκαμε ζωηρὰ ὁ Εἰρηνοδίκης, σὰ νἄθελε νὰ μὲ διακόψῃ.

Ὁ Ματτίας βγῆκε, πρόφθασε ὅμως νὰ μοῦ ρίξῃ μιὰ ματιά, γιὰ νὰ μοῦ πῇ πὼς εἶχε καταλάβει.

— Σᾶς κατηγοροῦν πὼς κλέψατε μιὰν ἀγελάδα, μοῦ εἶπε ὁ Εἰρηνοδίκης, κοιτάζοντάς με στὰ μάτια.

Ἀποκρίθηκα πὼς τὴν ἀγοράσαμε στὴν ἐμποροπανήγυρι τοῦ Οὐσσέλ κι' εἶπα τὸ ὄνομα τοῦ κτηνιάτρου ποὺ μᾶς βοήθησε νὰ τὴν διαλέξουμε.

— Ρωτῆστε τον, ἐπρόσθεσα, καὶ θὰ σᾶς πῇ ἂν σᾶς λέω ψέματα.

— Θὰ τὸ κάμω, ἀποκρίθηκε ὁ Εἰρηνοδίκης, γιατὶ αὐτὸ μόνο θ' ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητά σας. Καὶ γιὰ τί σκοπὸ ἀγοράσατε αὐτὴ τὴν ἀγελάδα;

Τοῦ εἶπα τὸ σκοπό μας.

— Καὶ πῶς ὀνομάζεται ἡ παραμάνα σου; μὲ ρώτησε ὕστερα.

Ἡ ἀγελάδα ἔφυγε μὲ καλπασμό.

— Μάνα - Μπαρμπερίνα.

— Εἶναι γυναῖκα ἑνὸς κτίστη, ποὺ ἔπαθε στὸ Παρίσι ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια;

— Μάλιστα, κύριε Εἰρηνοδίκη.

— Κι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἐξακριβωθῇ.

Δὲν ἀποκρίθηκα σ' αὐτὸ τὸ λόγο, γιατ' εἶχα θυμηθῇ τὰ συμπεράσματα τοῦ Mattia. Ὁ Εἰρηνοδίκης ὅμως, βλέποντας τὴ στενοχώρια μου, μ' ἔπιασε μὲ πολλὲς ἐρωτήσεις κι' ἔτσι ἀναγκάσθηκα ν' ἀποκριθῶ πὼς ἂν ρωτοῦσαν τὴ μάνα - Μπαρμπερίνα ὁ σκοπός μας θὰ χανόταν, γιατὶ δὲν χωροῦσε πιὰ ἔκπληξι.

Ὡστόσο, μαζὶ μὲ τὴν ταραχή, αἰσθάνθηκα καὶ μιὰ χαρὰ μεγάλη: Ἀφοῦ ὁ Εἰρηνοδίκης ἐγνώριζε τὴ μάνα - Μπαρμπερίνα κι' ἐσκόπευε νὰ τὴν ἀνακρίνῃ, γιὰ νὰ μάθῃ ἂν ἔλεγα ἀλήθεια ἢ ψέματα, θὰ πῇ πὼς ἡ μάνα - Μπαρμπερίνα ζοῦσε.

Σὲ λίγο δοκίμασα μιὰ μεγαλύτερη χαρά: Μέσ' στὶς ἐρωτήσεις ποὺ μοῦ ἔκανε ὁ Εἰρηνοδίκης, μοῦ εἶπε πὼς ὁ Μπαρμπερῆς εἶχε ξαναγυρίσει στὸ Παρίσι. Ἀπὸ τὴ χαρά μου, μπόρεσα τότε νὰ μιλήσω τόσο καλά, ὥστε ὁ Εἰρηνοδίκης ἐπείσθηκε πὼς ἔφθανε ἡ μαρτυρία τοῦ κτηνιάτρου γιὰ ν' ἀποδείξῃ πὼς δὲν κλέψαμε τὴν ἀγελάδα.

— Καὶ ποῦ βρήκατε τόσα λεπτὰ γιὰ νὰ τὴν ἀγοράσετε.

Αὐτὴ ἦταν ἡ ἐρώτησι ποὺ τρόμαξε τόσο τὸ Mattia, ὅταν σκέφθηκε πὼς θὰ μᾶς τὴν ἔκαναν.

— Τὰ κερδίσαμε.

— Ποῦ; πῶς;

Ἐξήγησα πῶς, ἀπὸ τὸ Παρίσι ὣς τὴ Βάρση, κι' ἀπὸ τὴ Βάρση ὣς τὸ Μὸν-Ντόρ, μαζέψαμε τὰ λεπτὰ ἐκεῖνα πεντάρα - πεντάρα.

— Καὶ γιατί πήγατε στὴ Βάρση;

Ἡ ἐρώτησις αὐτὴ μ' ἔκαμε νὰ διηγηθῶ καὶ τὰ περιστατικὰ τῆς Βάρσης· κι' ὅταν ὁ Εἰρηνοδίκης ἄκουσε πὼς εἶχ' ἀποκλεισθῆ στὸ πλημμυρισμένο ἀνθρακωρυχεῖο τοῦ Τρουγιέρ, μ' ἔκοψε καί, μὲ μαλακὸ τόνο, σχεδὸν φιλικό, μ' ἐρώτησε:

— Ποιὸς ἀπὸ σᾶς τοὺς δυὸ εἶναι ὁ Ρεμῆς;

— Ἐγώ, κύριε Εἰρηνοδίκη!

— Πῶς θὰ τὸ ἀποδείξῃς; Δὲν ἔχεις χαρτιά, λέει ὁ χωροφύλακας.

— Ὄχι, κύριε Εἰρηνοδίκη.

— Ἔλα, διηγήσου μου πῶς ἔγινε αὐτὴ ἡ καταστροφὴ τῆς Βάρσης. Τὴ διάβασα στὶς ἐφημερίδες καὶ ἂν δὲν εἶσαι ἀλήθεια ὁ Ρεμῆς, θὰ σὲ πιάσω. Λέγε λοιπὸν καὶ πρόσεχε.

Ἄρχισα μὲ θάρρος, — μὲ τὸ θάρρος ποὺ μοῦ ἔδινε ὁ τρόπος τοῦ Εἰρηνοδίκη. Κι' ἅμα τελείωσα τὴ διήγησί μου, τὸν εἶδα νὰ μὲ κοιτάζῃ μὲ μάτια τρυφερὰ καὶ συγκινημένα.

Ἐνόμισα πὼς θὰ ἔλεγε νὰ μᾶς ἐλευθερώσουν ἀμέσως. Ἀλλὰ δὲν ἔγιν' ἔτσι. Χωρὶς νὰ μοῦ πῇ ἄλλη λέξι, μ' ἄφησε μόνο. Θὰ πήγαινε βέβαια ν' ἀνακρίνῃ τὸ Mattia, γιὰ νὰ ἰδῇ ἂν θὰ συμφωνοῦσαν οἱ διηγήσεις μας.

Ἔμεινα πολλὴν ὥρα βυθισμένος στοὺς συλλογισμούς μου. Μὰ στὸ τέλος ὁ Εἰρηνοδίκης γύρισε μὲ τὸ Mattia.

— Θὰ ζητήσω πληροφορίες ἀπὸ τὸ Οὐσσέλ, εἶπε· κι' ἄν, ὡς ἐλπίζω, θὰ εἶναι σύμφωνες μὲ ὅσα μοῦ εἴπατε, αὔριο θὰ σᾶς ἀπολύσουν.

— Κι' ἡ ἀγελάδα μας; ρώτησε ὁ Mattias.

— Θὰ σᾶς τὴ δώσουν.

— Δὲν ἐννοοῦσα αὐτό, ἐξηγήθηκε ὁ Mattias. Ποιὸς θὰ τῆς δώσῃ νὰ φάγῃ; ποιὸς θὰ τὴν ἀρμέξῃ;

— Ἔννοια σου, ἡσύχασε.

— Κι' ὁ Mattias ἡσύχασε.

— Ἂν ἀρμέξουν τὴν ἀγελάδα μας, εἶπε γελῶντας, δὲν μποροῦν νὰ μᾶς δώσουν τὸ γάλα; Θὰ δειπνούσαμε μ' αὐτὸ ὡραῖα.

Μόλις ἔφυγε ὁ Εἰρηνοδίκης, εἶπα στὸ Mattia τὶς δυὸ μεγάλες εἰδήσεις, ποὺ μ' ἔκαμαν νὰ ξεχάσω πὼς εἴμαστε στὴ φυλακή: Ἡ μάνα - Μπαρμπερίνα ζοῦσε! ὁ Μπαρμπερῆς ἔλειπε στὸ Παρίσι!

— Ἡ ἀγελάδα λοιπὸν τοῦ Βασιλόπουλου θὰ κάμῃ τὴ θριαμβευτική της εἴσοδο! εἶπε ὁ Mattias.

Κι' ἀπὸ τὴ χαρά του, ἄρχισε νὰ τραγουδῇ καὶ νὰ χοροπηδᾷ. Τὸν ἔπιασα ἀπὸ τὰ χέρια κι' ἐγώ, ἄλλο τόσο χαρούμενος, κι' ὁ Κάπης, ποὺ ὣς ἐκείνη τὴν στιγμὴ εἶχε μείνει στὴν ἄκρη, λυπημένος κι' ἀνήσυχος, ἦλθε καὶ στάθηκε μπροστά μας, ὀρθὸς στὰ δυὸ πισινά του. Ἀρχίσαμε τότε κι' οἱ τρεῖς ἕνα θεότρελλο χορὸ κι' ἐκάναμε τέτοιο θόρυβο, ὥστε ὁ δεσμοφύλακας, τρομαγμένος,— ἴσως γιὰ τὰ [illegible] του, ἦλθε νὰ ἰδῇ μὴν εἴχαμε ἐπαναστατήσει.

Μᾶς ὑποχρέωσε νὰ ἡσυχάσουμε· δὲν μᾶς μίλησε ὅμως ἄγρια ὅπως ὅταν μπῆκε μὲ τὸν Εἰρηνοδίκη.

Ἀπ' αὐτὸ καταλάβαμε πὼς ἡ θέσι μας δὲν ἦταν κακὴ καὶ σὲ λίγο εἴχαμε τὴν ἀπόδειξι πὼς δὲν κάναμε λάθος, γιατὶ ὁ δεσμοφύλακας ξαναγύρισε μὲ μιὰ [illegible] γεμάτη γάλα, τὸ γάλα τῆς ἀγελάδας μας. Μὰ δὲν ἦταν μόνο αὐτό· ἐκτὸς ἀπὸ τὸ γάλα, μᾶς [illegible] κι' ἕνα καρβέλι ἄσπρο ψωμὶ κι' ἕνα κομμάτι βραστὸ μοσχάρι, ποὺ μᾶς τὸ ἔστειλε, καθὼς εἶπε, ὁ κ. Εἰρηνοδίκης.

Ποτὲ ἴσως φυλακισμένοι δὲν ἔφαγαν τέτοια [illegible]! Τρώγοντας τὸ μοσχάρι καὶ πίνοντας τὸ γάλα, [illegible] τὶς ἰδέες μου γιὰ τὶς φυλακές. Μὰ [illegible] δὲν ἦταν καὶ τόσο κακὲς ὅσο ἐφανταζόμουν!

Αὐτὴ ἦταν καὶ τοῦ Mattia ἡ γνώμη.

— Δὲν εἶναι μικρὸ πρᾶγμα, ἔλεγε, νὰ τρῶς, νὰ πίνῃς καὶ νὰ κοιμᾶσαι τζάμπα!...

Δοκίμασα νὰ τὸν φοβίσω.

— Κι ἂν πέθανε ἐξαφνα ὁ κτηνίατρος, τοῦ εἶπα, καὶ δὲν μπορέσουν νὰ τοῦ πάρουν τὴ μαρτυρία του.

Τώρα πιά! ἀποκρίθηκε ὁ Mattias ἀτάραχος. [illegible] εἶναι [illegible]. Καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια, ἐμεῖς τώρα δὲν εἴμαστε.

(Ἀκολουθεῖ)

ΚΟΥΔΟΥΝΙΑ ΚΑΙ ΚΟΥΔΟΥΝΑΤΟΙ

Κουδούνια μεγάλα βάζουν οἱ μασκαράδες εἰς τὰ χωριά. Μικρὰ κουδουνάκια εἰς τὰς πόλεις. Ἕνα ἀπὸ τὸ ὄνομα ποὺ ἔχουν οἱ μασκαράδες ἐξ αἰτίας τῶν κουδουνιῶν εἶναι καὶ τὸ «κουδουνᾶτος».

Τὰ μικρὰ κουδουνάκια εἶναι ἀπὸ μπροῦτζο ἢ ἀπὸ τενεκέ. Μερικὰ εἶναι σὰν κουμπιά. Τὰ μεγάλα εἶναι ἀπὸ χαλκὸ ἢ ἀπὸ σίδερο ἢ ἀπὸ μπροῦτζο.

Κουδούνια βάζουν οἱ ἄνθρωποι μόνον τὰς Ἀπόκρεω. Γίνεται πολὺς θόρυβος, χαλασμὸς κόσμου. Τὰ κουδούνια ὅλον τὸν ἄλλον καιρὸ χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὰ ζῶα. Τὰ περιλαίμια τῶν σκύλων ἔχουν πολλὲς φορὲς κουδουνάκια. Κρεμοῦν καὶ στὶς γάτες καμμιὰ φορὰ κουδούνια στ' αὐτιά. Ἡ γάτα κουνάει τὰ αὐτιά της καὶ χτυποῦν τὰ κουδουνάκια. Φαίνεται ὅτι τὴν πρώτη σκέψι τοῦ νὰ βάλουν κουδοῦνι στὴ γάτα τὴν εἶχαν οἱ ποντικοί. Ὁ μῦθος λέγει ὅτι οἱ ποντικοὶ ἔκαναν κάποτε συνέδριον. Θέμα μοναδικὸν ἦτο ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν τρόπων ἀμύνης κατὰ τῶν γάτων. Διάφοροι γνῶμαι ἀντηλλάγησαν, ἐπεκράτησεν ὅμως ἡ γνώμη νεαροῦ ποντικοῦ, ὁ ὁποῖος εἶπεν ὅτι

τὸ καλλίτερον σύστημα προφυλάξεως ἦτο νὰ κρεμάσουν ἕνα κουδοῦνι εἰς τὸν λαιμὸν τῆς γάτας.

Θὰ ἄκουαν τοὺς κουδουνισμοὺς καὶ θὰ ἔφευγαν. Ὅλοι ἐπευφήμησαν τὸν εἰσηγητὴ τῆς ἰδέας καὶ ἐζητωκραύγασαν. Ἀλλὰ ἕνας γέρω ποντικὸς ἐζήτησεν εἰς τὸ τέλος τὸν λόγο καὶ εἶπε:

— Συμφωνῶ ἀπολύτως μὲ τὸν νεαρὸν ρήτορα. Ἀλλὰ ποιὸς θὰ κρεμάσῃ τὸ κουδοῦνι;

Τὸ συνέδριον διελύθη.

Κουδούνια κρεμοῦν εἰς τὰ πρόβατα, εἰς τοὺς τράγους καὶ τὶς κατσίκες, εἰς τὰ ἄλογα, εἰς τὰ μουλάρια, εἰς τὰ γαϊδουράκια, εἰς τὰ βόδια. Ὅπου ὑπάρχουν κοπάδια ἀπὸ γουρούνια, κρεμοῦν καὶ εἰς τὰ γουρούνια. Ὅπου ὑπάρχουν καμῆλες, κρεμοῦν καὶ εἰς τὶς καμῆλες.

Εἶναι δὲ διαλεγμένα τὰ κουδούνια σὲ ἕνα κοπάδι ἀπὸ πρόβατα γιὰ νὰ δημιουργῆται ἁρμονικὸς ἦχος. Βάζουν μικρά, πιὸ μεγάλα, πιὸ μεγάλα, καὶ φθάνουν ὡς τὰ παμμέγιστα τροκάνια. Ἔτσι ὁ ἦχος εἶναι διάφορος κατὰ κουδοῦνι. Εἰς τὰ μεγάλα κριάρια καὶ εἰς τοὺς τράγους ποὺ τραβοῦν ἐμπρὸς καὶ ὁδηγοῦν τὸ κοπάδι, βάζουν κουδούνια δυὸ καὶ δυόμιση ὀκάδων. Ἐπειδὴ ὅμως κουράζονται τὰ ζῶα, ἔπειτα ἀπὸ λίγες ἡμέρες βγάζουν τὸ μεγάλο κουδοῦνι καὶ τὸ βάζουν σὲ ἄλλο ζῶον.

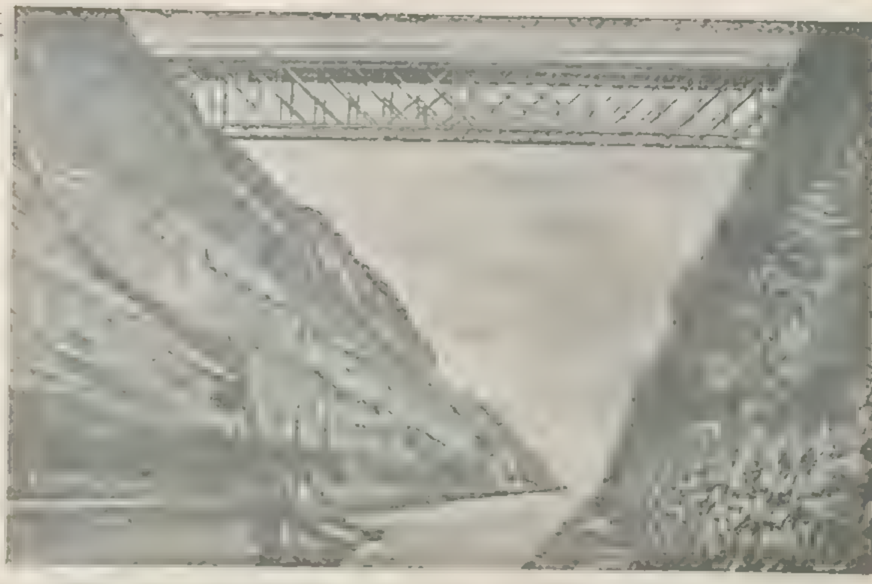
Ἐπιτήδειοι τεχνῖται κατασκευῆς κουδουνιῶν εἶναι εἰς τὰ Ἰωάννινα, εἰς τὴν Κοζάνην, εἰς τὴν Ἄμφισσαν, εἰς τὸν Βόλον, εἰς τὴν Χαλκίδα, εἰς τὰ Τρίκκαλα, εἰς τὴν Πρέβεζαν, εἰς τὸ Καρπενῆσι, εἰς τὴν Λαμίαν καὶ εἰς ἄλλα μέρη.

Εἰς τὰς Ἀθήνας κατασκευάζουν κουδούνια εἰς τὰ σιδηρουργεῖα τῆς ὁδοῦ Ἡφαίστου. Τὰ σιδερένια κουδούνια γίνονται εἰς τὰ σιδηρουργεῖα. Αὐτὰ εἶναι τὰ κυρίως κουδούνια τῶν κοπαδιῶν. Τὰ μπρούτζινα κουδούνια γίνονται εἰς τὰ ὀρυχαλκουργεῖα. Λέγονται τὰ μπρούτζινα κουδούνια κυπριὰ καὶ τὰ βάζουν εἰς τὰ ἄλογα κυρίως καὶ εἰς τὰ ἄλλα φορτηγὰ ζῶα. Γιὰ νὰ εἶναι ὅμως ποικίλος ὁ ἦχος τῶν κοπαδιῶν, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ βάζουν καὶ μπρούτζινα κουδούνια.

Εἰς τὰ χωριὰ ποὺ ἔχουν πολλὰ κοπάδια, ὅταν ἔλθουν αἱ Ἀπόκρεω, βγάζουν ἀπὸ τὰ γιδοπρόβατα λίγα κουδούνια καὶ τὰ βάζουν οἱ ἄνθρωποι. Ἐπίσης βάζουν προσωπίδας ἀπὸ δέρματα ζώων καὶ τσαρούχια μεγάλα ἀπὸ ἀκατέργαστα δέρματα. Δι' αὐτὸ πιστεύουν πολλοὶ ὅτι ἡ ἀρχὴ τῶν μεταμφιέσεων εἶναι ποιμενική. Σωστότερο φαίνεται νὰ θεωρήσωμεν ὅτι ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα εἶχαν παλαιότερα τὸ κάθε ἕνα μίαν ἐπίσημον ἑορτὴν τοῦ ἐπαγγέλματος. Κατὰ τὴν ἑορτὴν αὐτὴν ἐπεκράτει καὶ ἡ συνήθεια τῆς μεταμφιέσεως. Ἦσαν δὲ παλαιότερα, διὰ τὸν λόγον αὐτόν, μέσα εἰς τὸν χρόνον πολλαὶ ἑορταὶ μὲ μεταμφιέσεις. Οἱ ποιμενικοὶ λαοὶ ἐχρησιμοποίουν τὰ κουδούνια, ἐνῷ οἱ ναυτικοὶ ἐσφύριζαν σὲ μεγάλα τρυπωμένα κοχύλια καὶ οἱ γεωργοὶ ἔβαζαν δέρματα μοσχαριῶν καὶ κάθε ἐπάγγελμα εἶχε τὴν μεταμφίεσί του. Ἔπειτα τὸ ἕνα ἐπάγγελμα μετημφιέζετο μὲ στολὰς τοῦ ἄλλου ἐπαγγέλματος. Τὰ κουδούνια δὲ ὡς θορυβωδέστερα ἐχρησιμοποιήθησαν πολύ. Καὶ ἔτσι οἱ μασκαράδες ὠνομάσθησαν καὶ κουδουνᾶτοι.

Κ. Φαλτάϊτς

Ο ΙΣΘΜΟΣ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

Ὁ Περίανδρος, ὁ βασιλεὺς τῆς Κορίνθου, εἶναι ὁ πρῶτος ποὺ εἶχε τὴν ἰδέα τῆς τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ. Ἔφεραν ὅμως ἀντίστασι οἱ ἱερεῖς τοῦ ἐκεῖ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, ἐπειδὴ φοβήθηκαν ὅτι θὰ λιγόστευε τὸ πλῆθος τῶν προσκυνητῶν ἂν τὰ πλοῖα διάβαιναν τὴν διώρυγα δίχως νὰ ἀποβιβάζουν τοὺς ἐπιβάτας σ' ἕνα ἀπὸ τὰ δυὸ λιμάνια τοῦ Ἰσθμοῦ. Σοφίστηκαν λοιπὸν ν' ἀπειλήσουν τὸν Περίανδρο καὶ τοῦ εἶπαν ὅτι οἱ οἰωνοὶ ἦσαν ἐνάντιοι κι' ὅτι ἂν ἐπέμενε στὸ σχέδιό του, ὁ Ποσειδῶν θὰ κατέστρεφε τὴν πόλι. Ἔτσι ματαιώθηκε τότε ἡ τομὴ τοῦ Ἰσθμοῦ.

Τρεῖς αἰῶνας κατόπιν, ὁ Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς ἀνάθεσε τὴν μελέτη καὶ τὴν ἐκτέλεσι τῆς τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ σὲ μηχανικούς, οἱ ὁποῖοι, ὅμως, ἐξέφρασαν τὴν γνώμην ὅτι ὑπῆρχε διαφορὰ στὴν στάθμη τῆς θάλασσας μεταξὺ τοῦ Κορινθιακοῦ καὶ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, κι' ὅτι ἂν ἑνώνονταν ἡ μιὰ θάλασσα μὲ τὴν ἄλλη, ὁλόκληρη ἡ χώρα θὰ πλημμύριζε! Ἔτσι, τὸ ἔργον ματαιώθηκε γιὰ δεύτερη φορά. Τὸ περίεργο εἶναι ὅτι οἱ σοφοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔσφαλαν τότε ὅπως ἔσφαλαν οἱ Γάλλοι μηχανικοὶ εἴκοσι αἰῶνας κατόπιν, ὅταν ἰσχυρίστηκαν τὰ ἴδια ἀκριβῶς, σχετικὰ μὲ τὸ ἄνοιγμα τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ, γιὰ τὴ στάθμη τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς.

Ἡ Κόρινθος ἦταν τότε μιὰ πόλις ὡραία, πλουσία, γεμάτη ζωὴ καὶ κίνησι. Ἡ προνομιοῦχος θέσις της μεταξὺ τῆς Στερεᾶς καὶ τῆς Πελοποννήσου, τὴν ἔκαμε νὰ εἶναι τὸ κυριώτερο ἐμπορικὸ κέντρο τῆς Ἑλλάδος. Φημιζόταν γιὰ τὴν πολυτέλειά της, τοὺς περιφήμους ναούς της, τὶς γιορτές της, καὶ εἶχε γίνει τὸ ἐντευκτήριο τῶν μεγιστάνων καὶ τῶν πλουσίων. Ἦρθαν ὅμως οἱ Ρωμαῖοι, οἱ ὁποῖοι κατέστρεψαν καὶ πυρπόλησαν τὴν ἀνθηρὰ Κόρινθον, ἐπειδὴ ὁ λαὸς καὶ ὁ στρατὸς εἶχαν τολμήσει νὰ φέρουν ἀντίστασι στὴν κατακτητικὴ βουλιμία τους. Ὡστόσο, ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ καὶ κατόπιν ὁ Νέρων ξανάκτισαν τὴν πόλι. Ὁ Νέρων εἶναι ἐκεῖνος ποὺ διέταξε νὰ γίνῃ τὸ ἄνοιγμα τῆς διώρυγος καὶ τὰ ἔργα ἄρχισαν ταυτοχρόνως ἀπὸ τὶς δύο ἄκρες τοῦ Ἰσθμοῦ.

Οἱ ἱστορικοί, μάλιστα, τῆς ἐποχῆς ἐκείνης περιγράφουν τὰ ἐγκαίνια τῆς σημαντικῆς ἐκείνης ἐργασίας καὶ ἀναφέρουν πῶς ὁ ἴδιος ὁ Νέρων, μ' ἕνα χρυσὸ φτυάρι, ἐγέμισε ἕνα καλάθι μὲ χῶμα, τὸ φορτώθηκε στὸν ὦμο του καὶ τὸ μετέφερε στὸ μέρος ὅπου θὰ γίνονταν οἱ ἐκχωματώσεις.

Πάλιν, ὅμως, ἐπενέβηκαν οἱ ἱερεῖς. διέδωσαν τρομακτικὲς φῆμες καὶ ἐπανέλαβαν τὴν γνώμην τῆς πλημμύρας καὶ τῆς καταστροφῆς τῆς χώρας. Στὸ μεταξὺ ὁ Νέρων ἔφυγε γιὰ νέους πολέμους καὶ τὰ ἔργα σταμάτησαν.

Ἀπὸ τότε, νέοι ἐπιδρομεῖς, οἱ Ἐνετοὶ καὶ κατόπιν οἱ Τοῦρκοι, κατέστρεψαν τὴν ὅμορφη καὶ δοξασμένη Κόρινθο. Ἐρείπια μονάχα ἀπόμειναν ἀπὸ τοὺς τόσους ναούς της, ἀπὸ τὸ στάδιο, τὸ γυμναστήριο, τὸν Ἱππόδρομο, τὸ θέατρο, τὸ ὑδραγωγεῖο της. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀρκετὰ χρόνια ἔπειτα ἔγιναν ἐργασίες διὰ τὴν τομὴν τοῦ Ἰσθμοῦ (1882 — 1893) καὶ σήμερα ὑπάρχει ἡ διῶρυξ καὶ τὰ πλοῖα περνοῦν ἀπὸ τὸ Αἰγαῖον στὸ Ἰόνιον πέλαγος δίχως ν' ἀναγκάζωνται νὰ κάμουν ὅλον τὸν γῦρο τῆς Πελοποννήσου, ὅπως ἄλλοτε.

Φ. Γερ...

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ

Κατὰ τοὺς μῆνας Φεβρουάριον καὶ Μάρτιον [illegible] φαινόμενα.

ΠΛΑΝΗΤΑΙ

Τὴν περίοδον αὐτὴν ἔχομεν [illegible] οὐρανοῦ. Αὐτὸς εἶναι ὁ Ἕσπερος, ὅπως λέγομεν κοινῶς τὴν Ἀφροδίτην [illegible] ἀστήρ [illegible] ἀπὸ τὰς 15 Φεβρουαρίου μέχρι 15 Μαρτίου εἶναι ἀρκετὰ λαμπρὸς καὶ [illegible] ὥρα [illegible] τῶν τηλεσκοπίων.

ΟΨΙΣ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Τὸ σχῆμα τοῦ ἐναστέρου οὐρανοῦ κατὰ τὰς [illegible] καὶ Μαρτίου [illegible] ἀπλανῶν τοῦ οὐρανοῦ. [illegible] Σείριος, [illegible] τοῦ εἶναι ὁ λαμπρότερος ἐκ τῶν [illegible] τὸν Λαμπαδία.

ΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

Πρῶτον τέταρτον Φεβρουαρίου 16, ὥρα 1:55.

Πανσέληνος Φεβρουαρίου 23, ὥρ. 11 [illegible]

Τελευταῖον τέταρτον Μαρτίου 1, ὥρ. [illegible]

Νέα Σελήνη Μαρτίου 9, ὥρ. 4 [illegible]

Πρῶτον τέταρτον Μαρτίου 17, ὥρ. [illegible] 25

Πανσέληνος Μαρτίου 23, ὥρ. 21 [illegible]

Τελευτ. Τέταρτον Μαρτίου 30, ὥρ. 16 [illegible].

ΟΙ ΑΣΤΡΟΝΟΜΟΙ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

Μὲ τὴν ἔναρξιν τοῦ νέου πολέμου, [illegible] ἐστρατεύθησαν καὶ οἱ ἀστρονόμοι τῶν ἐμπολέμων Κρατῶν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τὰ διάφορα ἀστρονομικὰ περιοδικὰ ζητοῦν ἀπὸ τοὺς ἀστρονόμους τῶν ἄλλων κρατῶν νὰ ἐργάζωνται πολὺ περισσότερον τώρα καὶ νὰ μὴ ἀφήνουν νὰ τοὺς ξεφύγῃ κανένα οὐράνιον φαινόμενον.

Ἀξιομνημόνευτον εἶναι τὸ θάρρος καὶ ἡ [illegible] τοῦ [illegible] εἰς [illegible] πόλεμον τοῦ 1914—18 ἕνας Ἄγγλος ἀστρονόμος τοῦ ἀστεροσκοπείου τοῦ [illegible] Ἀπὸ [illegible] ἐτῶν εἰς τὸ ἀστεροσκοπεῖον αὐτὸ παρατηροῦν τακτικῶς τὴν [illegible] τὴν στιγμὴν ποὺ περνᾷ ἀπὸ τὸν μεσημβρινὸν τοῦ [illegible] ἀρκεῖ ὁ οὐρανὸς νὰ εἶναι [illegible].

Τὸ φαινόμενον αὐτὸ ἔπρεπε νὰ παρατηρηθῇ μὲ τὸ τηλεσκόπιον τὴν στιγμὴν ποὺ εἰς τὸ Λονδῖνον [illegible] τότε ἀεροπορικὴ ἐπίθεσις καὶ αἱ βόμβαι ἔπιπτον καὶ [illegible] τὸ ἀστεροσκοπεῖον. Ὁ [illegible] ἀστρονόμος ἤνοιξε [illegible] τοῦ τηλεσκοπίου καὶ [illegible] τὴν παρατήρησιν τῆς Σελήνης [illegible] εἰς τὰ χρονικὰ [illegible] διακόπηκε ἡ παρατήρησις [illegible] ὀλίγων μέτρων [illegible] ὁ [illegible] εἰς [illegible] τηλεσκόπιον οὔτε τὸ ὄργανον ἐβλάβη!

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Θὰ φαντάζεσθε, βέβαια, ὅτι εἶναι πάρα πολὺ δύσκολο νὰ γνωρίζῃ κανεὶς πόσος εἶναι ὁ πληθυσμὸς τῆς Γῆς. Καὶ ἔχετε δίκηο. Ποῦ νὰ μετρήσῃ κανεὶς ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ κομήτου μας, ἕναν πρὸς ἕναν. Καὶ ὅμως τὸ θαῦμα αὐτὸ τὸ ἔκαμε τὸ Διεθνὲς Ἰνστιτοῦτον Στατιστικῆς τῆς Στοκχόλμης, τὸ ὁποῖον βρῆκε ὅτι ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς ὑπερβαίνουν σήμερα τὰ δύο δισεκατομμύρια.

Ἔκαμε ὅμως καὶ κάτι καλύτερο: κατώρθωσε νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν αὔξησι ποὺ ἐσημείωσε ὁ πληθυσμὸς τῆς Γῆς ἀπὸ τὸ 1650 μέχρι σήμερα. Καὶ ἐδημοσίευσε τὸν ἑξῆς πίνακα:

Ἔτος 1650	465	ἑκατόμμ. κατοίκων
» 1750	660	» »
» 1800	840	» »
» 1850	1.098	» »
» 1900	1.551	» »
» 1930	2.025	» »
» 1939	2.164	» »

Ὁ μικρὸς αὐτὸς πίνακας εἶναι ἐξαιρετικὰ διδακτικός. Ἂν καὶ ἀρχίζει ἀπὸ μιὰν ἐποχὴ ὄχι πολὺ μακρινὴ ἀπὸ τὴ δική μας, βλέπουμε ὅτι κατὰ τὴν πρώτη περίοδο τοῦ πολιτισμοῦ ὁ πληθυσμὸς τῆς Γῆς ἐσημείωνε μιὰν αὔξησι σχεδὸν ἀσήμαντη. Κάποτε μάλιστα ἡ αὔξησι αὐτὴ ἐσταματοῦσε, καὶ ὅταν εἴχαμε ἐπιδημίες ἢ πολέμους οἱ ἄνθρωποι ὠλιγόστευαν ἀντὶ ν' αὐξηθοῦν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, στὰ 1850 ὁ πληθυσμὸς τῆς Γῆς ἔφθασε τὸ δισεκατομμύριο, δηλαδὴ αὐξήθηκε κατὰ μισὸ δισεκατομμύριο σὲ διάστημα δύο αἰώνων. Κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως 87 χρόνια ἡ αὔξησις ἦταν τόσο μεγάλη, ὥστε σήμερα ὑπερβαίνουμε τὰ δύο δισεκατομμύρια, δηλαδὴ ἔχουμε αὔξησιν ἑνὸς δισεκατομμυρίου σὲ διάστημα μικρότερο τοῦ αἰῶνος, ἐνῷ προηγουμένως γιὰ νὰ σημειωθῇ μιὰ τέτοια αὔξησι ἔπρεπε νὰ περάσουν ἀρκετοὶ αἰῶνες.

Ἃς δοῦμε τώρα πῶς ἔγινεν ἡ αὔξησις αὐτὴ στὰ διάφορα μέρη τῆς ὑδρογείου. Στὴν πρώτη θέσι βρίσκεται φυσικὰ ἡ Εὐρώπη, γιατὶ ὁ πολιτισμὸς ἄνθησε πιὸ ἐνωρὶς ἐδῶ καὶ ἐπέτρεψε τὴν μείωσι τῶν θανάτων. Ἔτσι, στὴν ἤπειρό μας εἴχαμε τὶς κατωτέρω αὐξήσεις τοῦ πληθυσμοῦ:

Ἔτος 1800	187	ἑκατομμ. κατοίκων
» 1900	401	» »
» 1910	448	» »
» 1930	488	» »

Σ' αὐτοὺς ὅμως πρέπει νὰ προστεθοῦν ἄλλα 40 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ποὺ μετηνάστευσαν κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ σὲ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου.

Γενικῶς μποροῦμε νὰ ὑποστηρίξουμε ὅτι στὰ μέρη ἐκεῖνα, ὅπου εἰσέδυσε ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμός, ἐσημειώθη αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ. Καὶ ἂς πάρουμε ὡς παράδειγμα τὴν Ἰαπωνία, ὅπου ἕως τὸ 1870 ὁ πληθυσμὸς εἶχε μείνει σταθερὸς στὰ 31 ἑκατομμύρια. Ἀπὸ τότε ὅμως ποὺ ἦρθαν εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς Ἀμερικανοὺς αὐξήθηκαν σημαντικὰ καὶ σήμερα οἱ Ἰάπωνες ἀνέρχονται σὲ 74 ἑκατομμύρια. Τὸ ἴδιο μποροῦμε νὰ ποῦμε γιὰ τὶς Δυτικὲς Ἰνδίες, ὅπου ἕως τὰ 1880 ἔζουσαν μόλις 7 ἑκατομμύρια κατοίκων, ἐνῷ τώρα ἀνέρχονται σὲ 65 ἑκατομμύρια.

Μόνον στὴν Ἰάβαν αὐξήθηκαν ἀπὸ 3 σὲ 40 ἑκατομμύρια! Αὐτὸ ἄλλως τε παρατηρεῖται σὲ ὅλην τὴν Ἀσία, ὅπου στὰ 1650 ὑπῆρχαν 250 ἑκατομμ. κατοίκων, ἐνῷ τώρα ὑπερβαίνουν τὰ 980 ἑκατομμύρια!

Στὴν Ἀφρικὴ παρετηρήθη τὸ ἀντίθετον, ἀλλὰ μονάχα φαινομενικῶς. Στὰ 1650 οἱ κάτοικοι αὐτῆς τῆς ἠπεί- [illegible] κατέβηκαν στὰ 90. Ἡ [illegible] αὐτὴ ὀφεί- [illegible] φέρονται ἀνθ- [illegible] ...θηκε ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀφρικῆς, ποὺ ἀνέρχεται σήμερα σὲ 150 ἑκατομμ.

Στὴν Ἀμερικὴ συνέβη ἕνα ἄλλο φαινόμενο, ἀκόμη περιεργότερο. Πρὸ τῆς ἀνακαλύψεώς της [illegible] ἡ ἤπειρος αὐτὴ φαίνεται πῶς ἦταν πυκνοκατῳκημένη. Στὰ 1650 κατοικοῦσαν στὴν Βόρειο Ἀμερικὴ 7 ἑκατομμύρια ἄνθρωποι καὶ 6 στὴ Νότιο. [illegible] 142 στὴν Βόρειο καὶ 77 στὴν Νότιο. Ἀλλὰ [illegible] 14 [illegible] ροι, [illegible]

Ἡ Αὐστραλία πρὸς τὸ παρὸν εἶναι σχεδὸν ἀκατοίκητος: μόλις ζοῦν 7 ἑκατομμ. λευκοί, ἀπόγονοι ἀποίκων καὶ καταδίκων οἱ περισσότεροι, εἰς ἕνα μέρος, [illegible] νὰ κατοικήσουν ἄνετα ἄνω τῶν 100 ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων.

ΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ

Τὸ θρησκευτικὸ θέατρο στὸ Βυζάντιο δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ ἕνα βοηθητικὸ μέσο γιὰ τὴν κατανόησι τοῦ δόγματος τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως κι' ὅλες οἱ καλὲς τέχνες, καὶ ἰδιαίτερα ἡ ζωγραφική. Ὁ μυστικισμὸς τῶν Βυζαντινῶν δὲν μποροῦσε νὰ ἐννοήσῃ τὴν Τέχνη μακριὰ ἀπὸ τὴν θρησκεία καὶ τὴν παράδοσι, κι' αὐτὸς εἶναι ἴσως ὁ μεγαλύτερος λόγος ποὺ δὲν ἀνέδειξε μεγάλους τεχνίτες μὲ προσωπικὴ καλλιτεχνικὴ σφραγίδα. Ὑπάρχει μεγάλη σύγχυσι ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴ τοῦ Βυζαντινοῦ θρησκευτικοῦ θεάτρου. Πολλοὶ τοποθετοῦν τὴν ἀρχή του στὸν 6ο αἰῶνα, στὰ χρόνια τοῦ αὐτοκράτορα Μαυρ[illegible] ὑποστη[illegible] με νὰ μιλοῦμε γιὰ θρησκευτ[illegible] τοὺς πέντε τελευταίους αἰ[illegible] θεάτρου στὸ Βυζάντιο ἡ ποίησι τῶν Μεσαιωνικῶν χρόνων ἀγάπησε πολὺ τὸ δραματικὸ στοιχεῖο. Ὁ μέγας ποιητὴς τῆς Χριστιανωσύνης, ὁ Ρωμανὸς ὁ Μελῳδός, ἀγάπησε τόσο πολὺ τὸ στοιχεῖο αὐτό, ὥστε τὰ ποιήματά του νὰ μοιάζουν μὲ μικρὰ θεατρικὰ ἔργα. Ἀκόμα καὶ αἱ λειτουργίες τῶν Βυζαντινῶν ἔχουν πολὺ δραματικὸ στοιχεῖο. Σὰν πρώτη μορφὴ τοῦ θρησκευτικοῦ θεάτρου πρέπει νὰ θεωρήσωμε τὶς θρησκευτικὲς ὁμιλίες καὶ τὰ ἐγκώμια σὲ δια[illegible] ἡ ἀνάλωσι [illegible] τιμωμένου ἁγίου γινόταν κατὰ τὸν [illegible]νο αὐτὸ θεατρικὸ τρόπο. Αὐτὰ τὰ πανηγύρια τῶν ἐκκλησιῶν, ποὺ ἔχουν ἔντονο λαϊκὸ χρῶμα, παίρνουν μεγάλη ἀκμὴ τὸν 9ο καὶ 10ο αἰῶνα καὶ βοηθοῦν πολὺ στὴ γένεσι τοῦ θρησκευτικοῦ δράματος, μὲ τὸν συνδυασμὸ τῆς ὁμιλίας καὶ τοῦ ἐγκωμίου. Ἀπὸ τὸν 10ο λοιπὸν αἰῶνα καὶ ἑξῆς ἔχομε τὸ καθαρὰ θρησκευτικὸ θέατρο, εἶδος πολὺ ἀγαπητὸ στὸ λαό. Βέβαια θεατρικὰ ἔργα μὲ θρησκευτικὸ [illegible] σκηνή, ἀλλὰ μόνον γιὰ ἀνάγνωσμα τ[illegible] γίων.

Ἀπὸ τὸν 10ο αἰῶνα καὶ ὕστερα οἱ παραστάσεις θρησκευτικῶν ἔργων ἦταν, ὅπως εἴπαμε, συνηθισμένες καὶ ὑπάρχουν πολλὲς μαρτυρίες γι' αὐτό. Ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ βασιλέως τῆς Γερμανίας Ὄθωνος τοῦ Α', Ἐπίσκοπος Κρεμώνης Λουιτπράνδος, στὴ Κων)πολι, ἐπὶ τῆς βασιλείας Νικηφόρου Φωκᾶ, γράφοντας στὸν ἡγεμόνα του, λέει: «Οἱ μωροὶ Ἕλληνες τὴν Ἀνάληψι τοῦ Προφήτη Ἠλία γιορτάζουν μὲ θεατρικὲς παραστάσεις». Ἐπίσης κάποιος Γάλλος περιηγητής, ποὺ ἦλθε τὸν 15ο αἰῶνα στὴν Κωνσταντινούπολι, μᾶς πληροφορεῖ ὅτι εἶδε παιζόμενο τὸ μυστήριο «Οἱ τρεῖς Παῖδες ἐν τῇ Καμίνῳ» μπροστὰ στὸ αὐτοκρατορικὸ ζεῦγος.

Μετὰ τὴν κατάλυσι τῆς αὐτοκρατορίας καὶ τὴν ἀπαγόρευσι ἐκ μέρους τοῦ κατακτητοῦ τῶν παραστάσεων θρησκευτικῶν δραμάτων, τὸ μυστήριον ἐμπῆκε μέσα στὴ λειτουργία, σὰ μέρος ἀναπόσπαστο. Ἡ τελετὴ τῆς Ἀπο[illegible] ...τίποτε ἄλλο παρὰ ἕνα μυστήριο, ποὺ ἐνσωματώθηκε στὴν λειτουργία, ὅπως καὶ ὁ Ἐπιτάφιος. Ἐπιβιώσεις μυστηρίων εἶναι δύο ἀκόμη τελετές: Ἡ τελετὴ τῆς νίψεως τῶν ποδῶν τῶν μαθητῶν, ποὺ γίνεται στὸ Πατριαρχεῖο Κων)πόλεως καὶ στὴ Μονὴ Ἁγ. Ἰωάννου Θεολόγου τῆς Πάτμου, κατὰ τὴν ὁποία ὁ Πατριάρχης πλένει τὰ πόδια τῶν Ἀρχιερέων του, καὶ ἡ τελετὴ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἑλκομένου ἐπὶ τὸν Σταυρόν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Πατριάρχης Ἱερο[illegible] δεμένος στὸ Γολγοθᾶ ἀπὸ ἕνα διάκονο. Καὶ οἱ δυὸ τελετὲς αὐτὲς ἦταν ἀγαπητὰ θέματα μυστηρίων καὶ περιέχονται σ' ἕνα πολύτιμο [illegible]ς, ποὺ βρίσκεται στὸ Βατικανό. Ὁ κῶδιξ αὐτὸς περιέχει σκηνοθετικὲς ὁδηγίες γιὰ ἐννέα μυστήρια πολὺ ἀγαπητὰ στὸ λαό: Τὴν ἔγερσι τοῦ Λαζάρου, τὴ Βαϊοφόρο, τὸν Μυστικὸ Δεῖ[illegible] τὴ [illegible] τοῦ Ἰούδα [illegible] ὁ νάρθηξ τῶν ἐκκλησιῶν. [illegible]

* * *

Ἡ [illegible] τὸ [illegible] τοῦ [illegible] θεάτρου.

Β

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

ΟΙ ΣΠΑΝΟΙ ΚΙ' Ο ΠΑΠΑΣ

Μιὰ φορὰ ἦταν ἕνας παπᾶς ποὺ εἶχε ἕνα καματερὸ καὶ ἔστειλε τὸ παιδί του νὰ τὸ πουλήση. Στὸ δρόμο ποὺ πάγαινε τὸ παιδὶ βρίσκει ἕνα σπανό· τὸν χαιρετάει.

— Καλῶς τὸ παιδί, λέει ὁ σπανός· ποῦ τὸ πᾶς αὐτὸ τὸ τραγί;

— Ὄχι, δὲν εἶναι τραγί, λέει τὸ παιδι, εἶναι καματερὸ καὶ πάω νὰ τὸ πουλήσω.

— Πήγαινε, τοῦ λέει ὁ σπανός, καὶ θὰ μετανοιώσης.

— Πάει παρακάτω βρίσκει ἄλλο σπανὸ καὶ τοῦ λέγει: Ὥρα καλή, κουμπάρε.

— Καλῶς τὸ παιδί, τοῦ λέει ὁ σπανός· ποῦ τὸ πᾶς αὐτὸ τὸ πρόβατο;

— Δὲν εἶναι πρόβατο, λέει τὸ παιδί· εἶναι βόιδι καὶ πάω νὰ τὸ πουλήσω.

— Ἄη, ἄη, λέει ὁ σπανός, καὶ θὰ μετανοιώσης.

Πηγαίνει παρακάτω καὶ βρίσκει καὶ τρίτο σπανό. Τοῦ λέει κι' αὐτοῦ ὥρα καλή, κουμπάρε.

— Καλῶς τὸ παιδί, τοῦ λέει ὁ σπανός· ποῦ τὸ πᾶς αὐτὸ τὸ βετοῦλι;

— Ὄχι, λέει τὸ παιδί, δὲν εἶναι βετοῦλι· εἶναι βόϊδι καὶ πάω νὰ τὸ πουλήσω.

Τότε, σκέφθηκε τὸ παιδί, ὁ ἕνας μοῦ τὸ λέει τραγί, ὁ ἄλλος πρόβατο, κι' ὁ ἄλλος βετοῦλι. Ἂς γυρίσω πίσω στὸν πρῶτο σπανό, κι' ἂς τὸ δώσω γιὰ τραγί. Καὶ πραγματικὰ ἀφοῦ γύρισε παίρνει τὸν παρᾶ ἀπ' τὸ σπανὸ καὶ πάει στὸν πατέρα του, τὸν παπᾶ.

— Τί νὰ σοῦ πῶ, πατέρα, λέει τὸ παιδί· ἐγὼ βρῆκα τὸν μπελᾶ μου στὸ δρόμο, μὲ τρεῖς ἀνθρώπους· ὁ ἕνας μοῦ τὸ εἶπε τραγί, ὁ ἄλλος πρόβατο, κι' ὁ τρίτος, βετοῦλι· καὶ γύρισα κι' ἐγὼ καὶ τὄδωσα γιὰ τραγί.

— Ἂς τους, λέει ὁ παπᾶς, κι' ἐγὼ τοὺς διορθώνω.

Τὴν ἄλλη μέρα παίρνει ἕναν γάδαρο καὶ τοῦ κρεμάει τρία φλωριὰ πίσω. Στὸ δρόμο ποὺ πήγαινε, βρῆκε καὶ τοὺς τρεῖς σπανοὺς ποὺ μοιράζανε τὸ καζάντι τους.

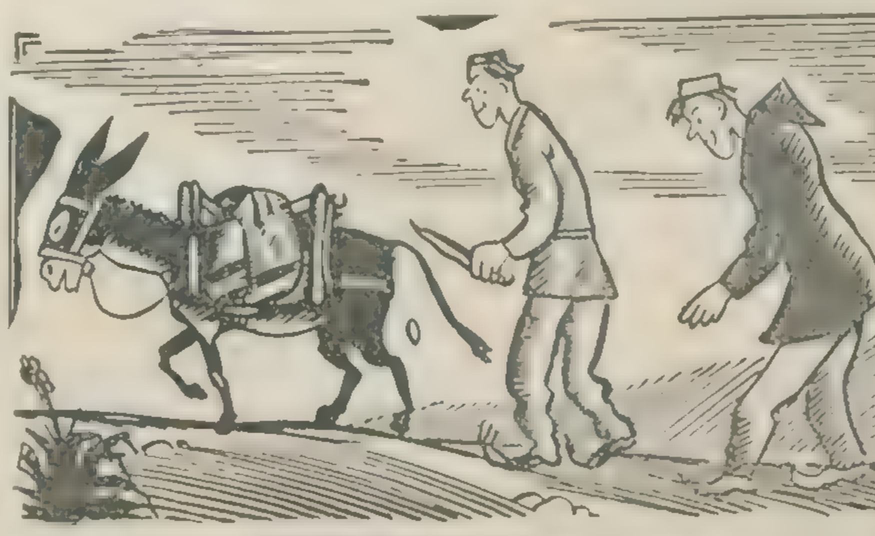
— Κάτσε νὰ πᾶμε μαζί, τοῦ λένε. Στάθηκε καὶ πηγαίνανε μαζί.

Ἐκεῖ ποὺ παγαίνανε, σ' ἕνα ἀνηφοράκι, κεντάει τὸ γάδαρο ὁ παπᾶς, ἕναν ἀέρα ὁ γάδαρος, πετάει κι' ἕνα φλουρί. Ὁ παπᾶς ἔκανε πὼς δὲν τὸ εἶδε κι' οἱ σπανοί, τ' ἁρπάξανε. Παρακάτω, καθὼς παγαίνανε, δίνει ἄλλο ἕνα κέντημα τοῦ γάδαρου, ἄλλον ἀέρα ὁ γάδαρος, ἄλλο φλουρί· τὸ πήρανε κι' ἐκεῖνο οἱ σπανοί· κι' ὁ παπᾶς ἔκανε πὼς δὲν τὸ εἶδε, ὅπως ἔκανε καὶ μὲ τὸ πρῶτο.

Συνεννοοῦνται λοιπὸν οἱ σπανοί· τί νὰ κάνουμε νὰ τοῦ πάρουμε τὸ γάδαρο. Τοῦ πέφτουν ἀπάνω τοῦ παπᾶ.

— Παπᾶ, τοῦ λένε, δὲ μᾶς δίνεις τὸν γάδαρο, δὲ μᾶς τὸν πουλᾶς;

— Πῶς, τὸν πουλάω, λέει ὁ παπᾶς· μ' αὐτὸν μπορῶ ν' ἀγοράσω ἕνα βασίλειο· μὴ δὲν ἔβλεπα ἐγὼ στὸ δρόμο τί ἔκανε; Γιὰ γυρίστε πίσω, νὰ δῆτε πόσα φλωριὰ θὰ βρῆτε.

Κεντᾶνε τὸ γάδαρο, πετάει ἄλλο φλουρί

λένε, καὶ δὲ βγάζει ἄλλα φλωριὰ ὁ γάδαρος;

— Ἂν μετανοιώσατε, παιδιά μου, τοὺς λέει ὁ παπᾶς, νὰ μοῦ φέρετε τὸν γάδαρο καὶ πᾶμε στὸ σπίτι νὰ σᾶς δώσω τοὺς παράδες. Ἐκεῖ βλέπουν οἱ σπανοὶ τὸ λαγὸ καὶ λένε τοῦ παπᾶ:

— Πῶς τὸν ἔχεις ἐδῶ τὸ λαγό,

— Νὰ σοῦ δώσουμε δυὸ χιλιάδες δραχμές, τοῦ λένε οἱ σπανοί.

— Τί λέτε; λέει ὁ παπᾶς.

— Νὰ σοῦ δώσουμε τέσσαρες, πέντε, ἕξ, εἴπανε οἱ σπανοί.

Ἀποφάσισε στὶς ἕξ τέλος πάντων. Τοῦ μετρήσανε τὸν παρᾶ καὶ πήρανε τὸ γάδαρο.

Στὸ δρόμο ποὺ πάγαιναν, κεντᾶνε τὸ γάδαρο, πετάει ἄλλο φλωρί· τὸ πῆραν τὸ φλωρί, χαρούμενοι, καὶ εἴπανε: Θὰ βγάλουμε ὅσα θέλουμε τώρα· ξανὰ τὸν κεντᾶνε νὰ πετάξη ἄλλο φλωρί, ποῦ νὰ πετάξη. Τότε εἴπανε μεταξύ τους: Μᾶς τὴν ἔφτιαξε ὁ παπᾶς.

Ὁ παπᾶς τὸ κατάλαβε κι' ἔλεγε μέσα του: Αὐτοὶ θἄρθοῦνε πίσω, γυρεύοντάς με, γιὰ τὸν παρᾶ. Τί σκέπτεται λοιπόν: Σηκώνεται καὶ πάει κι' ἀγοράζει δυὸ λαγοὺς ζωντανούς· κι' ἔρχεται πίσω στὸ σπίτι του καὶ λέει τῆς γυναίκας του.

— Ἐκεῖνοι οἱ σπανοὶ θἄρθοῦνε 'δῶ, μονάχα νὰ φτιάσης μιὰ πῆττα, νὰ σφάξης δυὸ τρεῖς κόττες, κι' ὅ,τι σοῦ 'πῶ, ὅλα νὰ τὰ κάνης· νὰ μὴν παραλείψης τίποτε, τίποτε· τὸν ἕνα λαγὸ νὰ τὸν δέσης στὴν κούνια νὰ κουνάη τὸ παιδί· κι' ἐγὼ θὰ πάρω τὸν ἄλλο καὶ θὰ πάω νὰ κάνω ζευγάρι στὸ δρόμο ποὺ θὰ περάσουν οἱ σπανοί.

Πῆγε στὸ δρόμο. Ἐκεῖ ποὺ ἔκανε ζευγάρι, νὰ κι' ἔρχονται οἱ σπανοί. Τὸν χαιρετᾶνε.

— Καλῶς τὰ παιδιά, λέει ὁ παπᾶς.

— Παπᾶ, γιατὶ μᾶς γέλασες, τοῦ παπᾶ; Δὲν τὸν σφάζεις νὰ τὸν φᾶμε;

— Πῶς νὰ τὸν σφάξω, λέει ὁ παπᾶς, ἀφοῦ τὸν ἔχω γιὰ ὑπηρέτη;

Σὰ βράδιασε, κάνει τοῦ λαγοῦ ἕνα μπιλιέτο, τοῦ τὸ δένει στὸ σβέρκο, καὶ τοῦ λέει: Ἄηντε, κι' ὅ,τι ἔγραψα, νὰ τὰ φτιάξη ὅλα τὰ φαγιὰ ἡ παπαδιά. Τὸν ἀπολάει τὸ λαγὸ καὶ πάει στὴ δουλειά του· πῆρε τὰ βουνά.

Τὸ βράδι πῆρε τοὺς σπανοὺς καὶ πήγανε στὸ σπίτι. Ἐκεῖ βρήκανε τὸν ἄλλο λαγὸ ποὺ τὸν εἶχε δέσει ἡ παπαδιὰ στὴν κούνια καὶ κούναγε τὸ παιδί.

— Μωρέ, λένε οἱ σπανοί, ἔτσι εἶναι· τὸν ἔχει ὑπηρέτη.

Φέρνει τὸ τραπέζι ἡ παπαδιὰ καὶ στρώνει νὰ φᾶνε· καὶ βάζει ὅσα εἶχε γραμμένα, τάχα, ὁ παπᾶς. Τότε οἱ σπανοὶ λένε:

— Δὲ μᾶς δίνεις τὸ λαγό, παπᾶ, καὶ χάρισμά σου ὅλα τ' ἄλλα.

— Κι' ἄλλα τόσα νὰ μοῦ δώσετε, λέει ὁ παπᾶς δὲν σᾶς τόνε δίνω.

— Νὰ σοῦ δώσουμε δυὸ τρεῖς χιλιάδες καὶ νὰ τὸν πάρουμε;

— Ὄχι λέει ὁ παπᾶς, καὶ διπλᾶ νὰ μοῦ δώσετε, καὶ πάλι δὲν τὸν δίνω.

— Πάρε δέκα χιλιάδες, τοῦ λένε οἱ σπανοί.

— Χάρισμά σας, τοὺς λέει ὁ παπᾶς.

Τὸ πρωὶ οἱ σπανοὶ συνεννοοῦνται νὰ πᾶνε κάπου γιὰ δουλειά. Γράφουν τρία μπιλιέτα, τὰ κρεμᾶνε στὸ σβέρκο τοῦ λαγοῦ, καὶ τὸν στέλνουν στὶς γυναῖκες τους, γιὰ νὰ φτιάξουν ὅσα φαγιὰ τοὺς γράφανε. Πᾶνε τὸ βράδι στὸ σπίτι, καὶ λένε στὶς γυναῖκες τους: Φέρτε τὸ φαγὶ νὰ φᾶμε.

— Καὶ τί φαγὶ νὰ φέρουμε, λέν' οἱ γυναῖκες· μήπως μᾶς εἴπατε τί νὰ φτιάξουμε;

— Δὲν ἦρθε ὁ ὑπηρέτης, ὁ λαγός, νὰ σᾶς πῆ;

— Οὔτε λαγὸ εἴδαμε, οὔτε τίποτα, λὲν' οἱ γυναῖκες.

Ξεκινᾶνε καὶ πάλι νὰ πᾶνε στὸν παπᾶ.

Πήγανε λοιπὸν οἱ σπανοί.

— Γιατί μᾶς γέλασες, παπᾶ, μὲ τὸ λαγό;

— Νὰ μοῦ φέρετε, τοὺς λέει ὁ παπᾶς, τὸ λαγό, νὰ καθήσετε νὰ φᾶμε, καὶ νὰ σᾶς δώσω τὰ λεπτά σας.

Καὶ φωνάζει τῆς παπαδιᾶς: Παπαδιά, φέρε τὸ τραπέζι νὰ φᾶμε ψωμί.

Παίρνει ἡ παπαδιὰ τὸ τραπέζι, τὸ βάνει, πέφτει ἀπάνω, χύνει τὰ φαγιά, τὸ κρασί, ὅλα. Πεισμώνει ὁ παπᾶς, σηκώνεται καὶ τὴ σφάζει.

Τότε πετάγονται ἀπάνω οἱ σπανοὶ καὶ λένε: Μωρὲ τί ἔκανες ἐδῶ, παπᾶ; Θὰ πᾶμε ὅλοι στὴ φυλακή.

— Τί σᾶς μέλλει ἐσᾶς, τοὺς λέει ὁ παπᾶς· θὰ τὴν ἀναστήσω.

— Ἀνοίγει τὸ σεντοῦκι, παίρνει τὸ καλάμι καὶ βαρεῖ καὶ μόλις σφύριξε τὸ καλάμι, ἀμέσως σηκώθηκε ἡ παπαδιά.

— Πώ, πώ, λένε οἱ σπανοί· ἀνασταίνει νεκροὺς τοῦτος ὁ παπᾶς!

— Παπᾶ, τοῦ λένε· νὰ μᾶς δώσης τὸ καλάμι, καὶ χάρισμά σου τὰ λεπτά, γιὰ τὸν γάδαρο καὶ τὸ λαγό.

— Ὄχι, τοὺς λέει ὁ παπᾶς· θὰ μοῦ δώσετε διπλᾶ ἀπ' ὅσα μοῦ δώσατε.

Σκέπτονται λοιπὸν οἱ σπανοὶ καὶ τοῦ μετρᾶνε τὸν παρᾶ καὶ παίρνουν τὸ καλάμι.

Στὸ δρόμο ποὺ πηγαίνανε σκεφθήκανε: Νὰ πάη ὁ ἕνας μπροστά, νὰ σφάξη τὴ γυναῖκά του, κι' ἂν ἀναστηθῆ καλά, ἂν ὄχι, νὰ μὴ χάσουμε καὶ τὶς ἄλλες.

Ἁρπάζει ὁ ἕνας τὸ καλάμι, πάει μπροστά, σφάζει τὴ γυναῖκά του, βαρεῖ τὸ καλάμι νὰ σηκωθῆ, ἀλλὰ ποῦ νὰ σηκωθῆ. Γυρίζει πίσω, τοὺς βρίσκει καὶ τοὺς λέγει: Τὴν ἔσφαξα καὶ πρὶν βάλω στὸ στόμα μου τὸ καλάμι, ἀμέσως σηκώθηκε.

Τ' ἁρπάζει ὁ ἄλλος· φθάνει στὸ σπίτι, σφάζει τὴ γυναῖκά του, βαρεῖ τὸ καλάμι νὰ σηκωθῆ, ἄδικα ὅμως. Σκέπτεται λοιπὸν καὶ λέει μὲ τὸ νοῦ του: Ἔτσι θὰ τὄπαθε κι' ὁ ἄλλος, ἀλλὰ νὰ πάω πίσω, νὰ πῶ κι' ἐγὼ τὰ ἴδια καὶ νὰ γίνουμε ὅλοι ἕνα.

Γυρίζει πίσω, βρίσκει τοὺς συντρόφους του καὶ τοὺς λέει:

— Ἔσφαξα τὴ γυναῖκά μου καὶ μόλις βάρεσα τὸ καλάμι σηκώθηκε.

Τ' ἁρπάζει κι' ὁ τρίτος καὶ πάει πιλάλα στὸ σπίτι του, σφάζει τὴ γυναῖκά του· βαράει τὸ καλάμι νὰ σηκωθῆ, ποῦ νὰ σηκωθῆ ὅμως. Κι' ἔγιναν κι' οἱ τρεῖς ἕνα. Σκεφθήκανε λοιπὸν καὶ συμφωνήσανε νὰ πᾶνε νὰ σκοτώσουνε τὸν παπᾶ.

Στὸ δρόμο ποὺ πηγαίνανε, ἀλλάξανε γνώμη.

— Ὄχι, νὰ μὴν τὸν σκοτώσουμε, γιατὶ θὰ κολασθοῦμε· παρὰ νὰ τὸν βάλουμε σ' ἕνα σακκὶ καὶ νὰ τὸν πετάξουμε στὴ θάλασσα.

Ἔτσι καὶ κάνανε.

Ἐκεῖ κοντὰ στ' ἀμπέλια ποὺ φθάσανε, σκεφθήκανε νὰ πᾶνε νὰ φᾶνε κανένα σταφύλι ποὺ τρυγούσανε, ἐπειδὴ εἴχανε κουρασθῆ κιόλας. Τὸν ἀφήσαν λοιπὸν ἐκεῖ σ' ἕνα μέρος καὶ πέσαν μέσ' στ' ἀμπέλια.

Ὁ παπᾶς, μέσ' στὸ σακκὶ χωμένος, ἀκούει ἐκεῖ κοντὰ τροκάνια κι' ἄρχισε ἀπὸ μέσ' ἀπ' τὸ σακκὶ νὰ λέη: Δὲν τὴ θ[illegible], δὲν τὴ [illegible], [illegible] τὴ [illegible].

Ἀκο[illegible] τις φωνές [illegible] καὶ [illegible] Ρωτ[illegible] ἐσὺ [illegible] Δὲν τὴ θέλω, [illegible]

— [illegible]

— Δὲ [illegible] ὁ τσοπᾶνος, νὰ μπῶ ἐγώ;

— Μάλιστα, λέει ὁ παπᾶς.

Βγαίνει λοιπὸν καὶ μπαίνει ὁ τσοπᾶνος μέσα, τὸν δένει καλά, παίρνει τὴ μαγκούρα του, τὰ ροῦχα του, τ' ἅρματά του καὶ τὰ γίδια του, καὶ λέει τοῦ τσοπάνου: Νὰ μὴ μιλήσης σταλιά, γιὰ νὰ μὴ σὲ γνωρίσουνε.

[illegible] καὶ πῆραν τὸ σακκὶ μὲ τὸν παπᾶ, νὰ πᾶνε νὰ [illegible]ουνε στὴ θάλασσα.

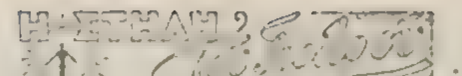
Σὰ γυρίζανε πίσω, [illegible] μο, βλέπουν τὸν παπᾶ μὲ τὰ γίδια.

Α!! παπᾶ, ἐμεῖς σ' ἐρρίξαμε στὴ θάλασσα, μὰ ἐσὺ πῶς βρέθηκες ἐδῶ; Καὶ ποῦ τὰ βρῆκες τὰ πράματα;

— Μὲ ρίξατε στὴν ἄκρη, λέει ὁ παπᾶς· ἂν μὲ ρίχνατε πιὸ μέσα, θἄβ[illegible]ζα ἀκόμα περισσότερα πράματα.

Γυρίζουν πίσω πιλάλα, ποιὸς νὰ πρωτομπῆ στὴ θάλασσα. [illegible] μέσα κι' ἄρχισε νὰ κάνη ἡ [illegible] φλοῦ, φλοῦ. Ἐκεῖ ποὺ πνιγότ[illegible]

[illegible] κι' [illegible] μέσ' στὴ θάλασσα καὶ [illegible]γονται, καὶ πᾶ[illegible].

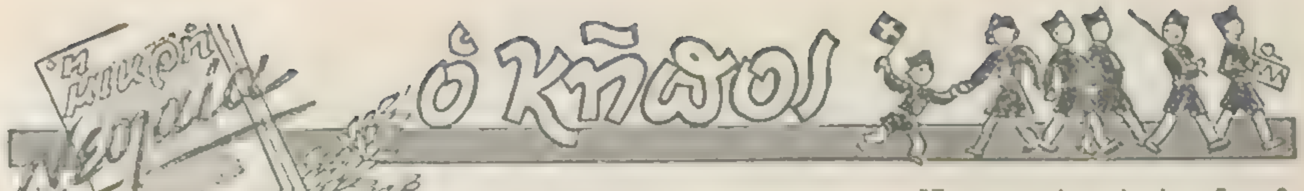
ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΠΛΕΥΡΙΤΙΔΟΣ

Δ'.

Μετὰ τὴν ὑγιεινοδιαιτητικὴν θεραπείαν τῆς πλευρίτιδος, ἔρχεται ἡ ἰατρικὴ θεραπεία, ἡ ὁποία ἔχει σκοπὸν τὴν βελτίωσιν τοῦ ἀρρώστου κατὰ τὸ ἀρχικὸν στάδιον τῆς νόσου, δηλ. τὴν πτῶσιν τοῦ πυρετοῦ, τὴν ἀνακούφισιν τοῦ πόνου καὶ τὴν ἀπορρόφησιν τοῦ ὑγροῦ. Τὸ ὑγρὸν πρέπει νὰ ἀφαιρῆται ἐὰν εἶναι ἀριστερά, διότι ἡ καρδία μετακινεῖται, ὅπως εἴπαμε, δεξιὰ καὶ προκαλεῖ διαταραχάς, ὅπως στενοχώρια, δύσπνοια καὶ ταχυκαρδία. Ἐὰν δὲ ἀργήση νὰ γίνη ἡ ἀφαίρεσις τοῦ ὑγροῦ, ὑπάρχει φόβος νὰ παραμείνη ἡ καρδιὰ μονίμως δεξιὰ μὲ δυσάρεστα ἐπακόλουθα. Ἐπίσης τὸ ὑγρὸ ἐπιβάλλεται νὰ ἀφαιρῆται καὶ δεξιὰ ὅταν εἶναι ἄφθονο ἢ ὅταν εἶναι καὶ στὰ δύο πλευρὰ πρὸς ἀποφυγὴν στενοχωρίας, δυσπνοίας κ.λ.π. Τώρα ἴσως ἐρωτηθῶ γιατὶ γράφονται αὐτά, ἀφοῦ δὲν ἀποτείνομαι σὲ γιατροὺς ἢ σὲ φοιτητάς; Τὸ εἴπαμε καὶ ἄλλοτε, κάθε τί ποὺ γράφεται ἐδῶ ἔχει σκοπὸν τὴν μόρφωσιν τῶν παιδιῶν καὶ τὴν διόρθωσι τῶν ἐσφαλμένων ἀντιλήψεων τῶν μεγαλυτέρων. Στὴν προκειμένη περίπτωσι ἐπιμένομε, διότι ὁ κόσμος τρέμει ἀδίκως τὴν παρακέντησι, ζητᾶ συμβούλια γιὰ νὰ ἀποφασισθῆ, ὅπως ἴσως δὲν κάνει γιὰ μιὰ ἐγχείρησι ἀμφίβολη καὶ ἐπικίνδυνη. Αὐτὸς εἶναι λοιπὸν ὁ λόγος ποὺ μᾶς ἀναγκάζει πολλὲς φορὲς νὰ γράφωμε περισσότερα τῶν ὅσων μᾶς ἐπιτρέπει ὁ πολύτιμος χῶρος τῆς «Νεολαίας» μας. Ἡ παρακέντησι στὴν πλευρίτιδα, τόσο στὴν ἀρχὴ γιὰ νὰ γίνη ἡ διάγνωσις, διότι χωρὶς τὴ δοκιμαστικὴ παρακέντησι δὲν μποροῦμε νὰ ξέρουμε ἂν εἶναι ὑγρὰ ἢ ξηρά, ἂν εἶναι πυώδης ἢ [illegible], ὅσον καὶ [illegible] ὅταν [illegible] νὰ γίνη ἀφαίρεσις τοῦ ὑγροῦ, εἶναι ἀπολύτως ἀβλαβὴς καὶ ἀκίνδυνος 100 %, ἐφόσον βέβαια γίνεται ἀπὸ χέρια ποὺ ἔχουν πεῖρα καὶ καθαρά. Ὅσες φορὲς ἐκάμαμε παρακέντησι σὲ πλευριτικὰ παιδιὰ εἴδαμε ὅτι τὸ ὑγρὸ ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες, τὸ πολὺ μῆνα, ἐξηφανίσθη τελείως καὶ ἡ ἴασις ὑπῆρξε πλήρης. Διὰ τὴν κατάπαυσιν τοῦ πόνου ὠφελοῦν σπουδαίως αἱ περιτυλίξεις τοῦ στήθους μὲ κομπρέσες ζεστές, μὲ νερὸ καὶ οἰνόπνευμα καὶ λίγη ἀσπιρίνη ἢ ἀτοφάν. Τὸν πυρετὸ δὲν πρέπει νὰ τὸν πολεμήσωμε μὲ φάρμακα, πρῶτον διότι δὲν εἶναι πολὺ μεγάλος καὶ δεύτερον διότι ἡ πορεία του μᾶς φανερώνει τὴν ἐξέλιξιν τῆς νόσου. Εἶναι κακὴ ἡ γνώμη τοῦ λαοῦ ποὺ ζητεῖ ἀπὸ τοὺς γιατροὺς σὲ ὁποιαδήποτε ἀρρώστεια φάρμακα γιὰ τὸν πυρετό. Ὁ πυρετὸς φανερώνει τὴν ἄμυνα τοῦ ὀργανισμοῦ ἐναντίον τοῦ εἰσβολέως, δηλ. τοῦ μικροβίου. Ἐὰν λοιπὸν ἐμεῖς ρίπτωμε τὸν πυρετὸ μὲ φάρμακα, τότε ἀναστέλλομε τὴν ἄμυνα τοῦ ὀργανισμοῦ, τὸν ἐξασθενίζομε καὶ ἔτσι τὸ μικρόβιο βρίσκει εὐκαιρία καὶ κάνει μεγαλύτερη φθορὰ στὸν ἄρρωστο. Ἔπειτα, στὴν πλευρίτιδα θὰ τὸν τονώσωμε τὸν ὀργανισμὸ μὲ φάρμακα, ἐνέσεις καὶ ἄφθονη τροφή, γιὰ νὰ τὸν βοηθήσωμε νὰ ἀντεπεξέλθη στὴ μόλυνσι. Αἱ ἐνέσεις ἀσβεστίου, σαλισιλὰτ καὶ ἀσκορμπίνης, δηλ. βιταμίνης Γ τῶν χρωματουργείων, θὰ ἀποτελέσουν τὰ μόνα φάρμακα κατὰ τὴν ὀξεῖαν καὶ χρονίαν πορείαν τῆς πλευρίτιδος. Αἱ ἐνέσεις αὐτὲς ἀφ' ἑνὸς τονώνουν τὸν ὀργανισμὸν καὶ ἀφ' ἑτέρου βοηθοῦν σπουδαίως εἰς τὴν ἀπορρόφησιν τοῦ ὑγροῦ. Ἑπομένως ὅλη ἐκείνη ἡ πολυφαρμακία ποὺ ἔδιναν ἄλλοτε γιὰ τὴν πλευρίτιδα πρέπει νὰ σταματήση πρὸς ὄφελος τῶν ἀσθενῶν καὶ τοῦ βαλαντίου τῶν γονέων.

Τελειώνοντες τὴ μελέτη γιὰ τὴν πλευρίτιδα θὰ ποῦμε δύο λόγια ἀπαραίτητα γιὰ τὴν προφύλαξι τῆς νόσου, δηλ. ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ προληφθῆ ἡ πλευρῖτις. Τόσον ἡ πλευρῖτις, ὅσον καὶ κάθε ἄλλη ἐπιπλοκὴ τῆς φυματιώσεως, διότι ὅλες οἱ ἄλλες φυματ. βλάβες, ἐκτὸς τῆς ἀρχικῆς βλάβης τοῦ πνεύμονος, εἶναι ἐπιπλοκὲς τῆς πρώτης προσβολῆς τῆς φυματ., προλαμβάνονται 99 % ἐὰν προσέξουν οἱ νέοι τὴν ὑγείαν των καὶ ἰδίως τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ φθινόπωρον, ποὺ ὁ ὀργανισμὸς λόγῳ τῆς ἐποχῆς κουράζεται εὔκολα. Τακτικὴ καὶ ἥσυχη ζωή, καθαρὸς ἀέρας καὶ ὕπαιθρο, ἀποφυγὴ ἀνωφελῶν πνευματικῶν καὶ σωματικῶν κοπώσεων, ἀποφυγὴ τῶν κακῶν συνηθειῶν τῆς νεανικῆς ἡλικίας, λογικὴ καὶ ἄριστον μέτρον εἰς τὰς σχέσεις των, περιορισμὸς εἰς τὰ ἔξοδα τῆς ἐξωτερικῆς ἐμφανίσεως (τὰ ροῦχα δὲν κάνουν τὸν παπᾶ) καὶ ὄχι τσιγκουνιὰ στὴ τροφή των, πρέπει νὰ εἶναι τὸ κύριον προληπτικὸν μέσον ἐναντίον πάσης νόσου τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Γ. Μπαμπούρης

ΧΙΟΝΙΑ

Χιόνια! Χιόνια! Τί ὡραῖα! Ἡ γῆ ὅλη ἄσπρισε. Ἄσπρα τὰ βουνά, ἄσπρα τὰ δέντρα, τὰ σπίτια, οἱ δρόμοι. Ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ σπιτιοῦ μας — στὴν Ἁγία Παρασκευὴ — βλέπω κάτασπρη, ὡς κάτω μακριά, ὅλη τὴν πεδιάδα. Κι᾽ ὁ οὐρανὸς ἐξακολουθεῖ νὰ ραντίζῃ ὁλοένα τὴ γῆ μὲ ἄπειρα πούπουλα, σὰν νὰ τὸ κάνῃ ἐπίτηδες, γιὰ νὰ τὴ στολίσῃ. Τί ὥμορφα ποὺ εἶναι!

Κάποια παιδιὰ γνωστά μου ἦρθαν καὶ μὲ πῆραν νὰ παίξουμε στὸ χιόνι. Τὸ παίρναμε καὶ τὸ στοιβάζαμε, καὶ κάναμε μ᾽ αὐτὸ ἕνα σωρὸ πράγματα. Βουναλάκια, σπιτάκια, ἀνθρωπάκια. Στὸ τέλος βάλαμε τὰ δυνατά μας καὶ κάναμε — τί νομίζετε; — ἕνα ...Σκαπανέα! Ναί, ναί, ἕνα σωστὸ Σκαπανέα μὲ τὸ κοντό του παντελονάκι, μὲ τὸ σακκάκι του, ἀκόμα καὶ μὲ τὴ γραβάτα του!

Τὸ μόνο ποὺ δὲν μπορούσαμε νὰ τὸ καταφέρουμε, ἦταν ὁ σκοῦφος του. Τότε μοῦ ἦρθε μιὰ ἰδέα. Ἔτρεξα στὸ σπίτι, πῆρα τὸν δικό μου σκοῦφο καὶ τὸν βάλαμε στὸ κεφάλι τοῦ χιονάτου Σκαπανέα, ποὺ φαινόταν τώρα σὰν ζωντανός!

Τί χαρὰ καὶ τί ἐνθουσιασμὸ εἴχαμε ὅλοι μας! Σκεφτήκαμε τί χαρὰ καὶ τί εὐχαρίστησι θὰ εἶχε κι᾽ ὁ Ἀρχηγός, ἂν μᾶς ἔβλεπε νὰ παίζουμε καὶ νὰ χαιρώμαστε, φτιάνοντας κι᾽ ἐμεῖς Σκαπανάκια, — ἂς ἦταν κι᾽ ἀπὸ χιόνι! — ὅπως κι᾽ ἐκεῖνος ἔφτιαξε ὅλα τὰ Σκαπανάκια τῆς Ἑλλάδος. Κι᾽ ἡ σκέψι μας κι᾽ ἡ ψυχή μας πέταξαν κοντά Του.

ΣΟ ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

Τὸ παραμυθάκι μας.

ΤΟ ΓΑΤΙ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΝΑΡΙΝΙ

Μιὰ κυρία εἶχε ἕνα καναρίνι τόσο ἥμερο, ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ κλουβί του κι᾽ ἐπετοῦσε γύρω στὴν κάμαρα, ἀνέβαινε στοὺς ὤμους τῆς κυρίας του κι᾽ ἐτσιμποῦσε σπόρους μέσα ἀπὸ τὸ χέρι της.

Στὸ ἴδιο σπίτι ἦταν κι᾽ ἕνας γάτος,

ποὺ συνήθιζε κι᾽ αὐτὸς νὰ τριγυρνᾷ μέσα στὸ ἴδιο δωμάτιο, τὴν ὥρα ποὺ τὸ καναρίνι ἦταν ἔξω ἀπὸ τὸ κλουβί του. Τὸ πουλάκι ὅμως δὲ φοβόταν νὰ πάθῃ κανένα κακὸ ἀπὸ τὸ γάτο. Ἡ κυρία τὸν εἶχε μάθει, ὅταν ἦταν ἀκόμη πολὺ πολὺ μικρός, ν᾽ ἀγαπᾷ τὸ καναρίνι, νὰ μὴ τὸ πειράζῃ κι᾽ ὄχι μονάχα αὐτό, μὰ καὶ νὰ παίζῃ μαζί του.

Ἔτσι καναρίνι καὶ γάτος ἦταν δυὸ πρώτης τάξεως φίλοι.

Μιὰ μέρα, ἡ κυρία μπῆκε στὴν κουζίνα μὲ τὸ καναρίνι στὸν ὦμο της. Ὁ γάτος, ὅπως πάντα, ἀκολούθησε τὴν κυρά του. Σὲ λίγο νά - σου τὸ καναρίνι πετᾷ ἀπὸ τὸν ὦμο τῆς κυρίας στὸ πάτωμα, γιὰ νὰ τσιμπήσῃ ἕνα ψιχουλο, ποὺ τὸ ᾽χε δεῖ ἀπὸ ψηλά. Δὲν πρόφθασε ὅμως καλὰ - καλὰ νὰ πατήσῃ στὸ πάτωμα κι᾽ ὁ γάτος χράπ τὸ ἁρπάζει μὲ τὸ στόμα καὶ πηδᾷ στὸ τραπέζι.

Ἡ κυρία τάχασε! Δὲν περίμενε τέτοιο φέρσιμο.

— Πάει! θὰ τὸ φάῃ... δὲν τὴ γλυτώνει, σκέφθηκε ἡ κυρία.

Κι᾽ ὠργισμένη ἑτοιμάσθηκε νὰ χτυπήση το[illegible] γιὰ τὴν κακή του πράξι. Ἀλλὰ βλέπει ἕνα ξένο ἀγριόγατο νὰ στέκεται στὴν πόρτα τῆς κουζίνας ἕτοιμο νὰ ριχτῇ στὸ καναρίνι. Καὶ τότε μόνο κατάλαβε ἡ κυρία, ὅτι ὁ γάτος τοῦ σπιτιοῦ δὲν ἅρπαξε τὸ πουλάκι γιὰ νὰ τὸ φάῃ, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸ σώσῃ ἀπὸ τὰ δόντια τοῦ ξένου γάτου. Ἔδιωξε εὐθὺς τὸν ἀγριόγατο ἀπὸ τὴν κουζίνα δίνοντάς του μιὰ δυνατὴ ξυλιὰ μ᾽ ἕνα χονδρὸ μπαστοῦνι, ποὺ βρέθηκε κάπου ἐκεῖ.

Ὁ γάτος τοῦ σπιτιοῦ τότε ἄφησε τὸ καναρίνι νὰ πετάξῃ πάλι στὸν ὦμο τῆς κυρίας καί, χωρὶς νὰ ὑπερηφανευθῇ γιὰ τὸ καλό του φέρσιμο καὶ τὴν ἐξυπνάδα του, πῆγε καὶ ζάρωσε πλάϊ στὸ τζάκι ρίχνοντας ἕνα βλέμμα γεμᾶτο ἀγάπη στὸν φίλο του, τὸ καναρίνι.

Νιόνιος Τοτὸς & Σῖα

(Συνέχεια)

— ...Τά... τὰ ἄλλα παιδιὰ εἶπεν ὁ Τοτός.

— Ἐλάτε λοιπὸν ἐδῶ μαζί μου.

Ἔπιασε τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ ἔστριψε μαζί τους τὸ πρῶτο στενό.

— Ἂν δὲν μοῦ πῆτε ποιοὶ ρίχνουν τὶς πέτρες θὰ πάω ἐσᾶς φυλακή, τοὺς εἶπε σὲ μιὰ στιγμή.

Ἀλλὰ ξαφνικὰ ποιὸς ξέρει γιατὶ ὁ πολισμάνος σκουντούφλησε καὶ παραπάτησε...

Μὲ τὸ παραπάτημα ἄφησε τὰ παιδιὰ κι᾽ αὐτὰ χωρὶς νὰ χάσουν καιρὸ τὸ δῶσαν στὰ πόδια ..

Ὡς ποὺ νὰ συνέλθῃ ὁ πόλισμαν, τὰ παιδιὰ εἶχαν γίνει... ἄφαντα!

Ὁ πόλισμαν χαμογέλασε:

— Ἔννοια σας τριβόλια, εἶπε κι᾽ ἔπειτα γύρισε πρὸς τὸ σπίτι τοῦ Νιόνιου καὶ τοῦ Τοτοῦ.

Ὁ πατέρας τοῦ Νιόνιου καὶ ὁ θεῖος τοῦ Τοτοῦ, ποὺ ἦταν ὀρφανός, εἶχαν ἐπιστρέψει στὰ σπίτια τους καὶ μιλοῦσαν τώρα μὲ τὶς γειτόνισσες γιὰ τὶς ζημιές.

Ὁ πολισμαν πῆρε παράμερα τὸν πατέρα τοῦ Νιόνιου καὶ τὸν θεῖο τοῦ Τοτοῦ καὶ κάτι τοὺς εἶπε, ἐνῷ γελοῦσαν ὅλοι...

— Σύμφωνοι; τοὺς ρώτησε στὸ τέλος.

— Ναί, εἶπαν κι᾽ οἱ δυὸ μαζί...

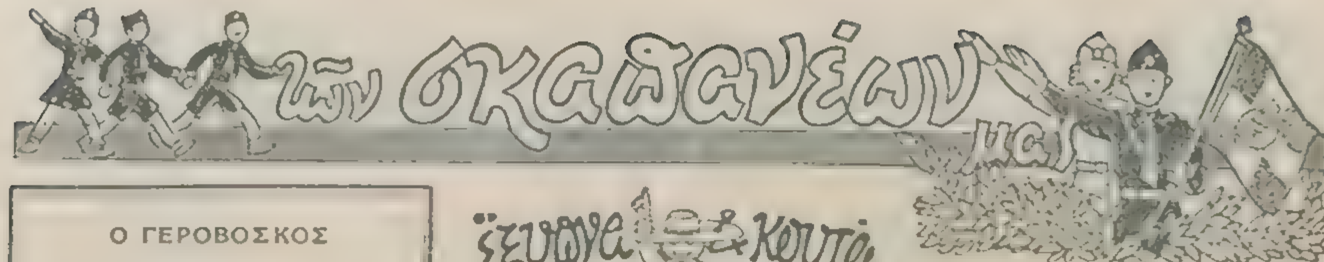
Ὕστερα ἀπ᾽ αὐτὸ ὁ πόλισμαν χαιρέτισε κι᾽ ἔφυγε.

Τί νὰ συμφώνησαν ὅμως γιὰ τὸ Νιόνιο καὶ γιὰ τὸν Τοτό, ὁ πολισμάνος κι᾽ οἱ δυὸ γονεῖς των;

Μὴ βιάζεστε παιδιά... θὰ τὸ μάθετε κι᾽ αὐτὸ ἀργότερα!

Ὅταν πιὰ ἄρχισε νὰ σκοτεινιάζῃ, ὁ Νιόνιος κι᾽ ὁ Τοτὸς σκέφθηκαν πὼς εἶχανε καὶ σπίτι.

Δὲν θὰ τὸ σκεφτόντουσαν βέβαια αὐτὸ ἂν ἦσαν χορτάτοι, μὰ ἔλα ποὺ τὸ στομάχι τους ἄρχισε νὰ διαμαρτύρεται... Προχώρησαν λοιπὸν οἱ δυὸ πιτσιρίκοι σὰν σκιὲς μέσα στὸ μισοσκόταδο καὶ κόλλησαν τὰ μουτράκια τους στὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου γιὰ νά... ἐπιθεωρήσουν τὴ γειτονιά ..

Ο ΓΕΡΟΒΟΣΚΟΣ

Πόσα χρόνια πέρασα
κι' ἄσπρισα καὶ γέρασα
πάνω στὰ ψηλώματα
βόσκοντας τὰ πρόβατα!

Σὲ ψηλὲς ἀνηφοριὲς
σὰν κοτσύφι ἐχύθηκα
κι' ἔπεσα σὲ ρεματιὲς
καὶ λαγοκοιμήθηκα.

Μύρμηγκα δὲ ζήμιωσα
κι' ἄνθρωπο δὲ θύμωσα.
Πῆρα τὰ μικρὰ τ' ἀρνιὰ
σὰν παιδιὰ στὴν ἀγκαλιά.

Μιὰ ζωὴν ἐπέρασα
κι' εἶπ' ὁ Θεὸς καὶ γέρασα
καὶ τὸ χιόνι τὸ πολὺ
μοὔπεσε στὴν κεφαλή.

Ἄντε προβατάκια μου,
περπατᾶτε, ἀρνάκια μου,
πάμετε σιγὰ - σιγὰ
καὶ μᾶς πῆρεν ἡ βραδιά.

Ζαχ. Παπαντωνίου

ξύπνια κουτιά

Ὁ δάσκαλος: — Τί θέλει νὰ πῆ, Πέτρο, ἡ παροιμία: «Τὄνα χέρι νίβει τ' ἄλλο»;
Ὁ Πέτρος: — Ὅτι καὶ τὰ δυὸ εἶναι βρώμικα.

Ἡ μητέρα: — Φύγε, Μαρία, ἀπὸ δῶ... Τώρα δένω τὸ γλυκό...
Ἡ Μαρία: — Δῶστέ μου καὶ μένα μιὰ κλωστὴ νὰ σᾶς βοηθήσω...

Ὁ Λάκης στὴν ἀδελφή του:
— Κατίνα, φέρε μου ἕνα ποτῆρι νερὸ κι' ἔλα κι' ἐσὺ μαζὶ κάτι νὰ σοῦ πῶ...

Προσπαθήσετε νὰ πῆτε γρήγορα:
Κούπα, ξεκαπάκωτη,
κούπα ξεκαπακωμένη.

Κι' αὐτό:
Καλημέρα, καμηλάρη,
Καμηλαρη, καλημέρα.

Ἡ μικρὴ Σκαπάνισσα
Κυβέλη Κοκώνη

Τρέμανε γιὰ κεῖνον τὸν τρομερὸ πολιτσμάνο!
Κανέναν ὅμως δὲν εἶδαν.
(Βέβαια κάτι μυστηριώδη μάτια τοὺς παρακολουθοῦσαν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ φαίνωνται).
Κι' ἀφοῦ νόμισαν ὅτι κανένας κίνδυνος δὲν τοὺς ἀπειλοῦσε, ἔβαλαν μιὰ τρεχάλα κι' ἔτρεξαν πρὸς τὰ σπίτια τους, ποὺ ἦσαν τὸ ἕνα ἀπέναντι στὸ ἄλλο.
Ὅταν ὅμως χτύπησαν δὲν πῆραν καμμιὰ ἀπάντησι.
Ἀνήσυχοι λιγάκι ξαναχτύπησαν, ὁπότε στοῦ Νιόνιου τὸ σπίτι μισάνοιξε ἕνα παράθυρο κι' ἀκούστηκε μιὰ φωνή:
— Ποιός;
— Ἐγὼ ὁ Νιόνιος... εἶπε δειλὰ τὸ παιδί...
— Δὲν ἔχουμε κανένα Νιόνιο, τοῦ ἀπάντησαν κι' ἔκλεισαν τὸ παράθυρο.
Τὰ ἴδια ἀκριβῶς ἔπαθε καὶ ὁ Τοτός...
— Σ' ἀνοίξανε; τὸν ρώτησε ὁ Νιόνιος.
— Τσ... ἔκανε περίλυπος ὁ Τοτός. Τώρα;
— Μᾶς διώξαν κι' ἔχω κάτι πεῖνες ποὺ ἄστα... Καὶ ποῦ θὰ κοιμηθοῦμε;
— Στὸ ξενοδοχεῖο τῶν... ἀστέρων, εἶπε ὁ Νιόνιος.
Γέλασαν κι' οἱ δυὸ χωρὶς ὄρεξι καὶ τράβηξαν στὴν τύχη...
Δὲν εἶχαν στρίψει ὅμως καλὰ - καλὰ τὴ γωνιὰ κι' ἕνας καλοντυμένος κύριος τοὺς ἔκλεισε τὸ δρόμο.
— Ἔ, ποῦ πᾶτε ἀγόρια, τοὺς εἶπε γελαστός, χάσατε τὸ δρόμο σας;

Ἔ, [illegible]

— Ὄχι, μᾶς διώξανε, εἶπεν ἀδίστακτα ὁ Νιόνιος.
— Ὢχ τὰ τσαμένα μου, εἶπε ὁ κύριος καὶ γέλασε πάλι. Γιατί μικρούλια μου... πεταλώσατε καμμιὰ γάτα;
— Τὰ κάναμε γυαλιὰ καρφιὰ καί... σκοτώσαμε κι' ἕναν πολισμάνο ἀπάντησε μὲ σοβαρὸ τόνο ὁ Τοτός.
Ὁ κύριος μόλις βαστοῦσε τὰ χάχανά του.
— Καὶ τώρα θὰ πεινᾶτε βέβαια, τοὺς εἶπε. Ἀντὶ ν' ἀπαντήσουν τὰ παιδιά... ἀναστέναξαν. Μπροστὰ στὰ μάτια τους πηδοῦσαν... μακαρόνια καὶ μαρμελάδες καὶ φραντζολάκια καὶ κασέρια.
— Ἄντε λοιπὸν νὰ σᾶς πάρω σπίτι μου νὰ φᾶτε... Ἔχουμε ντολμάδες κι' ἔχω κι' ἕνα γυιὸ νὰ παίξετε μαζί... Ἔρχεστε;
Χωρὶς νὰ καλοσκεφτοῦν ὁ Νιόνιος κι' ὁ Τοτὸς δέχτηκαν νὰ πᾶνε μ' ἕναν ἄγνωστο κύριο μαζί, ποὺ μποροῦσε νἆταν καὶ κανένας ληστὴς ποὺ [illegible].
Ἡ πεῖνα βλέπετε εἶναι κακὸς συμβουλάτορας.
Ἀμέσως ὁ κύριος σταμάτησε ἕνα ταξὶ ποὺ περνοῦσε ἀπὸ κεῖ καὶ μπῆκε μέσα μὲ τὰ παιδιά...

(Ἡ συνέχεια στὸ ἑπόμενο)

Γιὰ νὰ μαθαίνετε

Μεταγραμματισμὸς

Ἂν ὁ λύτης Κάπα κάμῃ
τὸ Πῖ ποὔναι στὴν ἀρχή,
θὰ χαθῇ κάποιο ποτάμι
καὶ κουβᾶς θὰ πεταχθῇ.

ΧΑΡ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Ἱστορικὴ ἀκροστιχὶς

Τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν ἀρχαῖον Βασιλέα.

1) Ἀρχαῖος σατυρικὸς ποιητής, 2) Νομοθέτης τῆς Σπάρτης, 3) Μέγας ἀνὴρ τῶν Θηβῶν, 4) Ἱστορικός, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, 5) Ἀρχαῖος φιλόσοφος, 6) Αὐτοκράτωρ τῶν Ρωμαίων, 7) Ρήτωρ τῆς ἀρχαιότητος, 8) Θεὰ τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας, 9) Ἀρχαῖος ποιητής, 10) Περίφημος φιλόσοφος.

Μ. ΠΑΛΑΜΗΔΟΥ

Ρητὸν

ΗΑΤΑΣΙΑΡΡΗΣΠΚΗΑΚΓΑΜΙΣ

Τὰ ἀνωτέρω γράμματα, ἂν τοποθετηθοῦν στὴ σειρὰ ποὺ πρέπει, θὰ ἀποτελέσουν ἕνα ἀρχαῖον ρητόν.

ΕΛ. Σ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Λεξίγριφος

Θεὰ Ὀλύμπια θὰ πάρῃς
Κάτι π' ἀνοίγει τὸ συρτάρι
Καὶ θὰ γεννήσουνε τὰ δυὸ
Ἥρωα ἡμίθεο τρανό.

Σ. Ε. ΔΕΜΕΣΤΙΧΑ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 21ου ΦΥΛΛΟΥ

Ἡ παροιμία: ΑλΒατρος, ΝέΟς, ΕκΛεκτός, ΜυΘαγίς, ΟαΣις, ΜαΚαρόνια, ἈπΟστολή, ΖάΡια, ΕλΠίς, ΜάΙος, ΑΙΣΙ, ΤάΜους, ΑλΛΑτι, ΔύΤης, ΙλΑρά, Ἄν.

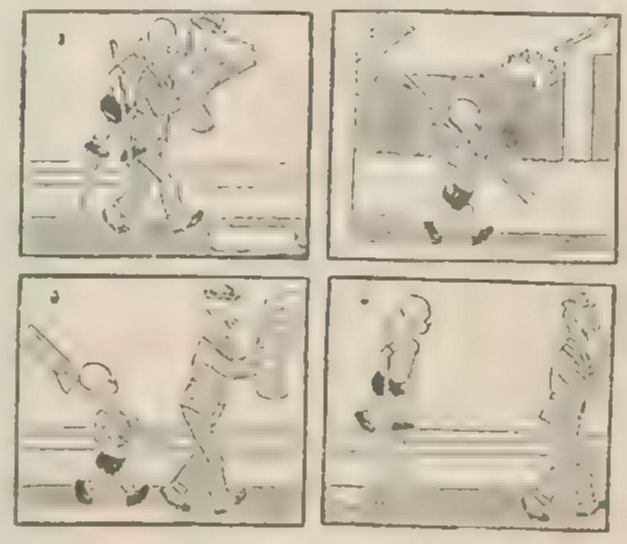
[illegible] ως 1 Τάπα—τάχα, 2 Ἑλλάς, 3 λερή—σόδα, 4 Ελα—σός, 5 με—ΚΤ, 6 ἀνά—βοδ, 7 χήρα— [illegible]

[illegible] Ἴον—μά, 3 ὅτι—τῆς, 4 νῆμα—χάπι, 5 Ἑρμῆς, 6 τώρα—νοῦν, 7 [illegible] 9 [illegible]ούνιος.

Λάθη: 1 αἴρας (κέρας), λο- [illegible]

ΙΣΤΟΡΙΑ ΧΩΡΙΣ ΛΟΓΙΑ

Οἱ τέσσαρες εἰκόνες ἀποτελοῦν μιὰ χαριτωμένη «ἱστορία χωρὶς λόγια». Ὅπως ἔχουν ὅμως τοποθετηθῆ οἱ εἰκόνες, εἶναι ἀδύνατον νὰ παρακολουθήσῃ κανεὶς τὴν ἐξέλιξι τῆς ἱστορίας. Γιατί; Γιατὶ ἁπλούστατα δὲν εἶναι στὴν πραγματική τους σειρὰ οἱ εἰκόνες καὶ γιατὶ ἐκεῖνος ποὺ

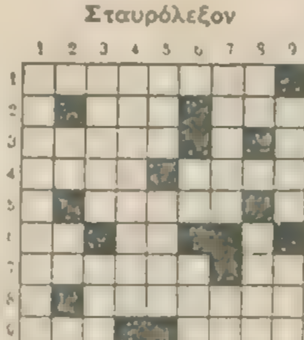

ἔβαλε τοὺς ἀριθμοὺς 1, 2, 3, 4 ἔκαμε λάθος.

Μπορεῖτε νὰ βάλετε τὶς εἰκόνες στὴ σειρὰ ποὺ πρέπει καὶ νὰ καταλάβετε τὴν ἱστορία;

Ἂν πετύχετε τὸ ἕνα, θὰ βρῆτε πολὺ εὔκολα καὶ τὸ ἄλλο.

Σταυρόλεξον

Ὁριζοντίως: 1 Θεά, 2 Θεά—Μέχρι, 3 Σόι (καθαρ.), 4 Γάιδαρος — Ἱερὸς χῶρος (αἰτ.), 5 Φαινόμενον τῶν Β. χωρῶν, 6 Ἔκτος—ἄνθη, 7 Ζῷον — Μικρὸν ζῷον (ἀρχ.), 8 Ἔχουν οἱ τροχοὶ τοῦ αὐτοκινήτου, 9) Εἰς τὴν — ὁ κάτω κόσμος.

Καθέτως: Μήν, 2 ἀριθμητικὸν—ἄρθρον (πληθ.), 3 Ποταμὸς τῆς Γερμανίας — Δὲν εἶναι πνεῦμα, 4 Πολλὰ βουνὰ στὴ σειρά, 5 Φωτιστικὸν μέσον—ὁ δῆμος, 6 Δεικτικὸν (δημ.)— Εἰς τά, 7 Ἀνορθογραφία τῆς φύσεως— 14ος, [illegible]

Τὰ Λάθη

Ἀνάμεσα στὶς φράσεις ποὺ θὰ διαβάσετε παρακάτω ὑπάρχουν λέξεις λανθασμένες, ποὺ ἀλλάζουν τὴ σημασία τῆς φράσεως. Πρέπει νὰ τὶς βρῆτε καὶ νὰ τὶς ἀντικαταστήσετε μὲ τὶς σωστὲς λέξεις.

1) Ὁ Μάντικας, ὅταν βρέχῃ στὸ Στάδιο, δὲν τὰ κάνει ποτὲ μούσκεμα...

2) Ὁ Νῖκος ἔπεσε κι' ἔπιασε τὸ πόδι του.

3) Ἐπειδὴ εἶχε πολλὰ χαλιά, πῆγε καὶ τὰ ἔκοψε.

4) Ὁ Παῦλος ἐσκέφθηκε: «ἀφοῦ ἔχω τρία πόδια, ἂς δώσω τὸ ἕνα στὸν ἀδελφό μου»...

5) Χθὲς ὁ Γιωργάκης ἔβαλε τὸ δάκτυλό του μέσα στὴν σούπα καὶ τὸ ἔραψε...

6) Τὸ σκαλὶ τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι τ' ὡραιότερο τοῦ κόσμου...

7) Θὰ πνιγόμασταν, ἀλλ' εὐτυχῶς ὁ Τάσος μὲ μερικὲς γερὲς σουπιές, μᾶς ἔβγαλε στὴν ξηρά.

8) Τὰ μεγάλα καράβια ἔχουν ὁπωσδήποτε ἕνα ἐργάτη καὶ δύο ἀστούς.

Λίγη εὐθυμία

ΤΟΥΣ ΚΟΡΟΪΔΕΨΕ!

Μιὰ μέρα ὁ Κωστάκης ξυλοκοπήθηκε στὰ γερ.. ἀπὸ κάποια παιδιά, ποὺ τὸν πῆραν γιὰ ἄλλον.
Σὲ λίγο, ἕνας φίλος του τὸν βρῆκε νὰ γελᾷ.
— Γιατί γελᾷς; τὸν ρωτᾷ.
— Μὰ εἶναι νὰ μὴ γελῶ, τοῦ ἀπαντᾷ ὁ Κωστάκης, μὲ τὴν κοροϊδία ποὺ τοὺς ἔπαιξα;

Ο ΑΣΚΑΡΔΑΜΥΚΤΗΣ

— Τί μὲ κυττᾷς ἔτσι ἀσκαρδαμυκτί;
— Ἀσκαρδαμύκτης εἶσαι καὶ φαίνεσαι!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Στὸ σχολεῖο, ὁ [illegible]
— Τὰ δένδρα ζο[illegible] ἀπὸ τὰ ζῷα.
Καὶ ὁ Μίμης συμπληρώνει:
— Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Δένδρο.. τῶν Χριστουγέννων.

ΠΟΛΥ ΣΩΣΤΑ!

Ὁ Πατέρας: Πότε [illegible] λεπτὰ ἐπειδὴ μου. [illegible] χρόνος εἶναι χρῆμα;
Ὁ Τάκης: Ὅταν παίρνουμε ποδήλατο μὲ τὴν ὥρα.

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ...

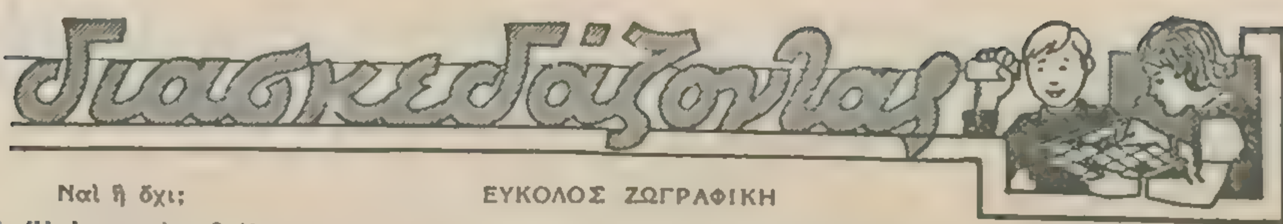
— Τοτό, γιατὶ σέρνεσαι στὶς σκάλες;
— Γιὰ νὰ κάνω ροῦχα στοὺς [illegible]
[illegible]
— Νά, ὅταν παλιώσουν τὰ ροῦχα μου, τὰ δίνει ἡ μητέρα στοὺς φτωχούς...

ΤΡΟΜΑΡΑ ΤΟΥ!

Ὁ καθηγητής: Γιατὶ ἐσὺ κουνᾷς τὸ πόδι σου;
Ὁ μαθητής: Ἀπὸ συνήθεια, κύριε καθηγητά.
Ὁ καθηγητής: Νὰ τὸ κό- [illegible]
Ὁ μαθητής: Τὸ πόδι μου [illegible]τω;

ΜΕ ΒΟΗΘΑΕΙ...

[illegible] ναύτη ἀπὸ τὴ γέφυρα:
— Ἔ, Σωτήρη, τί κάνεις ἐκεῖ;
— Τίποτα, καπετάνιο, ἀπαντᾷ [illegible]
— Ὁ Νικόλας εἶναι μαζί σου;
— Μάλιστα.
— Καὶ τί κάνει;
— Μὲ βοηθάει, καπετάνιε μου!

Ναὶ ἢ ὄχι;

1. Ἡ ἀνατροφὴ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, εἶχεν ἀνατεθῆ εἰς τὸν φιλόσοφον Ἀριστοτέλην. Ναὶ ἢ ὄχι;

2. Τὰ Ἑπτάνησα εὑρίσκονται εἰς τὸ Ἰόνιον Πέλαγος. Ναὶ ἢ ὄχι;

3. Τὸ ἡφαίστειον Βεζούβιος (Ἰταλία) δὲν εἶναι ἐσβεσμένον. Ναὶ ἢ ὄχι;

4. Τὸ παγκόσμιον ρεκὸρ τοῦ ἅλματος εἰς μῆκος εἶναι 8 μ. 13 καὶ τὸ Πανελλήνιον 7 μ. 39. Ναὶ ἢ ὄχι;

5. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἦτο εἰς ἐκ τῶν δώδεκα μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ναὶ ἢ ὄχι;

6. Τὸ ἀλεξικέραυνον ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Βενιαμὶν Φραγκλίνου. Ναὶ ἢ ὄχι;

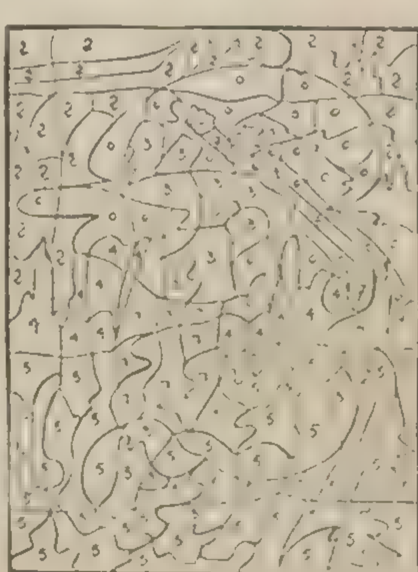
7. Ἀρχηγὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία ἦτο ὁ Θεμιστοκλῆς. Ναὶ ἢ ὄχι;..

8. Εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον δὲν ὑπάρχουν νησιά. Ναὶ ἢ ὄχι;

ΕΥΚΟΛΟΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Ἐπάνω στὸ σχέδιο, τοποθετήσατε ἕνα στερεὸ διαφανὲς χαρτί.

Οἱ ἀριθμοὶ καὶ οἱ γραμμὲς τοῦ σχεδίου θὰ σᾶς ὁδηγήσουν νὰ χρωματίσετε καὶ νὰ παρουσιάσετε μιὰ ὡραία πολύχρωμη εἰκόνα. Χρησιμοποιοῦντες τὸ διαφανὲς χαρτί, ἔχετε τὸ πλεονέκτημα ὅτι θὰ σχηματίσετε τὴν εἰκόνα χωρὶς νὰ φαίνωνται οἱ γραμμὲς καὶ οἱ ἀριθμοί.

Ἐννοεῖται ὅτι ὅσοι θέλουν μποροῦν νὰ χρωματίσουν ἀπ' εὐθείας, χωρὶς διαφανές.

Τὰ μέρη τῆς εἰκόνος θὰ χρωματισθοῦν ὡς ἐξῆς:

Ὅπου ὑπάρχει 1 μὲ γκρίζο.

Ὅπου ὑπάρχει 2 μὲ μπλὲ ἀνοικτό.

Ὅπου 3 μὲ μπλὲ σκοῦρο.

Ὅπου 4 μὲ πράσινο σκοῦρο.

Ὅπου 5 μὲ πράσινο ἀνοικτό.

Ὅπου 6 μὲ καφέ.

Ὅπου 7 μὲ κίτρινο.

Θ' ἀφήσετε λευκὰ τὰ μέρη ποὺ σημειώνονται μὲ 0.

Κρυπτογραφικὸν

12345678	=	Ἀρχ. ποιητής.
85378	=	Τροφὴ ζώων.
45325	=	Εὐρ. Κράτος.
7676	=	Εἶναι ψηλό...
45878	=	Πράσινο.
123478	=	Ὄρος.
6585	=	Ἔνδυμα (πλ.).
473	=	Ποταμός.

Ε. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Μεσοστιχὶς

Τὰ μεσαῖα γράμματα τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν γνωστήν μας Εὐρωπαϊκὴν πόλιν.

1) Πέτρα, 2) Νόμισμα Βαλκανικοῦ κράτους, 3) Εἶναι τὰ ἁλμυρὰ ψάρια, 4) Εἶναι ἡ Κρήτη, ἡ Εὔβοια, ἡ Σικελία κλπ., 5) Τίτλος φυλάρχου τῆς Ἀφρικῆς, 6) Ἔνδοξον κράτος, 7) Χώρα τῆς Β. Ἀφρικῆς, 8) Θερινὸς μήν, 9) Συγγενής, 10) Ὁ κάτοικος τῆς Ἀρκαδίας, 11) Ὁ πλανήτης μας (γεν.)

Μ. ΠΕΛΟΥΣΗ

Τρίγωνον

●●●●● — [illegible]
●●●● — Κ[illegible]
●●● — Ὁ[illegible]
●● — [illegible]
● — Σ[illegible]

Καὶ καθέτως τὰ [illegible]

Μ. Σ. ΣΚΟΥΛΗΚΑΣ

Μαγικὴ Εἰκὼν

— Ἔλα φίλη μου γρήγορα νὰ τὸ δοῦμε.

— Ποιό, Καιτοῦλα;

— Μὰ σοῦ τὸ εἶπα.

Ε. Π. ΡΑΠΤΟΥ

Ὀλίγη εὐθυμία

ΕΠΟΜΕΝΩΣ...

Ὁ Δημητράκης, γιὰ νὰ πειράξη τὸν μικρότερο ἀδελφό του, τοῦ λέει δείχνοντάς του ἕνα γαϊδουράκι:

— Νά, αὐτὸ τὸ γαϊδουράκι εἶναι ὁ ἀδελφός σου.

ΠΑΥΛΟΣ - ΠΑΥΛΑ

Στὸ σχολεῖο, ὁ δάσκαλος ἐρωτᾶ περὶ τῶν σημείων τῆς στίξεως:

— Τί εἶναι, Πέτρο, ἡ Παύλα.

Κι' ὁ Τάκης:

— Τὸ θηλυκὸν τοῦ Παύλου, κύριε.

ΦΡΟΝΤΙΣΕ...

Ὁ δάσκαλος: Νὰ τὸ ξέρης Τάκη, ὅτι μὲ 4 δὲν προβιβάζεται κανείς.

Ὁ Τάκης: Τὸ ξέρω. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ φρόντισα νὰ πάρω 3!

ΚΑΛΗ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ...

Μεταξὺ ἀδελφῶν:

— Ἄ! Κωστάκη, εἶσαι ὁ μεγαλύτερος γάϊδαρος τοῦ κόσμου.

— Ἤθελα τώρα νὰ σοῦ ἀπαντήσω, μὰ συλλογιέμαι πὼς εἶσαι μεγαλύτερός μου.

ΤΗΝ ΗΠΙΕ..

— Μητέρα, δός μου ζάχαρι νὰ [illegible]

[illegible]

— Αὐτὴ τὴν ἤπιε τὸ γάλα.

ΔΕΝ ΕΙΝ' ΕΔΩ!

Ὁ κουφιοκεφαλάκης. θυρωρός: [illegible]

— Γιατί ρωτᾶς;

— Γιατὶ ἂν δὲν εἶσθε, περάστε ἀπάνω. Ἂν εἶσθε ὅμως, μοῦ 'πε ἡ κυρία νὰ σᾶς πῶ πὼς δὲν εἶν' ἐδῶ!

Η ΖΑΧΑΡΙ...

[illegible] μητέρα του τὸν ἐρωτᾶ:

— Τί ζητᾶς Γιώργο μέσα στὸν [illegible]

— Μοῦ ἔχει πέσει ἐδῶ καὶ μισὴ [illegible] ἕνα κομμάτι ζάχαρι κι' ἀκόμα [illegible] τὸ βρῆκα.

ΤΑ ΔΟΝΤΙΑ

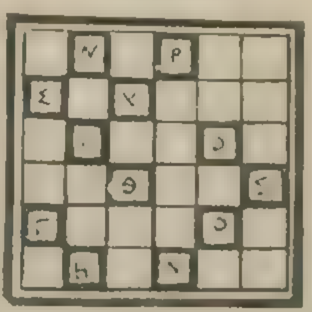
Ὁ Τάκης, πηγαίνοντας μὲ τὸ [illegible]

— Ἄχ πῶς ἤθελα νἆμαι. . . . [illegible]!

— Γιατί; τὸν ρωτᾶ ἡ μητέρα του.

— Γιατὶ τοῦ χτενιοῦ δὲν τοῦ πονᾶνε ποτὲ τὰ δόντια...

Δικτυωτὸν

Τὰ γράμματα ποὺ εἶναι στὰ τετράγωνα, μὲ τὸ πα[illegible] γιὰ νὰ σᾶς διευκολύνουν στὴ λύσι τῆς ἀσκήσεως.

Ὁριζοντίως θὰ τοποθετηθοῦν ἕξη συνολικῶς λέξεις, ποὺ ἡ κάθε μιὰ θὰ ἀποτελῆται ἀπὸ ἕξη [illegible] γράμματα. Ἡ σημασία τῶν [illegible] τοῦ Αἰγαίου (στὴν 1η, 2η, 3η, 4η καὶ 6η σειρά) καὶ ἕνα θαλασσινὸ πουλὶ (στὴν 5η σειρά).

Ε. ΜΟΣΧΟΣ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 21ου ΦΥΛΛΟΥ

Συλλαβόγριφος: Ὁ — [illegible]

Ἀκροστιχίς: [illegible] νικός, Ἀχελῷος, Λοκρίς, Ὀλυμ[illegible]

[illegible]τράγωνον: Ψάθα, ἀνήρ, [illegible]

Μαγ. Εἰκών: Λουκάτικο (ΛΟΥΚΑ, ΝΙΚΟ).

Κρυπτογραφικόν: Γυμνάσιον, σουσάμι, ὅσιος, γυμνός, Σινᾶ, ναός, ἀμάν, μῦς, Ἴον, μνᾶ.

Μεταγραμματισμός: [illegible] — Κία.

Ἐλλιποσύμφωνον: Κάμε τὸ καλὸ καὶ ρίχτο στὸ γιαλό.

Λεξίγριφος: Πάρος (Σῦ[illegible]

Ἡ ἄσκησις τῶν συλλαβῶν: 1 μετὰ — Τῆνα, 2 Ἴδη — Δῆλος, 3 ναός — ὀσμή, 4 ὥρα [illegible], 5 τιμή — Μῆλος, 6 σὺ[illegible]

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ Ε. Ο. Ν.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. — Μὲ ἐξαιρετικῶς ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα ἐτελέσθησαν οἱ ἀγῶνες ποδηλασίας 30 χιλιομέτρων.

Εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς μετέσχον ὁμάδες ὀκτὼ Φαλάγγων τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης μὲ συνολικὸν ἀριθμὸν 48 ποδηλατιστῶν.

Ὁ ἀγὼν διεξήχθη διὰ ποδηλάτων τύπου περιπάτου καὶ ἐπὶ τῆς διαδρομῆς Σταδίου Ε.Ο.Ν. — Λευκοῦ Πύργου — Ἀποθήκης Γεωργικῆς Σχολῆς — Μεγάλης Μικρᾶς, μετ' ἐπιστροφῆς.

Οἱ ἐπιτευχθέντες χρόνοι ὑπὸ τῶν 6 πρώτων νικητῶν εἶναι λίαν ἱκανοποιητικοί.

Τὰ τεχνικὰ ἀποτελέσματα ἔχουν οὕτω:

1) Γρηγορίου Χρῆστος, Α. 275 Φάλαγγος, 56' 17''. 2) Τσίγκας Ἀλέξανδρος, Μηχ. Τάγματος, 56' 38''. 3) Ραχώνης Θεολόγος, Α. 275 Φάλαγγος, εἰς ἀπόστασιν 1 τροχοῦ. 4) Ζώρης Μιχαήλ, Μηχ. Τάγματος, 57' 30''. 5) Γιαννάκης Γεώργιος, Α. 136 Φάλαγγος, 57' 33''. 6) Καρέλης Ἀνδρέας, Μηχ. Τάγματος, 58'.

Εἰς τὸν ὁμαδικὸν ἀγῶνα νικήτρια ἀνεδείχθη ἡ ὁμὰς τοῦ μηχανοκινήτου Τάγματος μὲ 37 βαθμούς.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐτελέσθη ἀγὼν ποδηλασίας 30.000 μ. καὶ εἰς τὴν Ὑποδιοίκησιν Λαγκαδᾶ μὲ συμμετοχὴν 23 ποδηλατιστῶν.

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ. — Ἐτελέσθησαν εἰς τὴν πόλιν μας ἀγῶνες ἀνωμάλου δρόμου 5 χιλ. μ. καὶ ποδηλατικοὶ τοιοῦτοι 30 χιλ. μ. Εἰς τὸν πρῶτον συμμετέσχον ἀθληταὶ τῶν Ὑποδιοικήσεων Μεσολογγίου, Ἀγρινίου καὶ Ναυπάκτου, εἰς δὲ τὸν δεύτερον τῆς Ὑποδιοικήσεως Μεσολογγίου.

Τὴν 3 ἀπογευματινὴν εἰς τὸ Γυμναστήριον τοῦ Γυμνασίου συνεκεντρώθη ἅπασα ἡ δύναμις τῆς 111ης Φάλαγγος «Καψάλη», οἱ ἀθληταὶ καὶ πλῆθος λαοῦ. Ὁ Νομαρχῶν Γεν. Γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας κ. Δρίβας, ἀναπληρῶν τὸν κ. Γενικὸν Ἐπόπτην τῆς Ε.Ο.Ν., ὁ ἀναπληρωτὴς τοῦ Περιφ. Διοικητοῦ Ὑποδ)τῆς Μεσολογγίου κ. Γεωργόπουλος καὶ οἱ λοιποὶ παρευρεθέντες ἐπίσημοι ἐγένοντο ἐνθουσιωδῶς δεκτοὶ ἀπὸ τοὺς Φαλαγγίτας καὶ τὸ συγκεντρωμένον πλῆθος.

Μετὰ τὴν ἔπαρσιν τῆς Σημαίας ἐπηκολούθησε παρέλασις τῶν Φαλαγγιτῶν καὶ ἀθλητῶν καὶ ἐδόθη ὁ ὅρκος ὑπὸ τῶν τελευταίων. Ὁ κ. Νομαρχῶν ἐκήρυξεν ἀκολούθως τὴν ἔναρξιν τῶν ἀγώνων, μεθ' ὃ ἐπηκολούθησεν ἡ ἐκκίνησις τῶν δρομέων τοῦ ἀνωμάλου δρόμου.

Μετὰ τὴν ἐκκίνησιν δύο ὁμάδες Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν ἐχόρευσαν Ἑλληνικοὺς χοροὺς καὶ μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἡ ἐκκίνησις τῶν ποδηλατιστῶν.

Ἐν τῷ μεταξὺ μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ἀθλητῶν ἔλαβε χώραν ἀγὼν βόλλεϋ, ὡς καὶ διάφοροι ἀθλοπαιδιαὶ ὑπὸ σκαπανέων.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀγώνων ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Ἀνωμάλου δρόμου 5 χιλιομέτρων: 1) Ζησιμόπουλος Β., Ὑποδ)σες Ναυπάκτου, 2) Βελῆς Νικόλ., Ὑποδ)σεως Ναυπάκτου, 3) Νεζερίτης Σπυρ., Ὑποδ)σεως Μεσολογγίου, 4) Ψαρράκος Ἀντώνιος, 5) Ρεμοῦνδος Χρῆστος.

Ποδηλασίας 30 χιλιομέτρων: 1) Κυριαζῆς Γεώργ., 2) Λύτρας, 3) Σοφιανὸς Χρῆστ., 4) Θεοφυλάτος Ἀθαν., 5) Κοτσαρῆς Ἠλίας.

Εἰς τοὺς νικητὰς ἀπενεμήθησαν διπλώματα καὶ μετάλλια.

ΠΑΤΡΑΙ. — Ἡ κίνησις τῆς Περιφ. Διοικήσεως εἰς τὰ χειμερινὰ ἀθλήματα ὑπῆρξεν ἐξαιρετικῶς ζωηρὰ κατὰ τὸ τελευταῖον διάστημα. Καὶ εἰς τὰ μικρότερα [illegible] χωρία τῆς Ἀχαΐας ὠργανώθησαν ἀγῶνες ἀνωμάλου δρόμου, ποδηλασίας κλπ. Ἡ ἀθλητικὴ αὐτὴ κίνησις τῆς Ε.Ο.Ν. εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀνάδειξιν νέων ἀθλητῶν Φαλαγγιτῶν.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ προκριματικοῦ ἀνωμάλου δρόμου μεταξὺ Φαλαγγιτῶν τῆς Ὑποδ)σεως Ε.Ο.Ν. Πατρῶν ἔχουσιν οὕτω. 3.000:

1) Κατραβᾶς, 48ης Φάλαγγος. 2) Ἀντωνίου, 48ης Φάλαγγος. 3) Δεληγιάννης 48ης Φάλαγγος. 4) Πυλαριός, 48ης Φάλαγγος. 5) Κότσυφας, [illegible]

[illegible] 2) [illegible] 3) [illegible] 4) Παπασταθόπουλος, 51ης Φάλαγγος. 5) Τσιμπούκης, 48ης Φάλαγγος. 6) Κουλουμπής, 48ης Φάλαγγος.

1.000 μέτρα:

1) Πριονᾶς. 2) Ἀποστολόπουλος. 3) Δανίκας. 4) Φίλιας. 5) Ἀγγελῆς τῆς 51ης Φάλαγγος.

ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ (Κρήτης). — Ἐτελέσθησαν μετὰ πάσης ἐπισημότητος οἱ ἀγῶνες ποδηλασίας Α' κατηγορίας ἐπὶ ἀποστάσεως 30 χλμ. μεταξὺ τῶν ἐν τῇ ἕδρα τῆς Περιφ. Διοικήσεως Λασηθίου Σχηματισμῶν.

Ἔφορος τῶν ἀγώνων εἶχεν ὁρισθῆ ὁ γυμναστὴς τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Παπαμιχαήλ, κριταὶ δὲ ἀφίξεως οἱ Τετράρχαι Φώτιος Κανταρτζόγλου καὶ Γ. Κουνενάκης. Ἐπόπτης τάξεως ὁ κ. Βέρρος Γεώργ.

Τὸν ἀγῶνα παρηκολούθησαν ὁ Νομαρχῶν κ. Μπρίλλης, ὁ Περιφ. Διοικητής, ἅπασαι αἱ Ἀρχαὶ τῆς πόλεως καὶ τὸ κοινόν.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀγώνων ἔχουν ὡς ἀκολούθως:

Ἀτομικὸς ἀγών: 1) Βελόπουλος Ἐμμανουήλ, 1 ὥρα καὶ 10', Φάλαγγος Ἀγ. Νικολάου. 2) Κλώντζας Ἰωάννης, 1 ὥρα καὶ 11', Φάλαγγος Ἀγ. Νικολάου. 3) Κλώντζας Κωνστ., 1 ὥρα καὶ 14', Φάλαγγος Ἀγ. Νικολάου. 4) Διαλυνᾶς Ἰωάννης, 1 ὥρα καὶ 22', Φάλαγγος Ἀγ. Νικολάου.

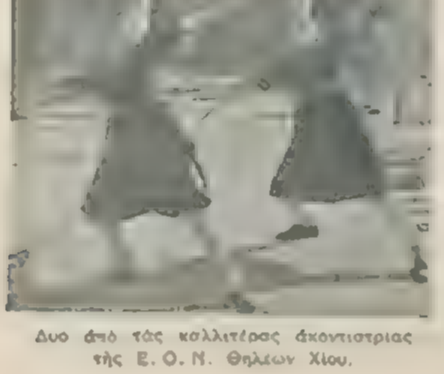
Ὁ συναγωνιστὴς Περιφ. Διοικητὴς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ του καὶ τοῦ Γυμναστοῦ τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Παπαμιχαὴλ ἐπεθεώρησε τὰ Γραφεῖα τῆς Φάλαγγος Ἀρρένων Νεαπόλεως.

Ἐπίσης ἐπεσκέφθησαν καὶ τὸ Γυμναστήριον Νεαπόλεως καὶ συνεζήτησαν ἐπὶ διαφόρων τεχνικῶν ζητημάτων ἀφορώντων τὴν βελτίωσιν τούτου.

ΚΑΡΔΑΜΥΛΑ (Χίου). — Εἰς τὴν Ὑποδιοίκησιν Καρδαμύλων συνεστήθη ποδοσφαιρικὴ ὁμὰς τοῦ Σχηματισμοῦ Ε.Ο.Ν., ἀποτελεσθεῖσα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ βαθμοφόρων τῆς Ὑποδιοικήσεως.

Ἡ συσταθεῖσα ὁμὰς θεωρεῖται μία ἐκ τῶν καλλιτέρων τῆς Περιφ. Διοικήσεως Χίου, ἐπέτυχε δὲ ἀξιοσημειώτους νίκας κατὰ τὰς συναντήσεις μὲ τὰς ὁμάδας «Ἀετὸς» καὶ «Λαῖλαψ».

Ἡ ποδοσφαιρικὴ ὁμὰς Ὑποδιοικήσεως Ε.Ο.Ν. Καρδαμύλων προπονεῖται ἐντατικῶς διὰ τὸ ποδοσφαιρικὸν πρωτάθλημα τῆς Περιφ. Διοικήσεως Ε.Ο.Ν Χίου.

Δυο ἀπὸ τὰς καλλιτέρας ἀκοντιστρίας τῆς Ε. Ο. Ν. Θηλέων Χίου.

Ἡ ποδοσφαιρικὴ ὁμὰς Ε. Ο. Ν. Καρδαμυλων Χιου

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Οἱ Σχηματισμοὶ Πρωτευούσης

Ἀρρένων

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ὡμίλησεν ὁ Διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Ἀνωτέρων Σχολῶν πρὸς τοὺς νεοεισαχθέντας διὰ μετεκπαίδευσιν εἰς τὴν Γεωργικὴν Συνεταιριστικὴν Σχολήν, ἀναπτύξας τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Νεολαίας καὶ τονίσας ἰδιαιτέρως τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν Συνεταιριστῶν ὡς μελῶν αὐτῆς.

— Μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ζήλου παρακολουθοῦνται ὑπὸ τῶν Φαλαγγιτῶν τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τὰ μαθήματα τῆς ὑπὸ τῆς Ὑποδ)σεως Πανεπιστημίου συσταθείσης Σχολῆς Πρώτων βοηθειῶν.

— Κατὰ τὴν τακτικὴν ἑβδομαδιαίαν συγκέντρωσιν τῆς Ὑποδ)σεως Ἀνωτέρων Σχολῶν ἐγένετο ὁμιλία ὑπὸ δοκίμου ἀξιωματικοῦ περὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ Ἀρχηγοῦ. Ὁ ὁμιλητὴς ἀνέπτυξε τὰ στάδια τῆς διαμορφώσεως καὶ ἐξελίξεως ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων μέχρι σήμερον τῆς θέσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν, ἐξάρας ἐν τέλει τὴν προσωπικότητα τοῦ Ἀρχηγοῦ μας.

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα βαθμοφόρος τοῦ τμήματος προπαγάνδας ὑγιεινῆς ὡμίλησε περὶ τραχωμάτων ἀπὸ τοῦ ραδιοφωνικοῦ μας σταθμοῦ.

— Κατὰ τὴν τακτικὴν ἑβδομαδιαίαν συγκέντρωσιν τῶν Φαλαγγιτῶν τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς, εἰς τὸ ἐντευκτήριον τῆς Ὑποδιοικήσεως Πανεπιστημίου, ἐγένετο ὁμιλία τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ τμήματος προπαγάνδας ὑγιεινῆς τῆς Δ. Α. Σ. Α. μὲ θέμα ἡ «Ἐπιστημονικὴ ἰατρική, δημιούργημα τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος». Ὁ ὁμιλητὴς ἐτόνισεν ὅτι ὄχι μόνον ἡ ἐπιστημονικὴ ἰατρικὴ ἀλλὰ καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι ἐπιστῆμαι εἶναι δημιουργήματα τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος, γεγονὸς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μᾶς κάνη ὑπερηφάνους.

Θηλέων

Ἡ Κριτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ διαγωνισμοῦ τῆς Δ.Α.Σ. Θηλέων, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον σταλῆ τριάκοντα ἐν ὅλῳ ἐργασίαι Φαλαγγιτισσῶν ἐπὶ τῶν θεμάτων ποὺ εἶχαν ὁρισθῆ, ἐξέδωσε τὰ ἀποτελέσματά της, τὰ ὁποῖα συνοδεύει μὲ τὴν ἀκόλουθο εἰσηγητικὴ ἔκθεσι:

«... Εἶναι παρήγορον τὸ φαινόμενον τὸ ὁποῖον παρουσίασαν ἅπασαι αἱ ἐργασθεῖσαι εἰς τὸν Α΄ Διαγωνισμὸν τῆς Δ.Α.Σ.Θ. διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλληνικῆς διανοήσεως καὶ Ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης. Νέα κορίτσια, κατὰ κανόνα φοιτήτριες καὶ σπουδάστριες, ποὺ δὲν ἔχουν συμπληρώσει ἀκόμη τὴν μόρφωσίν των καὶ τὰς γνώσεις των, ἐπελήφθησαν τὰ θεματά των μὲ τόσην στοργὴν καὶ ἐπιμέλειαν, ἀκρίβειαν, συνοχὴν καὶ ἐνθουσιασμόν, καὶ τὰ ἐπλαισίωσαν μὲ τόσην λεπτότητα καὶ εὐγένειαν μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν ὀμορφιὰ τῆς ἑλληνικῆς των σκέψεως, ὥστε νὰ προκαλοῦν τὴν συγκίνησιν καὶ νὰ φέρουν μίαν δικαίαν ὑπερηφάνειαν εἰς τὰς ψυχὰς ἐκείνων ποὺ ἐτάχθησαν ἐπὶ κεφαλῆς των.

Ἡ Κριτικὴ Ἐπιτροπὴ ὁμολογεῖ ὅτι εὑρέθη εἰς δύσκολον θέσιν, προκειμένου νὰ βραβεύση τὰς ὑπὸ τοῦ Διαγωνισμοῦ προβλεπομένας, διότι ἅπασαι αἱ ὑποβληθεῖσαι ἐργασίαι ἡμιλλῶντο μεταξύ των τόσο, ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ ὑποστηρίξωμεν ὅτι αἱ ἐλλείψεις τῆς μιᾶς συνεπληροῦντο τελείως ὑπὸ τῆς ἄλλης.

Εὐθὺς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ξεχωρίσαμεν τὴν ὑπὸ τὸ ρητόν: «Ἓν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα» ὑποβληθεῖσαν ἐργασίαν μὲ τὸν τίτλον: «Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος ἐπὶ τοῦ Παγκοσμίου Πολιτισμοῦ». Τὴν ἐργασίαν αὐτὴν διακρίνει ἕνα πλῆρες σύστημα ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης, τὸ ὁποῖον προϋποθέτει καταβολὴν κόπων, καὶ προσφυγὴν εἰς πλείστας ὅσας πηγὰς καὶ βοηθήματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἡ συγγραφεὺς θὰ ἠδύνατο μέσα εἰς τὰ ὅρια τὰ ὑπὸ τοῦ Διαγωνισμοῦ τεθειμένα νὰ δώση εἰς ζωηρὰς γραμμὰς ὅ,τι ἔπρεπε νὰ δώση. Καὶ παρατηροῦμεν ὅτι ἐπιτυγχάνει τοῦ σκοποῦ της ἀπολύτως. Προσθέτει σχέδιο μελέτης τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ περαιτέρω κατὰ γράμμα. Ἡ ὅλη δὲ ἐργασία της δεικνύει ὅτι ἐπέτυχε νὰ ἀφομοιώση πλήρως ὅλα ὅσα ἐμελέτησεν — καὶ ἐμελέτησε καὶ ἠρεύνησεν ἀρκετά, ὡς δεικνύει ἡ εἰς τὸ κείμενον ἀναφερομένη πλουσία καὶ σοβαρὰ βιβλιογραφία της — καὶ ἀκόμη ὅτι ἀπὸ πάσας τὰς περιόδους τὰς ὁποίας ἀναπτύσσει μὲ γλαφυρότητα περισσὴν δὲν λησμονεῖ τὸ τί θέλει νὰ ἀποδείξη, καὶ ὁριζόμενον ἐν τῷ προλόγῳ της, «... εἰς τὴν Ἑλλάδα εὑρίσκεται κάθε ἀρχὴ ἀναπτύξεως καὶ προόδου ἐπὶ τῆς γῆς, κάθε εἶδος ἐξελίξεως καὶ πολιτισμοῦ. Αὐτὴ εἶναι τὸ φῶς ὅλου τοῦ κόσμου, τὸ ἄστρον τοῦ ὁποίου ἡ ἀνταύγεια θὰ φέγγη εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα...».

Τὴν ἐργασίαν αὐτὴν ὡρίσαμεν ὡς δικαιουμένην τοῦ Α΄ βραβείου τοῦ Διαγωνισμοῦ ἐκ 2.000 δραχμῶν. Εἰς τὸ φάκελλον ἀνευρέθη τὸ ὄνομα τῆς συγγραφέως ἥτις εἶναι ἡ συναγωνίστρια Εὐαγγελία Στάλιου.

Τὸ δεύτερον βραβεῖον ἐκ δραχμῶν 1.000 ἀπενείμαμεν εἰς τὴν ὑπὸ τὸ ρητὸν «Δὲν δύναται νὰ ὑπάρξη μιὰ φυλὴ ἐὰν δὲν δημιουργήση πολιτισμὸν ἰδικόν της» (Ἰωάννης Μεταξᾶς) καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ Ζάλογγο». Τὴν ἐργασίαν αὐτὴν ἐβραβεύσαμεν διὰ τὴν ὡραιότητα τὴν ἀρρενωπὴν ποιητικότητα τῆς ἀποδόσεως τοῦ τεθέντος θέματος «Ἡ σημασία τοῦ χοροῦ τοῦ Ζαλόγγου». Τὸ ἔργον ἀνωνύμως ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ Δελτίον τῆς Δ.Α.Σ.Θ. ἀνήκει δὲ εἰς τὴν συναγωνίστριαν Ἀντιγόνην Βρυώνη.

Τὸ τρίτον βραβεῖον ἀπενείμαμεν εἰς τὰς ἐργασίας τὰς φερούσας τὸ ρητὸν α΄) «Ἄμμες δὲ γ' ἐσσόμεσθα πολλῷ κάρρονες» καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡρωΐδες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως», β΄) «Κλεῖσε μέσα σου τὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ αἰσθανθῆς νὰ φτερουγίζη κάθε εἴδους μεγαλεῖον», καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ σημασία καὶ ἡ Δύναμις τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας» καὶ γ΄) εἰς τὸ ὑπὸ τὸ ρητὸν «Καλύτερα μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωή, παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιὰ καὶ φυλακή» καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ ἡρωΐδες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως». Ἡ πρώτη ἐκ τῶν βραβευθεισῶν διὰ 500 δραχμῶν τούτων ἐργασιῶν ἀνήκει εἰς τὴν συναγωνίστριαν Ἠλέκτρα Ἰ. Μπιτσάκου, ἡ δευτέρα εἰς τὴν συναγωνίστριαν Ἡρὼ Θ. Σάγκα καὶ ἡ τρίτη εἰς τὴν συναγωνίστριαν Ἀγλαΐαν Ἀθανασιάδου.

Ἀπενείμαμε τέλος δύο ἐπαίνους εἰς τὴν ἐργασίαν ὑπὸ τὸ ρητὸν «Παιδείας οὐδὲν κτῆμα τιμιώτερον» καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐπίδρασις τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος ἐπὶ τοῦ Παγκοσμίου Πολιτισμοῦ» τῆς συναγωνιστρίας Ἀνθῆς Κουτούπη, καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τὸ ρητὸν «Οὐκ ἔστιν οὐδὲν μητρὸς ἥδιον τέκνοις» καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ἑλληνὶς ἀνὰ τοὺς αἰῶνας», τῆς συναγωνιστρίας Ἑλένης Παπαστεργίου.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΗΛΕΩΝ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ

Ὅπως πάντα, ἡ κίνησις τῆς Περ. Διοικήσεως Πρωτευούσης εἶναι ζωηροτάτη.

Μεγάλαι προετοιμασίαι γίνονται διὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς 25ης Μαρτίου, ὁ ὁποῖος θὰ γίνη μὲ τὴν μεγαλυτέραν λαμπρότητα. Μικροὶ καὶ μεγάλοι μὲ ἀκράτητα γέλια θὰ ἀκούσουμε τὸ εὔθυμο Σκέτς ἀπὸ τοὺς Μύθους τοῦ Αἰσώπου, διασκευὴ Δ. Μοναστηριώτου.

Τὸ πρόγραμμα διὰ τὸν Ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν εἶναι πλουσιώτατον καὶ πολὺ ὡραῖον.

Τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων ποὺ ἐξέδωκεν ἡ Περιφ. Διοικήτρια ἐκτελεῖται τακτικώτατα ὑπὸ τῶν διαφόρων σχηματισμῶν μὲ ὅλην τὴν ἀκρίβειαν.

Τὴν Κυριακὴν 18ην λήξαντος ἐξέδραμεν εἰς Πεντέλην τμῆμα τῆς Οἰκοκυρικῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς Ἑλληνίδων Γυναικῶν.

Κατ' ἀρχὰς ἐπεσκέφθησαν τὴν Μονήν, ὅπου τοὺς ὡμίλησεν ὁ Ἡγούμενος διὰ τὴν σημασίαν τῆς ἐπισκέψεώς των καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος. Κατόπιν μετέβησαν εἰς τὸν Πύργον τῆς Δουκίσσης τῆς Πλακεντίας, ὅπου τους ὡμίλησεν ὡραιότατα ἡ Ἀρχηγὸς τῆς ἐκδρομῆς διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Πύργου, καὶ κατόπιν μετέβησαν εἰς τὸ δάσος, ὅπου ἐτραγούδησαν τοὺς ὕμνους ἐνθουσιασμέναι, ἔκαμαν γυμναστικήν, ἐχόρευσαν καὶ ἔπαιξαν.

Τὸ γεῦμα ἦτο ὡραιότατον, ἀδελφωμέναι δὲ καὶ λάμπουσαι ἀπὸ χαρὰ καὶ εὐθυμία αἱ ἐργαζόμεναι Φαλαγγίτισσαι ἔτρωγαν τὸ γευστικώτατον συσσίτιον.

Γεμάτες χαρὰ αἱ Φαλαγγίτισσαι ποὺ ἀνήκουν στοὺς Γεωργικοὺς πυρῆνας, σκορπίσθηκαν στὸ ἀγρόκτημα Ἀργύρη εἰς τὴν Λυκόβρυση. Αἱ Φαλαγγίτισσαι μὲ ἐνδιαφέρον ἐπεσκέφθησαν τὰς πτηνοτροφικὰς καὶ κτηνοτροφικὰς ἐγκαταστάσεις τοῦ ἀγροκτήματος ὡς καὶ τὸ θαυμάσιον δενδροκομεῖον καὶ τὸ ἐξαιρετικὸν θερμοκήπιον αὐτοῦ.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας αἱ Φαλαγγίτισσαι ἐνήργησαν τὴν δενδροφύτευσιν τοῦ περιβόλου τῆς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης, Ἁγίας Φωτεινῆς. Εἰς τὸν χῶρον αὐτὸν ἐφυτεύθησαν 85 δένδρα ὑπὸ τῶν Φαλαγγιτισσῶν.

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 682)

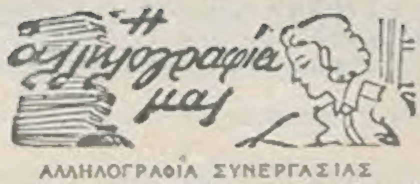
ποτυπωμένος παντοῦ καὶ ἰδίως εἰς τὰ παμπάλαια ἀρχοντικά της, ἀληθινὰ καμάρια τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ 18ου αἰῶνα. Τὸ πιὸ καλὰ διατηρημένο ἀπὸ αὐτὰ εἶναι τοῦ Θεόδωρου Νάτζη, χτισμένο καὶ ἰστορημένο τῷ 1715. Μὲ τὸ λόγο δὲν περιγράφεται, γιατὶ τὸ ἴδιο περιγράφει μιὰ ἐποχὴ ὁλόκληρη μὲ τοὺς τεχνῖτες καὶ τοὺς νοικοκυραίους της· ἡ πλούσια ξυλική του εἶναι ὅλη ἐφαρμοστή· τὰ ταβάνια, οἱ πόρτες σκαλισμένα· οἱ τοῖχοι του ἰστορημένοι. Στὰ χαμηλὰ ἡλιόλουστα μιντέρια του κάθουνται σταυροπόδι οἱ γέροι μὲ τοὺς ναργιλέδες τους. Ἀριστερά, βαλμένη λοξά, μιὰ διπλῆ πόρτα ὁλόγλυφη· δίπλα τὸ εἰκονοστάσι· πιὸ δῶ, τὸ ἱστορικὸ καφάσι, ἀπ' ὅπου σκαλωμένα μισόβλεπαν τὴ διασκέδασι τὰ κορίτσια.

Δεξιά, ἀκριβῶς πάνου ἀπὸ τὴ μακρόστενη καὶ ὄμορφα πλουμισμένη καταπαχτὴ τῆς σκάλας ἕνα μπαρμακωτὸ πατάρι ψηλό, μὲ ἀνεμόσκαλα, ὅπου ἀνέβαινε κι' ἔπαιζε ἡ μουσική. Θαῦμα ἀρχιτεκτονικῆς συλλήψεως καὶ ἐκτελέσεως· πολύτιμο δεῖγμα τῆς τεχνικῆς ἐπιδόσεως τοῦ 18ου αἰῶνα, καθὼς καὶ τῶν ἀπαιτήσεων ἑνὸς ἀρχοντόσπιτου τῆς ἐποχῆς του. Καὶ σὰν αὐτὸ τοῦ Θεόδωρου Νάτζη εἶναι τόσα τὰ ἀρχοντικὰ σπίτια τῆς Καστορίας. Δυστυχῶς κάθε μέρα κατακρημνίζονται πρὶν μελετηθοῦν ἐπαρκῶς, ὅπως συνέβηκε καὶ μὲ τὶς τοιχογραφίες καὶ τοὺς ναοὺς τῆς Καστοριᾶς, ποὺ ἀπὸ τὰς 72 ἐκκλησίες της 40 καὶ πλέον ἐχάθηκαν γιὰ τὴν τέχνη — ἀπὸ τοὺς ἀνακαινισμοὺς ἐκ βάθρων τοῦ ΙΖ' αἰῶνα — 20 τοῦ ΙΔ' - ΙΖ', καὶ τέσσερες μόνο ἀπόμειναν ἄθικτες (ΙΑ' - ΙΓ'), ἡ Παναγιὰ ἡ Κουμπελούτικη, οἱ Ταξιάρχαι τῆς Μητροπόλεως, ὁ Ἅγιος Στέφανος καὶ οἱ Ἅγιοι Ἀνάργυροι.

Ἡ τελευταία (τῶν Ἁγ. Ἀναργύρων), ἡ μεγαλείτερη καὶ ἀρχαιότερη ἀπ' ὅλες, εἶναι μία παλαιοῦ τύπου βασιλική, μὲ ὡραιότατη ἐξωτερικὰ δομική, κοσμήματα μὲ λίθους καὶ κεράμους κατάλληλα ἐναλλασσομένους, μὲ ὡραία γλυπτὴ μαρμάρινη εἴσοδο, λεπτοτάτης κατασκευῆς, μὲ δύο τοιχογραφίες ἐπάλληλες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἡ παλαιά, κεκαλυμμένη, εἶναι πιθανώτατα τοῦ ΙΑ' αἰῶνος καὶ ἡ νεώτερη τὸν ΙΔ' χρονολογημένη. Ἡ παλαιότερη, ὅπως τὴ βλέπουμε στὰς δύο ἀποκαλυφθείσας κεφαλάς, τοῦ Ἁγ. Γρηγορίου καὶ Ἁγ. Βασιλείου, ἀρχαϊκή, μὲ μεγάλους χαρακτηριστικοὺς ὀφθαλμούς, μὲ ὕφος αὐστηρὰ τυπικὸ καὶ ἄκαμπτο, ἀλλὰ μὲ σύνθεσι περίφημη τῆς εὐθείας καὶ τοῦ κύκλου, εἶναι ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα δείγματα τῆς παλαιᾶς καὶ σύγχρονης τῶν ψηφιδωτῶν Βυζαντινῆς τοιχογραφίας.

Ὄχι βέβαια τῆς ἰδίας ἀξίας, μὰ ὄχι ὀλιγώτερο ἐνδιαφέρουσα, εἶναι ἡ νεώτερη γιὰ τὴν ἀξιοσημείωτη ἀπὸ τὸν συνήθη Βυζαντινὸ τύπο ἐλευθερία της, ὅπως εἶναι καὶ τῶν τριῶν ἄλλων ναϊδρίων οἱ τοιχογραφίες, καὶ ἰδίως τῶν Ταξιαρχῶν μὲ τὴν ὡραία, μακεδονικῆς σχολῆς, Κοίμησι τῆς Θεοτόκου, κάτου ἀπ' τὴν ὁποία βρίσκεται δυσδιάκριτη ἐπιγραφή, ὅπου διαβάζεται μόνο ἡ φράσις «Βασιλεύοντος Συμεὼν καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ» καὶ ἡ ὁποία προφανῶς ἀναφέρεται εἰς τὸ Σέρβο Κράλλη Συμεὼν τὸν Οὔρεση, καὶ τὸ γυιό του Ἰωάννη, ποὺ ἔγινε μοναχὸς στὸ Ἅγ. Ὄρος μετονομασθεὶς Ἰωάσαφ. Αὐτὸς ὅλος ὁ τόσο ποικίλος καὶ ἰδιότυπος τοιχογραφικὸς πλοῦτος καθὼς καὶ οἱ περίφημες φορητὲς εἰκόνες, ποὺ δείχνουν πὼς ἐδῶ ὑπῆρξε ἀξιόλογο εἰκονογραφικὸ κέντρο, καθιστοῦν τὴν Καστοριὰ ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα Βυζαντινὰ μουσεῖα τῆς Ἑλλάδος.

Σ. Δούκας

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΤΕΦ. ΡΟΔΑΝΘΗΝ. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις. Ἐδιαβάσαμε τὸ ποίημά σου «Πρὸς τὴν πρόοδο». Δημοσιεύομε ἐδῶ τὰ δύο πρῶτα τετράστιχα:

Κοιμώσουνα τὸ λήθαργο Πατρίδα,
ποὺ σ' ἔφερνε στὸ σκότος, στὸ χαμό,
μὰ ἕνας εἶχε λάβει τὴ φροντίδα
νὰ διώξῃ μακριά σου τὸ κακό.
Στὴν κρίσιμη αὐτὴ ἐδῶ στιγμή σου
τὸν ἔστειλε ὁ Πανάγαθος Θεός.
Πατρίδα, γιὰ νὰ σώσῃ τὴν τιμή σου,
νὰ γίνῃ τῶν παιδιῶν σου Ἀρχηγός.

ΑΡ. ΛΟΥ-Ι-ΖΙΔΗΝ. Τὸ ποίημά σου «Μητρικὸν φίλτρον» πρόχειρα γραμμένο:

Ταραχὴ στὸν κόσμο κι' ἀνεμοζάλη,
ἂν τύχῃ κάποτε νὰ συμβῇ
στῆς μάνας τὴν ἀγάπη τὴν μεγάλη
βρίσκει ὁ νειὸς καταφυγή.

ΜΑΘΗΤΑΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΥΛΛΙΜΝΗΣ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ. Ἀπὸ τὸ γραμματάκι σας δημοσιεύομε ἐδῶ τ' ἀκόλουθα: «Ἐμεῖς τὰ παιδιὰ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Συλλίμνης σ' ἀγαποῦμε πολύ. Διαβάζομε τὰ ὡραῖα λόγια τοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ ὅταν δίδῃ παραγγελίες τὶς ἐκτελοῦμε. Κάποτε διαβάσαμε καὶ εἴδαμε νὰ λέγῃ γιὰ τὴν καλλιέργεια τῆς γῆς. Ἀμέσως ὀργώσαμε κι' ἐσπείραμε μὲ σιτάρι δυὸ στρέμματα κι' οὔτε σπιθαμὴ ἀφήσαμε ἀκαλλιέργητη στὸ χωριό μας. Σὲ χαιρετοῦμε μὲ ὅλη μας τὴν ἀγάπη». Μπράβο παιδιά. Φανταζόμαστε τὴν ὑπερηφάνεια τοῦ δασκάλου σας ποὺ ἔχει τόσο καλὰ παιδιὰ καὶ πρὸ παντὸς τόσο φιλότιμα ἑλληνόπουλα. — ΑΡΓΥΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΝ. Σὲ συγχαίρομε γιὰ ὅσα γράφεις σχετικῶς μὲ τὸ ἔργο τοῦ Ἀρχηγοῦ. — ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΓΙΑΝΝΑΛΟΝ. Ὄχι καὶ στὶς δύο ὄψεις τοῦ χαρτιοῦ. Διάβασε τὴν ἀπάντησί μας πρὸς τὸν Λ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ. — Ἐλάβαμε συνεργασία ἀπὸ τοὺς κ. κ. Ἀργ. Παπούλιαν, Ἀναστ. Κατράπαν, Στ. Παπαευαγγέλου, τὴν δ. Μαρίαν Κρυστάλλη, τοὺς κ. κ. Φ. Μανιδώνην, Π. Βλάχον, Εὐστ. Πολίτην, τὰς δας Ἑλένην Ράπτη, Νίκην Βλόντη, τοὺς κ. κ. Ἰωάννην Μαρκομανωλάκην, Στάθην Ζάχαρην, Τάκην Μπάρακλην, Χρ. Πανόπουλον, Χρ. Δανιήλ, Χρ. Χριστόπουλον, Γ. Καρίμον, Σταῦρον Πανταζῆν, Ἰ. Πουλάκην, τὴν κ. Βασ. Ἀγγελάκη, τοὺς κ. κ. Ὁμ. Νικολακάκην, Χρ. Χρυλιμοραθάκον (;), Σ. Σταυρίδην, Ἰωάννην Τζελέπην, Νικ. Τσίκαν, τὰς δας Ἀντιγόνην Τσαμη, Νανὰ Χωμενίδου, τοὺς κ. κ. Χρ. Ἀργυρόπουλον, Ἀντ. Στρούλιαν, Ἰωάννην Σιδέρην, Γ. Γραμμένον, Νικόλ. Κονταξόδην, Βασ. Βασιλείου, Τάκην Λάππαν, Εὐάγγ. Μαυρογένην, Χρ. Ζαφειρίου, Π. Καζαμίαν, Κ. Προβίδαν, Παν. Κοτσαδάμ, Ἀνδρ. Βελιτσιώτην, (νὰ τὸ ξαναστείλῃ γραμμένο στὴ μιὰ ὄψι τοῦ χαρτιοῦ), Ἀθ. Παπαγιάννην (τὸ ὕφος τῆς ἐπιστολῆς του τῆς 2)2)40 ἀνάρμοστον), Στ. Πεταλούδην, Κ. Καγιάν, Μιχ. Μιχαηλίδην, Στ. Γκιντώνην, Θ. Ἰωάννην Μπαζῆν, τὴν δα Ντόρα Ἀρτελάρη, τὸν κ. Γ. Γκορτσολόγον(;), τὴν δα Ἑλ. Λαχανᾶ, τοὺς κ. κ. Μήτσον Βαρούνην, Κ. Ἀγγελέτον, Στ. Βέτιμην, Βασ. Εὐσταθίου, τὴν δα Μαριέτταν Μυλωνᾶ, τοὺς κ. κ. Ι. Χριστοφυλλάκην, Χρ. Βασιλόπουλον, Κυρ. Δουλγκέρην, Χαρ. Βασιλόπουλον, Ἰωάννην Ρουμπάν, Σ. Μάσνον, Χρ. Γαλανάκην, Φ. Ποταμιάνον, Στ. Κανδαρτζῆν καὶ ἀπὸ μερικοὺς δυσαναγνώστους. Εἰς ὅλους θ' ἀπαντήσωμε στὰ προσεχῆ τεύχη κατὰ σειρὰν προτεραιότητος. Ὅσα μᾶς ἔστειλαν οἱ Σκαπανεῖς τὰ κρατοῦμε σὲ χωριστὸ φάκελλο καὶ θὰ τοὺς ἀπαντήσωμε στὴ δική τους στήλη ἀλληλογραφίας. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ βιάζωνται διότι ὁ χῶρος τοῦ περιοδικοῦ δὲν εἶναι ἀρκετὸς ὥστε νὰ βάζωμε περισσότερη ἀλληλογραφία. Ἄλλωστε, καθὼς βλέπετε, πολλὲς φορὲς ἀναγκαζόμαστε νὰ βάζωμε τὴν ἀλληλογραφία ἀκόμη καὶ στὸ ἐξώφυλλο. — ΠΡΟΕΔΡΟΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΚΛΩΝΙΟΥ. Ἡ φωτογραφία πολὺ θαμπή. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δημοσιευθῇ. — ΑΡΓΥΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΝ. Τὸ ἄρθρο σου «Ἡ 29η Μαΐου καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος» γραμμένο εἰς ξηρὸ ἱστορικὸ ὕφος. Πρόσεξε πῶς εἶναι γραμμένα τὰ ἱστορικοῦ περιεχομένου ἄρθρα μας καὶ προσπάθησε νὰ τὸ γράψῃς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ἂν τὸ ξαναστείλῃς σημείωσε Π 146. — ΑΝΑΣΤ. ΚΑΤΡΑΠΑΝ. Ὄχι σ' αὐτὴ τὴ γλῶσσα. Δὲν διαβάζεις, φαίνεται, λογοτεχνικὰ ἔργα. Δημοσιεύομε ἕνα μικρὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ διήγημα, ποὺ μᾶς ἔστειλες, ὅπως τὸ ἔχεις γράψει: «Ὅπου ὅμως προβάλλουν μαῦραι καὶ ρυτιδωμέναι αἱ ράχεις τῶν βουνῶν, ἐκεῖ ἐπικρατεῖ τελεία ἐρήμωσις καὶ ἀγριότης. Ἂν κατὰ τὸ θέρος, χάρις εἰς τὸ πολύτιμον δάσος, γλυκεῖα ἐπεκράτει δρόσος καὶ ἄφθονα παντοῦ ἔρρεον νερά, κατὰ τὸν χειμῶνα τὸ ψῦχος ἐμετριάζετο». Σ' ἐρωτοῦμε καὶ σὲ παρακαλοῦμε νὰ μᾶς ἀπαντήσῃς μὲ εἰλικρίνεια «Σὲ ἱκανοποιεῖ αὐτὴ ἡ γλῶσσα κι' αὐτὸ τὸ ὕφος;» Ἐμεῖς ἀποροῦμε πῶς πέννα τόσο νέου (εἶμαι μικρὸς εἰς τὴν ἡλικίαν» μᾶς γράφεις) μπόρεσε νὰ γράψῃ φράσι σὰν κι' αὐτή : «....ὅτι εἶναι θαυμάσιος παιδαγωγὸς ὁ ἐξημερώνων τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ ἦθος». Μήπως δὲν εἶναι δικά σου καὶ τὰ ἀντέγραψες ἀπὸ κανένα ἀναγνωστικό; Σὰ νάχωμε κάπου διαβάσει κάτι παρόμοιο. Τὸ λάθος σου ὅμως, στὴν περίπτωσι αὐτή, εἶναι ἀσυγχώρητο. Θὰ ἐξετάσωμε. — ΣΤΕΛΙΟΝ ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ. Ἀπὸ τὸ διήγημά σου «Ὁ μικρὸς Πέτρος»: — Μὲ θέλετε κι' ἐμένα νὰ παίξω; εἶπε δειλὰ καὶ μὲ παράπονο ἕνα παιδάκι χλωμὸ κι' ἀδύνατο. Τὰ λόγια του τ' ἀπηύθυνε σὲ μιὰ παρέα συνομηλίκων του, ποὺ ἔπαιζαν στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου. «Τί σὲ θέλουμε ἐσένα ἀρρωστιάρη;» εἶπε τὸ πιὸ μεγάλο. «Πήγαινε πρῶτα νὰ φᾶς γάλα καὶ σοκολάτες νὰ δυναμώσῃς κι' ὕστερα ἔρχεσαι» πρόσθεσε μὲ εἰρωνεία ἕνα ἄλλο. Δὲν νομίζομεν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθοῦν λόγια σὰν κι' αὐτά, ἀπὸ παιδιὰ τῆς 4ης Αὐγούστου. Τὸ θέμα τοῦ διηγήματός σου εἶναι πολὺ καλό. Προσπάθησε νὰ τὸ χειρισθῇς καλύτερα καὶ ξαναστεῖλε το. Σημείωσε Π 148. Ἀπὸ τὸ ποίημά σου «Ἡ Νεότης» δημοσιεύουμε ἐδῶ τοὺς τελευταίους ἕξη στίχους:

Λάμπει ἡ ἀμάραντος νεότης,
τῆς πατρίδος ἡ ὡραιότης,
τῆς πατρίδος ἡ ψυχή.
Λάμπει καὶ φωτίζει
μ' ἄνθη ἀμάραντου στολίζει
τὴν ἑλληνικὴ ψυχή.

Πρόσεξε τὴ χασμωδία τοῦ πρώτου στίχου : «λάμπ(ει ἡ ἀ)μάραντη νεότης». — ΜΑΡΙΑΝ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ. Τὸ «Στὸ μικρὸ βασιλόπουλο» τὸ χαρακτηρίζει στρυφνότης τοῦ ποιήματος. Τὸ σονέττο εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα εἴδη τοῦ ἔμμετρου λόγου. Ἄφησέ το γι' ἀργότερα. — ΔΥΣΑΝΑΓΝΩΣΤΟΝ. Ἐφυλάξαμε τὰ Κάλανδα. Ἂν μᾶς στείλετε τίποτε ἄλλο, ὑπογράψετε καθαρά. — Θ. ΜΑΝΙΔΩΝΗΝ. Κάτι δικό σου. Ἡ περιγραφὴ τῆς μάχης παραστατικωτάτη. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχῃ γραφῆ ἀπὸ ἕνα μαθητή; Ἄλλωστε στὴ μάχη αὐτὴ συγκρούονται μὲ πεῖσμα ἄπειρα ὀρθογραφικὰ λάθη. — Θ. ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΝ. Ὑπεβλήθη στὴν Ἐπιτροπή. Τὸ προσεχὲς συντομώτερο, παρακαλοῦμε. — ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΝ ΒΛΑΧΟΝ. Μᾶς γράφεις: «Σᾶς στέλνω τὸ κατωτέρω τρίστιχο ποιηματάκι». Παραδόξως ὅμως τὸ ποίημά σου ἀποτελεῖται ἀπὸ δώδεκα στίχους καὶ ὄχι...τρεῖς. Δημοσιεύομε ἐδῶ τὸ δεύτερο τετράστιχο:

Καὶ σὺ μητέρα μου γλυκειά,
ποὺ μὲ κρατεῖς στὴν ἀγκαλιά
δῶσε μου τὸ ἄξιο τὸ καρυοφύλλι
μὲ τοὺς κλέφτες νὰ γίνουμε φίλοι

Σοῦ ἀρέσει; Μᾶλλον ὄχι, ἔ;. — ΕΥΣΤΑΘ. ΠΟΛΙΤΗΝ. Παρακολούθησε τὶς σχετικὲς ὁδηγίες, ποὺ δίδομε κάθε τόσο. Ἔχει πολλὰ μετρικὰ λάθη. Νὰ τὸ πρῶτο τετράστιχο:

Σὰν ἀστραπὴ ἐξέφυγες
μέσ' ἀπ' τὴν ἀγκαλιά μας
Τάχα ἀρκετὰ νάπαιξες
μὲ μᾶς καὶ τὰ χ α δ ι ά μας;

Δὲν ξέρομε καμμιὰ ἑλληνικὴ λέξι «τὰ χαδιά». Νὰ τὴν θυμᾶσαι στὴν προσευχή σου, εἶναι ἡ ὡραιοτέρα καὶ ποιητικωτέρα ἐκδήλωσις ἀγάπης. Τὸ ποίημα τὸ γράφεις ἀργότερα.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ περιοδικοῦ «Ἡ Νεολαία» παρακαλεῖ τοὺς κ. κ. συνδρομητάς του, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἀλλάξουν διεύθυνσιν, νὰ ἐσωκλείουν εἰς τὴν σχετικὴν ἐπιστολήν των καὶ ἕνα τρίδραχμον γραμματόσημον διὰ τὰ ἔξοδα διορθώσεως τοῦ πλαισίου τῆς διευθύνσεως.

Τύποις: «ΠΥΡΣΟΥ» Α.Ε.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ:

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ πρὸς 3¾% μέχρι δραχμῶν 125.000.—

ΟΨΕΩΣ πρὸς 3% ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ πρὸς 3½%—4½%

Ὁ τόκος τοῦ Ταμιευτηρίου ὑπολογίζεται ἀπὸ τῆς ἑπομένης τῆς καταθέσεως. Ἅπασαι αἱ καταθέσεις εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου ἠγγυημέναι ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ ἀπηλλαγμέναι τελῶν χαρτοσήμου.

Μία ἀπὸ τὰς ἀρετὰς τῆς Νεολαίας πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ ἀποταμίευσις.

ΦΑΛΑΓΓΙΤΑΙ καὶ ΦΑΛΑΓΓΙΤΙΣΣΑΙ! Ἀποταμιεύετε καὶ καταθέτετε τὰς οἰκονομίας σας εἰς τό:

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Οὕτω προετοιμάζετε μίαν καλλιτέραν αὔριον διὰ τὸν ἑαυτόν σας, καὶ συμβάλλετε συγχρόνως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Γεωργίας τῆς Χώρας.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 31

35 ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ 72 ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΚΑΘ' ΟΛΗΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 53

ΤΗΛΕΦΩΝΑ: 22-721, 30-601, 30-602

ΚΥΡΙΩΤΕΡΟΙ ΣΚΟΠΟΙ. Προστασία παραγωγῆς καὶ ἐμπορίας τῆς κορινθιακῆς σταφίδος.— Βελτίωσις τῆς ποιότητος. Κοινὴ ἐναποθήκευσις τῆς σταφίδος.— Οἰνοποίησις χλωρᾶς σταφίδος.— Διαφήμισις τῆς σταφίδος εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν καὶ τὸ Ἐσωτερικόν.

ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ ΣΤΑΦΙΣ. Ὁ πλέον εὐθηνός, ὑγιεινὸς καὶ εὔγευστος ξηρὸς καρπὸς τῆς παγκοσμίου γεωργικῆς παραγωγῆς.— Εἶναι πλουσιωτάτη εἰς σάκχαρον καὶ βιταμίνας.— Ἔχει μεγίστην θερμαντικὴν δύναμιν.—Περιέχει μαγνήσιον, ἐνδεικνυόμενον κατὰ τοῦ καρκίνου, ἀλκαλικὰς οὐσίας ὠφελίμους εἰς τὸ αἷμα, σίδηρον, ἅλατα κλπ. ὠφέλιμα εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ ἀνθρώπου. Τρώγοντες κορινθιακὴν σταφίδα ἐξασφαλίζετε τὴν ὑγείαν σας, ἔχετε οἰκονομίαν καὶ ἐνισχύετε τὴν ἐθνικήν μας οἰκονομίαν.

Η ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ ΣΤΑΦΙΣ ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ & ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΑΧ. 1.205.000.000

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (τῇ 30 Ἰουνίου 1939) .... » 10.665.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Δέχεται καταθέσεις πάσης φύσεως εἰς δραχμάς. Ἀγοράζει καὶ πωλεῖ μετοχὰς καὶ ὁμολογίας εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Χρηματιστήριον διὰ λογαριασμὸν τρίτων. Παρέχει δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ δημοσίων χρεωγράφων, μετοχῶν καὶ ὁμολογιῶν ἑταιρειῶν. Δέχεται πρὸς φύλαξιν χρηματόγραφα παντὸς εἴδους. Ἐκμισθοῖ χρηματοκιβώτια πρὸς φύλαξιν τίτλων καὶ τιμαλφῶν ἀντικειμένων.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ Α. Ε.

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΝ ΟΨΕΙ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

Λειτουργεῖ συνεχῶς ἀπὸ τῆς 9ης π. μ. μέχρι τῆς 7ης μ. μ.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΕΣ ΟΡΟΙ

ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ: Κολοκοτρώνη 13

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ: Στοὰ Σπυρομήλιου (Μέγαρον Μ. Τ. Σ.) Λεωφόρος Ἀλεξάνδρας καὶ Σπυρίδωνος Τρικούπη

ΤΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ ΔΕΧΕΤΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ:

ΖΩΗΣ, ΠΥΡΟΣ, ΘΑΛΑΣΣΗΣ, ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ

ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΜΦΕΡΩΤΕΡΟΥΣ ΟΡΟΥΣ

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ἀπὸ τὰ Γραφεῖα μας ἢ ἀπὸ τὸν εἰς τὴν πόλιν σας Πράκτορά μας νὰ σᾶς ἀναπτύξουν πάντα συνδυασμὸν ἀσφαλείας.

ΠΡΟΤΙΜΑΤΕ ΤΟ Μ.Τ. ΣΤΡΑΤΟΥ, ὅπερ διακανονίζει ταχέως καὶ ἀπ' εὐθείας πᾶσαν ζημίαν σας.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΕΣ ΤΟ Μ. Τ. ΣΤΡΑΤΟΥ ἐξυπηρετεῖτε τὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν καὶ τὰ ἴδιά σας συμφέροντα.

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἀθῆναι, Κολοκοτρώνη 13. Τηλ. 21-144, 29-331.

ΑΙΡ 877 ΥΑΡ 181

